

SAMOANALIZA 2015. – 2019.

Sveučilište u Zagrebu
EDUKACIJSKO-REHABILITACIJSKI FAKULTET
Zagreb, 2020.

Sveučilište u Zagrebu
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
Znanstveno-učilišni kampus Borongaj
Borongajska cesta 83f, Zagreb, Hrvatska

Dekanica: Izv.prof.dr.sc. Snježana Sekušak Galešev
Prodekanica za znanost i međunarodnu suradnju: Prof.dr.sc. Sandra Bradarić-Jončić
Prodekan za studije i studente: Izv.prof.dr.sc. Ante Bilić-Prčić

Tel.: 385 (0)1 245 7500

Fax: +385 (0)1 245 7559

MB: 3219780

OIB: 34967762426

Žiro račun: 2360000-1101355137

IBAN: HR8723600001101355137

<https://www.erf.unizg.hr/hr/>

Zagreb, 21. rujna 2020.

Sadržaj

Opis Fakulteta (povijest, organizacija, misija i vizija, strategija, studijski programi)	2
Opis tijeka pisanja Samoanalize	8
1. Interno osiguravanje kvalitete	9
2. Studijski programi	29
3. Nastavni proces i podrška studentima	37
4. Nastavnički i institucijski kapaciteti	51
5. Znanstvena/umjetnička djelatnost	62

OPIS FAKULTETA

0.1. Povijest

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet jedina je visokoškolska institucija u Republici Hrvatskoj koja ustrojava i izvodi sveučilišne studijske programe logopedije, rehabilitacije/edukacijske rehabilitacije i socijalne pedagogije te razvija znanstvenoistraživački i visokostručni rad u znanstvenom području društvenih znanosti, u polju edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti i polju logopedije. Osnovan je 1962. godine, no tijekom svoje relativno kratke povijesti u usporedbi s poviješću Sveučilišta u Zagrebu, razvio se u priznatu i relevantnu znanstveno-nastavnu instituciju, koja prati i sudjeluje u razvoju znanosti i prakse u području edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti i logopedije u zemlji i inozemstvu te tako kontinuirano osuvremenjuje svoje studijske programe.

No svijest o potrebi školovanja stručnjaka za obrazovanje djece i osoba s „hendikepom“, posebno gluhe i slijepe djece, postojala je u Hrvatskoj još u 19. stoljeću. Prve „specijalističke diplome“ za odgojno-obrazovni rad s gluhoslijepom i slijepom djecom prosvjetni djelatnici iz Hrvatske dobivali su u Beču, počevši od 1838. godine pa sve do kraja 19. stoljeća. Obrazovanje učitelja za rad s djecom s teškoćama u specijalnim školama nije bilo sustavno, unatoč određenim zakonskim rješenjima (primjerice Zakon o uređenju osnovnih i učiteljskih škola u Hrvatskoj i Slavoniji, 1874. godine). Značajan napredak učinjen je školske godine 1947./1948. kada su pri višoj pedagoškoj školi u Zagrebu osnovane studijske grupe za obrazovanje učitelja za djecu i mladež s oštećenim sluhom („grupa za surdopedagogiju“) i za djecu s intelektualnim teškoćama („grupa za oligofrenopedagogiju“). Ti su studiji kao dvogodišnji programi (u jednom razdoblju i trogodišnji) trajali do 1962. godine te su studentima omogućavali upis studija defektološke struke i studija jednoga nastavnog predmeta. Budući da su pripremali učitelje i nastavnike samo za rad s jednim dijelom populacije osoba s teškoćama u razvoju, invaliditetom i problemima uključivanja u društvo, ti su se programi i svojom organizacijskom strukturom i sadržajem pokazali nedostatnima za pokrivanje potreba koje je praksa svakodnevno prepoznavala. Na to je posebno ukazano elaboratom, koji su kroz interdisciplinarni pristup 1961. godine pripremili Tomislav Špoljar i Angelina Borić. Uz podršku istaknutih znanstvenika i nastavnika Sveučilišta u Zagrebu, na temelju toga elaborata, prepoznat je nedostatak studijskih programa koji bi obrazovali stručnjake za rad s osobama s oštećenjima vida, teškoćama govorno-jezične komunikacije, motoričkim teškoćama i problemima u ponašanju te je ukazano na potrebu osnivanja Visoke defektološke škole kao samostalne visokoškolske institucije. Godinu dana nakon toga Sabor Narodne Republike Hrvatske 10. srpnja 1962. godine donosi Odluku o osnivanju Visoke defektološke škole u Zagrebu. Današnji Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu izravni je slijednik te visokoškolske institucije i djeluje od akademske godine 1962./1963. Na temelju spomenute odluke Sabora, Visoka defektološka škola dobila je ovlasti da „obrazuje stručnjake sa spremom višeg i visokog stupnja za rad u nastavnim ustanovama i društvenim službama u kojima se vrši odgoj i obrazovanje, zaštita i rehabilitacija djece, omladine i odraslih sa smetnjama u psihosomatskom razvitku“.

U sastav Sveučilišta u Zagrebu Visoka defektološka škola primljena je u prosincu 1964. godine. U akademskoj godini 1972./1973. u okviru Sveučilišnoga centra za poslijediplomski studij organiziran je poslijediplomski studij za područje oštećenja sluha i govora. Time su stvoreni kadrovski i drugi razvojni uvjeti za znanstveno-nastavno napredovanje značajnoga broja djelatnika Visoke defektološke škole. Stoga je Znanstveno-nastavno vijeće Sveučilišta u Zagrebu donijelo 1973. godine Odluku o prerastanju Visoke defektološke škole u Fakultet za defektologiju Sveučilišta u Zagrebu. Ovu Odluku potvrdio je Sabor Republike Hrvatske 1973. godine. Tijekom godina, studiji na Fakultetu za defektologiju permanentno se mijenjaju i programski osuvremenjuju, njegujući interdisciplinarnost i povezujući se s drugim strukama kao monovalentni, bivalentni, trivalentni ili polivalentni studij. Tako se studij neko vrijeme povezivao sa studijima predmetne nastave na Prirodoslovno-matematičkome fakultetu u Zagrebu, Filozofskome fakultetu u Zagrebu, a dulje vrijeme sa studijem predškolskoga odgoja i razredne nastave na Filozofskome fakultetu – smjer pedagogijske znanosti Sveučilišta u Zagrebu (danas Učiteljski fakultet). Daljnji razvoj u području društvenih, humanističkih i biomedicinskih znanosti imao je značajan utjecaj na odnos društva prema osjetljivim skupinama, pa time i na stručnu terminologiju koja je prije svega trebala biti nestigmatizirajuća za te osobe. Kako je naziv Fakulteta, te stručne i znanstvene discipline koje su se kroz njegovu djelatnost razvijale, bio izrazito stigmatizirajući, pristupilo se njegovoj promjeni. Novi naziv – Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, predložen je na sjednici Fakultetskoga vijeća održanoj 18. srpnja 1996. godine i potvrđen na sjednici Upravnoga vijeća Sveučilišta u Zagrebu održanoj 14. travnja 1998. godine. Nakon te odluke Fakultetsko vijeće je 14. travanj izabralo za Dan fakulteta.

Promjene u stupnju obrazovanja i naziva Fakulteta odražavale su se i na nazive studijskih programa te akademskih naziva stručnjaka. Tijekom pedeset godina razvoja Fakulteta, akademski nazivi stručnjaka iz sva tri studijska programa mijenjali su se pet ili više puta. S jedne strane to je bilo uvjetovano čestim promjenama onih zakonskih rješenja kojima su se uređivali akademski nazivi i stupnjevi (diplomirani stručnjak ili profesor struke). Ti su se nazivi izmjenjivali u gotovo pravilnim petogodišnjim razdobljima te su se ovi stručnjaci nazivali: profesori ili diplomirani logopedi, rehabilitatori, socijalni pedagozi. S druge strane, promjene su bile povezane s napretkom u području ljudskih prava i pripadajućih

znanstvenih disciplina što je dovelo do napuštanja stigmatizirajućih naziva, kako za populaciju osoba s teškoćama u razvoju, invaliditetom i problemima uključivanja u društvo, tako i za stručnjake koji s njima rade. Tako je naziv „defektolog“ u potpunosti napušten u akademskoj godini 1997./1998., no termini logopedija i socijalna pedagogija pojavljuju se već u akademskim nazivima na diplomama iz 1983. godine (odnosno u studijskim programima iz 1979./1980.), a rehabilitator u akademskim nazivima na diplomama iz 1988. godine (odnosno studijskom programu iz 1984./1985. godine).

Od 1973. godine na Fakultetu se razvijalo jedno znanstveno polje s pravom izbora u znanstvena zvanja, a od 2009. godine razvijaju se dva znanstvena polja i šest grana: polje edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti (grane: inkluzivna edukacija i rehabilitacija; poremećaji u ponašanju) i polje logopedija (grane: komunikacijski i jezični poremećaji i specifične teškoće učenja; glasovno-govorni poremećaji; oštećenja sluha i poremećaji gutanja i hranjenja).

U proces usklađivanja hrvatskoga sustava visokoškolskoga obrazovanja s europskim standardima u tom području, prvenstveno Bolonjskom deklaracijom, a temeljem Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (2003.), Fakultet se intenzivno uključio u razdoblju od 2003. do 2005. godine kroz izradu novih, preddiplomskih i diplomskih studijskih programa.

Od akademske 2007./2008. godine, Fakultet se nakon 45 godina postojanja na adresi Kušlanova 59a, u skućenim uvjetima (818 m²), preselio na Znanstveno-učilišni kampus Borongaj, Borongajska 83f u Zagrebu, gdje raspolaže s ukupno 3.275 m² prostora u dvije zgrade (glavna zgrada – 2.500 m² i zgrada Centra za rehabilitaciju 775 m²). Povećan broj studenata te razvoj znanstvenoga i stručnoga rada stvorili su potrebu za proširenjem prostora, zbog čega je pokrenut postupak za nadogradnju zgrade Fakulteta.

0.2. Organizacija

Temeljni akt kojim je definirano današnje ustrojstvo Fakulteta jest Statut Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta, koji je Fakultetsko vijeće usvojilo na sjednicama održanim 10. ožujka 2014., 30. studenoga 2015. i 25. travnja 2016. godine, a Senat Sveučilišta u Zagrebu dao svoju suglasnost 14. lipnja 2016. godine. Fakultet je javno visoko učilište i znanstveno-nastavna sastavnica Sveučilišta u Zagrebu koja ima status ustanove. Osnivač Fakulteta je Sveučilište u Zagrebu. Sjedište Fakulteta je u Zagrebu, Borongajska 83f.

Rješenjem Ministarstva znanosti i tehnologije Republike Hrvatske od 24. rujna 2002. Fakultet je upisan u Upisnik visokih učilišta pod rednim brojem 0013. Rješenjem Trgovačkoga suda u Zagrebu od 19. lipnja 1998., Fakultet je upisan u sudski registar pod matičnim brojem subjekta MBS 080237688.

Fakultet ustrojava i izvodi sveučilišne studije logopedije, rehabilitacije/edukacijske rehabilitacije i socijalne pedagogije te znanstveni i stručni rad u znanstvenom području društvenih znanosti, polje edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti i polje logopedija.

Detaljnije, djelatnost Fakulteta jest ustrojavanje i izvođenje sveučilišnih preddiplomskih, diplomskih studija, poslijediplomskih sveučilišnih (doktorskih) studija i poslijediplomskih specijalističkih studija, znanstvenoistraživački rad, organiziranje i izvođenje programa cjeloživotnoga učenja, organiziranje i održavanje znanstvenih i stručnih skupova i simpozija, stručnih savjetovanja i drugih oblika znanstvenih nastupa, izdavačka djelatnost, izrada stručnih elaborata, ekspertiza i stručnih programa za potrebe ustanova i drugih organizacija (istraživačko-razvojne usluge u ustanovama i gospodarskim djelatnostima), prevencija, procjena i dijagnostika, rehabilitacija, tretman i podrška djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom, osobama s teškoćama jezično-govorne komunikacije i osobama s teškoćama socijalne integracije te njihovom socijalnom okruženju.

Ustrojbene jedinice Fakulteta su: 1. odsjeci, 2. katedre, 3. Centar za poslijediplomske studije i cjeloživotno učenje, 4. Centar za rehabilitaciju, 5. Knjižnica i 6. Tajništvo. Sastav i funkcija pojedinih ustrojbenih jedinica opisana je u Statutu Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta.

Odsjeci su temeljne ustrojbene jedinice Fakulteta koje razvijaju znanstveno-nastavnu i stručnu djelatnost u disciplini za koju su osnovani. Na Fakultetu djeluje sedam odsjeka koji se osim po sadržaju djelovanja i načinu rada razlikuju i po veličini. U znanstvenome i stručnome pogledu odsjeci djeluju samostalno te se po potrebi udružuju radi planiranja i provedbe znanstvenih i stručnih projekata. Za potrebe izvođenja nastave pojedinih studijskih programa odsjeci se udružuju. Na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu izvode se tri studijska programa: Logopedija, koju čine dva odsjeka; Rehabilitacija / Edukacijska rehabilitacija koju čine tri odsjeka i Socijalna pedagogija koju čine dva odsjeka. Unutar odsjeka djeluju laboratoriji i to: unutar Odsjeka za logopediju četiri, unutar Odsjeka za oštećenje sluha jedan i unutar Odsjeka za poremećaje u ponašanju jedan laboratorij.

Male samostalne ustrojbene jedinice su **katedre**: Katedra za informatiku, statistiku i tehnologiju i Katedra za tjelesni odgoj i rekreaciju.

Centar za poslijediplomske studije i cjeloživotno učenje ustrojben je jedinica Fakulteta unutar koje se organiziraju i provode različiti oblici poslijediplomskog obrazovanja kao i programi cjeloživotnoga učenja putem edukacija, seminara, treninga i drugih oblika stručnoga usavršavanja.

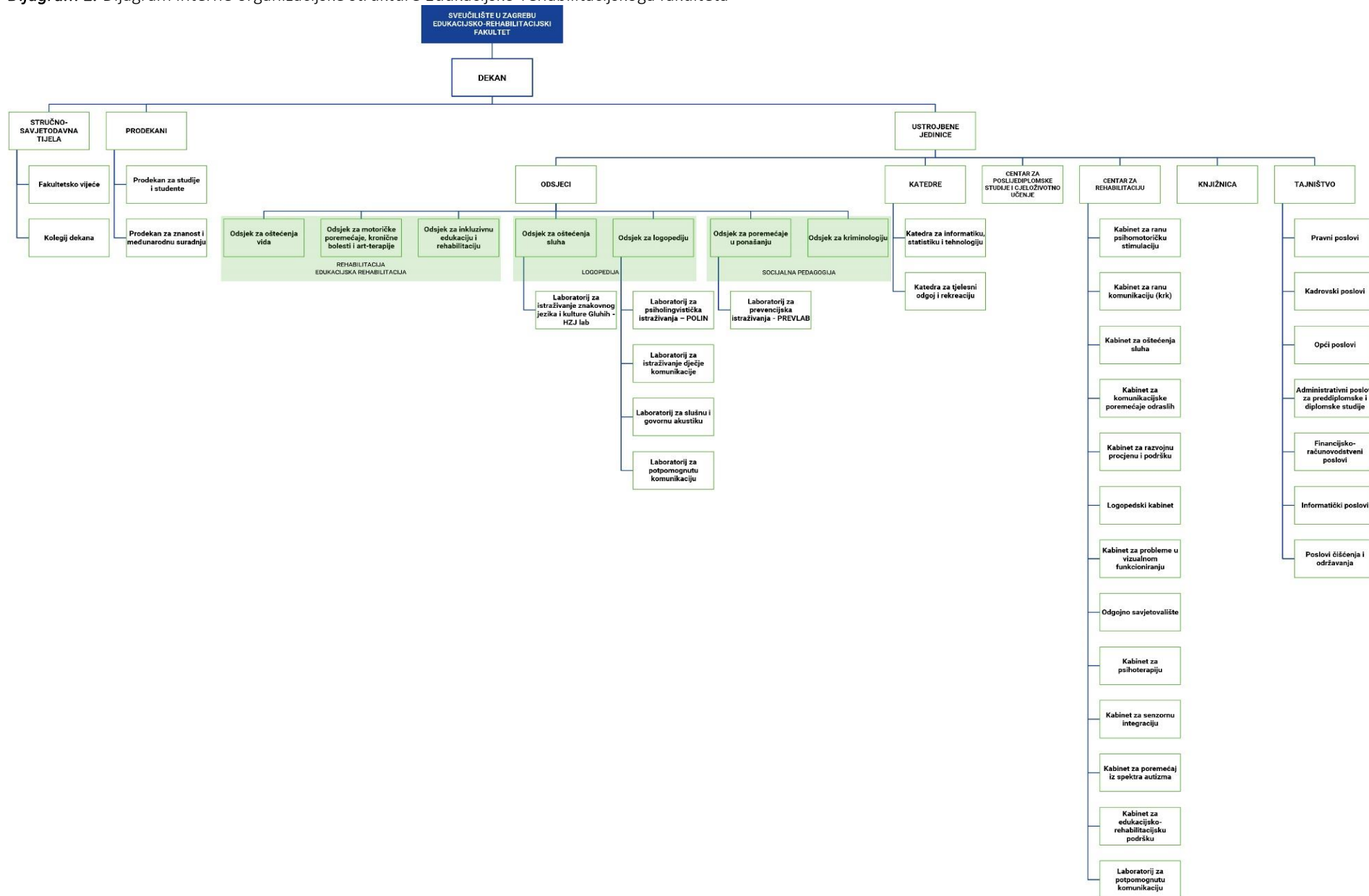
Centar za rehabilitaciju nastavna je baza za kliničke vježbe i praksu studenata te mjesto gdje se odvija klinička praksa (prevencija, savjetovanje, dijagnostika i procjena; rehabilitacija, tretman i podrška djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom, osobama s teškoćama jezično-govorne komunikacije te djeci i mladima u riziku ili s problemima u ponašanju) i drugi oblici neposrednoga stručnoga rada te s njima povezana istraživačka djelatnost i edukacije.

Knjižnica je ustrojben je jedinica Fakulteta putem koje se posreduju znanstvene i stručne publikacije te ostale informacije studentima, djelatnicima i zainteresiranoj stručnoj javnosti.

Tajništvo je ustrojben je jedinica Fakulteta s velikim opsegom poslova koji uključuju evidenciju, pripremu i koordiniranje izvođenja preddiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studija; informatičke, pravne, kadrovske, računovodstvene i opće poslove te poslove čišćenja, održavanja i čuvanja fakultetskoga prostora, imovine i opreme. Tijela koja upravljaju Fakultetom su dekan i Fakultetsko vijeće. **Dekanu** pomažu dva prodekana. Dekanov kolegij je savjetodavno tijelo koje dekan saziva po potrebi, a osim dekana čine ga prodekani i tajnik fakulteta.

Fakultetsko vijeće nije ustrojben je jedinica, ali kao najveće i jedinstveno stručno tijelo Fakulteta, ima središnju ulogu u njegovome razvoju, organizaciji i djelovanju. Čine ga svi redoviti profesori, izvanredni profesori, docenti, nastavnici izabrani u nastavna zvanja, suradnici izabrani u suradnička zvanja i na radna mjesta u nastavi, predstavnici znanstvenih novaka izabranih u suradnička zvanja, predstavnici studenata i jedan predstavnik zaposlenika.

Dijagram 1. Dijagram interne organizacijske strukture Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta

0.3. Misija i vizija

Misija Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta jest obrazovanje temeljeno na znanstvenim spoznajama edukacijske rehabilitacije, logopedije i socijalne pedagogije s ciljem uključivanja ranjivih/rizičnih skupina u zajednicu, djelujući prema pojedincu i socijalnoj okolini te utjecanje na javne politike i društvenu dobrobit, poštujući načela profesionalne etičnosti i odgovornosti.

Vizija

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet teži postati međunarodno prepoznata visokoškolska institucija po izvrsnosti u nastavnome i znanstvenoistraživačkome radu te profesionalnom utjecaju na okruženje u kojem djeluje. Slijedeći svoju viziju, Fakultet je u području nastavnoga i znanstvenoistraživačkoga rada primarno usmjeren na unapređenje studijskih programa, poboljšanje tehnološke infrastrukture, sustava potpore studentima i sustava potpore znanstvenoistraživačkom radu, podizanju kvalitete znanstvenih časopisa koji se objavljuju na Fakultetu te stalnom povećavanju broja objavljenih znanstvenih radova. Profesionalni utjecaj na okruženje Fakultet nastoji ostvariti sudjelovanjem nastavnika u radu stručnih tijela koja kreiraju društvene politike u području edukacijske rehabilitacije, logopedije i socijalne pedagogije, kroz organizaciju i provođenje stručnih edukacija i projekata te kreiranjem i implementacijom novih intervjenskih programa.

0.4. Strategija

U razdoblju koje obuhvaća Samoanaliza Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta, glavni strateški dokumenti za planiranje i provođenje znanstveno-nastavnoga i stručnoga rada bili su Strateški plan razvoja Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 2014. – 2018. i Strateški plan razvoja Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta 2019. – 2023. (dalje: Strateški plan 2019. – 2023.), koji je prihvaćen na 10. redovitoj sjednici Fakultetskog vijeća 8. srpnja 2019. godine.

U Strateškom planu 2019. – 2023., polazeći od misije Fakulteta i vizije njegova razvoja, a na temelju analize postojećega stanja i ostvarenih ciljeva u prethodnom razdoblju, razvoj fakulteta se u iduće četiri godine planira u širem kontekstu znanstveno-nastavnoga, stručnoga i društvenoga djelovanja. Razvojne smjernice Fakulteta obuhvaćaju sedam strateških područja, odnosno ciljeva.

Za svaki je strateški cilj učinjena SWOT analiza. Strateški plan razvoja Fakulteta prikazan je tablično, uz navođenje specifičnih ciljeva u okviru svakoga strateškoga cilja, mjera koje se planiraju poduzeti za ostvarenje postavljenih ciljeva, pokazatelja na temelju kojih će se moći vrednovati ostvarenost cilja, odgovornih osoba i roka za provedbu mjere. Uspješnost aktivnosti koje se provode kontinuirano vrednovat će se usporedbom s pokazateljima za prethodne godine, navedenima u godišnjim izvješćima o radu.

Strateška područja i pripadajući specifični ciljevi su:

1. Unapređenje znanstvenoistraživačkoga rada (8),
2. Unapređenje nastavne djelatnosti (9),
3. Unapređenje sustava upravljanja kvalitetom (2),
4. Jačanje profesionalnoga utjecaja na okruženje (7),
5. Unapređenje upravljanja i resursa (3),
6. Unapređenje međunarodne suradnje (8),
7. Unapređenje prepoznatljivosti identiteta i vidljivosti Fakulteta i triju zanimanja za koja osposobljava (4).

0.5. Studijski programi na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu

Na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu izvode se sveučilišni preddiplomski, diplomski, doktorski i specijalistički studiji u području društvenih znanosti. Svi se studiji izvode u Zagrebu, u sjedištu Fakulteta. Nositelj svih studija je Sveučilište u Zagrebu, a izvoditelj Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet.

Tablica 0.1. Razina studija i studijskih programa na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu

Naziv studijskoga programa	Razina studija	Način izvođenja	Vrsta studija	Stečeni stručni naziv	Znanstveno polje	Trajanje studija	Broj ECTS-a	Godina akreditacije studija	HKO razina
Logopedija	Preddiplomski	Redovni	Preddiplomski sveučilišni studij	sveučilišni/a prvostupnik /prvostupnica (baccalaureus /baccalaurea) logopedije	Logopedija	3.0	180	2005.	6
Rehabilitacija	Preddiplomski	Redovni	Preddiplomski sveučilišni studij	sveučilišni prvostupnik (baccalaureus) edukacijske rehabilitacije	Edukacijsko-rehabilitacijske znanosti	3.0	180	2005.	6
Socijalna pedagogija	Preddiplomski	Redovni	Preddiplomski sveučilišni studij	sveučilišni/a prvostupnik /prvostupnica (baccalaureus /baccalaurea) socijalne pedagogije	Edukacijsko-rehabilitacijske znanosti	3.0	180	2005.	6
Logopedija	Diplomski	Redovni	Diplomski sveučilišni studij	magista/magistra logopedije	Logopedija	2.0	120	2005.	7.1
Edukacijska rehabilitacija	Diplomski	Redovni	Diplomski sveučilišni studij	magistar/magistra edukacijske rehabilitacije	Edukacijsko-rehabilitacijske znanosti	2.0	120	2007.	7.1
Socijalna pedagogija	Diplomski	Redovni	Diplomski sveučilišni studij	magistar/magistra socijalne pedagogije	Edukacijsko-rehabilitacijske znanosti	2.0	120	2005.	7.1
Prevenicijska znanost i studij invaliditeta	Poslijediplomski doktorski	Izvanredni	Poslijediplomski sveučilišni doktorski studij	doktor/doktorica znanosti, područje društvenih znanosti, polje edukacijsko-rehabilitacijske znanosti	Edukacijsko-rehabilitacijske znanosti	3.0	180	2009.	8.2
Poremećaji jezika, govora i slušanja	Poslijediplomski doktorski	Izvanredni	Poslijediplomski sveučilišni doktorski studij	doktor/doktorica znanosti, područje društvenih znanosti, polje logopedija	Logopedija	3.0	180	2018.	8.2
Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji	Poslijediplomski specijalistički	Izvanredni	Poslijediplomski specijalistički studij	sveučilišni/a specijalist /specijalistica rane intervencije u edukacijskoj rehabilitaciji	Edukacijsko-rehabilitacijske znanosti	1.5	90	2007.	7.2

Preddiplomski studijski programi (Logopedija, Rehabilitacija i Socijalna pedagogija) dobili su dopusnice u lipnju 2005. godine te je nastava na tim studijima na Fakultetu započela u akademskoj 2005./2006. godini. Dopusnice za tri diplomatska sveučilišna studija izdane su Fakultetu od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske u razdoblju od 2005. do 2007. godine: Socijalna pedagogija 2005.; Logopedija 2006.; Edukacijska rehabilitacija 2007. godine (Tablica 01.).

Dopusnicom izdanom od strane Ministarstva 2007. godine ustrojen je i izvodi se poslijediplomski sveučilišni specijalistički studij **Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji**, u trajanju od tri semestra (90 ECTS-a), u znanstvenom polju edukacijsko-rehabilitacijske znanosti.

Poslijediplomski sveučilišni doktorski studij u trajanju od šest semestara (180 ECTS-a), **Prevenicijska znanost i studij invaliditeta**, u znanstvenom polju edukacijsko-rehabilitacijske znanosti, započeo je s izvođenjem nastave akademske 2007./2008. godine, odobrenjem Senata Sveučilišta u Zagrebu (12. prosinac 2006). Dopusnicu za izvođenje studija od Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa program je dobio 2009. godine.

Poslijediplomskom sveučilišnom doktorskom studiju **Poremećaji jezika, govora i slušanja**, koji se izvodi također u trajanju od šest semestara (180 ECTS-a) u znanstvenom polju logopedija, dopusnica je izdana 2018. godine, kada je upisana i prva generacija studenata (Tablica 01.).

Opis tijeka pisanja Samoanalize

Nakon zaprimanja obavijesti o planu reakreditacije visokih učilišta u 2020. godini, na sjednici Fakultetskoga vijeća 28. listopada 2019. godine imenovano je Povjerenstvo za izradu Samoanalize, koje je nadopunjeno dodatnim članovima iz redova nastavnika te članovima iz redova asistenata 1. lipnja 2020., a članovima iz redova studenata i alumnija 30. lipnja 2020. godine.

Članovi Povjerenstva iz redova znanstveno-nastavnoga osoblja bili su: dekanica izv. prof. dr. sc. Snježana Sekušak Galešev, prodekanica za znanost i međunarodnu suradnju prof. dr. sc. Sandra Bradarić-Jončić, prodekan za studije i studente izv. prof. dr. sc. Ante Bilić Prčić, predsjednica Povjerenstva za kvalitetu ERF-a izv. prof. dr. sc. Ivana Borić, predsjednica Etičkoga povjerenstva prof. dr. sc. Irma Kovčo Vukadin, voditelj Centra za cjeloživotno učenje ERF-a izv. prof. dr. sc. Neven Ricijaš, koordinatorica za studente s invaliditetom prof. dr. sc. Lelia Kiš-Glavaš, voditeljica Centra za rehabilitaciju ERF-a izv. prof. dr. sc. Jasmina Ivšac Pavliša, koordinatorica za e-učenje doc. dr. sc. Gordana Hržica, te po jedan član - koordinator sa svakog od sedam odsjeka: doc. dr. sc. Ana Bonetti, doc. dr. sc. Tihana Novak, prof. dr. sc. Martina Ferić, doc. dr. sc. Damir Miholić, prof. dr. sc. Tina Runjić, doc. dr. sc. Daniela Cvitković te izv. prof. dr. sc. Ljubica Pribanić.

Iz redova asistenata članovi Povjerenstva bili su: Ana-Marija Bohaček, Sonja Biglabauer, Tomislav Radošević, Dora Knežević, Dominik Sikirić, Lea Masnjak Šušković i Matea Begić.

Iz redova nenastavnoga osoblja članovi Povjerenstva bili su: stručna suradnica za projekte i međunarodnu suradnju Vesna Čavić, ISVU koordinatorica Anamarija Ivanagić, voditeljica Računovodstva Ljiljana Škaro, voditelj knjižnice Matija Panić, voditeljica kadrovske službe Višnja Krznarić, stručna suradnica u Referadi za poslijediplomske studije Lucia Samardžić, stručna suradnica u Referadi za preddiplomske i diplomske studije Vesna Jurišić te informatičar Ivan Cerovec.

Iz redova studenata članice Povjerenstva bile su: Marija Jozipović (studentica logopedije), Barbara Vargić (studentica socijalne pedagogije) te Lana Agejev (studentica rehabilitacije).

Iz redova alumna članice Povjerenstva bile su: dr. sc. Vesna Mihanović (za područje edukacijske rehabilitacije), dr. sc. Arijana Mataga Tintor (za područje socijalne pedagogije) te Maja Peretić (za područje logopedije).

U fazi pripreme za izradu Samoanalize djelatnici Fakulteta pohađali su nekoliko radionica:

1. Radionica *Primjena nastavnih metoda i načina vrednovanja usklađenih s ishodima učenja*, 30. svibnja 2019. u hotelu Panorama, u Zagrebu;
2. *Edukacija za izradu Samoanalize za predstavnike visokih učilišta*, 24. listopada 2019. u hotelu International u Zagrebu;
3. *Radionica o rekonstruiranim sustavima Mozvag, Crosbi i Baze projekata*, 5. prosinca 2019. u Sveučilišnome računskom centru u Zagrebu.

Nakon što je Dekanski kolegij analizirao Standarde za vrednovanje kvalitete visokih učilišta i definirao podatke koje je još potrebno prikupiti, rokove i zadužene osobe za pojedina poglavlja, prodekan su koordinirali prikupljanje, sistematizaciju, unos podataka u sustav Mozvag te pisanje pojedinih poglavlja, koje su, svatko u području svojih zaduženja, proveli članovi Povjerenstva za izradu Samoanalize iz redova nastavnika, asistenata i nenastavnoga osoblja.

Pri pisanju Samoanalize korišteni su podaci iz različitih baza (ISVU, CROSB, IRB – PDB), podaci iz godišnjih izvješća ustrojbenih jedinica Fakulteta, dodatni podaci prikupljeni od ustrojbenih jedinica u svrhu izrade Samoanalize, podaci iz stručnih službi Fakulteta, kao i prethodno izrađeni dokumenti i relevantni akti ERF-a i Sveučilišta u Zagrebu.

U samom pisanju dokumenta sudjelovali su: dekanica, izv. prof. dr. sc. Snježana Sekušak Galešev (poglavlje Opis visokog učilišta te poglavlja 1.2. i 4.6.); prodekan za studije i studente izv. prof. dr. sc. Ante Bilić Prčić (poglavlje II; poglavlja 3.1. do 3.5., 3.8., 3.9., 4.1., 4.4 i 4.5.); prodekanica za znanost i međunarodnu suradnju prof. dr. sc. Sandra Bradarić-Jončić (poglavlje Opis tijeka pisanja Samoanalize, poglavlja 1.2., 1.4., 1.5., 3.6., 3.7., 3.10., 4.2., 4.3., 4.4., 4.5. te poglavlje V); predsjednica Povjerenstva za kvalitetu izv. prof. dr. sc. Ivana Borić (poglavlja 1.1. i 1.2.); voditeljica Centra za rehabilitaciju ERF-a izv. prof. dr. sc. Jasmina Ivšac Pavliša (poglavlje 1.5.); predsjednica Etičkog povjerenstva prof. dr. sc. Irma Kovčo Vukadin (poglavlje 1.3.); voditelj Centra za cjeloživotno učenje ERF-a izv. prof. dr. sc. Neven Ricijaš (poglavlje 1.6.); koordinatorica za studente s invaliditetom prof. dr. sc. Lelia Kiš-Glavaš (poglavlje 3.5.); stručna suradnica za projekte i međunarodnu suradnju Vesna Čavić, prof. (poglavlje 3.6., 3.7. i 4.3.); koordinatorica za e-učenje doc. dr. sc. Gordana Hržica (poglavlje 4.3.); voditelj knjižnice Matija Panić, mag. bibl. (poglavlje 4.5.).

Prva verzija dovršenoga dokumenta predstavljena je članovima proširenoga Dekanskoga kolegija 8. rujna 2020. godine. Potom je dokument upućen odsjecima, predstavnicima studenata i alumnija na razmatranje i dostavu primjedaba do 10. rujna 2020. godine. Završna verzija dokumenta Samoanalize usvojena je na sjednici Fakultetskoga vijeća dana 21. rujna 2020. godine.

1. INTERNO OSIGURAVANJE KVALITETE I DRUŠTVENA ULOGA VISOKOGA UČILIŠTA (ESG 1.1., ESG 1.7., ESG 1.8.)

1.1. Visoko učilište uspostavilo je funkcionalan sustav unutarnjega osiguranja kvalitete

Elementi standarda

- *Interni sustav osiguravanja kvalitete obuhvaća i vrednuje cjelokupnu djelatnost i sve aktivnosti visokoga učilišta (studijske programe, nastavni proces, podršku studentima, podršku studentima iz podzastupljenih i ranjivih skupina, resurse za učenje, znanstvenu/umjetničku djelatnost, stručnu djelatnost itd.) i to potkrepljuje dokumentima.*
- *Interni sustav osiguravanja kvalitete aktivno uključuje sve dionike visokoga učilišta (studente i vanjske dionike – poslodavce, alumne, predstavnike strukovnih i profesionalnih udruženja, organizacije civilnoga društva/udruge te unutarnje dionike).*
- *Visoko je učilište prihvatilo politiku osiguravanja kvalitete, koja je dio strateškoga upravljanja visokim učilištem, a ostvaruje se provedbom strategije, uključujući strategiju znanstvenoistraživačkoga rada za razdoblje od najmanje pet godina.*
- *Provedba strategije obuhvaća SWOT analizu (analizu okružja), strateške ciljeve, ciljeve iz programskih ugovora (gdje je primjenjiva), operativni plan, definiranu odgovornost za provedbu, mehanizme praćenja i izvješće o njegovoj realizaciji. Dionici prepoznaju strategiju kao učinkovit alat za unapređenje visokoga učilišta.*
- *Visoko učilište sustavno prikuplja i analizira podatke o svojim procesima, resursima i rezultatima te ih koristi za učinkovito upravljanje, unapređivanje svih svojih aktivnosti i daljnji razvoj.*
- *Visoko učilište primjenjuje različite metode prikupljanja informacija o kvaliteti (studentske ankete o nastavi, ankete o zadovoljstvu studijem, suradničku procjenu, povratne informacije poslodavaca i/ili suradnika, diplomiranih studenata i sl.).*
- *Visoko je učilište posvećeno razvoju i provedbi politika upravljanja svojim ljudskim potencijalima (upravljačkim, nastavno-znanstvenim, nastavno-umjetničkim, administrativnim, stručnim i tehničkim), u skladu s načelima i standardima struke.*

Na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu visoko se vrednuje kultura kvalitete te se kontinuirano ulaže u razvoj i unapređivanje kvalitete u svim segmentima rada Fakulteta. Godine 2013. donesena je [Politika kvalitete Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta](#) te [Pravilnik o sustavu osiguravanja kvalitete](#). Nadalje, 2015. godine donesena je i [Odluka o izmjenama i dopunama Pravilnika o sustavu osiguravanja kvalitete](#) i to u smislu izmjene članka 7. u odnosu na sastav Povjerenstva. Važnost osiguravanja kvalitete jasno se prepoznaje i kroz novi [Strateški plan razvoja Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta 2019. – 2023.](#), pri čemu je unapređenje sustava upravljanja kvalitetom jedan od sedam strateških ciljeva. Pritom je važno napomenuti da se uočava pomak u strateškom pozicioniranju i usmjerenosti na unapređenje kvalitete, budući da je u strateškom dokumentu za prethodno razdoblje ([Strateški plan razvoja Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 2014. – 2018.](#)) jedan od ciljeva bio „*unapređenje kvalitete nastavnoga procesa*“, dok se u novome strateškom dokumentu jasnije vidi usmjerenost na cjeloviti razvoj sustava kvalitete, nevezano samo uz nastavni proces, već usmjereno na Fakultet kao cjelinu. Usmjerenost na cjeloviti sustav funkcioniranja Fakulteta, očituje se i u povećanju uključivanja nenastavnoga osoblja, studenata i vanjskih dionika u sve procese i aktivnosti. Na tragu razvoja sustava osiguravanja kvalitete, unapređenje kvalitete na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu prepoznato je i u okviru projekta [Unapređenje kvalitete studija logopedije, socijalne pedagogije i edukacijske rehabilitacije ERF – LOSPER](#) (<http://losper.erf.hr>), pri čemu je jedan od ciljeva navedenoga projekta upravo unaprijediti sustav kvalitete. U odnosu na spomenuti strateški cilj unapređenja sustava upravljanja kvalitetom (3. strateški cilj), istaknute aktivnosti su: *poboljšavanje informiranosti nastavnoga i nenastavnoga osoblja o važnosti i postupcima osiguravanja kvalitete te unapređenje provedbe i evaluacije osiguravanja kvalitete*. S tim u vezi, u 2019. godini [održan je seminar o postavljanju sustava kvalitete na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu](#), u suradnji s partnerima na projektu ERF – LOSPER, Šumarskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu. U okviru unapređenja kvalitete naročita se pažnja posvećuje i suradnji s domaćim i međunarodnim visokoškolskim ustanovama i agencijama za osiguranje kvalitete, te je tako tim djelatnica Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta, u studenom 2019. godine, bio u [studijskom posjetu Sveučilištu u Edinburghu \(Škotska\) i Škotskoj agenciji za osiguranje kvalitete \(Quality Assurance Agency Scotland\)](#). Glavni cilj studijskoga posjeta odnosio se na procese i aktivnosti sustava osiguravanja kvalitete na Sveučilištu u Edinburghu, no osim toga, ostvareni su i posjeti pojedinim ustanovama u području skrbi o djeci i mladima s teškoćama u razvoju i rizičnim ponašanjima, pri čemu se govorilo i o transferu istraživanja u praksi, kvaliteti praktičnoga rada studenata, kao i o aktivnoj participaciji vanjskih dionika u radu visokoškolskih ustanova.

Osiguranje kvalitete znanstvenoga, nastavnoga i stručnoga rada na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu u proteklom razdoblju temeljilo se na sljedećim dokumentima:

- Statut Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta (2016.);
- Pravilnik o studiranju na preddiplomskim sveučilišnim i diplomskim sveučilišnim studijima ERF-a (2015.);
- Odluka o izmjenama i dopunama Pravilnika o studiranju na preddiplomskim sveučilišnim i diplomskim sveučilišnim studijima ERF-a (2019.);
- Pravilnik o poslijediplomskome sveučilišnom doktorskom studiju „Prevenicijska znanost i studij invaliditeta“ (2011.);
- Pravilnik o poslijediplomskome sveučilišnom doktorskom studiju „Poremećaji jezika, govora i slušanja“ (2017.);
- Pravilnik o poslijediplomskome specijalističkom studiju „Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji“ (2012.);
- Pravilnik o radu ERF-a (2015.);
- Izmjene Pravilnika o radu ERF-a (2017.);
- Pravilnik o radu Centra za rehabilitaciju (2007.);
- Pravilnik o radu Centra za cjeloživotno obrazovanje (2009.);
- Poslovnik o radu Etičkoga povjerenstva (2013.);
- Poslovnik o radu Fakultetskoga vijeća (2015.);
- Pravilnik o izdavačkoj djelatnosti (2018.);
- Pravilnik o radu knjižnice ERF-a (2019.);
- Pravilnik o nagradama i priznanjima Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (2018.);
- Pravilnik o stegovnoj odgovornosti studenata Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta (2014.);
- Pravilnik o zaštiti na radu ERF-a (2020.);
- Pravilnik o zaštiti dostojanstva radnika ERF-a (2020.);
- Pravilnik o postupku unutarnjega prijavljivanja nepravilnosti i imenovanju povjerljive osobe ERF-a (2020.);
- Pravilnik o provođenju postupaka jednostavne nabave Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (2020.).

Osim navedenih dokumenata, značajan je i niz odluka koje je donijelo Fakultetsko vijeće ERF-a, kao što su:

- Odluka o službenim putovanjima;
- Odluka o sanitarnom pregledu za studente ERF-a;
- Odluka o imenovanju povjerenika za zaštitu na radu;
- Odluka o imenovanju povjerenika za otpad i zamjenika povjerenika za otpad;
- Odluka o proceduri blagajničkoga poslovanja na ERF-u.

Sukladno Pravilniku o sustavu osiguravanja kvalitete te Odluci o izmjenama i dopunama Pravilnika o sustavu osiguravanja kvalitete iz 2015., na Fakultetu djeluje *Povjerenstvo za upravljanje kvalitetom* čija je zadaća planiranje, koordiniranje, provođenje, praćenje i vrednovanje aktivnosti u okviru sustava osiguravanja kvalitete. Povjerenstvo je savjetodavno tijelo Fakultetskoga vijeća i Dekana i čini ga ukupno sedam članova iz redova znanstveno-nastavnoga, nastavnoga i suradničkoga osoblja, nenastavnoga osoblja, studenata te vanjskih dionika. Dokumenti, aktivnosti i rezultati sustava osiguravanja kvalitete na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu dostupni su na mrežnoj stranici Fakulteta, na sljedećoj poveznici <https://www.erf.unizg.hr/hr/o-nama/kvaliteta>.

Povjerenstvo redovito izrađuje godišnje planove aktivnosti u odnosu na sustav osiguravanja kvalitete te podnosi godišnja izvješća o njihovoj ostvarenosti. Godišnje planove i izvješća usvaja Fakultetsko vijeće. Godišnja izvješća i godišnji planovi dostupni su na <https://www.erf.unizg.hr/hr/o-nama/kvaliteta>).

Povjerenstvo se redovito susreće najmanje četiri puta tijekom godine, pri čemu na temelju svojih sastanaka donosi preporuke Dekanskom kolegiju ERF-a. Sve se preporuke uruđbiraju i na taj način evidentiraju. Povjerenstvo prati način na koji se preporuke ostvaruju u redovnom radu Fakulteta te aktivno djeluje na Upravu, ali i na sve djelatnike da se ostvare određeni pomaci. Od 2017. godine predsjednica Povjerenstva za upravljanje kvalitetom ujedno je i članica Proširenoga dekanskoga kolegija. U proteklih pet godina aktivnosti Povjerenstva bile su većim dijelom usmjerene na poboljšanje kvalitete nastave (provedba i analiza studentskih anketa, preporuke za nastavnike čiji je rad lošije vrednovan, revizija studijskih programa), pitanja uređenja prostora, uvođenje godišnjega izvještavanja nenastavnoga osoblja, potreba transparentnosti i ažurnosti prenošenja informacija na Fakultetu i drugo.

Osim Povjerenstva za upravljanje kvalitetom kao savjetodavnoga tijela, područjem osiguravanja kvalitete na Fakultetu bavi se uprava Fakulteta, odnosno Dekanski kolegij (kao i Prošireni dekanski kolegij), Fakultetsko vijeće, stalna tijela Fakultetskoga vijeća (npr. Odbor za nastavu, Odbor za znanost, Odbor za izdavačku djelatnost, Odbor za knjižnicu, Etičko povjerenstvo), povremene radne skupine Fakultetskoga vijeća (primjerice Radna skupina za izradu prijedloga Statuta, prijedloga Pravilnika o ustroju radnih mjesta i druge). Na razini poslijediplomskih programa osiguravanjem kvalitete kontinuiramo se bave voditeljstva doktorskih studija te Stručni kolegij specijalističkoga studija.

Značajan element osiguravanja kvalitete čine i ankete za vrednovanje rada nastavnika. Spomenute ankete provode se kontinuirano krajem svakoga semestra u digitalnom obliku putem sustava ISVU, a svake tri godine metodom papir – olovka prema Planu cikličkoga vrednovanja Sveučilišta u Zagrebu. Također se provode i ankete za vrednovanje studija u cjelini, koje ispunjavaju studenti po završetku preddiplomskoga, odnosno diplomskoga studija. Rezultati *Anketa za procjenu rada nastavnika* i *Anketa za vrednovanje studija* dostupni su na mrežnoj stranici Fakulteta <http://www.erf.unizg.hr/hr/o-nama/kvaliteta>, te se redovito ažuriraju. Ankete za procjenu rada nastavnika služe i kao temelj za izdavanje potvrde o kvaliteti znanstvenoga rada koja je potrebna za postupak (re)izbora u znanstveno-nastavna zvanja. Rezultati anketa o vrednovanju rada nastavnika redovito se analiziraju u okviru aktivnosti Povjerenstva za upravljanje kvalitetom, te se zaključci i preporuke predstavljaju i analiziraju na sjednicama Fakultetskoga vijeća. Primjeri prezentacija mogu se vidjeti na mrežnoj stranici Fakulteta, na dnu sekcije „Dokumenti“. Zaključci i preporuke Povjerenstva za upravljanje kvalitetom temeljem analize anketa dostavljaju se i voditeljima vijeća studija Edukacijske-rehabilitacije, Logopedije i Socijalne pedagogije, kako bi se osigurao integrirani pristup unapređenju kvalitete nastave. Povjerenstvo za upravljanje kvalitetom uputilo je 2019. godine Dekanskom kolegiju preporuku za postupanje u slučaju lošije ocijenjenoga nastavnika (urudžbirani dopis dostupan na uvid):

- Svi lošije ocijenjeni nastavnici trebaju Prodekanu za studije i studente poslati očitovanje na rezultate anketa te aktivnosti kojima planiraju unaprijediti nastavu sukladno komentarima i mišljenju studenata. Prodekan za studije i studente trebao bi imati nadzornu ulogu u praćenju daljnje kvalitete nastave te planiranih poboljšanja.
- Za nastavnika čija je nastava kontinuirano loše ocijenjena, predložimo razgovor i opomenu od strane Prodekana za studije i studente te izradu zajedničkoga plana unapređivanja nastave.
- Predlaže se pomno praćenje rezultata online anketa lošije ocijenjenih nastavnika te po potrebi organiziranje novoga anketiranja metodom papir – olovka.
- Općenito za sve nastavnike, s posebnom obvezom uključivanja lošije ocijenjenih nastavnika, predlaže se organiziranje edukacija na temu poučavanja u visokoškolskoj nastavi na sljedeće teme (ne isključujući druge relevantne teme): ocjenjivanje, društveno korisno učenje, poučavanje usmjereno na studente.

Veća usmjerenost na jasno generiranje preporuka i plana aktivnosti u odnosu na vrednovanje rada nastavnika, kao i povratna informacija studentima o učinjenom, povećala bi i odziv studenata na ankete o procjeni rada nastavnika, posebno kad se vrednovanje provodi online putem sustava ISVU. Kako bi se povećala i proširila mogućnost prikupljanja povratnih informacija studenata, ali i ostalih dionika na Fakultetu te vanjskih dionika, Povjerenstvo za upravljanje kvalitetom, predložilo je Dekanskom kolegiju i postavljanje Sandučića za pitanja, primjedbe i komentare. Prijedlog je prihvaćen te je Sandučić postavljen u prizemlju Fakulteta.

U odnosu na rad nenastavnoga osoblja, Povjerenstvo za upravljanje kvalitetom predložilo je Dekanskom kolegiju u niz navrata (službeni urudžbirani dopisi dostupni na uvid) sljedeće aktivnosti: izvještavanje o radu nenastavnoga osoblja (2016.) te pokretanje ankete o procjeni rada nenastavnoga osoblja (2019.). U odnosu na izvještavanje o radu nenastavnoga osoblja, izrađen je obrazac koji je upućen nenastavnomu osoblju za izvještajnu godinu 2017., no podaci na žalost nisu bili sistematizirani, ni korišteni u svrhu daljnjega rada i planiranja, te je za očekivati da bi se u narednom razdoblju trebalo razmisliti o reaktivaciji prikupljanja i analize ovih pokazatelja.

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet visoko vrednuje uključivanje studenata kao ključnih dionika u rad Fakulteta, što se očituje i u činjenici da su studenti članovi Fakultetskoga vijeća, Povjerenstva za upravljanje kvalitetom, kao i Povjerenstva za izradu samoanalize u postupku reakreditacije. Na Fakultetu djeluje podružnica Studentskoga zbora Sveučilišta u Zagrebu. Sukladno Statutu Fakulteta te Statutu Studentskoga zbora ERF-a, Studentski zbor sudjeluje u radu Fakultetskoga vijeća s ukupno 15 predstavnika, studenata preddiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studija na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu. Studentski zbor ERF-a brine o kvaliteti života studenata, a posebice o kvaliteti studijskoga procesa, studentskome standardu, ostvarivanju studentskih prava i drugim pitanjima važnim za studente te donosi zaključke koji obvezuju druga tijela Studentskoga zbora.

Na Fakultetu djeluje i nekoliko studentskih udruga: Studentska športska udruga Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta, Udruga studenata socijalne pedagogije – Pupovci, Udruga studenata diplomskoga studija edukacijske rehabilitacije – modul rehabilitacija osoba s oštećenjem vida te Udruga studenata logopedije Logomotiva. Na ERF-u djeluje također i studentska ženska klupa Sorelo. Od 2010. godine na Fakultetu djeluje također i Udruga diplomiranih studenata AMCA – ERF. Fakultet kontinuirano podupire rad ovih udruga prostorno, stručno i financijski.

U posljednjih godinu dana radi se na još aktivnijem i konstruktivnijem uključivanju studenata u rad Fakulteta, što je i jedna od aktivnosti u strateškome dokumentu ERF-a (2019. – 2023.). U prosincu 2019. studenti preddiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studija sudjelovali su na radionici na temu „Uloga studenata u osiguravanju kvalitete visokoškolskih učilišta“, u organizaciji Agencije za znanost i visoko obrazovanje.

U odnosu na prethodni dokument samoanalize Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta iz 2013. godine (Samoanaliza Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta (2008. – 2013.)), uočava se kako je u području osiguravanja kvalitete načinjen niz pozitivnih pomaka, što se prije svega ogleda u izradi i unapređivanju različitih pravilnika i poslovnika (npr. Statut

Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta (2016.), Pravilnik o studiranju na preddiplomskim sveučilišnim i diplomskim sveučilišnim studijima ERF-a (2015.), Pravilnik o radu ERF-a (2015.), Poslovnik o radu Fakultetskoga vijeća (2015.), Pravilnik o stegovnoj odgovornosti studenata Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta (2014.). Također je važno napomenuti da se kroz pažljivo i kontinuirano praćenje poslovnih procesa (vezanih uz znanstvenoistraživačke, nastavne, stručne i druge aktivnosti Fakulteta), ali i u odnosu na dinamične promjene u društvu, kontinuirano radi na izmjenama i dopunama aktualnih dokumenata, kao i na izradi novih, suvremenih dokumenata koji omogućuju učinkovitije poslovanje. Time je posao na osiguravanju kvalitete na Fakultetu, neprestano u tijeku, što smatramo pozitivnim i motivirajućim. S tim u vezi, u svibnju 2020. usvojen je prijedlog novoga Statuta ERF-a koji je upućen na Odbor za statutarna pitanja na Sveučilištu u Zagrebu.

Iako su aktivnosti na području uspostave sustava osiguravanja kvalitete na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu intenzivirale u posljednjih pet godina, i dalje se prepoznaje potreba cjelovitijega i sustavnijega planiranja, provedbe i evaluacije svih područja osiguravanja kvalitete (nastavnoga, znanstvenoga, stručnoga rada, međunarodne suradnje, informacijskoga sustava, javnosti djelovanja, administrativne djelatnosti te upravljanja svim procesima, odnosno upravljanja Fakultetom općenito). S tim u vezi, u strategiji razvoja Fakulteta za naredno razdoblje, prepoznata je i definirana potreba za imenovanjem trećega prodekana koji bi u svom djelokrugu aktivnosti imao jasan fokus na osiguravanje kvalitete. Strateškim planom razvoja ERF-a od 2019. do 2023. godine predviđen je i rad na izmjenama i dopunama Pravilnika o sustavu osiguravanja kvalitete, kao i izradi Priručnika za osiguravanje kvalitete ERF-a do kraja 2021. godine. Osim toga, veliki naglasak bit će stavljen na edukaciju nastavnoga i nenastavnoga osoblja te mentorsku podršku drugih visokoškolskih ustanova koje su vodeće u području osiguravanja kvalitete. S tim u vezi, u okviru projekta ERF – LOSPER već je ostvarena suradnja sa Šumarskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu.

1.2. Visoko učilište primjenjuje preporuke za unapređenje kvalitete iz dosadašnjih vrednovanja

Elementi standarda

- *Visoko je učilište analiziralo prijedloge za poboljšanje i provodi aktivnosti na temelju dosadašnjih vrednovanja (unutarnjih i vanjskih).*
- *Visoko učilište analizira poboljšanja i na temelju njih planira daljnji razvoj.*

U postupku reakreditacije Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta provedene 2014. godine, Stručno povjerenstvo, imenovano od Akreditacijskoga savjeta Agencije za znanost i visoko obrazovanje, donijelo je Izvešće Stručnoga povjerenstva o reakreditaciji Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta. Izvešće Stručnoga povjerenstva sadržava detaljnu analizu temeljem standarda i kriterija za reakreditaciju. Temeljem navedenoga izvješća Stručnoga povjerenstva, Agencija za znanost i visoko obrazovanje 27. listopada 2014. uputila je Fakultetu Akreditacijsku preporuku Agencije za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) u postupku reakreditacije ERF-a, pri čemu je kvaliteta procjenjivana prema sedam standarda u dokumentu *Kriteriji za ocjenu kvalitete visokih učilišta u sastavu sveučilišta*. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet tada je za šest od sedam standarda ocijenjen ocjenom „uglavnom provedeno“ (upravljanje visokim učilištem i osiguravanje kvalitete, studijski programi, studenti, nastavnici, znanstvena i stručna djelatnost te mobilnost i međunarodna suradnja). Za standard „stručne službe, prostor, oprema i financije“ dobivena je procjena „u početnoj fazi provedbe“. U zaključku Akreditacijske preporuke preporučeno je sljedeće:

1. Izdavanje pisma očekivanja s rokom uklanjanja nedostatka od tri godine za dio djelatnosti visokoga obrazovanja Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, koji se odnosi na poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studijski program Prevenzijska znanost i studij invaliditeta;
2. Izdavanje potvrde o ispunjavanju uvjeta za obavljanje dijela djelatnosti visokoga obrazovanja Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koji se odnosi na sve ostale studijske programe Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu;
3. Izdavanje potvrde o ispunjavanju uvjeta za obavljanje znanstvene djelatnosti Edukacijsko-rehabilitacijskomu fakultetu Sveučilišta u Zagrebu;
4. Naknadno praćenje dijela djelatnosti visokoga obrazovanja iz točke 2. i znanstvene djelatnosti iz točke 3. Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koje je obuhvaćalo sljedeće:
 - donošenje akcijskoga plana u cilju unapređenja kvalitete u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja potvrde u kojem su se, između ostalog, morala jasno navesti poboljšanja vezana za resurse, poglavito poboljšanja vezana uz prostor, opremu i literaturu i dostavljanje akcijskoga plana Agenciji;
 - izvještavanje Agencije jednom godišnje o realizaciji akcijskoga plana, poglavito o realizaciji predviđenih poboljšanja vezanih uz prostor, opremu i literaturu uključujući ažuriranje uvjeta izvođenja u informacijskome sustavu koji koristi Agencija.

Temeljem akreditacijskih preporuka Agencije za znanost i visoko obrazovanje, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta izdalo je ERF-u Potvrdu o ispunjavanju uvjeta za obavljanje znanstvene djelatnosti i dijela djelatnosti visokoga obrazovanja, koja se odnosi na sve studijske programe osim poslijediplomskoga sveučilišnog doktorskog studija Prevenzijska znanost i studij invaliditeta.

Temeljem Akreditacijskih preporuka, na 2. redovitoj sjednici Fakultetskoga vijeća, održanoj 24. studenog 2014. godine, imenovano je Povjerenstvo za izradu Akcijskog plana ERF-a u sastavu: doc. dr. sc. Ante Bilić Prčić, izv. prof. dr. sc. Daniela Bratković, izv. prof. dr. sc. Martina Ferić, prof. dr. sc. Jasmina Frey Škrinjar, Zdenka Imamović, dipl. iur., izv. prof. dr. sc. Ines Joković Oreb, prof. dr. sc. Mirjana Lenček, doc. dr. sc. Martina Lotar Rihtarić, doc. dr. sc. Marina Milković, izv. prof. dr. sc. Marijan Palmović, doc. dr. sc. Neven Ricijaš, prof. dr. sc. Antonija Žižak. Navedeno Povjerenstvo izradilo je Prijedlog akcijskoga plana za unapređenje kvalitete, koji je predstavljen na sastanku Proširenoga dekanskog kolegija održanom 18. svibnja 2015., te je dostavljen svim članovima studijskih programa i djelatnicima Centra za rehabilitaciju, Tajništva i Knjižnice na raspravu. Nakon održanih rasprava, prijedlozi i primjedbe dostavljani su Povjerenstvu do 10. lipnja 2015. Završna verzija Akcijskoga plana Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta za razdoblje od 1. srpnja 2015. do 31. prosinca 2017. raspravljena je i usvojena na 9. redovitoj sjednici Fakultetskoga vijeća, održanoj 29. lipnja 2015. godine.

Na temelju 27 preporuka dobivenih u postupku reakreditacije, u Akcijskome planu planirano je ukupno 65 aktivnosti kroz tri godine. Aktivnosti iz Akcijskoga plana za unapređenje kvalitete Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta provodili su djelatnici, studenti i odgovorne osobe Fakulteta. U prvoj godini provedbe planirano je ostvarenje 54 aktivnosti, i to prema područjima: 17 – Upravljanja i osiguravanja kvalitete; 4 – Studijski programi; 10 – Studenti; 4 – Nastavnici; 5 – Znanstvena i stručna djelatnost; 6 – Mobilnost i međunarodna suradnja te 8 – Resursi: stručne službe, prostor, oprema i financije. Tijekom kvaliteta provedbe praćeni su i razmatrani periodički na sjednicama Proširenoga dekanskoga kolegija održanima 15. rujna 2015., 16. studenog 2015., 29. veljače 2016., 16. svibnja 2016. te 13. lipnja 2015. godine. Izvešće o ostvarenju Akcijskoga plana za unapređenje kvalitete ERF-a za razdoblje od 1. srpnja 2015. do 30. lipnja 2016. godine razmatrano je i prihvaćeno na 9. redovitoj sjednici Fakultetskoga vijeća u akademskoj godini 2015./16., održanoj 27. lipnja 2016. godine. Od planiranih aktivnosti, 81 % (44 aktivnosti) ostvareno je u potpunosti; 16 % (9 aktivnosti) djelomično je ostvareno te se njihova provedba nastavlja i u narednoj izvještajnoj godini, a dvije aktivnosti (3 %) nisu uopće ostvarene, pa su se u cjelini prenijele u naredno razdoblje. U drugoj godini provedbe planirano je ostvarenje sedam novih aktivnosti (pet u području Upravljanja i osiguravanja kvalitete i dva u području Znanstvene i stručne djelatnosti); osam aktivnosti koje su u prvoj godini provedbe djelomično ostvarene te ih je trebalo završiti (po područjima: dvije – Upravljanje i osiguravanje kvalitete; dvije – Studenti; jedna – Nastavnici; dvije – Znanstvena i stručna djelatnost; jedna – Resursi); 30 aktivnosti koje su planirane kao kontinuirane (po područjima: 7 – Upravljanje i osiguravanje kvalitete; 4 – Studijski programi; 7 – Studenti; 1 – Znanstvena i stručna djelatnost; 6 – Mobilnost i međunarodna suradnja; 5 – Resursi). Izvešće o ostvarenju Akcijskoga plana za unapređenje kvalitete ERF-a za razdoblje od 1. srpnja 2016. do 30. lipnja 2017. razmatrano je i prihvaćeno na 9. redovitoj sjednici Fakultetskog vijeća u akademskoj godini 2016./2017., održanoj 26. lipnja 2017. godine. U izvješću je vidljivo da su sve aktivnosti koje su u ranijem izvješću bile djelomično ostvarene, ostvarene u potpunosti, a sve planirane aktivnosti za razdoblje od 1. srpnja 2016. do 30. lipnja 2017., osim izrade Pravilnika o ustroju radnih mjesta, u potpunosti su ostvarene.

Izvešće o ostvarenju Akcijskoga plana za unapređenje kvalitete ERF-a za razdoblje od 1. srpnja 2016. do 30. lipnja 2017. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu dostavio je Agenciji 17. srpnja 2017. godine. Agencijski savjet je na 89. sjednici održanoj 24. listopada 2017. godine raspravljao o dokazima o uklanjanju nedostataka određenih pismom očekivanja te je utvrdio da poslijediplomski sveučilišni studij Prevenzijska znanost i studij invaliditeta udovoljava kriteriju iz članka 13. stavka 2 Pravilnika o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokoga obrazovanja, izvođenje studijskoga programa i reakreditaciju visokih učilišta. Temeljem Akreditacijske preporuke (Akreditacijska preporuka), Ministarstvo znanosti i obrazovanja izdalo je potvrdu o ispunjavanju uvjeta za obavljanje dijela djelatnosti visokoga obrazovanja, koji se odnosi na poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studij Prevenzijska znanost i studij invaliditeta (Odluka Ministarstva znanosti i obrazovanja).

U prosincu 2017. godine provedena je **reakreditacija doktorskoga studija Prevenzijska znanost i studij invaliditeta**. Na temelju Izvešća Reakreditacijskoga povjerenstva (ožujak 2018.), Agencija za znanost i visoko obrazovanje u srpnju 2018. godine uputila je Ministarstvu znanosti i obrazovanja Akreditacijsku preporuku, koje je u rujnu 2018. godine izdalo Pismo očekivanja s rokom uklanjanja nedostataka od tri godine, za izvođenje ovoga studijskog programa. Izvešće Reakreditacijskoga povjerenstva godine sadrži sljedeće preporuke za unapređenje kvalitete programa studija, u čijem nastavku navodimo i informacije o poduzetim mjerama za poboljšanje:

1. Nastavno opterećenje uskladiti s propisanim normama satima.

Upisnu kvotu za upis nove generacije doktorskih studenata Voditeljstvo doktorskoga studija odredilo je u skladu s procjenom raspoloživosti istraživačkih, nastavnčkih i mentorskih kapaciteta, odnosno mogućnosti potencijalnih polaznika i nastavnika za uspješno ispunjenje svih obveza te je predloženo da se svake tri godine može upisati do maksimalno 25

novih polaznika. Temeljem toga, Fakultetsko vijeće donijelo je odluku o upisnoj kvoti i raspisivanju natječaja za upis nove generacije doktorskih studenata. Opterećenost mentora na studiju nije veća od propisane, a omjer broja mentora i doktoranada je povoljan (znatno manji od 1:3).

2. Mentora imenovati na početku ili ubrzo nakon upisa na studij.

Budući da se radi o studiju koji nudi veliki broj novih interdisciplinarno obrađenih tema, s kojima se doktorandi nisu prethodno susreli na svojim diplomskim studijima, najčešće nije moguće vrlo rano tijekom studiranja odabrati mentora za izradu doktorskoga rada. Doktorande do imenovanja mentora prate istraživački mentori – studijski savjetnici, koji imaju aktivnu supervizijsku ulogu, te prate i potiču doktorande da se uključe u znanstvena istraživanja, da sudjeluju na konferencijama i objavljuju radove te potiču vještine kritičkoga mišljenja u znanstvenim istraživanjima u vremenu prije formalnoga imenovanja mentora. U skladu s preporukama Akreditacijskoga povjerenstva, Voditeljstvo doktorskoga studija donijelo je odluku da se mentori za studente s punim radnim vremenom imenuju tijekom prve odnosno druge godine doktorskoga studija, a studenti s dijelom radnoga vremena moraju imati prijavljene, javno obranjene i prihvaćene teze doktorske disertacije najkasnije do upisa u treću godinu studija. Također, u skladu s preporukama, u generaciji koja je upisana nakon reakreditacijskoga postupka, u okviru kvalifikacijskoga postupka za upis na doktorski studij, tražilo se da kandidati imaju prijedlog istraživanja koja uključuje potencijalnoga mentora/icu, te se tijekom intervjua s kandidatima procjenjivala izvedivost prijedloga, znanstvena kvaliteta, inovativnost te društvena relevantnost.

3. Sveučilište ili visoko učilište treba provoditi redovite interne revizije studijskoga programa, primjerice svakih pet godina, u okviru postupka osiguravanja i unapređivanja kvalitete.

Nakon svakog trogodišnjega ciklusa, odnosno prije upisa nove generacije doktorskih studenata, planirana je interna revizija studija na temelju povratnih informacija studenata, profesora i mentora. Postupak interne revizije vodi voditeljstvo studija uz Povjerenstvo za upravljanje kvalitetom.

4. Po potrebi izraditi protokol između Fakulteta, doktoranada i njihovih poslodavaca, ukoliko doktorandi prikupljaju podatke na mjestu zaposlenja ili drugdje kod poslodavca.

Ukoliko se ukaže potreba, planirana je izrada protokola između Fakulteta, doktoranda i njihovoga poslodavaca u slučajevima kada doktorandi prikupljaju podatke na mjestu zaposlenja ili drugdje kod poslodavca. Za sada nije bilo potrebe za takvim protokolom. Prijedlog Protokola, u slučaju potrebe, izrađuje tajnica Fakulteta te voditeljica studija i/ili modula.

5. Preporuča se da studenti imaju manje obveznih kolegija i da se program prilagodi prethodnim iskustvima i kvalifikacijama studenata, kako bi studenti imali više vremena za razvoj istraživačkih vještina potrebnih za doktorski studij i buduću karijeru.

Zbog kompleksnosti koja proizlazi iz naglašene interdisciplinarnosti ovog doktorskoga studija te raznolikosti obrazovnih pozadina iz kojih dolaze doktorandi, ovaj studij u svojoj strukturi sadržava i nastavne obveze, koje nude veliki broj novih interdisciplinarnih tema, a koje doktorandima mogu biti osnova za odabir istraživanja. U skladu s preporukama istovremeno se, međutim, ostavlja dovoljno vremena za istraživačke aktivnosti, odnosno stjecanje samostalnih znanstvenih i generičkih kompetencija.

6. U povjerenstvo za obranu doktorskoga rada treba imenovati vanjskoga člana (koji nije zaposlen ni na jednoj od sastavnica Sveučilišta u Zagrebu).

Postupak izrade i obrane teme doktorskoga rada jasno je definiran Pravilnikom o doktorskom studiju, koji u cijelosti poštuje odredbe Pravilnika o doktorskim studijima Sveučilišta u Zagrebu, u kojem ne postoji odredba da u povjerenstvu koje ocjenjuje doktorski rad treba biti imenovan bar jedan član koji nije zaposlenik Sveučilišta u Zagrebu. Stoga se na poslijediplomskome doktorskom studiju imenuju članovi povjerenstva s drugih sastavnica Sveučilišta u Zagrebu kao vanjski članovi, a ponekad su ti vanjski članovi s drugih sveučilišta u Republici Hrvatskoj.

7. Treba izraditi ishode učenja koji se odnose na doprinos razvoju znanja koje je rezultat doktorskoga studija.

Mnogi ishodi učenja doktorskoga studija odnose se na razvoj znanja. Naime, u društvenim znanostima elaboracija i evaluacija nekoga programa, politike i/ili strategije traži visoku razinu znanja, metodološke kompetencije i razumijevanje područja na meta-razini. No, s obzirom na preporuke u procesu je postupak jasnijega definiranja ishoda učenja na razini doktorskoga studija.

8. Preporuča se uporaba programa za otkrivanje plagijata i obuka nastavnika i studenata za uporabu takvih programa.

Svi doktorski radovi provjeravaju se sustavno u smislu prevencije plagiranja i krivotvorenja ishoda istraživanja. U tu svrhu i u svrhu dostupnosti i promocije samih završenih doktoranada, Fakultet objavljuje sve završne radove na mrežnim stranicama u slobodnom pristupu. Od 2018. godine na Fakultetu se koristi program Turnitin za otkrivanje plagijata.

9. Visoko učilište treba nastavnicima davati više podrške i poticaja za objavljivanje radova u međunarodnim i recenziranim časopisima i uključivanje u nove istraživačke projekte.

Temeljem ranije spomenutih akcijskih planova uvedene su mjere za poticanje znanstvene produktivnosti. Od 2018. godine uveden je niz novih mjera za poticanje znanstvene produktivnosti i prijave projekata. Opširnije o tome u poglavlju 5.4. Samoanalize.

U prosincu 2019. godine provedena je također i **reakreditacija doktorskoga studija Poremećaji jezika govora i slušanja**. U izvješću Reakreditacijskoga povjerenstva, u većini segmenata kvaliteta ovoga studija ocijenjena je kao visoka. Preporuke za poboljšanje kvalitete studija odnose se na reorganizaciju obavezne nastave (potrebno je više kolegija s naglaskom na pojedinačne poremećaje, osnovni sadržaj, više općenitih metoda i pristupa utemeljenih na dokazima, sustavne pregledne članke i općenite vještine); pružanje veće financijske potpore doktorandima u njihovome znanstvenoistraživačkom radu; povećanje znanstvene produktivnosti nastavnika te jače povezivanje ovoga programa s programom doktorskoga studija Prevenzijska znanost i studij invaliditeta. U srpnju 2020. godine Ministarstvo znanosti i obrazovanja na temelju Reakreditacijske preporuke Agencije za znanost i visoko obrazovanje izdalo je Potvrdu o ispunjavanju uvjeta za izvođenje ovoga doktorskog studija, uz naknadno praćenje te izradu akcijskoga plana u roku od šest mjeseci i izvještavanje Agencije za znanost i visoko obrazovanje o njegovoj provedbi jednom godišnje. Izrada akcijskoga plana za unapređenje kvalitete studija, s mjerama prema preporukama iz reakreditacije, pred dovršetkom je i u vrijeme predaje ove Samoanalize akcijski plan bit će upućen Fakultetskom vijeću na usvajanje.

1.3. Visoko učilište podupire akademski integritet i slobode, sprečava sve oblike neetičnoga ponašanja, netolerancije i diskriminacije

Elementi standarda:

- *Visoko učilište podupire akademski integritet i slobodu te osigurava etičnost rada i čuva akademski integritet i slobodu.*
- *Visoko se učilište učinkovito služi mehanizmima za sprečavanje neetičnoga ponašanja, netolerancije i diskriminacije.*
- *Visoko učilište provodi aktivnosti za sankcioniranje neetičnoga ponašanja, netolerancije i diskriminacije.*
- *Sustav nadležnosti za rješavanje konflikata i nepravilnosti funkcionalan je na svim razinama visokoga učilišta.*
- *Zaposlenici visokoga učilišta, studenti i vanjski dionici temelje svoj rad na načelima akademske etike.*
- *Visoko učilište sustavno rješava probleme plagiranja, prepisivanja i krivotvorenja rezultata.*

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet podupire akademski integritet i slobodu te osigurava etičnost rada u svim područjima svoga djelovanja. Kao sastavnica Sveučilišta u Zagrebu, ERF u svom djelovanju primjenjuje Etički kodeks Sveučilišta u Zagrebu (od 18. svibnja 2007. godine).

Etički kodeks Sveučilišta u Zagrebu (čl. 1.) „sadržava moralna načela i načela profesionalne etike kojima se u svom profesionalnom i javnom djelovanju trebaju ravnati nastavnici, znanstvenici, umjetnici i drugi zaposlenici na Sveučilištu u Zagrebu“. Ova načela (čl. 2.) „primjenjuju se na odgovarajući način i na studente te druge osobe koje nisu zaposlenici Sveučilišta u Zagrebu, ali sudjeluju u radu i djelovanju Sveučilišta, ako i ukoliko se ponašanje i djelovanje tih osoba može izravno povezati sa Sveučilištem“.

Etički kodeks Sveučilišta u Zagrebu definira norme ponašanja u tri temeljna područja (čl. 3.):

- A. temeljna načela u odnosu na moralno opravdano i moralno neprihvatljivo ponašanje na Sveučilištu i u vezi s njim,
- B. etička pravila u nastavnome i znanstveno-umjetničkome procesu na Sveučilištu i
- C. odredbe o sastavu i postupku pred tijelima koja daju svoje mišljenje o ostvarivanju načela i pravila Etičkog kodeksa te o usklađenosti ponašanja osoba na koje se on odnosi.

Temeljna načela i pravila koja su definirana Etičkim kodeksom Sveučilišta u Zagrebu su: načelo mirnoga uživanja prava (čl. 4.), načelo poštivanja integriteta i dostojanstva osobe (čl. 5), načelo autonomije znanstvenoga, umjetničkoga i nastavnoga rada (čl. 6.), načelo jednakosti i pravednosti (čl. 7.), pravo na akademsku slobodu (čl. 8.), načelo profesionalnosti (čl. 9.) i načelo poštivanja zakona i drugih pravnih postupaka (čl. 10.). Kao neprihvatljiva ponašanja, Etičkim kodeksom definirana su sljedeća: diskriminacija (čl. 11.), uznemiravanje (čl. 12.) i predrasude (čl. 13.).

Od etičkih pravila u nastavnome, znanstvenome i umjetničkomu radu, Etički kodeks Sveučilišta u Zagrebu posebno definira profesionalne dužnosti u nastavnome radu, neprihvatljive prakse u nastavi, korištenje ljudi i životinja u znanstvenome istraživanju i umjetničkomu radu, izmišljanje rezultata, krivotvorenje, plagiranje, izmišljanje i prepravljavanje preporuka, primanje darova i drugih dobara, sukob interesa, transparentnost i povjerljivost; pravo i dužnost kontinuiranoga usavršavanja i cjeloživotnoga obrazovanja, profesionalno napredovanje, javno nastupanje i odgovornost prema sveučilišnoj zajednici.

Politika kvalitete Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta uključuje poštivanje i promicanje akademskoga integriteta i sloboda kroz ulaganje u kvalitetu u svim područjima djelovanja Fakulteta, zaposlenika i studenata, a što je sadržano u strateškim dokumentima i pravnim aktima Fakulteta.

Sukladno odredbama Etičkoga kodeksa Sveučilišta u Zagrebu, od 2008. godine dekan, uz suglasnost Fakultetskoga vijeća, imenuje Etičko povjerenstvo s mandatom od četiri godine. Etičko povjerenstvo sastoji se od triju članova (predstavnici studijskih programa Edukacijske rehabilitacije, Logopedije i Socijalne pedagogije) i triju zamjenika. Članovi povjerenstva na konstituirajućoj sjednici (koju saziva dekan) između sebe biraju predsjednika. Mandat predsjednika i članova traje četiri godine. Broj mandata predsjednika ograničen je na dva, a broj mandata članova nije ograničen.

Poslovníkom o radu Etičkoga povjerenstva (iz 2013. godine) uređuje se način rada i pravila djelovanja Etičkoga povjerenstva, kao i druga pitanja važna za obavljanje poslova iz djelokruga Etičkoga povjerenstva. Sukladno ovom Pravilniku, Etičko povjerenstvo obavlja sljedeće poslove:

- prati provedbu Etičkoga kodeksa Sveučilišta u Zagrebu radi razvoja i primjene etičkih standarda;
- provodi postupak utvrđivanja povrede Etičkoga kodeksa na Fakultetu;
- donosi mišljenje o usklađenosti pisanih materijala s Etičkim kodeksom u postupcima prijave znanstvenih projekata, doktorskih, specijalističkih, diplomskih i seminarskih radova te
- obavlja druge poslove iz svoje nadležnosti.

Svi djelatnici i studenti mogu ukazati na povredu Etičkoga kodeksa (čl. 13. Pravilnika o radu Etičkoga povjerenstva). Obrazloženu i dokumentiranu pisanu prijavu podnose dekanu i/ili tijelima Fakulteta odgovornim za djelatnost u kojoj je došlo do povrede Etičkoga kodeksa. Anonimne prijave se u pravilu ne razmatraju. Zahtjev za davanjem mišljenja o usklađenosti određenoga djelovanja ili ponašanja s načelima i pravilima Etičkoga kodeksa pokreće dekan pismenim zahtjevom (čl. 14. Pravilnika o Etičkom povjerenstvu).

Glavnina predmeta u kojima je Etičko povjerenstvo postupalo odnosilo se na davanje mišljenja o poštivanju etičkih principa u nacrtima projekata/istraživanja. Od akademske godine 2017./2018. do 1. srpnja 2020. godine provedeno je ukupno 48 postupaka. Niti jedan postupak nije prosljeđen na višu instancu, a svi predmeti odnosili su se na usklađenost istraživačkih nacrti s etičkim načelima.

Posebna pozornost u proteklome petogodišnjem razdoblju posvećena je transparentnosti i dostupnosti informacija o Etičkome povjerenstvu te unapređenju etičnosti u znanstvenome radu (sukladno točki 1.8. Akcijskoga plana za unapređenje kvalitete Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu za razdoblje od 1. srpnja 2015. do 31. prosinca 2017. godine). Početkom izvještajnoga razdoblja (2015. godine), kreirana je e-pošta Etičkoga povjerenstva (eticko.povjerenstvo@erf.hr), izrađen je Protokol za davanje mišljenja o usklađenosti pisanih materijala s odredbama Etičkoga kodeksa odbora za etiku u znanosti i visokome obrazovanju, Etičkoga kodeksa Sveučilišta u Zagrebu i Poslovníka o radu Etičkoga povjerenstva Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta u postupcima prijave znanstvenih projekata, doktorskih, specijalističkih, diplomskih i seminarskih radova u znanstvenim poljima edukacijske rehabilitacije i logopedije, te je pripremljen Obrazac nacrta projekta/istraživanja koji se podnosi Etičkom povjerenstvu. Također je 2015. godine na mrežnoj stranici Fakulteta, u okviru poveznice „Znanost“, kreirana poveznica „Etičko povjerenstvo“ na kojoj su navedeni podaci o članovima Etičkoga povjerenstva, poveznice na izvorne relevantne dokumente o etici u znanstvenome radu, prethodno spominjani Protokol (u kojem je detaljno pojašnjena procedura prijave nacrta projekta/istraživanja, Obrazac nacrta projekta/istraživanja te e-adresa Etičkoga povjerenstva).

Radi unapređenja etičnosti u djelatnostima koje se realiziraju na Fakultetu, od vijeća studijskih programa, kao i od Studentskoga zbora, tijekom 2016. godine zatraženo je iskazivanje interesa za određene teme iz područja etike, pa je 9. siječnja 2017. godine organizirana radionica „Etički izazovi u akademskom okruženju“ (prof. dr. sc. Dinka Čorkalo Biruški, Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu).

Temeljem iskustva u postupcima davanja mišljenja o poštivanju etičkih načela u nacrtima projekata/istraživanja, Etičko je povjerenstvo u akademskoj godini 2019./2020. radilo na promjeni obrasca nacrta radi veće jasnoće u odnosu na zahtjeve Etičkoga povjerenstva. Završetak toga postupka očekuje se do kraja ove akademske godine. U planu je također

organiziranje određenih edukacija za nastavnike i mentore radi poboljšanja kvalitete u području etičnosti u znanstvenome radu na ERF-u.

U svrhu razvoja etičnosti u znanstvenim istraživanjima, Etičko povjerenstvo naručilo je određeni broj knjiga za knjižnicu ERF-a, koje su na raspolaganju nastavnicima i studentima, a s tom se praksom namjerava nastaviti i u narednim akademskim godinama. Također je u akademskoj godini 2019./2020. za studente Specijalističkoga studija Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji te za studente Doktorskoga studija Prevenicijska znanost i studij invaliditeta, dogovoreno provođenje radionica (u trajanju četiri do pet školskih sati) s ciljem osvještavanja studenata o značaju etike u znanstvenome radu te usvajanja temeljnih etičkih načela, kao i osposobljavanja studenata za prepoznavanje i adekvatno adresiranje etičkih aspekata nacrtu vlastitih znanstvenih istraživanja. Radionice će biti realizirane do konca akademske godine 2019./2020.

Sprečavanje različitih oblika neetičnoga ponašanja, netolerancije i diskriminacije sadržano je u različitim općim i posebnim aktima Fakulteta pa se, osim Poslovnika o radu Etičkoga povjerenstva, u tom smislu mogu navesti Pravilnik o stegovnoj odgovornosti studenata Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta (prosinac 2014. godine), Protokol za prijavu, ugovaranje, vođenje i praćenje projekata ERF-a (ažuriran 2017. godine), Pravilnik o zaštiti dostojanstva radnika ERF-a (siječanj 2020. godine) i Pravilnik o postupku unutarnjega prijavljivanja nepravilnosti i imenovanju povjerljive osobe ERF-a (siječanj 2020). Pravilnikom o stegovnoj odgovornosti studenata definiraju se teža i lakša stegovna djela za koja su predviđene stegovne mjere. O stegovnoj odgovornosti studenta odlučuje Odbor za stegovnu odgovornost studenata koji se sastoji od pet članova (tri nastavnika s triju studijskih programa i dva studenta). Mandat članova Odbora traje dvije godine. Stegovni postupak pokreće se na prijedlog dekana.

Cilj Protokola za prijavu, ugovaranje, vođenje i praćenje projekata ERF-a jest unapređenje znanstvenoistraživačke i stručne djelatnosti te promicanje organizacijskih vrijednosti koje obuhvaćaju profesionalnu etičnost i odgovornost u obavljanju svih poslova, poštivanje stavova i mišljenja drugih, kao i zakonskih akata i propisa, timski rad i izvrsnost. Protokol sadrži definicije bitnih obilježja projekata (vrste projekata po različitim kriterijima, bitna obilježja projekata, moguće vrste ugovaranja projekata), pojašnjenje postupka najave prijave, početka rada ili sudjelovanja u projektu, definiranje administrativnih, pravnih i financijskih poslova u prijavi i provedbi projekta, dokumentacije i evidencije projekata, uvjeta za pravilan rad na projektu i odgovornost, kao i obrazac za najavu i evidenciju projekata.

Pravilnikom o zaštiti dostojanstva radnika utvrđuju se postupci i mjere za zaštitu dostojanstva radnika na ERF-u, definira uznemiravanje i spolno uznemiravanje te daju primjeri ponašanja koji mogu uzrokovati uznemiravanje ili spolno uznemiravanje. Dekan imenuje povjerenika za zaštitu dostojanstva radnika koji je, osim dekana ovlašten primati i ispitati pritužbe vezane za zaštitu dostojanstva radnika. Mandat povjerenika je pet godina s mogućnošću ponovnoga imenovanja. Radnik koji smatra da je uznemiravan ili spolno uznemiravan ima pravo podnijeti potpisanu pritužbu u pisanome obliku. Na kraju dokaznoga postupka povjerenik u pisanome izvješću iznosi svoj zaključak u kojem konstatira postoji li uznemiravanje ili spolno uznemiravanje te, u slučaju da zaključuje da postoji uznemiravanje ili spolno uznemiravanje, predlaže dekane da poduzme određene mjere radi sprečavanja nastavka uznemiravanja ili spolnog uznemiravanja. Pravilnikom su definirane mjere koje dekan može poduzeti u slučaju blažega ili težega oblika uznemiravanja ili spolnoga uznemiravanja.

Pravilnikom o postupku unutarnjega prijavljivanja nepravilnosti i imenovanju povjerljive osobe pobilže se uređuje: 1. postupak unutar prijavljivanja nepravilnosti na ERF-u, 2. imenovanje povjerljive osobe i njegovoga zamjenika za zaprimanje prijave nepravilnosti i vođenje postupaka u vezi s prijavom nepravilnosti na Fakultetu, 3. zaštita prijavitelja nepravilnosti i čuvanje podataka zaprimljenih u prijavi nepravilnosti od neovlaštenoga otkrivanja. Povjerljivu osobu i zamjenika povjerljive osobe, uz njihov prethodni pristanak, imenuje dekan.

Aktivnosti za sankcioniranje neetičnoga ponašanja, netolerancije i diskriminacije definirane su u sljedećim dokumentima:

- Kolektivni ugovor za znanost i visoko obrazovanje;
- Statut Sveučilišta u Zagrebu;
- Statut Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta;
- Etički kodeks Sveučilišta u Zagrebu;
- Poslovnik o radu Etičkoga povjerenstva ERF-a;
- Pravilnik o studiranju na preddiplomskim sveučilišnim i diplomskim studijima ERF-a;
- Pravilnik o poslijediplomskome sveučilišnom doktorskome studiju „Prevenicijska znanost i studij invaliditeta“;
- Pravilnik o poslijediplomskome sveučilišnom doktorskome studiju „Poremećaji jezika, govora i slušanja“;

- Pravilnik o poslijediplomskome specijalističkom studiju „Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji“;
- Pravilnik o stegovnoj odgovornosti studenata Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta;
- Pravilnik o zaštiti dostojanstva radnika ERF-a;
- Pravilnik o postupku unutarnjega prijavljivanja nepravilnosti i imenovanju povjerljive osobe ERF-a.

Zaposlenici visokoga učilišta, studenti i vanjski dionici temelje svoj rad na načelima akademske etike koja predstavlja jedno od temeljnih načela visokoškolskoga obrazovanja. Značaj poštivanja načela akademske etike navodi se u svim prethodno navedenim dokumentima koji uređuju znanstveni rad nastavnika, nastavni rad, međusobni odnos djelatnika Fakulteta prema studentima, međusobni odnos između studenata, međusobni odnos između djelatnika, kao i odnos djelatnika i studenata prema vanjskim dionicima.

Problemi plagiranja, prepisivanja i krivotvorenja rezultata definirani su Etičkim kodeksom Sveučilišta u Zagrebu i Poslovníkom o radu Etičkoga povjerenstva. Nastavnici u svom radu podučavaju studente o problemu plagiranja, prepisivanja i krivotvorenja rezultata na svim razinama studija u okviru uputa za izradu seminarskih radova. Također, na preddiplomskoj razini (studijski program Socijalna pedagogija) postoji obvezni predmet Praktikum akademskih vještina u okviru kojeg se adresira ovo pitanje. Nastavnici – mentori studentima skreću pozornost na ova pitanja u okviru izrade njihovih završnih radova.

Tijekom izvještajnoga razdoblja (2015. – 2019. godina) u završne je (diplomске) radove uvedena formalna Izjava o autorstvu rada, koja je obavezan element diplomskoga rada. Uputa je sadržana u dokumentu Primjer izgleda prvih stranica diplomskoga rada na mrežnoj stranici Fakulteta. Od akademske godine 2015./2016. studenti potpisuju izjavu o pohrani i objavi svoga diplomskoga rada, a od 2016./2017. i doktorskih i specijalističkih radova u digitalni repozitorij ERF-a, čime ocjenski radovi postaju dostupni zainteresiranoj javnosti, koja također može upozoriti na postojanje problema plagiranja, prepisivanja i krivotvorenja rezultata koje nadležne osobe ili tijela Fakulteta nisu uočili.

Od 2019. godine za otkrivanje plagiranja i prepisivanja koristi se računalni program Turnitin, kojim se služe nastavnici, mentori i urednici časopisa kojima je Fakultet izdavač (Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja i Kriminologija i socijalna integracija) odnosno suizdavač (Logopedija). Otkrivanje plagiranja, prepisivanja i krivotvorenja rezultata u radovima objavljenima u časopisima kojima je Fakultet izdavač ili suizdavač provode recenzenti i urednici. U planu su radionice za korištenje ovih programa kako bi ih počeli koristiti svi nastavnici.

Radovi nastavnika tiskani u hrvatskim znanstvenim i stručnim časopisima objavljeni su na portalu hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa Hrčak, a podatke o radovima (kao i ostale znanstveno-stručne forme) koji nisu objavljeni u hrvatskim časopisima nastavnici unose u portal Hrvatska znanstvena bibliografija (gdje mogu postaviti linkove na kompletne radove). Javna dostupnost radova nastavnika Fakulteta omogućava kontrolu prepisivanja, plagiranja i krivotvorenja rezultata od strane upućene javnosti. U slučaju naknadnoga otkrivanja prepisivanja, plagiranja ili krivotvorenja rezultata, časopisi slijede smjernice međunarodne udruge Committee on Publication Ethics (COPE). Autori radova koji se objavljuju u časopisima Fakulteta upoznati su s postupanjem u takvim situacijama (informacije o postupanju u slučaju sumnje na neetično ponašanje sastavni su dio uputa za autore).

1.4. Visoko učilište osigurava dostupnost informacija o važnim aspektima svojih aktivnosti (nastavnoj, znanstvenoj/umjetničkoj i društvenoj ulozi)

Elementi standarda

- *Informacije o studijskim programima i ostalim aktivnostima visokoga učilišta javno su dostupne na hrvatskom i nekom od svjetskih jezika.*
- *Visoko učilište obavještava zainteresiranu javnost o kriterijima upisa, upisnim kvotama, studijskim programima, ishodima učenja i kvalifikacijama, oblicima podrške koji su studentima na raspolaganju.*
- *Informacije o društvenoj ulozi visokoga učilišta dostupne su zainteresiranoj javnosti.*
- *Visoko učilište obavještava zainteresiranu javnost o ostalim pokazateljima (npr. analizama prolaznosti, zapošljavanju završenih studenata, stopama odustajanja, ishodima dosadašnjih vrednovanja i sl.).*

Fakultet na svojim mrežnim stranicama osigurava dostupnost informacija na hrvatskome i engleskome jeziku.

Na mrežnim stranicama mogu se pronaći relevantne informacije o:

- Preddiplomskim, diplomskim i poslijediplomskim studijskim programima;
- Nastavnome planu i programu, znanjima, kompetencijama, te mogućnostima zapošljavanja;
- Upisima, kvotama i kriterijima upisa;

- Nastavi (izvedbeni plan, silabus, raspored predavanja, ispitni rokovi, akademski kalendar, skripte, diplomski rad, praksa, knjižnica);
- Podrška studentima: informacije za bruoše, informacije o podršci studentima s invaliditetom, informacije o mentorima godišta;
- Aktivnostima studentskoga zbora ERF-a i udruga studenata;
- Mogućnostima međunarodne suradnje (natječaji i rezultati natječaja, Erasmus+ i ostali međunarodni sporazumi, mobilnost studenata s katalogima kolegija, mobilnost nastavnoga i nenastavnoga osoblja, iskustvima studenata);
- Znanstvenom i stručnom radu na Fakultetu;
- Izdavačkoj djelatnosti fakulteta, uključujući i tri časopisa koje izdaje Fakultet;
- Politici kvalitete na Fakultetu (članovi Povjerenstva za kvalitetu, dokumenti o kvaliteti, rezultati studentskih anketa za procjenu studijskih programa i nastavnika te rezultatima reakreditacija Fakulteta i doktorskih programa);
- Važnim dokumentima ERF-a (Strateški plan razvoja i akcijski planovi, Statut, pravilnici kojima se reguliraju različiti aspekti rada Fakulteta, nastavni planovi i programi, odluke itd.), kao i poveznice na relevantne dokumente Sveučilišta u Zagrebu te zakone i opće propise koji se odnose na djelatnost Fakulteta);
- Aktivnostima Centra za cjeloživotno učenje;
- Djelatnosti Centra za rehabilitaciju;
- Radu udruge AMCA – ERF.

Sve novosti i informacije o aktualnim događanjima objavljuju se na naslovnici mrežne stranice.

Dodatno se informacije o radu Fakulteta mogu zatražiti sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama (NN 25/13 i 85/13) zahtjevom za pristup informacijama. Imenovan je povjerenik za informiranje. Sve informacije o ostvarivanju prava na pristup informacijama i godišnja izvješća dostupni su na mrežnoj stranici Fakulteta.

Studijski programi ERF-a vrlo su traženi. Podaci o broju prijavljenih i upisanih studenata prikazani su u tablici 1.4.1. u nastavku teksta. Studijski program Logopedije Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta posljednjih je godina (2016., 2017., 2018., 2019.) među najtraženijima studijskim programima u Hrvatskoj.

Tablica 1.4.1. Broj prijavljenih i upisanih studenata na studijske programe ERF-a

Ak. god.	Program	Prijavljeni	Upisani	Omjer
2016./2017.	Logopedija	566	50	11,32
	SP	443	40	11,07
	Rehabilitacija	440	54	8,15
2017./2018.	Logopedija	612	52	11,77
	SP	425	48	8,85
	Rehabilitacija	374	51	7,33
2018./2019.	Logopedija	677	53	12,77
	SP	461	46	10,02
	Rehabilitacija	388	52	7,46

Svake godine ERF sudjeluje na Smotri Sveučilišta u Zagrebu, na kojoj fakulteti predstavljaju svoje studijske programe, a učenici završnih razreda srednjih škola, studenti i svi zainteresirani informiraju se o preddiplomskim i diplomskim studijskim programima i upisnim uvjetima, studentskome životu i uvjetima smještaja tijekom studiranja, opremljenosti pojedinih fakulteta, kreativnim mjestima za zapošljavanje u pojedinim strukama te o brojnim drugim pojedinostima koje su mladim ljudima važne prilikom odluke o upisu na fakultet. Na Smotri 2018. godine Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet dobio je nagradu za najoriginalnije predstavljanje.

Informacije o aktivnostima Fakulteta dostupne su i na društvenim mrežama:

- **Doktorski studij Prevenijska znanost i studij invaliditeta**
Facebook: <https://www.facebook.com/PhDPreventionScienceCroatia/>
Instagram: https://instagram.com/dr.sc._pzszi?igshid=glq4m4lcnpv
- **Doktorski studij Poremećaji jezika, govora i slušanja**
Facebook: https://www.facebook.com/Poreme%C4%87aji-jezika-govora-i-slu%C5%A1anja-2229701117275460/?ref=nf&hc_ref=ARRZSMPDA22uAEW93Umr4RW3k-QMMb5CyxN8uzLSgVviE-doXIW9Y_3HWA-tJxgQTCU
- **Poslijediplomski specijalistički studij Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji**
<https://www.facebook.com/ranaintervencija/>

- **Laboratorij za preventivna istraživanja (PrevLab)**
Facebook: <https://www.facebook.com/PrevLab-110151970391216/>
Instagram: <https://instagram.com/prevlab83?igshid=7bod7gq1gcry>
- **Časopis Logopedija** - <https://www.facebook.com/logopedija/>
- **Časopis Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja**
Web: <http://hrri.erf.hr/?lang=hr>
Facebook: <https://www.facebook.com/HrriJournal/>
LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/hrri/?viewAsMember=true>
- **Časopis Kriminologija i socijalna integracija**: <https://www.linkedin.com/company/k-s-i/>
- **AMCA-ERF**

Nastavnici Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta često gostuju u televizijskim i radio emisijama te daju izjave i intervjue za tiskane medije, putem kojih informiraju javnost o aktivnostima Fakulteta i educiraju je o relevantnim pitanjima iz područja logopedije, edukacijske rehabilitacije i socijalne pedagogije. U posljednjih pet godina održali su 50-ak **nastupa u elektronskim i tiskanim medijima**.

1.5. Visoko učilište razumije i potiče razvoj svoje društvene uloge

Elementi standarda

- *Visoko učilište doprinosi razvoju gospodarstva (ekonomska, gospodarska i tehnološka misija sveučilišta).*
- *Visoko učilište doprinosi razvoju lokalne zajednice.*
- *Visoko učilište doprinosi temeljima akademske profesije i odgovornosti sveučilišnih nastavnika za razvoj sveučilišta i lokalne zajednice.*
- *Razvoj društvene uloge dio je misije visokoga učilišta (npr. razvoj civilnoga društva, demokracije i sl.).*

Razvoj društvene uloge – znanstveno utemeljeni profesionalni utjecaj na okruženje s ciljem inkluzije ranjivih skupina u društvo, dio je misije i vizije te značajan strateški cilj Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta, sadržan u njegovim strateškim dokumentima (2013. – 2018. i 2019. – 2023.) i akcijskim planovima te operacionaliziran u različitim vidovima djelovanja Fakulteta.

Nastavnici Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta doprinose razvoju društva, lokalne i akademske zajednice prenoseći aktualne znanstvene i stručne spoznaje s područja logopedije, socijalne pedagogije i edukacijske rehabilitacije u društvo na brojne načine: kreiranjem i objavljivanjem **stručnih publikacija** (dijagnostičkoga instrumentarija, priručnika za stručnjake i roditelje, udžbenika za učenike, edukacijskih i rehabilitacijskih programa i aplikacija, stručnih radova u časopisima); održavanjem **edukacija** za stručnjake matičnih i srodnih struka, roditelja djece s teškoćama i same osobe s teškoćama, s ciljem unapređenja njihovih kompetencija; izvođenjem **poslijediplomskoga specijalističkog studija Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji**, kojim stručnjaci matičnih i srodnih struka unapređuju svoje kompetencije u području rane intervencije kod djece s različitim vrstama teškoća; brojnim **pozvanim predavanjima**; aktivnim **sudjelovanjem na stručnim konferencijama**, javnim tribinama i okruglim stolovima. Sudjelovanjem u radu **brojnih povjerenstava i radnih skupina** pri resornim ministarstvima, svojim stručnim znanjima nastoje utjecati na kreiranje javnih politika koje će biti usklađene s aktualnim kretanjima u svijetu i doprinijeti unapređenju kvalitete usluga, edukacije i rehabilitacije te poboljšanju kvalitete života osoba s posebnim potrebama u Hrvatskoj, te također svojim ekspertizama pružiti podršku u provođenju različitih aktivnosti ovih tijela u cilju ostvarivanja prava djece odnosno osoba s teškoćama. Nastavnici ERF-a također sudjeluju u provedbi niza **stručnih projekata** u kojima je ERF nositelj ili pak institucionalni partner udrugama, obrazovnim ustanovama te tijelima lokalne i državne vlasti, kao i putem brojnih individualnih, često volonterskih, suradnji nastavnika u različitim stručnim projektima. Posebno je značajan trud koji Fakultet ulaže u razvoj svoga **Centra za rehabilitaciju**, koji je klinička i nastavna ustrojbeno jedinica Fakulteta, koja omogućava neposredan prijenos relevantnih znanstvenih i stručnih spoznaja u klinički rad s djecom i odraslima s različitim vrstama teškoća, provedbu znanstvenih istraživanja i stručnih projekata, kao i praktičnu nastavu (vježbe i praksu) studenata, a koji je u javnosti prepoznat kao centar kliničke izvrsnosti u ovom području. Nadalje, razvoj društvene uloge ERF-a nastoji se ostvariti i poticanjem studenata na **volonterski rad**, u okviru izbornoga kolegija Volonterski rad, uključivanjem u različite aktivnosti Centra za rehabilitaciju, javne akcije itd., kao i **primjenom pristupa društveno korisnoga učenja** u, za sada, nastavi poslijediplomskoga specijalističkog studija Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji, a u uskoro i na nižim razinama studija, a kojim ERF ujedno doprinosi i razvoju organizacija civilnoga društva u lokalnim zajednicama. Naposljetku, **nastupima u elektronskim i tiskanim medijima** nastavnici ERF-a trude se educirati javnost o različitim aspektima fenomena kojima se bave, te popularizirati znanost.

Neke od ukupno **120 stručnih publikacija** koje su nastavnici Fakulteta objavili u posljednjih pet godina, a koje izravno doprinose unapređenju prakse u području logopedije, edukacijske rehabilitacije i socijalne pedagogije navedene su u Prilogu 1.5.1.

U posljednjih pet godina **nastavnici ERF-a razvili su i proveli 333 edukacije** (60 – 70 edukacija godišnje) za stručnjake matičnih i srodnih struka (učitelje, odgajatelje, liječnike, psihologe, socijalne radnike, djelatnike iz pravosudnoga sustava, pomoćnike u nastavi itd.), kao i za roditelje djece s teškoćama te same osobe s invaliditetom. Osim putem edukacija koje su u ponudi Centra za cjeloživotno učenje ERF-a (opširnije o radu Centra u poglavlju 1.6.), velik broj edukacija odvija se na prijedlog, odnosno poziv zainteresiranih ustanova, udruga, tijela javne uprave itd. Cjelovit popis svih održanih edukacija i njihovih polaznika prikazan je u Prilogu 1.5.2. Teme tih edukacija vezane su uz osposobljavanje polaznika za korištenje različitih dijagnostičkih instrumenata (TROG, REYNELL, PPVT, ADOS, KORALJE, PREDČIP, ABA) i postupaka razvojne procjene djece; zatim uz educiranje stručnjaka za provedbu različitih, na Fakultetu kreiranih, programa prevencije i tretmana poremećaja u ponašanju (programi prevencije i tretmana ovisnosti, nasilja, prevencija viktimizacije djece i bjegova iz domova, rad s djecom izbjeglicama i migrantima, trening socijalnih vještina u radu s mladima, trening socijalnih vještina u zatvorskom sustavu, rad s ovisnicima u zatvorskom sustavu; edukacija državnih odvjetnika za mladež i stručnih suradnika izvanpravne struke u državnim odvjetništvima itd.), te razvoj i unapređenje drugih kompetencija stručnjaka za rad s djecom s teškoćama u razvoju (edukacija iz senzorne integracije; suvremeni modeli i programi podrške za osobe s intelektualnim teškoćama; samoodređenje i samozastupanje osoba s intelektualnim teškoćama; spolnost osoba s intelektualnim teškoćama; rad s djecom s autizmom; rad s djecom s višestrukim teškoćama; pružanje podrške obitelji; rad s djecom s teškoćama u inkluzivnom školskom okruženju; edukacija pomoćnika u nastavi; ekspresivne art terapije u edukaciji i rehabilitaciji; itd.).

Poslijediplomskim specijalističkim studijem Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet pruža mogućnost dodatnoga stručnog usavršavanja stručnjacima koji rade s djecom rane dobi koja imaju različita razvojna odstupanja i poremećaje, i njihovim obiteljima. Završetkom studija osigurava se razumijevanje koncepta rane intervencije i specifična znanja iz određenih segmenata rane intervencije (primjerice, oblici podrške za obitelj i specifične intervencije). Studij je dosad upisalo pet generacija polaznika; u svakoj generaciji upisuje se oko 25 polaznika. U posljednjih pet godina na ovom studiju obranjeno je 28 završnih radova. Popis tih završnih radova naveden je u Prilogu 1.5.3.

Nastavnici ERF-a svojim stručnim znanjima također značajno **doprinosu temeljima akademske profesije i odgovornosti sveučilišnih nastavnika za razvoj sveučilišta**. Nastavnici ERF-a održavaju edukacije za druge članove akademske zajednice, odnosno Sveučilišta u Zagrebu, u cilju unapređenja njihovih nastavničkih kompetencija. Jedna od voditeljica edukacije Aktivno učenje i kritičko mišljenje je nastavnica ERF-a, izv. prof. dr. sc. Jelena Kuvač Kraljević. Također, edukaciju o mentoriranju doktorskih studenata na zagrebačkom Sveučilištu vodi nastavnica ERF-a, izv. prof. dr. sc. Valentina Kranželić. Nadalje, kolegij Vršnjačka potpora, koji se na fakultetima Sveučilišta u Zagrebu nudi kao izborni kolegij, a ima za cilj educiranje studenata bez invaliditeta o pružanju potpore vršnjacima s invaliditetom tijekom studija, kreirala je i izvodi nastavnica ERF-a, prof. dr. sc. Lelia Kiš Glavaš, koja je također značajno doprinijela ustanovljavanju *sustava* podrške studentima s invaliditetom na Sveučilištu u Zagrebu, pripremi potrebnih edukativnih publikacija zajedno s drugim nastavnicima ERF-a, a sada daje doprinos i uspostavljanju sličnoga, inkluzivnoga sustava na sveučilištima u Šri Lanki, u okviru međunarodnoga projekta IncEdu. Također, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet pruža podršku drugim visokoškolskim ustanovama u Hrvatskoj, regiji i svijetu, u razvoju preddiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studijskih programa iz područja svoga djelovanja. Nastavnici studijskoga programa Logopedija, do sada jedinom u Hrvatskoj, pružili su podršku Sveučilištu u Rijeci pri kreiranju preddiplomskoga studijskoga programa Logopedije, koji će se od ove jeseni izvoditi na tom sveučilištu. U okviru međunarodnih projekata ABC (Assisting Better Communication) nastavnici studijskoga programa Logopedija pružili su podršku utemeljivanju diplomskoga studija Logopedije u Gruziji, kao i unapređenju studijskih programa logopedije u Bosni i Hercegovini i Izraelu. U okviru projekta MARDS, u kojem sudjeluje nastavnica ERF-a, prof. dr. sc. Melita Kovačević, nastoji se reformirati doktorske studijske programe u Crnoj Gori i Albaniji. Inače, prije 15-ak godina nastavnici ERF-a pomogli su utemeljenju i razvoju današnjega Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Univerziteta u Tuzli u Bosni i Hercegovini, a prije toga također i studijima logopedije i specijalne pedagogije na Pedagoškom fakultetu Sveučilišta u Ljubljani, Slovenija. Također i članovi nenastavnoga osoblja daju svoj doprinos razvoju stručnih službi na Sveučilištu u Zagrebu, odnosno njegovim sastavnicama. Kvaliteta aktivnosti u području međunarodne suradnje na ERF-u, posebno Erasmus+ programa, prepoznata je na Sveučilištu u Zagrebu te je Fakultet na Danima međunarodne suradnje 2018. godine istaknut kao primjer dobre prakse, a stručna suradnica za međunarodnu suradnju pozvana da održi pozvano izlaganje za članove uprava i koordinatore za međunarodnu suradnju sastavnica Sveučilišta u Zagrebu.

Znanje i iskustvo stručnjaka s ERF-a prepoznati su u nacionalnim i regionalnim okvirima te im se često upućuju pozivi da održe predavanja iz područja svojih ekspertiza. U proteklih pet godina nastavnici ERF-a **održali su 60-ak pozvanih izlaganja** za stručnjake – djelatnike različitih obrazovnih ustanova, ministarstava, Agencije za odgoj i obrazovanje i Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, županijskih stručnih vijeća edukacijskih rehabilitatora, logopeda i socijalnih pedagoga, vjeroučitelje, kao i za različite udruge (Hrvatska udruga za mirenje, Udruga za potporu posvajanju Adopta, Udruga Ženska soba, udruge osoba s intelektualnim teškoćama, Hrvatska udruga za školovanje pasa vodiča i mobilitet, Udruga za samozastupanje, Udruga za sindrom Down, Udruga Buđenje i druge), roditelje djece s teškoćama u razvoju i same osobe s invaliditetom, te na javnim akcijama usmjerenim na osvještavanje javnosti o različitim fenomenima (Dan svjesnosti o mucanju; razvojnom jezičnom poremećaju; autizmu; Downovom sindromu; Tjedan ADHD-a, Tjedan hrvatskoga znakovnog jezika, Međunarodni dan osoba s invaliditetom). Popis svih spomenutih pozvanih izlaganja naveden je u Prilogu 1.5.4.

Uz spomenuta pozvana izlaganja, nastavnici ERF-a u proteklih su pet godina sudjelovali s izlaganjima na brojnim **stručnim konferencijama**, prenoseći svoja stručna znanja i razmjenjujući iskustva sa stručnjacima iz matičnih i drugih struka. Na tim konferencijama održali su također niz **pozvanih izlaganja**. Popis stručnih konferencija naveden je u Prilogu 1.5.5., a popis pozvanih izlaganja na stručnim i znanstvenim skupovima u Prilogu 5.3.4.

Nadalje, nastavnici ERF-a **članovi su brojnih nacionalnih povjerenstava, vijeća i radnih skupina** pri ministarstvima (najviše pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja, Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku te Ministarstvu pravosuđa), kao i Vladi Republike Hrvatske, u kojima daju svoj stručni doprinos u kreiranju javnih politika, sudjelovanjem u izradi prijedloga zakonskih i podzakonskih akata, strategija i akcijskih planova iz područja svojih ekspertiza. Iz popisa u Prilogu 1.5.6. vidljivo je o kojim je sve povjerenstvima, vijećima odnosno radnim skupinama riječ te u kojim su oblicima kreiranja javnih politika nastavnici ERF-a sudjelovali u posljednjih pet godina.

Osim u kreiranju javnih politika, nastavnici ERF-a daju svoj neposredan stručni doprinos i kao članovi različitih povjerenstava pri navedenim ministarstvima, čije **ekspertize** daju temelj za ostvarivanje različitih prava djece i mladih u sustavu obrazovanja, socijalne skrbi i pravosuđa, te za reguliranje stručnoga i radnoga statusa socijalnih pedagoga, edukacijskih rehabilitatora i logopeda, radom u povjerenstvima za provođenje stručnih ispita i priznavanje inozemnih kvalifikacija i drugo. Popis povjerenstava kojima su nastavnici ERF-a u proteklih pet godina na raspolaganje stavili svoje ekspertize naveden je u Prilogu 1.5.7.

Svojim aktivnim **članstvom u upravnim odborima i predsjedništvima različitih udruga** (npr. Arka – Korablje, Sociativa Nova, Udruga za autizam Zagreb, Savez udruga za osobe s autizmom, Udruga Ambidekster klub, Udruženje Djeca Prva, Volonterski centar Zagreb, Hrvatska udruga za ranu intervenciju u djetinjstvu HURID, Hrvatska udruga za disleksiju HUD i druge) nastavnici ERF-a također doprinose prijenosu znanstvenih i stručnih spoznaja u lokalnu zajednicu te doprinose razvoju civilnoga sektora i unapređenju kvalitete života osoba s posebnim potrebama.

Svoju društvenu ulogu Fakultet ostvaruje i sudjelovanjem u provedbi **stručnih projekata**, često u partnerstvu s organizacijama civilnoga društva, obrazovnim ustanovama i tijelima javne uprave, čiji je cilj unaprijediti pružanje različitih usluga za djecu/osobe s teškoćama i njihove obitelji, razvoj programa prevencije i tretmana poremećaja u ponašanju, kao i razvoj i unapređenje studijskih programa na diplomskoj i poslijediplomskoj razini. Nastavnici ERF-a u proteklih su pet godina sudjelovali u realizaciji **ukupno 33 stručna projekta** (10 međunarodnih i 23 domaća), od čega je Fakultet bio **nositelj ukupno 18 stručnih projekata** (tri međunarodna i 15 domaćih), a partner u ukupno 15 (sedam međunarodnih i osam domaćih) projekata. Uz ove institucionalno ugovorene projekte, nastavnici ERF-a u proteklih su pet godina ostvarili i individualne, **samostalne suradnje** (bez institucionalnoga ugovaranja i financiranja) u **ukupno 86 stručnih projekata** čiji su nositelji bile udruge, tijela lokalne uprave, i obrazovne institucije svih razina, od čega je 11 projekata bilo međunarodnih. Podaci o navedenim stručnim projektima mogu se vidjeti u Tablici 5.3. Analitičkoga priloga Samoanalizi te u prilogima 5.3.1. i 5.3.3.

U ostvarivanju društvene uloge ERF-a i doprinosu razvoju zajednice posebno značajno ulogu ima i **Centar za rehabilitaciju ERF-a**, kao klinička i znanstveno-nastavna baza Fakulteta, te su aktivnosti usmjerene njegovom daljnjem razvoju važan strateški cilj i u Strateškom planu razvoja Fakulteta od 2019. do 2023. godine i **Akcijskome planu Fakulteta**.

Centar za rehabilitaciju započeo je s radom 1997. godine, kao odgovor visokoga obrazovanja na uočenu potrebu društva za razvojem usluga za djecu s razvojnim rizikom ili utvrđenim teškoćama u razvoju i njihove obitelji. Posljednje dvadeset i tri godine Centar se kontinuirano razvija i izgrađuje, kako prostorno (promjena lokacije i poboljšanje prostornih uvjeta 2007. godine), tako i kadrovski (u posljednjih pet godina udvostručen je broj stalno zaposlenih suradnika Centra – sada ih je 10, uz 30-ak nastavnika ERF-a koji rade u Centru), te se danas Centar za rehabilitaciju može smatrati prepoznatim i relevantnim kliničko-nastavnim resursom u cijeloj Hrvatskoj i regiji.

U Centru su se u raznim oblicima i s različitim intenzitetom pružaju sljedeće usluge i odvijaju sljedeće aktivnosti:

1. **klinički stručni rad** (procjena, dijagnostika, stručna podrška, savjetovanje, prevencija);
2. **nastavni rad** – kroz održavanje kliničkih vježbi i studentske prakse za preddiplomske, diplomske i poslijediplomske studente Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta, a u jednom malom dijelu i za studente Filozofskoga fakulteta;
3. **projektne aktivnosti i aktivnosti prikupljanje podataka za istraživačke aktivnosti**;
4. **edukativni rad** kroz održavanje predavanja i radionica za stručnjake iz sustava predškolskoga i školskoga odgoja i obrazovanja, sustava zdravstva i sustava socijalne skrbi;
5. rad na **promociji Centra**, odnosno skrbi za djecu s razvojnim odstupanjima i teškoćama, te druge korisnike s teškoćama u zajednici.

Klinički stručni rad u Centru obuhvaća savjetovanje, prevenciju, procjenu, tretman, terapiju i (re)habilitaciju u području roditeljske zabrinutosti za djetetov razvoj, ponašanje ili učenje, neurorazvojnoga rizika, oštećenja vida, oštećenja sluha, intelektualnih teškoća, motoričkih poremećaja i kroničnih bolesti, poremećaja iz autističnoga spektra, komunikacijskih teškoća, teškoća jezika, govora i glasa, teškoća čitanja, pisanja i teškoća u matematici, teškoća hranjenja i gutanja, ADHD, teškoća učenja te problema u ponašanju i emocionalnih teškoća. Raspon dobi korisnika usluga Centra kreće se od dojenčadi, djece predškolske i školske dobi s raznovrsnim teškoćama komunikacije, učenja i socijalizacije, adolescenata s

problemima u ponašanju, do odraslih osoba s traumatskim oštećenjem mozga i osoba treće životne dobi koje su imale moždani udar ili su oboljele od Parkinsonove bolesti.

Rad s korisnicima usluga odvija se u okviru 12 kabineta koji djeluju u sastavu Centra:

- Kabinet za ranu komunikaciju;
- Kabinet za komunikacijske poremećaje odraslih;
- Logopedski kabinet;
- Kabinet za poremećaje iz spektra autizma;
- Kabinet za oštećenja sluha;
- Kabinet za oštećenja vida;
- Kabinet za senzornu integraciju;
- Kabinet za edukacijsko-rehabilitacijsku podršku;
- Kabinet za razvojnu procjenu i podršku;
- Kabinet za ranu psihomotoričku stimulaciju;
- Kabinet za psihoterapiju;
- Odgojno savjetovalište.

Klinički stručni rad djelatnika Centra karakterizira **inovativnost stručnih usluga** koje pružaju njegovi djelatnici. U tom je smislu moguće navesti inovativne i vrlo tražene usluge logopedsko-psihološke procjene Kabineta za ranu komunikaciju ili podršku za djecu s poremećajem iz spektra i njihove roditelje koji se obraćaju Kabinetu za poremećaje iz spektra autizma. Nadalje, moguće je spomenuti od stručne i opće javnosti dobro prepoznate usluge dijagnostike razvojnih teškoća ili poremećaja pažnje te razvoja metoda poticanja takve djece, otkrivanja poremećaja pažnje u odrasloj dobi te tretmana emocionalnih teškoća i savjetovanja adoptivnih obitelji i obitelji djece s razvojnim teškoćama i teškoćama učenja koje pruža Kabinet za razvojnu procjenu i podršku. Usluge Logopedskoga kabineta usmjerene su na područje jezičnih poremećaja, specifične teškoće učenja, teškoće čitanja i pisanja, disleksiju, procjene učenika za državnu maturu, mucanje, poremećaje glasa i govora te nalaze i mišljenja koje potražuju stručni timovi iz predškolskih ustanova ili škola. Odgojno savjetovalište ostvaruje kontinuiranu suradnju s Centrima za socijalnu skrb i time surađuje na predlaganju i provođenju socijalno-pedagoške procjene i tretmana za brojne adolescente s područja Grada Zagreba.

Većina stručnih usluga koje su razvili djelatnici Centra visoko su specijalizirane i izuzetno su tražene, što, nažalost, za posljedicu ima i liste čekanja. Iz tablice u Prilogu 1.5.8. vidljivo je kako se kretao broj korisnika usluga različitih kabineta u sastavu Centra te broj sati rada s korisnicima. Godišnje oko 900 korisnika koristi usluge Centra. Usluge korisnicima u Centru pruža ukupno 40-ak stručnjaka (edukacijskih rehabilitatora, logopeda, socijalnih pedagoga i psihologa), od kojih je 30-ak nastavnika Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta.

Centar je također i kliničko-nastavna baza Fakulteta, u kojemu se održavaju kliničke vježbe iz 40-ak kolegija preddiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studijskih programa te studentska praksa (v. poglavlje 5.5.).

U aktivnostima koje se odnose na popularizaciju znanosti (npr. Tjedan mozga, Tjedan otvorenih vrata, Europski dan logopedije, javnozdravstvene akcije), provedbu programa podrške (višegodišnja provedba programa podrške za roditelje djece s teškoćama „Rastimo zajedno +“) ili održavanje drugih stručnih događanja u prostorima Centra, značajan **volonterski doprinos** daju studenti ERF-a, osiguravajući organizacijsku podršku događanjima. Tijekom provedbe programa podrške „Rastimo zajedno+“ koji je organiziran u Centru 2015., 2016., 2018. i 2019. godine studenti su osmišljavali aktivnosti za djecu s teškoćama te ih potom i provodili s djecom, dok su njihovi roditelji bili na edukaciji, što predstavlja vrijedan iskustveni i klinički resurs za studente studijskih programa edukacijska rehabilitacija i logopedija.

Važno je napomenuti da se **prostor Centra ustupa za organizaciju različitih stručnih događanja**, u čemu se također ogleda društvena angažiranost. Tijekom posljednjih godina učestale su stručne posjete Centru koje iniciraju druge države ili projekti, što svjedoči prepoznatljivosti rada Centra u regiji (npr. predstavljanje rada Centra i Laboratorija za potpomognutu komunikaciju za suradnike projekta "Erasmus+ project AT work in Europe", 9. listopada 2018., zatim prezentacija rada stručnjacima različitih profila iz Azerbajdžana, u studenome 2018. i drugo). Osim navedenih oblika društvene angažiranosti, nastavnici i stručni suradnici i sami se cjeloživotno obrazuju kroz različite edukacije, kako u Hrvatskoj tako i diljem Europe, čemu Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet kontinuirano pruža financijsku potporu.

Dio ranije spomenutih **stručnih projekata ERF-a** u proteklih pet godina odvijao se upravo u Centru za rehabilitaciju. Centar je u tom razdoblju sudjelovao u provedbi ukupno 13 projekata:

- ICT Competence Network for Innovative Services for Persons with Complex Communication Needs / Kompetencijska mreža zasnovana na informacijsko-komunikacijskim tehnologijama za inovativne usluge namijenjene osobama sa složenim komunikacijskim potrebama;
- Edukacijsko-rehabilitacijska podrška djeci s odstupanjima u psihomotoričkom razvoju i njihovim obiteljima;

- Podrška provođenju rane intervencije za obitelji djece s prirođenim ili rano stečenim oštećenjem sluha te podrške odraslim osobama sa stečenim oštećenjem sluha;
- Nacionalni standardi za rani probir i dijagnostiku poremećaja iz autističnoga spektra;
- Uspostava nacionalnoga okvira za ranu dijagnostiku i ranu intervenciju za djecu (0 – 7 godina) s poremećajem iz autističnoga spektra;
- Usklađivanje roditeljstva i poslovnoga života putem multidisciplinarnih socijalnih usluga (MULTI-SKLAD);
- Izgradnja nacionalnih kapaciteta za primjenu potpomognute komunikacije kao metode rane intervencije za djecu od 0 – 8 godina s razvojnim odstupanjima/teškoćama (RAINT ICT-AAC);
- Doprinos boljitku rane intervencije putem društveno korisnoga učenja;
- Komunikacija za svako dijete – Primjena tehnologije 21. stoljeća za promociju komunikacije, obrazovanja i socijalnoga uključivanja djece rane dobi s kašnjenjima i teškoćama u razvoju;
- Interdisciplinarni model podrške za djecu s poremećajem iz spektra autizma;
- Nomas (Implementacija dijagnostičke metode NOMAS u rodilišta i odjele neonatologije);
- “A synergy between a humanoid robot and a personal mobitel device as a novel intervention tool for children with ASD”;
- Jezične sposobnosti djece s poremećajem iz spektra autizma i razvoj oblika podrške zasnovane na ICT-u.

U okviru projekta „Interdisciplinarni model podrške za djecu s poremećajem iz spektra autizma“, koji financijski podupire Grad Zagreb, razvija se model podrške za djecu rane dobi koja imaju sumnju na poremećaj iz spektra autizma. Projekt je značajan i zbog činjenice da od 2016. godine u Centru za rehabilitaciju ERF-a omogućava zapošljavanje stručnoga suradnika koji pruža podršku korisnicima na tjednoj razini.

U provedbi gore navedenih projekata Centar je surađivao s drugim pružateljima usluga, najčešće organizacijama civilnoga društva, u svojstvu partnera. Treba istaknuti da su stručni projekti koji se provode u Centru izravno usmjereni na neposredni prijenos novih spoznaja u praksu i za širenje broja usluga za korisnike Centra. Dodatna dobit kontinuirane provedbe stručnih projekata u Centru je produkcija stručnih materijala (npr. <https://centar.erf.unizg.hr/kad-komunikacija-zapinje/>), kao i promocija stručnih usluga.

1.6. Programi cjeloživotnoga učenja koje visoko učilište izvodi usklađeni su sa strateškim ciljevima i misijom visokoga učilišta, te društvenim potrebama

Elementi standarda:

- *Visoko učilište dokazuje usklađenost općih ciljeva programa cjeloživotnoga učenja s misijom i strateškim ciljevima visokoga učilišta.*
- *Visoko učilište dokazuje usklađenost općih ciljeva programa cjeloživotnoga učenja s društvenim potrebama.*
- *Revizija i razvoj programa cjeloživotnoga učenja provodi se sustavno i redovito.*

Centar za cjeloživotno učenje (raniji naziv: Centar za cjeloživotno obrazovanje) Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu osnovan je 2008. godine, s misijom osnivanja posebne ustrojbene jedinice koja će se baviti planiranjem, izradom i provođenjem programa cjeloživotnoga stručnoga usavršavanja stručnjaka iz prakse koji se bave prevencijom, dijagnostikom i rehabilitacijom ili tretmanom teškoća u osoba s posebnim potrebama, kao dijelom sustava njihovoga cjeloživotnoga obrazovanja. U tom smislu, kroz organizaciju edukacija, seminara, radionica, stručnih skupova i drugih prikladnih oblika usavršavanja, Centar za cjeloživotno učenje omogućava stručnjacima u praksi stjecanje dodatnih kompetencija i suvremenih znanstvenih i stručnih spoznaja za kvalitetniji praktični rad. **Do kraja 2019. godine, ukupno je 2.765 osoba završilo različite programe cjeloživotnoga učenja u okviru Centra za cjeloživotno učenje ERF-a.**

Aktivnosti Centra za cjeloživotno učenje sastavni su dijelovi različitih strateških dokumenata Fakulteta. U okviru općega dokumenta Politika kvaliteta (2013./2014.), kao temelja za određivanje strategije kvaliteta ERF-a, definirana je potreba za stalnim ulaganjem u unapređenje transfera znanja u praksu, te utjecanja na socijalno okruženje, kao i snažniju suradnju s dionicima, što uključuje poslodavce, lokalnu i nacionalnu društvenu zajednicu, nadležna ministarstva i agencije. U okviru Strateškoga plana razvoja Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta (2014. – 2018.), u poglavlju 2.4. Profesionalni utjecaj na okruženje, istaknuto je kako je stručni rad Fakulteta dosegnuo zavidnu razinu, a što se između ostaloga očituje i kroz provedbu stručnih edukacija kroz Centar za cjeloživotno učenje. Akcijski plan za unapređenje kvalitete Fakulteta (2015. – 2017.) definirao je, između ostalih, i cilj 1.7. koji se odnosi na razvoj modela komercijalizacije znanstvene i stručne djelatnosti, upravo kroz kvalitetniju komunikaciju i promociju suvremenih znanstvenih/stručnih spoznaja široj stručnoj javnosti, a sve s ciljem neposrednoga utjecanja na kvalitetu praktičnoga rada s korisnicima i osiguravanja kvalitetnih intervencija građanima Republike Hrvatske. Strateški plan razvoja Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta (2019. – 2023.) je u okviru Strateškoga cilja 2 (Unapređenje nastavne aktivnosti), u SWOT analizi identificirao kao prilike potražnju za

edukacijama u okviru Centra za cjeloživotno učenje, sve više i u inozemstvu, te je definiran novi specifičan cilj vezan uz daljnje unapređivanje djelatnosti Centra za cjeloživotno učenje. On se odnosi na proširivanje ponude edukacije koje se provode u okviru Centra, osnaživanje suradnje sa zemljama u regiji, te uključivanje u ponudu Centra i programe obrazovanja odraslih. Potonji cilj planira se ostvariti novim Statutom Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta (2019) koji je u proceduri, a kojim se formalno planira proširivanje djelatnosti Fakulteta i na djelatnost obrazovanja odraslih, što je formalnopravni preduvjet za mogućnost pružanja ovakvih edukacija.

Rad Centra za cjeloživotno učenje reguliran je Statutom Fakulteta i Pravilnikom o radu Centra (2016.), a nakon donošenja novog Statuta (2019.), planira se izrada novoga i osuvremenjenoga Pravilnika, koji će inkorporirati dodatne administrativne i organizacijske elemente rada Centra prepoznate kao modele dobra prakse u dosadašnjem radu i djelovanju Centra. Navedeno je propisano i Strateškim ciljem 5: Unapređenje upravljanja i resursa, do kraja 2021. godine (Strateški plan razvoja Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta 2019. – 2023.).

Edukacijama koje nudi Centar za cjeloživotno učenje, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet odgovara na društvenu potrebu permanentnoga stručnog usavršavanja, odnosno kontinuiranoga unapređenja kompetencija stručnjaka, i to iz različitih struka, za rad s djecom i odraslima s teškoćama socijalne integracije:

- stručnjaka iz matičnih struka (logopedi, socijalni pedagozi i edukacijski rehabilitatori): za pružanje specifičnih kompetencija koje nadograđuju njihovo preddiplomsko i diplomsko obrazovanje (primjerice, primjena određenih instrumenata i/ili specifičnih tehnika rada, ali i specifičnih intervencijskih strukturiranih programa u radu s korisnicima);
- stručnjaka srodnih psihosocijalnih profila – pomažuće profesije (psiholozi, socijalni radnici, pedagozi i slično): za pružanje kompetencija za rad s populacijom koja dominantno odgovara populaciji rada stručnjaka edukacijsko-rehabilitacijskoga profila;
- širi spektar stručnjaka (pravnici, nastavnici u školi i slično): za pružanje osnovnih znanja i vještina profesionalnoga pristupa korisnicima i populaciji dominantno vezanoj uz djelatnost stručnjaka edukacijsko-rehabilitacijskoga profila.

U ovome petogodišnjem razdoblju (od 1. siječnja 2015. do 31. prosinca 2019. godine), u okviru Centra provedeno je 30 različitih edukacija. U Prilogu 1.6.1., uz popis edukacija i voditelja, naveden je i broj ponavljanja pojedinih edukacija u navedenom razdoblju, pri čemu je važno i istaknuti kako se neke edukacije, zbog velikoga interesa stručnjaka u praksi (polaznika), ponavljaju od 2010. godine.

Teme edukacija osmišljavaju se i kreiraju na tri temeljna načina. Prvi je kroz znanstvenu i stručnu ekspertizu voditelja edukacije (znanstvenika, nastavnika i suradnika ERF-a), koji komercijalno nude osmišljene edukativne programe zainteresiranoj stručnoj javnosti oglašavanjem edukacija s detaljnim planom i programom na mrežnim stranicama Fakulteta. Tada se edukacije uglavnom plaćaju temeljem definiranih kotizacija za polaznike i ugovaraju se ovisno o prijavljenom broju polaznika. Drugi modalitet proizlazi iz specifičnih društvenih i stručnih potreba koje se preko relevantnih tijela (vladinih i nevladinih organizacija – primjerice, ministarstva, agencije, UNICEF, stručne organizacije i slično) komuniciraju s Fakultetom, te kompetentni stručnjaci (zaposlenici Fakulteta i/ili vanjski suradnici) s odgovarajućom specijalističkom ekspertizom osmišljavaju edukativni program usmjeren upravo na odgovaranje prema identificiranim stručnim potrebama. Treći model temelji se na javnim pozivima (natječaja) različitih organizacija koje prijavljuju stručne projekte (mahom iz europskih fondova), a unutar kojih planiraju inkorporirati dodatno usavršavanje i cjeloživotno učenje određene stručne javnosti. Tada se, kao i u drugom modelu, specifično osmišljava edukacija za njihove potrebe, ukoliko ista nije osmišljena.

Nastavno na modele osmišljavanja i kreiranja edukacija, postoje tri osnovna modaliteta financiranja i ugovaranja edukacija. Prvi modalitet jest financiranje putem kotizacija (osobno od strane polaznika ili od strane poslodavca/ustanove), drugi modalitet su ugovori o suradnji s ustanovama (primjerice, vrtići, ministarstva, nevladine organizacije i slično), a treći su modalitet specifični projektni ugovori kada se edukacije provode unutar širih projektnih aktivnosti vanjskih dionika.

Sve edukacije u svojim planovima i programima (tzv. silabusima) imaju definirane grupe polaznika, uglavnom temeljem njihove matične struke (primjerice: edukacijski rehabilitatori, psiholozi, logopedi, socijalni pedagozi, socijalni radnici, pomažuće profesije općenito i slično), ili temeljem njihovoga radnog mjesta (primjerice, odgajatelji, nastavnici i slično).

Nakon svake završene edukacije, polaznici dobivaju potvrđnicu o završetku, a kriteriji za dobivanje potvrđnica definirani su pojedinačnim silabusom. Neke edukacije uključuju samo pohađanje, te se dobiva potvrđnica o završetku, neke edukacije imaju provjere kompetencija demonstracijama na samim edukacijama, dok neke edukacije imaju ispite i provjeru znanja. Kriteriji za dobivanje potvrđnica polaznicima su uvijek unaprijed poznati.

Određene edukacije razrađene su kroz module te omogućuju modularno unapređivanje i nadogradnju kompetencija u određenome području. Pohađanje višega modula uvijek je uvjetovano uspješnim završetkom nižega modula. Ovakva

praksa pokazala se uspješnom budući da osigurava vremenski tijek primjene stečenih kompetencija u praksi prije nadogradnje višim modulom.

Većina edukacija **redovito se evaluira anonimnim anketnim upitnicima**, osmišljenim ili modificiranim specifično za potrebe te edukacije. Voditelji koriste dobivenu povratnu informaciju od polaznika kako bi unaprijedili buduću provedbu edukacije, modificirali sadržaj i/ili dobili *feedback* o specifičnim elementima zadovoljstva polaznika. Voditelj Centra za cjeloživotno učenje ima pravo uvida u dobivene evaluacije, a odgovornost svih izvoditelja jest unapređivati izvedbu i osiguravati kvalitetu obrazovnih ishoda. U narednom razdoblju planira se uvođenje obveze strukturirane anonimne evaluacije, iako je i sada gotovo svi izvoditelji redovito primjenjuju. Za neke edukacije izrađuje se provedbeni i evaluacijski izvještaj (posebno one ugovorene, budući da je slanje evaluacijskoga izvještaja uvijek definirana ugovorna obveza), dok za neke druge edukacije je dovoljno pojedinačno pregledati evaluacijske upitnike. Primjeri ispunjenih evaluacijskih upitnika i provedbenih evaluacijskih izvještaja bit će dostupni na uvid tijekom posjeta Reakreditacijskoga povjerenstva.

Važan je aspekt osiguravanja kvalitete edukacija i rad u manjim grupama (mahom do 30 polaznika), a one edukacije koje se provode za veći broj grupa, uvijek praktične elemente provode u manjim grupama polaznika, uz maksimalnu moguću interaktivnost u načinu rada.

Osim rezultata evaluacije, snažniji argument koji govori u prilog kvaliteti jest činjenica da se mnoge edukacije ponavljaju zbog velikoga interesa polaznika, pri čemu je usmena riječ i zadovoljstvo polaznika stečenim kompetencijama najbolja preporuka. Također valja napomenuti da Fakultet često dobiva ponude za kreiranje specifičnih edukacija, upravo zbog prepoznatosti znanstveno-nastavnoga i stručnoga kadra u potrebnoj ekspertizi.

Jedan od strateških ciljeva Fakulteta, a specifično u području cjeloživotnoga učenja, jest i promovirati ekspertizu i osnaživanje kompetencija stručnjaka izvan granica Republike Hrvatske. Taj je cilj prvenstveno usmjeren prema zemljama u regiji, koje dijele slično stručno, kulturalno i govorno nasljeđe. Navedeno je ostvareno kroz edukacije koje su se održavale u Republici Srbiji, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Sloveniji, ili su pak stručnjaci iz navedenih zemalja dolazili na Fakultet pohađati edukaciju. Za neke edukacije u procesu je ugovaranje njihove provedbe u zemljama regije.

Sve provedene edukacije imaju svoje specifičnosti kvalitete i razloge zbog kojih ih je moguće izdvojiti kao primjere dobre prakse. Međutim na ovom mjestu kratko će se opisati ključni elementi kvalitete 10 edukacija koje demonstriraju usklađenost edukacija sa strateškim ciljevima Fakulteta i širim društvenim/stručnim potrebama:

1. ABA – Primijenjena analiza ponašanja (tri vrste edukacije)

- radi se o svjetski traženoj znanstveno utemeljenoj metodi i pristupu u radu s djecom s teškoćama u razvoju, posebno djeci s poremećajem iz spektra autizma (*ABA – Applied Behaviour Analysis*);
- edukacija je međunarodno priznata, te se nakon uspješnoga završetka dobiva međunarodno priznati certifikat *BCBA – Bord Certified Behaviour Analyst* (viša razina) ili *Bord Certified Assistant Behaviour Analyst* (niža razina), a što garantira kvalitetu rada s korisnicima;
- u nekim se zemljama ona nudi i kao magistarski studij, a silabus ove edukacije u okviru Centra za cjeloživotno učenje odobrila je krovna međunarodna organizacija *Behaviour Analyst Certification Board*, dok su provoditelji edukacije bili priznati certificirani stručnjaci iz Engleske, Italije i Hrvatske.

2. Edukacija asistenata/djelatnika u terapijskim zajednicama

- edukacija koja pruža specifične interdisciplinarne kompetencije za rad s ovisnicima u terapijskim zajednicama (izvoditelji su bili sveučilišni profesori i znanstvenici različitih znanstvenih disciplina – specijalisti psihijatrije, socijalni pedagog, socijalni radnik, sociolog);
- predstavlja pravnu obvezu za asistente u terapijskim zajednicama, te je certifikatom iz ove edukacije zadovoljena norma prema Standardima za pružanje socijalnu usluga u sustavu socijalne skrbi;
- organizirana je i financirana u suradnji s Ministarstvom za demografiju, mlade, obitelj i socijalnu politiku, te Uredom za droge Vlade Republike Hrvatske.

3. Edukacija državnih odvjetnika za mladež i stručnih suradnika izvanpravne struke u državnim odvjetništvima Republike Hrvatske u radu s maloljetnim počiniteljima kaznenih djela:

- edukacija koja pruža specifične kompetencije državnim odvjetnicima za mladež (pravnicima), te stručnim suradnicima izvanpravne struke u državnim odvjetništvima (socijalnu pedagozi i socijalni radnici) za rad na predmetima maloljetničke delinkvencije;
- od 1998. godine ovakva dodatna edukacija ugrađena je kao obveza u Zakon o sudovima za mladež, ali se do danas nije provela niti jedna takva edukacija;
- ova cjelovita edukacija koja traje ukupno 100 sati, i provedena je u tri grupe za sve državne odvjetnike za mladež u Republici Hrvatskoj, čime je ostvaren stručan odgovor na društvenu i pravnu potrebu specijalizacija za rad na predmetima maloljetničke delinkvencije;

- organizirana i financirana u suradnji s Uredom UNICEF-a u Hrvatskoj, Državnim odvjetništvom Republike Hrvatske i Pravosudnom akademijom.

4. Edukacija u području prevencije ovisnosti:

- edukacija održana specifično prema narudžbi za NARKO-NE udruženje za prevenciju ovisnosti u Sarajevu, a rezultat je prepoznate izvrsnosti Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta u Zagrebu da pruži potrebne kompetencije u ovom području.

5. Edukacija za implementaciju programa prevencije kockanja mladih "Tko zapravo pobjeđuje?":

- edukacija je nastala kao rezultat širega projektnog programa „Kockanje mladih u Hrvatskoj“ koji se od 2010. godine provodi na Fakultetu, te predstavlja neposredan primjer transfera znanstvenih spoznaja u praksu, budući je ovo jedini hrvatski znanstveno-utemeljen i evaluiran program univerzalne prevencije;
- nakon sedam održanih ciklusa u različitim hrvatskim gradovima i regijama, planiraju se daljnje edukacije u Hrvatskoj, ali su edukacije ugovorene i u Bosni i Hercegovini koja bi po istom modelu voljela implementirati ovaj program, a u tijeku su pregovori za implementaciju Programa i provedbu edukacija u Crnoj Gori.

6. Ekspresivne art terapije u edukaciji i rehabilitaciji (Moduli 1 i 2):

- edukacija je usmjerena na usvajanje temeljnih znanja i specifičnih tehnika iz područja primjene ekspresivnih art terapija u okviru četiri tematska područja: psihodrama, likovna terapija, muzikoterapija i terapija pokretom i plesom;
- sadržaj edukacije koncipiran je na suvremenom načelu interdisciplinarnosti i holističkoga pristupa u edukaciji i rehabilitaciji koji naglašava podržavanje različitih fizičkih, psihosocijalnih i bihevioralnih dimenzija u pojedinca;
- edukacija je namijenjena stručnjacima različitih profila (edukacijskim rehabilitatorima, logopedima, socijalnim pedagogima, učiteljima, odgojiteljima, radnim terapeutima, psiholozima, pedagogima, socijalnim radnicima te drugim stručnjacima društvenoga i/ili humanističkoga usmjerenja);
- na temelju pozitivnih iskustva polaznika Modula 1 razvijen je i Modul 2, koji se sadržajno i iskustveno nadovezuje na prethodno usvojena znanja, a usmjeren je na daljnju razradu specifičnih tehnika iz područja primjene ekspresivnih art terapija u cilju osvještavanja, izražavanja i prorade emocionalnoga iskustva te razvijanja kreativnih potencijala u djece i odraslih, u okviru individualnoga ili grupnoga procesa;
- sadržaj edukacije usklađen je sa sličnim edukacijama koje se provode u okviru inozemnih udruženja ili asocijacija kao što su primjerice ECARTE (*European Consortium for Arts Therapies Education*), EADMT (*European Association Dance Movement Therapy*), EMTC (*The European Music Therapy Confederation*), FEPTO (*Federation of European Psychodrama Training Organisations*).

7. Opažanje i poticanje djece s razvojnim odstupanjima:

- edukacija je namijenjena odgojiteljima koji rade u dječjim vrtićima, a pruža specifične kompetencije u razumijevanju razvojnih specifičnosti djece s razvojnim teškoćama, te omogućuje stjecanje praktičnih znanja o ciljevima i načinima poticanja djece s teškoćama u razvoju koja su uključena u dječji vrtić na temelju analize uočenih obilježja razvoja djeteta i uvažavanja individualnih razlika;
- edukacija se provodi od 2014. godine te je do sada 25 vrtića na području RH iskazalo interes za ovom edukacijom (dječji vrtići u Gradu Zagrebu, Samoboru, Kastvu, Opatiji, Puli, Labinu, Umagu, Krku, Dubrovniku, Splitu, Gospiću, Šibeniku), a preko 700 odgojitelja je do sada završilo edukaciju.

8. Razvojna procjena djece dobi 0 – 6 godina:

- edukacija koja pruža specifične kompetencije psiholozima i logopedima u razvojnoj procjeni/dijagnostici djece s razvojnim teškoćama, a temelji se na izravnom opažanju i sudjelovanju u postupku razvojne procjene, te vođenim raspravama o konkretnim slučajevima;
- provodi se sustavno od 2010. godine te su od tada održana 24 ciklusa edukacije, oko 300 stručnjaka je završilo edukaciju iz svih dijelova RH, ali i iz Slovenije, Sjeverne Makedonije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore te Srbije;
- edukacija se do sada isključivo provodila u Republici Hrvatskoj, ali trenutno se dogovora i njezina realizacija na području Bosne i Hercegovine.

9. Senzorna integracija (Moduli 1 do 4, te stručni moduli 2 do 3):

- edukacija je nastala kao rezultat višegodišnjega rada na razvoju modela procjene i poticanja senzorne integracije u Kabinetu za senzornu integraciju Centra za rehabilitaciju ERF-a te je utemeljena na opsežnom praktičnom iskustvu izvoditeljica iz tematskoga područja;
- edukacija predstavlja originalan model procjene i poticanja senzorne integracije kod djece i mladih s teškoćama u razvoju, te pruža smjernice za savjetovanje roditelja o tome kako prepoznavati nedovoljnu senzornu integraciju i kako poticati njezin razvoj, što govori u prilog jedinstvenosti ekspertize Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta za ovo tematsko područje;

- edukacija se kontinuirano, više puta godišnje provodi u ovom obliku kroz nekoliko različito strukturiranih modula specifično izrađenih i namijenjenih edukacijskim rehabilitatorima i stručnjacima drugih profila od 2015. godine;
- razrađeni su moduli od 1 do 4, te stručni moduli od 2 do 3, za različitu struku i ekspertizu polaznika, a edukacijom je osigurano i kontinuirano praćenje rada polaznika kojima se daje i povratna informacija na njihov rad, odnosno primjenu tehnika u radu s djecom;
- nakon održanih početnih ciklusa za polaznike iz različitih regija Hrvatske, na edukacije su se počeli prijavljivati polaznici iz Slovenije, Bosne i Hercegovine, Srbije te je edukacija prilagođena i održana specifično prema narudžbi Centra za autizam iz Podgorice za polaznike iz Crne Gore. Istovremeno je pokrenuto i održavanje edukacije u Srbiji u suradnji s Fakultetom za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Sveučilišta u Beogradu, što govori u prilog standardima kvalitete;
- pod supervizijom nositeljice edukacije opremljena su dva senzorno integrativna prostora, jedan u Službi za psihofiziološke i govorne poteškoće Doma zdravlja Mostar – „Kuvajt“ Centar za rehabilitaciju djece sa ugrađenom umjetnom pužnicom, slušnim, govornim i psihofiziološkim poremećajima u Mostaru, BIH, a drugi u Edukacijsko-rehabilitacijskom centru za djecu, mlade i odrasle osobe s teškoćama u razvoju Ljubuški, BIH i educirane su djelatnice – edukacijski rehabilitatori kroz sve module edukacije te je njihov rad u kontinuiranoj superviziji. Zbog toga su potpisani ugovori o suradnji spomenutih organizacija s Fakultetom prirodoslovnih i matematičkih znanosti Sveučilišta u Mostaru temeljem kojih su navedeni prostori postali mjesta za održavanje vježbi iz kolegija Senzorna integracija, kao i stručne prakse za studente edukacijske rehabilitacije toga Sveučilišta.

10. Spolnost osoba s intelektualnim teškoćama:

- edukacija pruža specifične kompetencije zaposlenicima u sustavu socijalne skrbi za suočavanje s izazovima pri pružanju podrške osobama s intelektualnim i drugim razvojnim teškoćama u području ostvarivanja spolnih potreba i prava;
- prepoznata je od strane stručnjaka i ostalih zaposlenika, posebno u ustanovama za smještaj i rehabilitaciju osoba s invaliditetom kao vrijedna i korisna s izrazitim interesom za njenim ponavljanjem i proširenjem obuhvaćenoga sadržaja;
- naručena je i ugovorena od strane Ministarstva za demografiju, mlade, obitelj i socijalnu politiku, što je rezultat prepoznate jedinstvene ekspertize Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta za provedbu edukacije kao dijela sustavnoga programa cjeloživotnoga usavršavanja stručnjaka i ostalih djelatnika u neposrednom radu sa spomenutom populacijom.

2. STUDIJSKI PROGRAMI (ESG 1.2., ESG 1.9)

2.1. Opći ciljevi svih studijskih programa u skladu su s misijom i strateškim ciljevima visokoga učilišta te društvenim potrebama

Elementi standarda

- *Visoko učilište dokazuje usklađenost općih ciljeva svih studijskih programa s misijom i strateškim ciljevima visokoga učilišta.*
- *Opravdanost izvođenja studijskih programa obrazložena je i uključuje analizu potrebnih kapaciteta visokoga učilišta za izvođenje tih programa.*
- *Izvodi li studijske programe koji vode do reguliranih profesija, visoko učilište uvažava preporuke strukovnih udruga koje prate njihovo licenciranje u svojim studijskim programima.*
- *Visoko učilište obrazuje stručnjake konkurentne na nacionalnom i međunarodnom tržištu rada.*
- *Opći ciljevi studijskih programa odgovaraju društvenim potrebama (npr. opravdanost izvođenja stručnih studija na sveučilištu, izvođenje sličnih studija na sastavnici i sveučilištu).*

Znanstveni i nastavni rad Fakulteta pripada području društvenih znanosti, polju edukacijsko-rehabilitacijske znanosti i polju logopedije. Povijesno, sâm je osnutak i kasniji razvoj Fakulteta i njegovih studija rezultat društvene potrebe za visokokvalificiranim stručnjacima u području edukacijske rehabilitacije, socijalne pedagogije i logopedije, pa je u skladu s trendovima srodnih inozemnih fakulteta. Promjene u izvođenju studijskih programa s vremenom su pratile promjene u struci i u društvu. Studijski programi proizlaze iz obrazovne misije Fakulteta i provode se na trima obrazovnim razinama: preddiplomskoj, diplomskoj i poslijediplomskoj (model 3 + 2 + 3).

Opći ciljevi preddiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studija usklađeni su s misijom, vizijom, politikom kvalitete i strateškim dokumentima Fakulteta. Opći ciljevi studijskih programa i analiza opravdanosti njihova izvođenja su sljedeći:

1. Razlozi za pokretanje studija.
2. Procjena svrhovitosti s obzirom na potrebe tržišta rada u javnome i privatnome sektoru.
3. Usklađenost s misijom Sveučilišta i strategijom Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta.
4. Povezanost s lokalnom zajednicom (civilno društvo).
5. Usklađenost sa zahtjevima strukovnih udruženja.

Novim sustavom obrazovanja, na načelima Bolonjske deklaracije, s ugrađenim europskim sustavom prijenosa bodova (ECTS), ostvarena je prepoznatljivost postignutih obrazovnih stupnjeva u Republici Hrvatskoj, kao i u cijelom Europskom prostoru visokoga obrazovanja. Pokretanje i kreiranje studijskih programa Fakulteta usklađeno je sa srodnim studijima s programima visokoškolskih institucija u europskim okvirima.

Koordinacijom visokoškolskoga obrazovanja omogućena je izobrazba suvremenih, interdisciplinarnih, visokoobrazovanih kadrova, spremnih za suvremene izazove u području edukacijske rehabilitacije, socijalne pedagogije i logopedije. U izradi studijskih programa uzeti su u obzir zahtjevi društvene zajednice tako da su se obrazovni programi prilagodili potrebama obrazovanja, pravosuđa, zdravstva i drugih sustava, jasnim definiranjem kompetencija i mogućnosti uključivanja u sustav budućih prvostupnika i magistara struke. Nastavni se planovi revidiraju i osuvremenjuju te su uključeni u zajednički Europski prostor visokoga obrazovanja.

Na osnovi usporedbe s razvijenim istovrsnim visokim učilištima u Europi, uočljivo je da Fakultet slijedi smjer razvoja i pripada grupaciji razvijenih fakulteta u području edukacijsko-rehabilitacijske znanosti i logopedije. Fakultet ima jasnu viziju razvoja kroz integracije znanstveno-nastavnih institucija, europski kvalifikacijski okvir, provedbu bolonjskoga procesa, internacionalizaciju, istraživačku izvrsnost, razvoj sustava kvalitete nastavnoga procesa i financijsku održivost i korisnost. Radi podizanja kvalitete studijskih programa definirani su posebni ciljevi razvojne strategije u obliku utvrđivanja svih utjecajnih čimbenika koje je moguće poboljšati da bi bila što veća kvaliteta ostvarivanja ishoda učenja. Oni se mogu definirati prilagođavanjem studijskih programa potrebama tržišta, prepoznavanjem utjecajnih čimbenika na prolaznost na preddiplomskim studijima, analizom studentskih anketa i ostalih vrednovanja studijskih programa i nastavnika uz jačanje podrške studentima te poboljšanjem u skladu s ustanovljenim nedostacima. Određivanje i objava jasnih kriterija, pravila i procedura za vrednovanje studentskoga rada i ishoda učenja jedan je od važnih ciljeva navedenih u Strateškome planu razvoja Fakulteta.

U skladu s postojećim sustavom visokoga obrazovanja, u Republici Hrvatskoj definiranim Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom (HKO), Fakultet kao visokoobrazovna institucija ima strukturu studijskih programa u obliku sveučilišnih studija (preddiplomski sveučilišni studiji, diplomski sveučilišni studiji, poslijediplomski specijalistički studiji i poslijediplomski sveučilišni doktorski studiji). Studijski programi razvijaju se na obrazovnim razinama: preddiplomski studiji (3), diplomski studiji (3), specijalistički studiji (1) te doktorski studij (2). Studiji se odvijaju u okviru odsjeka i pokrivaju tri posebne cjeline: 1. edukacijska rehabilitacija, 2. socijalna pedagogija i 3. logopedija.

Preddiplomski i diplomski studiji ustrojeni su po modelu 3 + 2 (180 ECTS + 120 ECTS). Specijalistički studij traje tri semestra (90 ECTS), a doktorski tri godine (180 ECTS).

Preddiplomskim studijem stječu se kompetencije za obavljanje poslova koji se nude na tržištu rada i preduvjet su za upis na diplomski studij koji traje dvije godine. Tijekom diplomskoga studija potrebno je ostvariti 120 ECTS bodova, a njegovim završetkom stječe se akademski naziv magistra odgovarajuće struke. Završetkom diplomskoga studija stječu se kompetencije za obavljanje poslova najveće složenosti te preduvjeti za upis na poslijediplomski specijalistički i poslijediplomske doktorske studije. Poslijediplomski studiji osposobljavaju studente za obavljanje poslova u znanosti i visokom obrazovanju, u poslovnom svijetu, javnom sektoru i društvu općenito, kao i za razvoj i primjenu znanstvenih i stručnih postignuća na odgovarajućoj razini.

Studenti po završetku diplomskih studija mogu, uz ispunjavanje uvjeta iz natječaja, upisati poslijediplomski doktorski studij. Postoji mogućnost horizontalne mobilnosti studenata. Ona je moguća na preddiplomskim studijima samo uz ponovnu prijavu u *on-line* bazu *Postani student*, uz priznavanje kompatibilnih predmeta. Na diplomskoj razini horizontalna mobilnost nije moguća.

Analiza mogućnosti zapošljavanja studenata nakon završetka preddiplomskih i diplomskih studija pokazala je da tržište rada ne prepoznaje sveučilišne prvostupnike, pa stoga gotovo svi sveučilišni prvostupnici nastavljaju diplomski studij. Po završetku diplomskih studija magistri u području edukacijske rehabilitacije, socijalne pedagogije i logopedije relativno se lako zapošljavaju.

Provođenjem anketnoga upitnika (dostupno na uvid) među studentima završenih preddiplomskih studija utvrđen je glavni razlog njihova nastavka studiranja na diplomskim studijima. Podaci o zapošljivosti od Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje (dalje HZZ) te potrebe za pojedinim profilima pokazuju dobru zapošljivost magistara struke.

Konkurentnost na nacionalnom tržištu rada može se potkrijepiti podacima HZZ-a, povratnim informacijama završenih studenata i poslodavaca (rezultati vrednovanja preddiplomskih i diplomskih studija koje su proveli studenti koji su studije završili i usmena komunikaciju s mentorima).

Preporuke za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja HZZ-a (prosinac 2018.) navode među sveučilišnim studijima studije Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta za koje je potrebno povećati broj upisanih studenata. Upisne kvote stalno se prate i prilagođavaju potrebama tržišta rada, zainteresiranosti za studije, razvoju uvjeta za održavanje nastave, unapređenju vrsta i oblika nastave (praktična i terenska nastava, laboratorijske vježbe i dr.) te infrastrukturnim i kadrovskim potencijalima na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu. U postojećim demografskim trendovima tržište rada u Republici Hrvatskoj nije objektivan indikator upisnih kvota studenata.

U razdoblju od 2014. do 2018. godine na preddiplomskom studiju Socijalne pedagogije, Logopedije i Rehabilitacije povećana je upisna kvota s 30 na 50 studenata, a na diplomskom studiju Edukacijske rehabilitacije na 72 studenta.

Treba naglasiti da bi se povećanjem prostornih kapaciteta, te kvantitativnim i kvalitativnim povećanjem kadrovske strukture povećala i mogućnost za povećanje upisnih kvota na svim studijima.

2.2. Predviđeni ishodi učenja studijskih programa koje visoko učilište izvodi odgovaraju razini i profilu kvalifikacija koje se njima stječu

Elementi standarda

- *Visoko je učilište jasno definiralo ishode učenja studijskih programa koji su usklađeni s misijom i ciljevima visokoga učilišta.*
- *Predviđeni ishodi učenja na razini predmeta u skladu su s ishodima učenja studijskoga programa, međusobno su dobro usklađeni, bez nepotrebnih preklapanja i ponavljanja.*
- *Ishodi učenja koji se postižu završetkom studijskih programa odgovaraju opisnicama razine HKO-a i EKO-a na kojoj se program izvodi (razina).*
- *Visoko učilište u definiranju ishoda učenja djeluje u skladu sa zahtjevima struke i međunarodno priznatim standardima za tu struku te osiguravaju suvremenost programa (profil).*
- *Predviđeni ishodi učenja jasno odražavaju kompetencije potrebne za uključenje na tržište rada, nastavak obrazovanja ili druge potrebe pojedinca/društva.*

Ishodi učenja definirani su s obzirom na kompetencije koje se očekuju od studenata sa završenim preddiplomskim, odnosno diplomskim programima, a njihov opseg ovisi o razini ostvarenja svakoga pojedinca, no globalno je vidljiv za grupu (generaciju) i to u pogledu nužnih, ostvarenih minimuma. Ishodi učenja (nekada pod utjecajem osobitoga sadržaja predmeta) definirani su prema ciljevima na razini pojedinoga programa – dakle korištenjem „top-down“ pristupa, od cjeline prema pojedinim segmentima. Pri razradi ishoda učenja na razini programa i pojedinačnih predmeta vodili smo se Dablinskim opisnicama, Bloomovom taksonomijom kognitivnih vještina i drugim materijalima nastalim na Sveučilištu u Zagrebu kao proizvod sustavnoga bavljenja ovom temom u okviru projekata, radionica i edukacija na kojima su naši djelatnici redovito sudjelovali. Strukturiranjem i povezivanjem obveznih predmeta i kompetencija koje se stječu na određenoj razini, jačano je programsko povezivanje predmeta uz uvažavanje promjena na razini stručnih i znanstvenih spoznaja.

Ishodi učenja svih studijskih programa povezani su s ishodima učenja pojedinih predmeta u ovoj strukturi:

- I. razina: opći ishodi za preddiplomski/diplomski studij;
- II. razina: ishodi učenja studijskoga programa na preddiplomskoj ili diplomskoj razini;
- III. razina: specifični ishodi učenja kolegija.

Ishodi učenja svih studijskih programa i svih kolegija javno su objavljeni. U skladu s tim, za svaki predmet koji se izvodi na studijskim programima definirani su ishodi učenja predmeta te doprinos predmeta ostvarenju ishoda učenja studijskoga programa. Ishodi učenja predmeta pojedine razine studijskih programa ažurirani su i tako usklađeni s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom i Europskim kvalifikacijskim okvirom.

Ishodi učenja na razini studijskoga programa (13 – 20 za svaki pojedini studij) sadržani su u pripadajućoj dopunskoj ispravi i javno objavljeni na mrežnim stranicama pojedinoga studijskog programa. Ishodi učenja usklađeni su s misijom, vizijom i strategijom Fakulteta te razinom obrazovanja, a kompetencije nadovezujućih obrazovnih razina adekvatno se nadograđuju. Ishodi učenja na razini predmeta objavljeni su na fakultetskim mrežnim stranicama te su sadržani u izvedbenim planovima predmeta (dostupno na zahtjev u pisanome obliku).

Ciljevi su postavljeni od globalnih prema posebnima, i to na razinama:

- 1) Prepoznavanja stručnjaka na tržištu rada:
 - a. što točnije određivanje ishoda učenja koji dovode do kompetencija stručnjaka usklađenih s potrebama tržišta rada, potrebama neposrednih korisnika usluga, kao i s osobitim potrebama zajednice u cjelini te su istovremeno usklađeni s kompetencijama stručnjaka sličnih programa u Europi i svijetu;
 - b. cjelovitost programa strukturiranih u pravcu ostvarenja ishoda učenja tj. kompetencija;
 - c. oblikovanje sadržaja samih predmeta kako bi se postigle osobite (specifične) kompetencije koje uključuju pristup „rješavanja problema“ kroz integraciju teorijskih, znanstveno-metodoloških i praktičnih znanja i vještina u skladu s etičkim načelima struke;
 - d. podizanje kvalitete svih aktivnosti (predavanja, seminari, vježbe, praksa) za ostvarenje kompetencija.
- 2) Uvažavanja novih fenomena i ugradnje spoznaja o novim potrebama kao preduvjetom za širenje u definiranju ishoda učenja svakoga pojedinog profila stručnjaka (npr. kod sve složenijih stanja, teškoća i poremećaja uvjetovanih preživljavanjem zahvaljujući napretku medicinskih tehnologija ili npr. kod posve novih oblika ovisnosti/kockanje, ovisnost o internetu i sl.).
- 3) Obrazovanja stručnjaka čije kompetencije rezultiraju spremnošću za nova (cjeloživotna) učenja u pravcu ostvarenja znanstvenoga ili stručnoga usavršavanja.

- 4) Osiguravanja mogućnosti za kreativno i kritičko promišljanje, postavljanje problema i njihovo rješavanje kroz istraživačke aktivnosti ili praktična rješenja unutar struke.

Specifični ciljevi pojedinih programa usklađeni su i s edukacijskim ciljevima krovnih međunarodnih strukovnih organizacija te s osobitim zahtjevima sustava u kojima se naši stručnjaci zapošljavaju (zdravstvo, odgoj i obrazovanje, socijalna skrb, pravosuđe, nevladine organizacije, privatna praksa). Bitan cilj jest da svaki završeni stručnjak određenoga profila i razine mora doseći ishode učenja, a njihove razlike mogu biti samo na razini kvalitete ili načina ugradnje tih ishoda u radne zadatke i ispunjenje potreba korisnika i zajednice. Podaci iz sustava u kojima stručnjaci rade pokazuju da su postavljeni ciljevi i ishodi učenja za završene stručnjake na preddiplomskoj i diplomskoj razini ostvareni u značajnoj mjeri: zadovoljstvo korisnika, potražnja za novim stručnjacima u sustavima u kojima još nisu bili zapošljavani (npr. srednje škole) te podaci mentora studentske prakse. Završeni stručnjaci u roku i s lakoćom polažu stručne ispite, relativno se lako zapošljavaju i ostaju zaposleni, bez teškoća i lako prelaze iz jednoga područja rada u drugo, a što govori o kvaliteti njihovih kompetencija. Izrazito mali broj prvostupnika koji završavaju školovanje tom razinom upozorava da sustav zapošljavanja na razini države još nije učinio reforme koje bi osigurale obavljanje djelatnosti za koju su kompetentni. Kompetencije na preddiplomskoj razini, dakle, još nisu prepoznate na tržištu rada.

Opravdano je, s obzirom na ove podatke govoriti o relativno dobrom ostvarenju ciljeva programa, no unatoč tome podaci studentskih anketa govore da je na preddiplomskoj razini moguće postići bolju osposobljenost za neposredan stručni (klinički) rad te se aktivnosti u novim promjenama programa odvijaju upravo u tom pravcu (promjene u načinu provedbe vježbi i prakse u pravcu osposobljavanja za praktično izvođenje dijelova ili potpunih procesa usmjerenih k prevenciji, prepoznavanju, dijagnostici, procjeni, savjetovanju, terapiji/tretmanu za pojedinca i/ili njegovo okruženje). Daljnji rad na ishodima učenja treba biti usmjeren i na bolje mogućnosti točnijega definiranja u smislu osnaživanja kompetencija za međunarodnu mobilnost te po završetku studija za međunarodno tržište rada.

U sustavu MOZVAG, u tablici 2.1., prikazani su ishodi učenja svih predmeta te je vidljiv doprinos obveznih i izbornih predmeta ishodima učenja studijskoga programa. Izobrazba i aktivnosti na temu ishoda učenja posebno su se intenzivno provodile tijekom ak. god. 2014./2015., a i dalje se kontinuirano provode zbog kreiranja novih studijskih programa.

2.3. Visoko učilište dokazuje postignuće predviđenih ishoda učenja na studijskim programima koje izvodi

Elementi standarda

- *Visoko učilište osigurava postizanje predviđenih ishoda učenja na studijskim programima koje izvodi.*
- *Visoko učilište, na temelju izravnih mjerenja iz same nastave (npr. testovi studenata, seminarski radovi, prezentacije itd.), kontinuirano revidira i unapređuje nastavni proces.*
- *Ishodi učenja koje studenti postižu u skladu su s potrebama struke.*
- *Ishodi učenja koji se postižu završetkom studijskih programa usklađeni su s potrebama tržišta rada i društvenim potrebama.*

Na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu sustavno se radi na implementaciji e-učenja, odnosno primjeni informacijske i komunikacijske tehnologije u učenju i poučavanju u svim studijskim programima sukladno Strategiji e-učenja Sveučilišta u Zagrebu. Radi poboljšanja nastavnih metoda na sustavu Merlin, postavljene su prezentacije, videomaterijal i audiomaterijal, animacije i simulacije kojima se nastavnici koriste na predavanjima, a postavljene su i poveznice na zanimljive internetske stranice i dokumente. Na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu se uglavnom primjenjuje mješoviti oblik e-učenja, odnosno razina 1 prema klasifikaciji Sveučilišta u Zagrebu. Takav se pristup temelji na klasičnom obliku nastave (licem u lice u učionici) koja se odvija u virtualnom okruženju za učenje i poučavanje, odnosno uz primjenu tehnologija e-učenja i na način da studenti dio svojih obrazovnih obveza izvršavaju preko interneta, weba i računala. Tom je razinom na studijskim programima Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta studentima osiguran pristup informacijama o pojedinim kolegijima, omogućena upotreba odabranoga nastavnog materijala i olakšana komunikacija s nastavnicima i suradnicima. Neki se predmeti u svom sadržaju za e-učenje koriste i tehnologijama koje su klasificirane u više razine, primjerice različite videokonferencije, mrežni seminari (webinari) ili neki drugi web 2.0 alati. U razdoblju od 2014. do 2018. godine povećan je broj nastavnika i suradnika sa završenim seminarom ili radionicom vezano uz osnove e-učenja, izradu e-portfolija, pripremu i održavanje mrežnoga seminara, osnove i napredni rad u sustavu Merlin i dr., koje organizira Centar za e-učenje Sveučilišnoga računskoga centra (SRCE). Većina predmeta pripremljena je za e-učenje u sustavu Merlin, odnosno adresi Moodle. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet od 2002. godine koristi Informacijski sustav visokih učilišta (ISVU) te studenti i u toj *on-line* bazi imaju sve potrebne podatke o predmetima, nastavnicima i ispitnim rokovima.

Posljednjih nekoliko godina nastavnici su upućivani na izobrazbu o ishodima učenja i načinima provjere njihova stjecanja (npr. *on-line* tečaj Implementacija i vrednovanje ishoda učenja u sustavu Moodle, konferencija Budućnost visokoga obrazovanja: osiguravanje kvalitete kao pokretač promjena).

Posebnu važnost u doprinosu ishodima učenja studijskoga programa ima izrada diplomskoga rada (diplomski studiji), što je prikazano u matrici ishoda (MOZVAG, tablica 2.1). Diplomski radovi potiču integraciju i primjenu znanja prethodno položenih predmeta, ali i stjecanje ishoda učenja specifičnih za završni odnosno diplomski rad.

Ispitni rokovi za iduću akademsku godinu prihvaćaju se na sjednici Fakultetskoga vijeća u listopadu pri čemu se nastavnike potiče, ako je to opravdano, na prilagodbu provedbe provjere znanja za sljedeću akademsku godinu. Ispitni su rokovi studentima dostupni putem Informacijskoga sustava visokih učilišta. Studenti dodatna postignuća ostvaruju uključivanjem u nastavu kao demonstratori, uključivanjem u oglašene teme znanstvenoistraživačkoga rada za studente, izradom studentskih radova koji se prijavljuju za Rektorovu nagradu, sudjelovanjem na studentskim kongresima i drugim nastavnim i znanstvenoistraživačkim aktivnostima.

Pravila polaganja ispita i pravila drugih provjera znanja jasno su utvrđena Statutom Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta, sveučilišnim i fakultetskim Pravilnikom o studiranju na preddiplomskim i diplomskim studijima. Kalendar ispita te raspored polaganja završnih i diplomskih radova objavljuje se prije početka svake akademske godine. Zamolbe za odobrenje tema diplomskih radova predaju se prema unaprijed utvrđenim i objavljenim rokovima Vijećima studijskih programa koja onda odobravaju predložene teme. Procedure prijave i definiranja teme te odabir mentora, elementi formiranja konačne ocjene i dr. dostupni su na poveznici.

Iz svakoga predmeta polaže se jedan ispit koji može biti podijeljen na više parcijalnih ispita radi kontinuirane provjere znanja studenata. Transparentnost usmenih ispita osigurava se istodobnim ispitom za dva ili više studenata, uz moguću prisutnost i drugih studenata. Ispit u pravilu provodi nositelj predmeta. Ostali nastavnici koji sudjeluju u izvedbi nastave također vrednuju rad studenta vrednovanjem elemenata konačne ocjene, što može uključivati praktičnu i teorijsku provjeru ishoda učenja laboratorijskih vježbi ili terenske nastave, pisane seminarske radove, prezentacije seminarskih radova, projektne zadatke, parcijalne ispite, a radi sveobuhvatne provjere stjecanja ishoda učenja svih oblika nastave.

Povratne informacije o ostalim elementima konačne ocjene, koji se vrednuju tijekom nastave, daju se redovito. Javnost ispitnih pitanja kojima se provjerava stečenost ishoda učenja postiže se objavom oglednih ispitnih pitanja (ogledni ispit s uključenim zadacima te točnim odgovorima na pitanja i riješenim zadacima) u sustavu Merlin. Nositeljima je predmeta preporučeno objavljivanje rezultata ispita s JMBAG-om, odnosno u tekućoj akademskoj godini u sustavu Merlin i ISVU tako da svaki student povratno ima mogućnost uvida samo u individualne osobne rezultate ispita.

Diplomski radovi studenata pohranjuju se, među ostalim, u repozitoriju Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta unutar sustava Dabar – Digitalni akademski arhivi i repozitorij, koji ima zadaću digitalizacije, trajnoga pohranjivanja i omogućivanja kontroliranoga pristupa znanstvenoistraživačkoj, intelektualnoj i kreativnoj produkciji nastaloj radom zaposlenika i studenata Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Za definiranje aktivnosti unapređenja studija koriste se povratne informacije rezultata vrednovanja preddiplomskih i diplomskih studija koje se provodi među studentima koji su završili studij, pri čemu rezultate za pojedinačni studij dobivaju voditelji studija, a nastavnici uvažavaju komentare i prijedloge, gdje je to primjenjivo. Povratne informacije diplomiranih studenata i njihovih poslodavaca ili suradnika provode se i posredno djelovanjem različitih društava (Hrvatsko logopedsko društvo, Hrvatska komora edukacijskih rehabilitatora, Savez edukacijskih rehabilitatora, Udruga socijalnih pedagoga).

2.4. Postupci planiranja, predlaganja i prihvaćanja novih te revizije ili ukidanja postojećih programa uključuju povratne informacije studenata, poslodavaca, strukovnih udruženja, alumnâ

Elementi standarda

- *Razvojne aktivnosti povezane sa studijskim programima sustavne su i redovite te uključuju različite dionike.*
- *Planiranje i predlaganje novih studijskih programa uključuje analizu opravdanosti, kapaciteta i usklađenosti sa strateškim ciljevima na lokalnoj i državnoj razini te ostalim potrebama u društvu.*
- *Visoko učilište dokazuje opravdanost izvođenja istih ili sličnih studijskih programa unutar istoga sveučilišta ili ih ukida.*
- *Visoko učilište objavljuje aktualne inačice studijskih programa.*
- *Visoko učilište evidentira izmjene studijskih programa i analizira njihovu svrsishodnost.*

Vrednovanje studijskih programa na Sveučilištu u Zagrebu provodi se sukladno Pravilniku o postupku vrednovanja studijskih programa sveučilišnih preddiplomskih, diplomskih, integriranih preddiplomskih i diplomskih i stručnih studija. Od izdavanja dopunice za studijske programe koji se aktualno izvode nisu prijavljeni novi studijski programi, već su prijavljene njihove izmjene i dopune.

Postupak unapređivanja studijskih programa odvija se praćenjem novih trendova u obrazovanju stručnjaka edukacijske rehabilitacije, logopedije i socijalne pedagogije na svjetskoj i europskoj razini, kao i praćenjem događanja na tržištu rada, potreba korisnika i uvažavanjem društvenih potreba. Praćenje novih trendova značajno olakšava međunarodna suradnja nastavnika koji provode program, kao i bliska suradnja s bivšim studentima, sada stručnjacima koji rade u vodećim domaćim klinikama, poliklinikama, zavodima, centrima i odgojno-obrazovnim, pravosudnim i drugim ustanovama. Na godišnjoj razini, unapređenja su vidljiva u promjenama i usklađivanjima silaba predmeta zbog uvrštavanja rezultata novih znanstvenih i stručnih istraživanja i spoznaja, u spoznajama o novim metodama i postupcima rada, uvođenju elemenata e-učenja u pojedine predmete, promjenama i korištenju recentne literature namijenjene studentima, aktualiziranju sadržaja i tema seminara, prikazu i radu s novim i složenijim fenomenima kroz vježbe i u praksi.

Odluke o izmjenama postojećih studijskih programa donose se na nekoliko razina: na razini odsjeka čiji nastavnici izvode predmete objedinjene na razini studijskih programa (izvedbena razina na kojoj se prijedlozi usvajaju dogovorom), zatim na razini Odbora za praćenje i unapređivanje nastave (koji brine o kvaliteti i upućuje na eventualna moguća dodatna poboljšanja), potom na razini Fakultetskoga vijeća (članovi imaju uvid u cjelovitost promjena s perspektive tri različita, ali srodna studijska programa) da bi se promjene predstavile i mogle biti potvrđene na Senatu Sveučilišta u Zagrebu.

U odnosu na prvotne programe za koje su dobivene dopusnice (2005.), temeljem primjedbi i prijedloga prvenstveno samih nastavnika, a onda i temeljem studentskih evaluacija, predložene su izmjene za unapređenje programa koje su postupno ostvarivane. Fakultetsko je vijeće uputilo prijedloge za izmjenu i dopunu preddiplomskih i diplomskih studijskih programa. Opseg izmjena nije bitno mijenjao niti jedan studijski program (izmjene do 20 %) te je obuhvaćao izmjene koje se većinom odnose na: promjenu satnica i ECTS bodova za pojedine predmete, na promjene i dopune ponude izbornih predmeta, na usklađivanje izvođenja pojedinih predmeta u zimskim i ljetnim semestrima, usklađivanje opterećenja prema obavezama i mogućnostima studenata. Na 10. redovitoj sjednici Fakultetskog vijeća Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, održane 20. rujna 2010., Vijeće je uskladilo prijedlog obnovljenoga Nastavnog plana i programa preddiplomskoga studija s primjedbama Radne skupine Sveučilišta u Zagrebu. Radna skupina za studijske programe prihvatila je izmjene i dopune studijskih programa preddiplomskih i diplomskih studijskih programa i potvrdila je da se izmjene i dopune smatraju manjim, do 20 %.

Praćenje i unapređivanje specijalističkoga studija „Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji“ obavlja Stručni kolegij studija i Vijeće izvoditelja temeljem studentskih ocjena svakoga odslušanog kolegija i temeljem komunikacije s nastavnicima koji su dobili prosječnu ocjenu manju od 3,5. Ovaj kriterij uveden je zbog održavanja kvalitete studija i činjenice da su studenti upisani na studij u pravilu najbolji stručnjaci iz prakse koji imaju visoka očekivanja i visoku razinu intrinzične motivacije. Po završetku svakoga semestra, na Vijeću izvoditelja razmatraju se ocjene svih nastavnika (s imenom i prezimenom) i o njima se raspravlja na kolegijalan i kritičan način.

Prvotno prihvaćen studijski program specijalističkoga studija (iz 2006.) obogaćen je većim brojem izbornih kolegija, te je učinjeno unutarnje usklađivanje vremenske strukture izvođenja predmeta temeljem uočenih slabosti studija. Za ove je promjene tzv. minireviziju zatražena suglasnost Senata koja je i dobivena u svibnju 2012.

Također je započeta procedura mijenjanja naziva studija u „Rana intervencija u djetinjstvu“ kao proces usklađivanja s međunarodnom praksom i daljnjega osnaživanja interdisciplinarnoga karaktera studija.

Aktualni su studijski programi dostupni na fakultetskim mrežnim stranicama, a prikazani su ECTS bodovi i [opisi studijskoga programa](#).

2.5. Visoko učilište osigurava usklađenost ECTS bodova sa stvarnim studentskim opterećenjem

Elementi standarda

- *Visoko učilište usklađuje ECTS bodove sa stvarnim studentskim opterećenjem na temelju analiza povratnih informacija dionika u nastavnom procesu ili drugih postupaka.*
- *Povratne informacije o rezultatima analize prikupljenih podataka i provedenim promjenama dostupne su studentima.*

ECTS bodovi su, u skladu s projektom provedbe ECTS sustava na Sveučilištu u Zagrebu, uvođeni temeljem praćenja Bolonjskoga procesa i dodijeljeni u skladu s Europskim sustavom prijenosa bodova (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH, 2001.).

Sukladno tome, ECTS bodovi dodijeljeni su predmetima i drugim studijskim obavezama studenata na temelju radnoga opterećenja koje pojedina studijska obveza nosi. ECTS bodovi dodijeljeni su po završetku svih nastavnih obveza na pojedinome predmetu (predavanje, seminar ili vježba) ili studijskoj obvezi, uključujući i polaganje ispita, što znači da nije moguće dodjeljivati ECTS bodove za djelomično ispunjene obveze. Prilikom dodjeljivanja ECTS bodova vodilo se kriterijima opisanim u dokumentu *Europski sustav prijenosa bodova* prema kojem ECTS bod iznosi 28 sati studijskoga opterećenja

u smislu nazočnosti na predavanjima ili radnim grupama, pisanju (seminarskih) radova, čitanju i učenju iz stručne literature te prisustvovanju na stručnim izletima. U skladu s time jedan ECTS bod je ekvivalent studijskoga opterećenja od 28 sati nazočnosti na predavanjima, 14 sati sudjelovanja u radnim grupama s pripremom od 140 do 210 stranica stručne literature, pisanja seminarskoga rada od sedam kartica teksta (1.800 slovnih znakova po kartici), učenja 175 stranica teže stručne literature ili 218 stranica laganije stručne literature, čitanja 280 stranica teže stručne literature ili 420 stranica laganije stručne literature te odlaženja na trodnevni stručni izlet. S obzirom da je uvođenje ECTS sustava bodovanja od 2005. bilo potpuno novo iskustvo u nastavnom radu na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu, prikupljanjem podataka kroz nekoliko generacija studenata koji su studirali prema tada novom konceptu i nastavnom planu i programu, bilo je moguće dobiti djelomičan uvid u mjeru u kojoj su dodijeljeni ECTS bodovi usklađeni s opterećenjem studenata na svim studijskim godinama i svim studijskim programima. Usklađivanje ECTS bodova sa stvarnim studentskim opterećenjem bilo je jedan od glavnih motiva revizije svih studijskih programa u 2008. godini. Postupak izmjene programa označen je kao „manje izmjene i dopune programa (do 20 %)“. Na taj način je učinjena i formalna preraspodjela ECTS bodova na svim studijskim programima.

Unatoč tome, i danas studenti upozoravaju na neujednačenost prilikom usklađivanja ECTS bodova i studentskih opterećenja u pojedinim predmetima ili studijskim obvezama. Priprema i provođenje aktivnosti za novu reviziju svih studijskih programa je u tijeku. U njoj se ponovno detaljno definiraju očekivani ishodi učenja koji su pretpostavka dobre procjene studentskoga opterećenja i rada za postizanje određenoga ishoda učenja. Odredit će se radno opterećenje studenata i uskladiti s ECTS bodovima na pojedinom predmetu ili studijskoj obvezi. Svi su voditelji studijskih programa, kao i svi nastavnici, informirani o pravilima dodjeljivanja ECTS bodova te su održane fokusne grupe s predstavnicima studenata svih studijskih godina na svim studijskim programima s ciljem podizanja i ujednačavanja kvalitete u određivanju ECTS bodova.

Pojedini nastavnici samostalno po završetku nastave prikupljaju povratnu informaciju od studenata te na osnovi podataka o ukupnom utrošku vremena za kontaktnu nastavu, pripremu za polaganje ispita i rješavanju obveza na predmetu korigiraju izvođenje nastave radi usklađivanja s predviđenim ECTS bodovima predmeta. Ako se na temelju povratne informacije studenata utvrdi odstupanje opterećenja od predviđenoga, o povratnoj informaciji studenata prodekan za nastavu i voditelj studija s predmetnim nastavnikom utvrđuju razloge odstupanja.

2.6. Studentska praksa sastavni je dio studijskih programa (gdje je to primjenjivo)

Elementi standarda

- *Visoko učilište omogućuje učenje i stjecanje vještina studentskom praksom, gdje je primjenjivo.*
- *Studentska praksa čini dio studijskih programa i organizirana je izvan visokoga učilišta u suradnji s tržištem rada, gdje je to primjenjivo.*

Izvan Fakulteta održava se značajan dio vježbi i prakse i vrlo mali dio predavanja (tek za nekoliko predmeta). Radilišta/vježbaonice su smještene u različitim ustanovama koje zapošljavaju stručnjake edukacijsko-rehabilitacijskoga, logopedskoga i socijalno-pedagoškoga profila. Te su vježbaonice mjesta redovitoga održavanja nastave na svim programima i za potrebe gotovo svih predmeta te su nezaobilazan i iznimno vrijedan doprinos obrazovanju i kompetencijama budućih stručnjaka. Upravo zahvaljujući izravnim praktičnim iskustvima nakon posjeta vježbaonicama izvan Fakulteta, studenti stječu pravu sliku osobitosti edukacijsko-rehabilitacijskoga, logopedskoga i rada u socijalno-pedagoškoj struci. Izvođenje nastave u vježbaonicama izvan Fakulteta smatramo nezamjenjivim dijelom postizanja ishoda učenja u smislu povezivanja teorijskih znanja i praktičnih iskustava, odnosno stjecanja kompetencija. Praktični dijelovi nastave osiguravaju razvoj i stjecanje profesionalnih vještina, vrijednosti i uloga. U vježbaonicama se najviše izvode tzv. kliničke vježbe, tj. vježbe u malim skupinama koje su za sve studijske programe strukturirane i izvode se uz aktivnosti i pomoć mentora. Za izvođenje je potreban pristanak i suradnja korisnika neke usluge (savjetovanja, preventivnih postupaka, dijagnostike ili procjene, terapijskih, rehabilitacijskih i tretmanskih programa, odgojno-obrazovnoga rada i socijalne podrške) i pristanak ustanove, a što zahtijeva niz organizacijskih priprema i spremnost na moguća odstupanja od planiranih aktivnosti u pravcu razvoja dodatnih vještina i kompetencija, kako kod studenata tako i kod mentora i nastavnika. Studenti izrađuju pripreme i prema njima, uz potrebne intervencije nastavnika ili mentora i prema stečenim znanjima i ranijim iskustvima, uz superviziju mentora, samostalno rade s korisnicima. Oni promatraju dijelove koje izvode mentori, uključuju se u rješavanja situacija te imaju mogućnosti primjene vlastitih kreativnih sposobnosti i vještina za postizanje cilja vježbi u odnosu na korisnike. Sve aktivnosti se prate i to s obzirom na zahtjeve pojedinih nastavnika i mentora i ujednačuju na način bilježenja i oblikovanja dokumenata koji pokazuju kvantitetu (broj sati rada) i kvalitetu (obavljanje aktivnosti s pripremom), a pri čemu nastavnici koji su nositelji i izvoditelji predmeta omogućavaju studentima povratnu informaciju i priliku za poboljšanje vlastitoga rada i učenja te procjenjuju ostvarene ishode učenja. Na taj se način povratnom informacijom zaokružuje obrazovni proces te znanje i vještine stečene i isprobane u stvarnim okruženjima postaju integralnim dijelom stručnih kompetencija studenata. Ovakva vrsta nastave, premda zasigurno nudi neprocjenjiva iskustva i mogućnosti učenja iz neposrednih situacija, nedostatna je zbog utjecaja čimbenika koje nije moguće kontrolirati (npr. nedolazak korisnika

zbog bolesti, nesuradljivost, incidentne ili tzv. krizne situacije, no one pružaju mogućnosti za druga učenja, ako ne već ona ciljana učenja i neka nova učenja). Zbog ograničenih kapaciteta ustanova (prostornih, kao i njihove opremljenosti) potrebno je usmjeravati se na poboljšanje uvjeta za odvijanje vježbi, prvenstveno oblikovanjem manjih grupa studenata (a što zahtijeva dodatna novčana sredstva), a neophodno je i zbog korisnika usluga ustanova. Zbog relativne dislociranosti Znanstveno-učilišnoga kampusa Borongaj i nedostatne prometne povezanosti, studenti gube mnogo vremena i energije na putovanja u institucije gdje se provode vježbe, volonterski rad i praksa, a što bi trebalo promijeniti. Zbog svih ovih razloga, značajan dio vježbi i prakse za studente programa Logopedija organiziran je u Centru za rehabilitaciju ERF-a u kojem su, osim blizine i dobre opremljenosti, kao i prostornih mogućnosti, u najboljoj mjeri iskorišteni kapaciteti i kompetencije za neposredan klinički rad samih nastavnika koji izvode vježbe. Njihov je rad moguć i zbog dostupnosti i potreba populacije kojom se logopedi bave, ali i zbog kontinuiranoga ulaganja u svrhovitije vježbe koje uključuju rad s ciljanom populacijom, fenomenima, metodama i postupcima.

Bilježenje provedbe stručne prakse uglavnom je ujednačeno na sva tri studijska programa i odnosi se na dokumente: (a) izvješće sa stručne prakse – na programima Rehabilitacije / Edukacijske rehabilitacije: sadrži provedene aktivnosti po danima prakse, a potpisuje ga i pečatom ovjerava ravnatelj institucije u kojoj je stručna praksa provedena. To završno izvješće predaje se nositelju predmeta Praksa i njegov sadržaj i kvaliteta su uvjeti za dobivanje potpisa iz toga predmeta, kao i za ostvarivanje ECTS bodova; (b) dnevnik prakse na diplomskome programu Logopedija: izrađuje se prema smjernicama donesenima na razini studijskoga programa i uključuje raspored, mentore, sadržaj i način praćenja kvalitete. Dnevnik prakse ovjerava mentor i čelnik ustanove potpisom i pečatom, a sadržaj provjerava nositelj Prakse koji temeljem čitanja i povratne informacije studentima osigurava zaokruženost procesa učenja. Kvaliteta izvedene nastave prati se upitnikom koji studenti i mentori ispunjavaju na kraju prakse. Voditelji (nastavnici ERF-a) i mentori prakse sastaju se nakon obavljenih aktivnosti pri čemu se provjeravaju odrađene obveze, kako za mentore, tako i za studente, i time se zaokružuje proces potreban za dobivanje potpisa i ECTS bodova za studente; (c) mapa prakse – na diplomskome programu Socijalne pedagogije sadrži: popis studentskih obveza, opis načina kako će o obavljenom na Praksi izvijestiti nastavnike na Fakultetu, popis dokumentacije koja se prilaže te rokove i protokol procjenjivanja Mape prakse. Svaki zadatak iz Mape prakse studenti obavljaju uz nadgledanje mentora na radilištu te, prema potrebi, mentora na Fakultetu. Opisani zadatak uz potrebnu dokumentaciju potpisuje i mentor na radilištu, a Mapu prakse ovjeravaju ravnatelj institucija i njihovi mentori te se takva predaje nositelju predmeta Praksa na Fakultetu koji organizira čitanje te individualnu i grupnu povratnu informaciju o Mapi prakse. Nakon povratne informacije i eventualnih ispravaka, studenti imaju pravo potpisa i ostvaruju ECTS bodove. Važno je još i napomenuti, u svrhu osiguravanja osobnoga i profesionalno-etičkoga pristupa radu na Praksi, studenti na Fakultetu potpisuju Ugovor o obavljanju prakse u kojem se obvezuju na poštivanje pravila i načina rada institucije u kojoj borave na Praksi te etičkoga kodeksa socijalnih pedagoga i drugih etičkih propisa koji se tiču rada sa specifičnim populacijama s kojima se na Praksi susreću.

Svi nastavnici (nositelji predmeta) pojedinačno se brinu o uspostavljanju i održavanju suradnje s vanjskim suradnicima / mentorima vježbi na predmetima čiji su nositelji, odnosno mentorima u ustanovama u koje studenti odlaze na praksu. U samom radu sa studentima sudjeluje mnogo više suradnika nego što se to registrira kroz popis mentora kojima je rad plaćen. Suradnja se održava i susretima mentora i nositelja te posebnim edukacijama koje održavaju nastavnici Fakulteta samo za mentore, a smatraju se obostrano korisnima. Mentori se uključuju u izradu i unapređenje studijskih programa te ostale djelatnosti u obliku znanstvenoistraživačkih i stručnih projekata čime se nastoji nadoknaditi nemogućnost novčane nadoknade za dodatni trud mentora.

Kao nedostatak ovakvoga vida prakse jedino se mogu spomenuti značajni organizacijski naponi uslijed velikoga broja studentskih grupa čiji je rad potrebno koordinirati s velikim brojem ustanova i mentora. Kako ugovori s ustanovama nisu trajni, svake se godine pojedinačno dogovaraju oblici suradnje, uz dozvole i sve potrebne dokumente, a što također iziskuje značajno vrijeme i organizacijske sposobnosti nastavnika i mentora. Kao moguća rješenja ovakvih nedostataka spominju se: 1. osnaživanje rada u Centru za rehabilitaciju kroz stalno zaposlene suradnike, čime bi si osigurao stalni „protok“ klijenata te osigurali trajniji oblici podrške i pomoći za one kojima je ona neophodna, a pritom stvorili preduvjeti za održavanje vježbi i prakse; 2. uvrštavanje rada s mentorima u redovite poslove Centra za cjeloživotno učenje radi razvoja sustava mentorstva i njihovo osposobljavanje za sudjelovanje u obrazovanju studenata i uključivanje u edukacije, projekte, događanja i druge aktivnosti Fakulteta.

3. NASTAVNI PROCES I PODRŠKA STUDENTIMA (ESG 1.3., ESG 1.4., ESG 1.6.)

3.1. Uvjeti upisa na visoko učilište ili nastavak studija usklađeni su sa zahtjevima studijskoga programa, jasni su, objavljeni i dosljedno se primjenjuju

Elementi standarda

- *Objavljeni su kriteriji za upis ili nastavak studija.*
- *Kriteriji za upis ili nastavak studija dosljedno se primjenjuju.*
- *Kriteriji za upis ili nastavak studija osiguravaju izbor kandidata s odgovarajućim predznanjem, usklađenim sa zahtjevima studijskoga programa.*
- *Visoko učilište ima učinkovit mehanizam priznavanja prethodnoga učenja.*

Kriteriji za upis studija definiraju se nakon poziva Sveučilišta za dostavom prijedloga upisne kvote i kriterija upisa te se temeljem analize upisa prethodnih godina i analize potreba i mogućnosti predlažu i usvajaju na sjednici Fakultetskoga vijeća. Nakon što Sveučilište prihvati prijedlog i objavi ga na stranicama [Sveučilišta](#), on se objavljuje i na mrežnim stranicama Fakulteta.

Kriteriji upisa jasno definiraju razredbeni postupak, odnosno kriterije upisa (vrednovanje uspjeha u srednjoj školi, razinu polaganja ispita državne mature, bodovanje dodatnih učenikovih postignuća). Postupak prijave odvija se u sustavu [NISpVU](#).

Za upis na diplomatske studije kriteriji se također dostavljaju Sveučilištu nakon poziva i odluke Fakultetskoga vijeća. U [natječaj](#) se jasno definiraju uvjeti upisa, upisne kvote za upis na diplomatske studije Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta za studente koji su završili preddiplomske studije na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu i izvan njega.

Također se zasebno definira postupak prijave i upisa za studente koji su završili preddiplomski studij izvan Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta.

Upute za međunarodnu mobilnost studenata nalaze se na [mrežnoj stranici](#), a na stranicama [Ureda za međunarodnu i međuinstitucijsku suradnju](#) nalaze se svi relevantni podaci te kontaktni podaci stručnoga suradnika za međunarodnu suradnju te ECTS koordinatora, potrebni za ostvarivanje dijela studijskoga programa (najčešće semestra) na inozemnom sveučilištu, odnosno obavljanje stručne prakse na stranoj ustanovi/instituciji.

Studentima koji sudjeluju u nekom od međunarodnih programa razmjene ostvarena se postignuća priznaju u skladu s [Pravilnikom o mobilnosti Sveučilišta u Zagrebu](#). Studentima koji uspješno završe neki oblik izvannastavne aktivnosti u Hrvatskoj ili inozemstvu, a koja je u skladu s [Pravilnikom o dodjeli ECTS bodova za izvannastavne aktivnosti Sveučilišta u Zagrebu](#), ostvareni se ECTS bodovi priznaju na temelju potvrde koju je student primio na stranom sveučilištu ili za odgovarajući kolegij studijskoga programa ili kao dodatak diplomi.

Svake se godine u dekanovu izvješću Fakultetskomu vijeću predstavlja analiza upisa i prolaznosti. Fakultetsko vijeće razmatra kriterije upisa, te predlaže upisne kvote koje su u skladu s infrastrukturnim i kadrovskim mogućnostima te potrebama tržišta rada. Analiza broja prijava i upisa, vidljiva iz tablice 3.2. u prilogu, jasno pokazuje trenutni trend interesa maturanata za studije na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu, kao i prosječan uspjeh u srednjoj školi i na ispitu državne mature.

3.2. Visoko učilište prikuplja i analizira podatke o napredovanju studenata na studiju i na temelju njih osigurava kontinuitet studiranja i završnost studenata

Elementi standarda

- *Postupci praćenja napredovanja studenata jasni su i dostupni.*
- *Prikupljanje i analiziranje podataka o napredovanju studenata na studiju redovito se provodi.*
- *Visoko učilište osigurava učinkovite mehanizme analiziranja uspjeha i prolaznosti studenata te na temelju njih pokreće odgovarajuće aktivnosti.*

Prolaznost studenata redovito se prati i predstavlja u dekanovim izvješćima, a prema tablicama 3.4. i 3.5. u prilogu. Visoka prolaznost i završnost je višegodišnja konstanta na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu, što se može objasniti velikim interesom uspješnijih maturanata iz srednjih škola.

Na diplomatske studije upisuju se većinom studenti koji su završili preddiplomske studije na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu te svi imaju zadovoljavajuća i homogena predznanja. To potvrđuju i podaci o uspješnosti na diplomatskim studijima.

Da bi se povećala prolaznost, studentima se omogućuje upisivanje i fakultativnih kolegija, provodi se dodjeljivanje mentora studentima, redovito se organiziraju sastanci sa studentima na kojima im se pružaju relevantne informacije, a sve radi boljšega informiranja studenata, uspješnijega studiranja i veće prolaznosti.

Na mnogim su kolegijima uvedeni kolokviji i kontinuirano praćenje rada, a prodekani za nastavu na početku godine na prijedlog nastavnika izrađuju plan polaganja ispita i objavljuju ga na fakultetskim mrežnim stranicama.

Na mrežnoj stranici Fakulteta o studijima nalaze se svi relevantni podaci bitni za studiranje podijeljeni prema studijima. Objavljeni termini ispitnih rokova omogućuju studentima bolje planiranje obveza, polaganja kolokvija i ispita. U tijeku su analiza, revizija i postupak promjene i unapređenja studijskih programa u nadležnosti Povjerenstva za izmjene studijskih programa koji su podijeljeni u nekoliko grupa za pojedine programe: Logopedija, Edukacijska rehabilitacija i Socijalna pedagogija.

U procesu izrade novih studijskih programa uzima se u obzir i prolaznost te se nastoji rasporediti predmete predloženih promijenjenih studijskih programa tako da se tradicionalno najteži predmeti pravilnije rasporede tijekom prvih semestara studija.

Također na prolaznost studenata utječe i organizacija nastave. Studijski su programi preddiplomskih i diplomskih studija za redovite studente, a njihovo praćenje svih nastavnih aktivnosti osigurava se izradom satnice bez preklapanja termina. U velikoj se mjeri uspješno usuglašava raspored nastave s raspoloživosti nastavnika i prostorija (dvoranâ, učionicâ, laboratorija). Konačna se satnica definira prije početka akademske godine, odnosno prije upisnoga roka u zimski i ljetni semestar jer studenti trebaju imati uvid u raspored održavanja predmeta koje upisuju. S druge strane nastavnike se potiče organizaciji nastave s manjim grupama prilagođenim obliku nastave (auditorne vježbe, laboratorijske i konstrukcijske vježbe, seminarske vježbe), dakako u okvirima kadrovskih i prostornih mogućnosti. Kao primjer dobre prakse možemo navesti i sudjelovanje demonstratora. Svake godine za mnoge se predmete angažiraju studenti viših godina – demonstratori, koji pomažu studentima prilikom vježbi te u pripremi za vježbe i provjere znanja.

3.3. Visoko učilište osigurava poučavanje usmjereno na studenta

Elementi standarda

- *Visoko učilište potiče različite načine izvođenja nastave u skladu s predviđenim ishodima učenja.*
- *Koriste se različite nastavne metode.*
- *Načini izvođenja nastave i nastavne metode kontinuirano se vrednuju i prilagođavaju.*
- *Načini poučavanja prilagođeni su raznolikoj studentskoj populaciji (netradicionalna studentska populacija, izvanredni studenti, studenti starije životne dobi, podzastupljene i ranjive skupine itd.).*
- *Visoko učilište osigurava korištenje naprednih tehnologija radi osuvremenjivanja nastave.*
- *Dostupni i predani nastavnici pridonose motiviranju studenata i njihova angažmana. Visoko učilište potiče samostalnost i odgovornost studenata.*

Sveobuhvatni podaci o nastavnome procesu i studiranju na preddiplomskim i diplomskim studijima na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu nalaze se u pravilniku na ovoj poveznici. Fakultet potiče različite načine izvođenja nastave i nastavne metode. Nastavne metode koje se primjenjuju na Fakultetu većinom su ove: klasična nastava, mješovita nastava, e-učenje, individualne konzultacije, projektni rad, laboratorijske vježbe i eksperimentalni rad, seminarski rad, pozvana predavanja stručnjaka iz prakse, terenska nastava. Prije svake akademske godine nastavnici imaju mogućnost promjene strukture održavanja nastave. Predmetni nastavnici dužni su javno objaviti termine individualnih konzultacija.

Vrednovanje nastavnih metoda i oblika nastave provodi se studentskim anketama. Temeljem cikličkoga plana anketiranja nastavnika na Sveučilištu svake se tri godine provodi anketa metodom papir – olovka, dok se u ostalim godinama provodi anketa preko ISVU-a. Obradeni se rezultati dostavljaju dekanu fakulteta, Povjerenstvu za kvalitetu i prodekanu za studije i studente, a nastavnici imaju uvid u svoje rezultate anketa preko ISVU-a. Nastavnici su pozvani prihvatiti rezultate anketa u svim aspektima, pa tako i eventualne komentare o nastavnim metodama i oblicima nastave.

Načini poučavanja prilagođeni su raznolikoj studentskoj populaciji. Studentima s invaliditetom i specifičnim teškoćama učenja omogućuje se prilagodba nastavnog procesa i ispita, kako je to opisano u uputama Podrška studentima na ERF-u, te je imenovana osoba za kontakt čiji se podaci kao i podaci Ureda za studente s invaliditetom Sveučilišta u Zagrebu nalaze na poveznici.

Fakultet osigurava primjenu naprednih tehnologija u modernizaciji nastave. Vlastitim sredstvima nabavljaju se licencije za potrebne softvere u nastavi te time potiče rad suvremenim računalnim alatima. Sve dvorane za nastavu opremljene su računalom s pristupom internetu i projektorom radi omogućivanja primjene multimedije u nastavi.

Fakultet također potiče razvoj e-kolegija, odnosno elektroničkih inačica predmeta u studijskim programima. Također se provodi aktivna promocija među nastavnicima radi povećanja broja i kvalitete e-kolegija da bi se postigla brža i kvalitetnija komunikacija sa studentima.

Prema podacima pojedinih odsjeka ERF-a 176 je predmeta na kojima nastavnici koriste neku od tri razina e-učenja:

Tablica 3.3.1. : Uporaba e-učenja u 2018./2019.

ODSJEK	BROJ PREDMETA NA KOJIMA SE KORISTI E-UČENJE	BROJ PREDMETA NA KOJIMA SE KORISTI RAZINA 1	BROJ PREDMETA NA KOJIMA SE KORISTI RAZINA 2	BROJ PREDMETA NA KOJIMA SE KORISTI RAZINA 3
Odsjek za inkluzivnu edukaciju i rehabilitaciju	34	13	19	2
Odsjek za motoričke poremećaje, kronične bolesti i art terapije	18	9	9	-
Odsjek za oštećenja vida	16	1	15	-
STUDIJ REHABILITACIJA/EDUKACIJSKA REHABILITACIJA UKUPNO	68	23	43	2
Odsjek za logopediju	50	16	27	7
Odsjek za oštećenja sluha	21	7	14	-
STUDIJ LOGOPEDIJA UKUPNO	71	23	41	7
Odsjek za poremećaje u ponašanju	38	11	25	2
Odsjek za kriminologiju	16	14	2	-
STUDIJ SOCIJALNA PEDAGOGIJA UKUPNO	54	25	27	2
KATEDRA ZA REH.STAT., INF. I TEHN.	4	-	4	-
UKUPNO	197	71	115	11

Na poveznici [digitalnoga repozitorija Dabar](#) pohranjeni su ocjenski radovi studenata pa su dostupni za potrebe nastavnoga procesa.

Mnogi su nastavnici uključeni u brojne projekte studentskih udruga. Na taj način svojim znanjem i savjetima pridonose motiviranju studenata u njihovu angažmanu i u okvirima propisanih predmeta studijskih programa i u izvannastavnim stručnim aktivnostima. Uprava Fakulteta financijski i prostorno podupire rad studentskih udruga na njihovim projektima.

Nastavnici također u velikoj mjeri potiču studente i na stručni i znanstvenoistraživački rad, objavljujući u suautorstvu sa studentima mnoge radove na konferencijama i u časopisima.

Dekan Fakulteta nagrađuje Dekanovom nagradom najbolje studentske radove znanstvenoga ili stručnoga sadržaja u svakoj akademskoj godini. Pravo na dodjelu Dekanove nagrade imaju svi studenti koji su sudjelovali na natječaju za dodjelu Rektorove nagrade i čiji su radovi pozitivno ocijenjeni i predloženi od strane fakultetskoga povjerenstva za provedbu natječaja, a nisu dobili Rektorovu nagradu. Dekanova nagrada je novčana i u obliku povelje. Ako je nagrađeni rad djelo više autora, svaki od njih dobiva povelju, a novčani dio nagrade se dijeli na jednake dijelove. Nagradu uručuje dekan Fakulteta prigodom obilježavanja Dana Fakulteta.

Nagrada za najboljeg studenta Fakulteta dodjeljuje se studentu završne godine za svaki od studijskih programa na Fakultetu za postignute izvrsne rezultate tijekom cjelokupnoga trajanja studija svake akademske godine. Odluka o najboljem studentu donosi se na programu studija prema posebno utvrđenim kriterijima. Nagrada za najboljeg studenta je novčana i u obliku povelje. Nagradu uručuje dekan Fakulteta prigodom obilježavanja Dana Fakulteta.

Studenti ERF-a potiču se za natjecanje za Rektorovu nagradu kojom se nagrađuju najbolji studentski radovi znanstvenoga ili stručnoga sadržaja, odnosno umjetnička ostvarenja, a koja je ustanovljena radi poticanja znanstvenoistraživačkoga, stručnoga i umjetničkoga rada te promicanja studentskoga stvaralaštva.

Studenti ERF-a posebno se potiču na aktivnosti u lokalnoj zajednici na principima volonterskoga rada. Zahvaljujući takvim nastojanjima uveden je predmet Volonterski rad koji je izborni predmet, a biraju ga studenti svih programa.

Nagrada Najvolonterka/najvolonter ERF-a godišnja je nagrada koja se dodjeljuje prigodom Dana Fakulteta i koju mogu dobiti redovni studenti preddiplomskih i diplomskih studija Rehabilitacije / Edukacijske rehabilitacije, Logopedije i Socijalne pedagogije. Nagrada se dodjeljuje zasebno za svaki od tri programa. Ovom se nagradom nastoji podići razina svijesti o važnosti i korisnosti volontiranja među djelatnicima i studentima te priznati volonterski angažman.

Za dodjelu svih spomenutih nagrada postoje Odluke Fakultetskog vijeća i provode se propisanim procedurama predlaganja, izbora i dodjeljivanja.

Studenti se posebno potiču za izradu znanstvenih i stručnih radova i za predstavljanje na kongresima i konferencijama pri čemu se novčano iz vlastitih sredstava potpomažu njihovi odlasci. Tijekom zadnjih godina posebno se pozornost i poticaji usmjeravaju na odlaženje studenata na studentsku razmjenu.

3.4. Visoko učilište osigurava odgovarajuću podršku studentima

Elementi standarda

- *Visoko učilište omogućuje studentima savjetovanja o studiranju i karijernim mogućnostima (npr. tutore, mentore i druge savjetnike kao pomoć u učenju i napredovanju).*
- *Visoko je učilište uspostavilo funkcionalne postupke za profesionalno usmjeravanje studenata, psihološko savjetovanje, podršku studentima s invaliditetom, podršku pri uključivanju u programe odlazne i dolazne mobilnosti te knjižnične službe i studentske službe na sveučilišnoj ili fakultetskoj razini.*
- *Studenti su upoznati s uslugama dostupnih službi podrške.*
- *Podrška studentima prilagođena je raznolikoj studentskoj populaciji (izvanredni studenti, stariji studenti, studenti iz inozemstva, studenti iz podzastupljenih i ranjivih skupina, studenti s određenim poteškoćama u svladavanju gradiva i prolasku kroz studij itd.).*
- *Visoko učilište zapošljava kvalificirano i predano stručno, administrativno i tehničko osoblje.*

Fakultet omogućuje studentima savjetovanje o studiranju preko ustrojene Studentske službe, uključujući voditeljicu službe za pravna pitanja, djelatnice studentske referade, uz potporu prodekana za nastavu. U savjetovanju sudjeluju i voditelji studija te sami nastavnici u kontaktu sa studentima na konzultacijama. Na Fakultetu se predstavljaju različite tvrtke koje nude mogućnost zapošljavanja te savjetuju studente o mogućnostima stipendiranja i zapošljavanja.

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet pruža mentorstvo za svaku godinu studija na svim preddiplomskim i diplomskim studijskim programima: mentori se imenuju na Fakultetskom vijeću na početku svake akademske godine i aktivno su uključeni i prate aktivnosti studenata pojedinoga programa na pojedinoj godini, pomažu u organizaciji studentskih aktivnosti, bilježe studentska zadovoljstva i prigovore i probleme te ih nastoje riješiti i pronaći načine za dobro funkcioniranje svih studenata, ali i nastavnika. Studenti su upućeni da su mentori godišta prva razina mogućega traženja pomoći i podrške.

Mentorska razina uključuje i aktivnosti mentora pri izradi diplomskoga rada pojedinoga studenta, a ta razina nerijetko uključuje savjetovanje o karijeri, pisanje potrebnih preporuka i razinu brige za napredovanje pojedinca u daljnjem stručnom i znanstvenom radu. Svi su nastavnici aktivni u pružanju savjeta za napredovanje u karijeri i mogućnosti zapošljavanja.

U pogledu pomoći u učenju svi su nastavnici dostupni za individualne konzultacije koje se obavljaju prema rasporedu i/ili dogovoru. Značajan dio pomoći nastavnici obavljaju i putem e-maila, naročito kod slučajeva pomoći u izradi radova ili priprema i obavljanja praktičnih oblika nastave.

Fakultet je imenovao i koordinatoricu za podršku studentima (od 2011./2012.) s funkcijom unapređenja kvalitete studiranja u pogledu pružanja potrebnih informacija, savjetovanja te pomoći i podrške samim studentima. Rad koordinatorice usklađen je s radom u Centru za savjetovanje i podršku studentima na Sveučilištu u Zagrebu.

U pravcu planiranja karijere, na diplomskome studiju Socijalne pedagogije studenti u 4. semestru upisuju obvezni predmet pod nazivom „Planiranje i razvoj profesionalnoga identiteta“ čija je svrha lakši prijelaz iz svijeta studija u svijet rada. Očekuje se da će uz pomoć znanja iz ovoga predmeta studenti lakše: procijeniti značenje profesionalnih kompetencija stručnjaka za učinkovito i kvalitetno uključivanje u svijet rada; procijeniti svoje interpersonalne, generičke i profesionalne kompetencije; usporediti zadatke i kompetencije potrebne za različite profesionalne uloge socijalnih pedagoga; procijeniti vlastitu profesionalnu pripremljenost.

Podrška studentima s invaliditetom (SSI) sustavno se pruža na ERF-u još od 2007. godine i uključuje aktivnosti koordinatora za studente s invaliditetom te predstavnika studenata s invaliditetom. Rad koordinatora i studenta usustavljen je kroz potporu na Sveučilištu, odnosno rad Ureda za studente s invaliditetom. Djelatnost koordinatora uključuje savjetovanje samih studenata, njihovih roditelja, ali i svoga nastavnog i administrativnog osoblja u pogledu potrebnih prilagodbi i svih drugih aktivnosti. Na fakultetu trenutno studira nekoliko studenata koji sustavno ili povremeno primaju neki oblik potpore na ERF-u ili putem Ureda za SSI na Sveučilištu u Zagrebu. ERF je inicijator pokretanja predmeta Vršnjačka potpora studentima s invaliditetom zahvaljujući kojoj studenti pružaju, odnosno studenti s invaliditetom dobivaju vršnjačku potporu. Fakultet je posebno aktivan u radu sa studentima s invaliditetom i kroz ostvarenje više stručnih projekata čime je osigurano izdavanje opsežnih priručnika s nizom podataka potrebnih za kvalitetno studiranje osoba s invaliditetom ne samo na ERF-u već su oni namijenjeni svim fakultetima. Na ERF-u se, u sklopu kliničke djelatnosti u Centru za rehabilitaciju, provodi besplatno savjetovanje i dijagnostika za studente koji sumnjaju da imaju disleksiju.

Prostori ERF-a pristupačni su i prostorno dostupni osobama s invaliditetom; čine se aktivnosti poput skeniranja literature, izrade web stranice prilagođene studentima s invaliditetom, nabavljanja opreme (posebno za slabovidne studente – mobilno povećalo) i

postavljanja natpisa i oznaka na brajici. Studenti s invaliditetom mogu koristiti zasebnu sobu gdje im je dostupno računalo s čitačem ekrana, printer i skener.

Na ERF-u je studentima dostupna pravna pomoć za vrijeme cijeloga radnog vremena tajnice/pravnice Fakulteta, a postoji i posebno utvrđeno vrijeme isključivo za savjetovanje studenata.

Fakultet značajno sudjeluje u nizu troškova studenata: od izdvajanja sredstava za sanitarne knjižice preko participacija za studentska putovanja i odlaske na kongrese, u sklopu raznih sportskih natjecanja ili drugih dokumentiranih i obrazloženih aktivnosti, te organizira i financijski rasterećuje studente u pogledu prijevoza na dio dislociranih vježbi.

Knjižnica Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu visokoškolska je knjižnica koja svojim zbirkama i uslugama pruža informacijsku potporu znanstvenoj i nastavnoj djelatnosti Fakulteta. Kao visokoškolska knjižnica otvorena tipa, Knjižnica Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta namijenjena je ponajprije djelatnicima i studentima Fakulteta, ali je otvorena i svim vanjskim korisnicima kojima je potrebna literatura ili bilo koja vrsta informacija iz područja logopedije, socijalne pedagogije i edukacijske rehabilitacije.

Knjižnica je smještena u podrumu glavne fakultetske zgrade i lako je dostupna studentima i ostalim korisnicima. U sklopu Knjižnice nalazi se i mala čitaonica namijenjena korisnicima.

Uz standardnu referentnu literaturu (rječnici, enciklopedije, priručnici, leksikoni ...) najveći dio fonda čine znanstvene i stručne publikacije. Kontinuiranom nabavom nove stručne i znanstvene literature nastoji se što više osuvremeniti knjižnični fond.

Djelatnik Knjižnice svakodnevno pomaže studentima pri pronalaženju relevantnih izvora informacija. Osim tiskane građe studentima je omogućen i pristup brojnim bazama podataka i bibliografskim i bazama s cjelovitim tekstovima.

Rad knjižnice određen je Pravilnikom o radu Knjižnice. Digitalni se repozitorij nalazi na poveznici. Digitalni repozitorij Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta ima zadaću digitalizacije, trajnoga pohranjivanja i omogućivanja kontroliranoga pristupa znanstvenoistraživačkoj, intelektualnoj i kreativnoj produkciji nastaloj radom zaposlenika i studenata Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Informatička služba fakulteta prije početka akademske godine svim novim studentima Fakulteta otvara korisničke račune AAI@EduHr (Autentifikacijska i autorizacijska infrastruktura sustava znanosti i visokoga obrazovanja u RH) i korisničke račune elektroničke pošte, koje im održava tijekom cijeloga studija. Unutar uredovnoga vremena djelatnici stoje na raspolaganju svim studentima za probleme iz svoga djelokruga rada (ISVU, računalne učionice, e-učenje itd.).

Studenti se upoznaju s uslugama dostupnih službi tijekom prijema studenata prve godine preddiplomskih studija. Daju im se, u obliku prezentacije, obavijesti o službama i uslugama Sveučilišnoga računskoga centra, mrežnim stranicama Fakulteta te postojećoj informatičkoj potpori.

Broj, obrazovna struktura i dostupnost zaposlenika u administrativnim službama:

Referada – u dvije referade (Referada za preddiplomske i diplomske studije te Referada za poslijediplomske studije) zaposlene su četiri djelatnice: voditeljica studentske službe (SSS), stručna referentica (SSS), stručna savjetnica za studentska pitanja (VSS) te jedna voditeljica referade (SSS) u Referadi za poslijediplomske studije.

Radno je vrijeme referada od ponedjeljka do petka od 7:30 do 15:30 sati. Vrijeme primanja studenata je od 10 do 13 sati.

Služba za međunarodnu suradnju i projekte – ovdje je zaposlena jedna osoba s visokom stručnom spremom i sveučilišnim poslijediplomskim specijalističkim studijem iz upravljanja projektima. Radno je vrijeme je radnim danom od 7:30 do 15:30 sati. Vrijeme primanja studenata je svakim danom od 10 do 12 sati.

Knjižnica i digitalni repozitorij – U knjižnici radi jedan zaposlenik: voditelj knjižnice (VSS). Djelatniku knjižnice omogućeno je stručno usavršavanje na različitim domaćim i međunarodnim savjetovanjima i simpozijima te na predavanjima u Centru za stalno stručno usavršavanje (CSSU – <http://www.nsk.hr/cssu/>).

Rad sa studentima i drugim korisnicima Knjižnice provodi se u pravilu u vremenu od 10 do 16 sati. Čitaonica Knjižnice otvorena je za samostalan rad korisnika od 8 do 18 sati.

Služba za informatičku podršku – ovdje je zaposleno dvoje djelatnika: jedna osoba koja je stručni suradnik u informatici (VSS), te druga osoba koja je sistemski inženjer. I ovim djelatnicima omogućeno je kontinuirano stručno usavršavanje na tečajevima koje organizira CARNet i Sveučilišni računski centar te sudjelovanjem na domaćim i međunarodnim savjetovanjima i simpozijima vezanim uz problematiku IT-a. Radno vrijeme službe u kojem korisnici mogu kontaktirati djelatnike jest od ponedjeljka do petka od 7:30 do 15:30 sati.

3.5. Visoko učilište osigurava podršku studentima iz ranjivih i podzastupljenih skupina

Elementi standarda

- *Visoko učilište prati različite potrebe studenata iz ranjivih i podzastupljenih skupina.*
- *Nastavni proces prilagođava se individualnim potrebama studenata ranjivih i podzastupljenih skupina.*
- *Visoko učilište ulaže sredstva u potporu studentima iz ranjivih i podzastupljenih skupina.*

U skladu s Nacionalnim planom za unapređenje socijalne dimenzije visokoga obrazovanja u Republici Hrvatskoj 2017. – 2020. (prilog: Podzastupljene i ranjive skupine u visokome obrazovanju u Republici Hrvatskoj), Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet (ERF) detektirao je sljedeće ranjive skupine: studenti s invaliditetom, studenti s djecom i studenti koji rade uz studij.

Najveći broj studenata iz ranjivih skupina čine studenti s invaliditetom. U posljednjih pet godina broj studenata s invaliditetom koji su studirali na ERF-u i koji su koristili neki od oblika potpore tijekom svoga studija iznosio je od 16 (2019./2020. akademska godina) do 39 (2016./2017. akademska godina). Kako bi mogli realizirati svoja prava studenti i kandidati s invaliditetom trebaju to dokazati dokumentacijom koju skenirano e-mailom dostavljaju Koordinatorici za studente s invaliditetom koja jedina ima uvid u te dokumente. Dokumenti ne trebaju biti novijega datuma, a studenti najčešće dostavljaju Odluku o polaganju ispita državne mature uz prilagodbu ispitne tehnologije. Odgovorno se vodi računa o tome da osobni podaci, pa i podaci o teškoćama i invaliditetu studenata, budu zaštićeni te da studenti ne budu stigmatizirani ni na koji način. U tom smislu podaci o njima ostaju zaštićeni, te se i izvještaji Ministarstvu znanosti i obrazovanja RH i Sveučilištu u Zagrebu daju samo skupno, odnosno brojačno. Ujedno i komunikacija od strane koordinatorice prema nastavnicima ide isključivo u smislu zahtjeva za specifičnim prilagodbama, bez podataka o vrsti i stupnju teškoća studenta/studentice. Sve informacije koje su namijenjene svim studentima s invaliditetom (natječaji za stipendije, osiguravanje posebnoga prijevoza, pozivi na sudjelovanje u istraživanjima i drugo) postavljaju se na web stranicu Fakulteta, a nisu usmjereni na studente s invaliditetom kao skupinu, niti prema pojedinim studentima s invaliditetom.

Studenti s invaliditetom na ERF-u ostvaruju sva prava regulirana Ustavom Republike Hrvatske, Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom (Ujedinjeni narodi, 2006), Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN, 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17), Zakonom o suzbijanju diskriminacije (NN, 85/08, 112/12), Zakonom o jedinstvenom tijelu vještačenja (NN, 85/14, 95/15), Zakonom o hrvatskom znakovnom jeziku i ostalim sustavima komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba u Republici Hrvatskoj (NN, 82/15) i Nacionalnom strategijom izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2017. do 2020. godine (NN, 42/17) te Statutom Sveučilišta i Fakulteta i brojnim njegovim drugim dokumentima i natječajima.

Od 2007. godine na Fakultetu djeluje Koordinatorica za studente s invaliditetom te predstavnik/predstavnica studenata s invaliditetom (član/članica Koordinacije). Zajednički, u suradnji s rukovodstvom Fakulteta, nastoje osigurati punu pristupačnosti akademskih aktivnosti studentima s invaliditetom na Fakultetu. Ona podrazumijeva:

- prostornu pristupačnost (rampa, lift, prilagođene sanitarne prostorije);
- oznake na brajici, pristupačnu mrežnu stranicu Fakulteta, digitalne formate nastavnih i ispitnih materijala (Fakultet osigurava i skeniranje literature);
- poseban prostor za studente s invaliditetom opremljen računalom s govornom jedinicom i čitačem ekrana, printerom i skenerom;
- mogućnost posudbe dodatne opreme (osobna računala, povećala, korištenje Brailleovog printera);
- prilagodbe u nastavi i prilikom polaganja kolokvija i ispita. Preporuke za osiguravanje prilagodbi predlaže Koordinatorica, sukladno mogućnostima i potrebama studenata koji svoj zahtjev potkrijepe odgovarajućom dokumentacijom, a odobrava ih Prodekan za studije i studente. Te su prilagodbe: produljeno vrijeme pisanja ispita, promjena termina ispita, polaganje ispita u više navrata, usmene provjere umjesto pismenih i suprotno, uvećani tisak, korištenje osobnoga računala, fleksibilnost u ispunjavanju studentskih obveza gdje je to potrebno i moguće;
- ostale individualizirane prilagodbe, u suradnji s Uredom za studente s invaliditetom Sveučilišta u Zagrebu: posredovanje pri osiguravanju prilagođenoga prijevoza za studente kojima je to potrebno, smještaj u dom i asistencija u domovima, osiguravanje posebne prehrane u menzama, te se nude različiti oblici asistencije, vršnjačke potpore, posredovanje u komunikaciji i ostalo.

Ovdje je važno napomenuti da pri odabiru alternativnih metoda, tehnika, oblika nastave i nastavnih materijala posebice vodimo računa o tome da se ne kompromitiraju akademski standardi, odnosno stjecanje kompetencija propisanih programom studija.

Koordinatorica pruža podršku i kandidatima za upis na Fakultet, njihovim roditeljima i stručnim suradnicima u srednjim školama koje pohađaju. Omogućuje im se individualno savjetovanje putem e-maila i/ili posjet Fakultetu i razgovor s koordinatoricom i voditeljima studija o mogućnostima prilagodbe i zahtjevima studija. Razredbeni je postupak posve prilagođen njihovim mogućnostima. Prema potrebi i u dogovoru s kandidatom, a temeljem dokumentacije upućene

isključivo koordinatorici, pisani dio ispita realizira se u odvojenom prostoru, prema potrebi u do 50 % produljenom vremenu i prilagođenom formom ispitnih materijala, dok se usmeni organizira u terminima koji kandidatima najbolje odgovaraju.

Aktivnost Koordinatorice kao nositeljice, zajedno s još četiri nastavnika ERF-a, usmjerena je i na edukativni rad sa studentima bez invaliditeta, kolegama studenata s invaliditetom, u okviru sveučilišnoga kolegija Vršnjačka potpora studentima s invaliditetom, koji realiziraju svaki semestar. Radi se o kolegiju koji je kreiran u okviru Tempus projekta Education for EQual Opportunities at Croatian Universities – EduQuality, čija je voditeljica bila nastavnica ERF-a, a u njegovom su kreiranju sudjelovali i drugi nastavnici ERF-a, i koji je uveden kao izborni kolegij na sveučilištima u Zagrebu, Rijeci i Puli. Sveučilište u Zagrebu prvo je započelo s njegovim provođenjem akademske godine 2011./2012. i od tada se provodi svaki semestar. Kolegij je dostupan za upis studentima sa svih sastavnica Sveučilišta i na svim razinama studija (preddiplomskoj, diplomskoj i poslijediplomskoj). Ovim kolegijem studenti s invaliditetom mogu ostvariti potporu vršnjaka asistenta koja im je, ovisno o vrsti teškoća/oštećenja, potrebna u akademskome okruženju (potpora pri dolasku na fakultet i kretanju po prostoru, u predavaonice, kabinete, knjižnice, referade, studentske menze i sl.; potpora pri rješavanju nekih administrativnih procedura; potpora pri vođenju bilješki na predavanju; verbalni opisi vizualno prezentiranih sadržaja; potpora u različitim socijalnim situacijama poput posredovanja u komunikaciji; osobna potpora prema potrebi, poput pomoći pri korištenju toaleta i slično).

Također, dvije nastavnice s Fakulteta uključene su u realizaciju dvodnevnih radionica za nastavno te jednodnevni radionica za nenastavno osoblje Sveučilišta, koje nudi Ured za studente s invaliditetom Sveučilišta u Zagrebu. Upravo u okviru već spomenutog Tempus projekta EduQuality, koji je realiziran od 2010. do 2013. godine, započet je proces edukacije nastavnika te stručnih i administrativnih djelatnika na hrvatskim sveučilištima o radu sa studentima s invaliditetom te načinima prilagodbe akademskoga okruženja njihovim mogućnostima. Za provođenje edukativnih radionica educirane su 22 osobe sa svih hrvatskih sveučilišta (šest sa Sveučilišta u Zagrebu, po tri sa sveučilišta u Rijeci, Zadru, Osijeku i Splitu te po dvije sa sveučilišta u Dubrovniku i Puli). Educirane su osobe koje su uključene u rad sveučilišnih službi potpore za studente s invaliditetom i osobe koje se bave pitanjima i tematikom osoba s invaliditetom te su zainteresirane za provođenje radionica. Educirane osobe su u akademskoj godini 2011./2012. na svome sveučilištu započele s provođenjem dvodnevnih radionica za nastavno osoblje i jednodnevni radionica za stručno i administrativno sveučilišno osoblje. Plan je da educirane osobe nastave s provođenjem radionica u okviru rada službi potpore za studente s invaliditetom, što je realizirano na Sveučilištu u Zagrebu. Tako je do danas na Sveučilištu u Zagrebu educirano 75 nastavnika sa 26 sastavnica, većinom koordinatora za studente s invaliditetom, prodekana za nastavu, koordinatora za podršku studentima, pročelnika odsjeka i predstojnika zavoda, kao i članova povjerenstava i odbora za kvalitetu. Također je educirano i 99 stručnih i administrativnih djelatnika sa 24 sastavnice, ali i iz Rektorata Sveučilišta kao i Studentskoga centra, najčešće voditelja i suradnika studentskih službi, knjižnica i ureda za međunarodnu suradnju te ISVU koordinatora, administrativnih i informatičkih referenata i tajnika odsjeka.

Također, u okviru TEMPUS projekta EduQuality kreirani su i tiskani te distribuirani na sve sastavnice svih sveučilišta u Republici Hrvatskoj edukativni priručnici (komplet od osam priručnika: Opće smjernice, Prostorna pristupačnost, Pristup informacijama i uslugama, Izvođenje nastave i ishodi učenja, Mentorstvo i konzultacije, Međunarodna mobilnost studenata, Slobodno vrijeme i Psihosocijalne potrebe studenata) namijenjeni nastavnom, stručnom i administrativnom osoblju koji, između ostaloga, sadrže niz praktičnih i konkretnih smjernica o radu sa studentima s invaliditetom i mogućnostima akademskih prilagodbi (Osiguravanje minimalnih standarda pristupačnosti visokoga obrazovanja studentima s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, 2012.). Priručnici su nastali u suautorstvu osam nastavnika, dvije studentice i jedne stručne suradnice s Fakulteta. Jedna je nastavnica i jedna studentica također sudjelovala i u kreiranju gore spomenutoga dokumenta Osiguravanje minimalnih standarda pristupačnosti visokoga obrazovanja studentima s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, koji je 2013. godine prihvatilo Sveučilište u Zagrebu i Rektorski zbor.

U 2015. godini Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta sa svim je javnim visokim učilištima (sveučilištima, veleučilištima i visokim školama) potpisalo Ugovor o sufinanciranju troškova studiranja redovitih studenata i materijalnih troškova u akademskim godinama 2015./2016., 2016./2017. i 2017./2018. Jedan od obveznih općih ciljeva toga ugovora bilo je i osiguravanje jednakoga pristupa visokom obrazovanju svim redovitim studentima u Republici Hrvatskoj, uključujući i olakšavanje pristupa studiju studentima s invaliditetom. I Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet dio dobivenih sredstava utrošio je u tu svrhu.

Također, na Fakultetu je proveden čitav niz znanstvenih istraživanja o studentima s invaliditetom i s njima. U posljednjih pet godina temeljem tih istraživanja objavljeno je i na konferencijama prezentirano deset radova, čiji se popis nalazi u Prilogu 3.5.1.

Jedna je nastavnica s Fakulteta od 2007. do 2009. godine sudjelovala u realizaciji Tempus projekta „DUCAS – Developing University Counseling and Advisory Services“, nositelja University of Groningen, a ERF je bio i partnersko sveučilište u realizaciji Tempus projekta Isheds kojom su prilikom u suradnji s Uredom za studente s invaliditetom Sveučilišta u Zagrebu izrađene i Smjernice za izjednačavanje mogućnosti studiranja studenata s disleksijom, prihvaćene od strane Senata Sveučilišta u Zagrebu.

Na razini Sveučilišta upravo je jedna od nastavnica ERF-a potaknula razvoj sustava potpore studentima s invaliditetom te je bila i predsjednicom Povjerenstva za studente s invaliditetom Sveučilišta u Zagrebu od 2007. do 2016. godine. Povjerenstvo je 2010. godine dobilo posebno priznanje rektora Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Alekse Bjeliša, za izniman doprinos u osnivanju sveučilišnoga Ureda za studente s invaliditetom, s ciljem izjednačavanja mogućnosti studiranja i povećanja pristupačnosti visokoga obrazovanja studentima s invaliditetom. Nadalje, od 2014. do 2015. godine ista nastavnica bila je članicom Radne skupine za izradu Nacionalnih smjernica za razvoj sustava podrške studentima, a od 2013. do 2014. godine bila je članicom Stručnoga vijeća Centra za savjetovanje i podršku studentima Sveučilišta u Zagrebu. Od 2015. godine članica je Nacionalne skupine za unapređenje socijalne dimenzije visokoga obrazovanja koje djeluje pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja.

Temeljem velikoga iskustva u razvoju i realizaciji sustava potpore studentima s invaliditetom Sveučilišta u Zagrebu i na Fakultetu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet bio je pozvan da sudjeluje u prijavi i realizaciji Erasmus+ (KA2) Capacity Building projekta: Developing Inclusive Education for Students with Disabilities in Sri Lankan Universities / IncEdu, nositelja University of Peradeniya, Sri Lanka. Projekt se realizira od 2019. do 2022. godine.

Fakultet je 2011. godine imenovao i Koordinatoricu za podršku studentima s funkcijom unapređenja kvalitete studiranja u pogledu pružanja informacija, savjetovanja i podrške studentima. Upravo ova koordinatorica informira, savjetuje i posreduje između malobrojnih studenata s djecom i studenata koji rade uz studij, ali i ostalih studenata kojima je potrebna podrška tijekom studija i njihovih nastavnika. Zajedno s rukovodstvom fakulteta nastojimo, kada god je to moguće, maksimalno izaći u susret ovim studentima kako bi uskladili sve svoje obveze i uspješno priveli kraju svoj studij.

3.6. Visoko učilište omogućava studentima stjecanje međunarodnoga iskustva

Elementi standarda

- *Studenti su obaviješteni o mogućnostima pohađanja dijela studija u inozemstvu.*
- *Visoko učilište pruža podršku studentima prilikom prijave i realizacije programa razmjene.*
- *Visoko učilište osigurava priznavanje ECTS bodova stečenih na drugom visokom učilištu.*
- *Visoko učilište prikuplja podatke o zadovoljstvu studenata kvalitetom podrške visokoga učilišta u praktičnim pitanjima studentske mobilnosti.*
- *Studenti stječu kompetencije potrebne za rad u međunarodnom okruženju.*

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, u skladu sa svojim Strateškim planom razvoja od 2014. do 2018., Strateškim planom razvoja od 2019. do 2023. te Strategijom internacionalizacije Sveučilišta u Zagrebu od 2014. do 2025., aktivno potiče i razvija međunarodnu suradnju i mobilnost svojih studenata i zaposlenika. Trenutno je aktivno oko trideset međunarodnih bilateralnih sporazuma temeljem kojih je moguće ostvariti mobilnost u svrhu pohađanja nastave i/ili stručne prakse (za studente) te podučavanja i/ili usavršavanja za zaposlenike.

Erasmus+ program najpopularniji je i najzastupljeniji program mobilnosti među studentima Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta. Informacije o mobilnosti, objave natječaja za mobilnost, natječaja za stipendije, upute za prijavu i ostale važne informacije objavljuju se redovno na mrežnim stranicama Fakulteta i oglasnoj ploči, a važne informacije šalju se, po potrebi, i na grupne mailove studenata. Mrežne stranice Fakulteta (dio o Međunarodnoj suradnji) redovito se ažuriraju, a sve procedure, od uputa za prijavu do detaljnih uputa za odabrane kandidate, detaljno su opisane i predstavljene studentima.

Nakon objave Erasmus+ natječaja za mobilnost studenata, on se studentima predstavlja na Info danu za studente na kojem sudjeluju stručna suradnica za međunarodnu suradnju i ECTS koordinatorica. Studentima se predstavljaju sva strana sveučilišta i njihove specifičnosti i savjetuje ih se oko odabira odgovarajućega sveučilišta. Na sastanku sudjeluju i studenti koji su već boravili na mobilnosti prethodnih godina i od kojih novi kandidati mogu dobiti korisne savjete. Ova praksa uključivanja studenata u proces privlačenje novih kandidata za mobilnost pokazala se vrlo uspješnom. Studenti koji su već imali iskustvo mobilnosti pomažu kolegama oko odabira predmeta koji su kompatibilni s njihovim studijskim programom i koji su im bili priznati nakon mobilnosti što uvelike olakšava budućim sudionicima mobilnosti odabir sveučilišta i predmeta te se osjećaju sigurnije pri donošenju odluke o provođenju dijela studija u inozemstvu.

Podršku studentima vezanu uz prijave na natječaje, pripremu mobilnosti od početka do kraja pružaju stručna suradnica za međunarodnu suradnju i ECTS koordinatorica. Osim organiziranih predavanja, konzultacije sa stručnom suradnicom za međunarodnu suradnju moguće je obaviti svaki dan, osobno ili putem maila. Nakon objave rezultata natječaja za mobilnost, organiziraju se dodatni sastanci s odabranim kandidatima, u proljeće s kandidatima koji odlaze u zimskom

semestru, u jesen s kandidatima koji odlaze u ljetnom semestru. Teme ovih sastanaka su procedure prijave na strana sveučilište, pojašnjenje hodograma, rokovi za prijavu, odabir predmeta, sadržaj Ugovora o učenju, i ostalo.

U ovoj fazi, studenti uz pomoć ECTS koordinatorice ispunjavaju Zahtjev za usklađivanjem predmeta u kojem su navedeni svi predmeti koje će slušati na stranom i matičnom fakultetu, kao i popis priznatih predmeta i svih obaveza koje imaju nakon povratka. Zahvaljujući ovom internom dokumentu, studenti su od samoga početka upoznati sa svim eventualnim nadoknadama i obavezama koje će imati nakon povratka. Nakon što ECTS koordinatorica dogovori s predmetnim nastavnicima načine nadoknade i/ili priznavanje predmeta, odobrava se i Zahtjev i potpisuje se Ugovor o učenju. Evidencija priznavanja ECTS bodova i predmeta dostupna je na uvid u Uredu za međunarodnu suradnju. Iako u većini slučajeva studenti nakon povratka s mobilnosti moraju položiti veći broj ispita koji im nije priznat, na vrijeme su upoznati s nadoknadama i ipak se odlučuju na odlazak na mobilnost. Posljednjih nekoliko godina, studenti nisu u potpunosti zadovoljni brojem priznatih predmeta, a razlog tome je nefleksibilnost pojedinih nastavnika koji inzistiraju na pohađanju nastave iz njihovih predmeta zbog čega studenti moraju odustati od mobilnosti. Cilj nam je, u dogovoru s nastavnicima, povećati broj priznatih predmeta kako studenti nakon položenih predmeta na stanom sveučilištu ne bi morali polagati skoro isti broj ispita i na matičnom fakultetu. Svjesni smo činjenice da studijski programi na ERF-u nisu u potpunosti kompatibilni s programima na stranim sveučilištima s kojima imamo potpisne sporazume, ali dovoljno su slični da bi student stekao vrijedno iskustvo i znanje te ostvario ishode učenja.

Po završetku mobilnosti, studentu se izdaje *Potvrda o priznavanju predmeta nakon mobilnosti* koju priprema Ured za međunarodnu suradnju na temelju prethodno odobrenoga Zahtjeva, Ugovora o učenju i eventualnih promjena u njemu te službenoga prijepisa ocjena sa stranoga sveučilišta. Potvrdu student predaje središnjem Uredu za međunarodnu suradnju Sveučilišta u Zagrebu uz završnu dokumentaciju i služi kao dokaz o priznavanju predmeta nakon mobilnosti od strane matičnoga Fakulteta.

S obzirom na postojanje već uhodane procedure, motiviranost studenata i detaljne upute koji im se redovno šalju mailom i objavljuju na mrežnoj stranici, vrlo smo zadovoljni načinom na koji se provode aktivnosti vezane uz studentsku mobilnost. Nakon završetka mobilnosti, stručna suradnica za međunarodnu suradnju šalje studentima Upitnik o mobilnosti, interni dokument koji nam daje povratnu informaciju studenta o iskustvu mobilnosti: od prijave, provedbe do samoga završetka mobilnosti. Studenti ocjenjuju sustav podrške koju su dobili na matičnom fakultetu i na stranom fakultetu te daju svoje prijedloge i komentare. Iako ispunjavanje Upitnika nije obavezno, studente se potiče na sudjelovanje te od većine studenata dobijemo povratnu informaciju. Ispunjeni upitnici arhivirani su u Uredu za međunarodnu suradnju. Također, studenti mogu poslati priču o svom iskustvu na stranom sveučilištu koja se, uz njihovo dopuštenje, objavljuje na mrežnim stranicama Fakulteta.

Studenti ERF-a imaju priliku upoznati i biti podrška stranim studentima koji dolaze studirati na ERF-u. Na inicijalni sastanak sa stranim studentima pozvani su i domaći studenti koji pomažu stranim kolegama u snalaženju, rasporedu predavanja, proceduri upisa, pronalaženju literature itd., te na taj način potičemo kontakte domaćih i stranih studenata (tzv. buddy sistem).

Osim studijskoga boravka od jednoga semestra, studenti se sve više prijavljuju i na Erasmus+ natječaje za obavljanje **stručne prakse** u inozemstvu. Bez iznimke, studenti odlaze na stručnu praksu nakon odslušane zadnje godine diplomskoga studija te ostaju u prosjeku tri mjeseca. Određeni broj studenata koji se prijavljuje za obavljanje stručne prakse u inozemstvu, već je prethodno ostvario mobilnost kroz studijski boravak na stranom sveučilištu, te žele ponovo iskoristiti mogućnost usavršavanja i života u stranoj zemlji. To najbolje govori o svim prednostima mobilnosti za osobni i profesionalni razvoj studenata koji na taj način postaju otvoreniji i motiviraniji, a Fakultet ih u tome podržava osiguravajući im podršku i savjetovanje.

Osim u programima mobilnosti, studenti ERF-a sudjeluju i u provedbi raznih međunarodnih projekta u okviru kojih provode po tjedan dana na stranim institucijama (Intensive Week, Erasmus+ projekti, IP Light) te u dvotjednim programima razmjene koji se temelje na bilateralnim sveučilišnim sporazumima (npr. suradnja s Indiana State University). Podaci o mobilnosti studenata prikazani su u tablici 3.6.1. u nastavku teksta te u tablici 3.6. Analitičkoga priloga Samoanalizi.

Tablica 3.6.1. Odlazna mobilnost studenata u posljednjih pet akademskih godina

	ODLAZNA MOBILNOST	
	do 3 mjeseca	3 i više
2014./2015.	4	9
2015./2016.	17	9
2016./2017.	12	16
2017./2018.	34	14
2018./2019.	13	7
UKUPNO	80	55

Fakultet potiče i mobilnost doktorskih studenata potpisivanjem sporazuma (2019. godine) sa stranim sveučilištima (University of Sevilla, University of Oregon) te na taj način omogućava doktorandima provođenje dijela studija u inozemstvu i rad sa stranim stručnjacima. Doktorandi imaju mogućnost prijave na Natječaj za akademsku mobilnost (stavka c) radi odlaska na konferencije u inozemstvo, o čemu su informirani putem mrežne stranice, oglasne ploče i putem maila.

3.7. Visoko učilište osigurava povoljne uvjete za studiranje inozemnih studenata

Elementi standarda

- *Inozemnim su studentima informacije o mogućnostima upisa i studiranja dostupne na stranom jeziku.*
- *Visoko učilište pruža podršku inozemnim studentima prilikom prijave i studiranja na domaćem visokom učilištu.*
- *Visoko učilište ima povratne informacije o zadovoljstvu i potrebama inozemnih studenata.*
- *Inozemni studenti imaju mogućnost praćenja nastave na stranome jeziku (engleskome jeziku).*
- *Učenje hrvatskog jezika za strane studente omogućeno je na razini sastavnice ili sveučilišta.*

Inozemnim studentima koji žele studirati na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu sve potrebne informacije dostupne su na mrežnim stranicama [Sveučilišta u Zagrebu](#), te na mrežnim stranicama [Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta](#). Skoro svi inozemni studenti dolaze u okviru Erasmus+ programa, tek nekoliko puta dolazna mobilnost ostvarena je u okviru sveučilišnih bilateralnih sporazuma. Strani se studenti prilikom biranja predmeta javljaju mailom stručnoj suradnici za međunarodnu suradnju, s kojom dogovaraju sadržaj Ugovora o učenju, biraju predmeta i rješavaju ostale administrativne procedure. Kako bi se prije dolaska studenata što bolje definirao sadržaj Ugovor o učenju i izbjegle dvojbe oko odabira predmeta, stručna suradnica za međunarodnu suradnju na raspolaganju je studentima putem maila mjesecima prije dolaska. Zbog specifičnosti studijskih programa, inozemni studenti ponekad ne mogu odabrati predmete koji u potpunosti odgovaraju njihovom studijskom programu, stoga je potrebna fleksibilnost i individualni dogovori s predmetnim nastavnicima, kako bi se našlo odgovarajuće rješenje za svakoga studenta, pazeći pritom da su zadovoljeni preduvjeti za upis određenog kolegija. [Katalog predmeta na engleskom jeziku](#) dostupan je na mrežnim stranicama Fakulteta, redovito se ažurira i usklađuje s Izvedbenim planom i programom. U Katalogu inozemni studenti mogu naći popis predmeta na engleskome jeziku, kao i detaljan silabus za svaki predmet, uz navedene preduvjete za njihov upis.

Problem s kojim se suočavamo zadnje dvije akademske godine odnosi se na nedovoljan broj predmeta na engleskome jeziku. Iako još uvijek imamo prihvatljiv broj predmeta na engleskome jeziku, nastavnici sve češće i sve više povlače svoje predmete iz ponude predmeta na engleskome jeziku što dovodi do toga da za neke studijske programe i/ili razine studija uopće ne postoji ponuda predmeta na engleskome. Razlog je izostanak bilo kakvog vrednovanja dodatnoga rada sa stranim studentima, bilo financijski ili kroz priznavanje povećane satnice, što demotivira nastavnike. Nastavnici održavaju nastavu na stranom jeziku volonterski, što je problem koji bismo trebali početi rješavati i na sveučilišnoj i na fakultetskoj razini. Manji broj ponuđenih predmeta na engleskome jeziku direktno utječe i na smanjeni broj dolaznih studenata, koji ne mogu odabrati predmete kojima bi ostvarili odgovarajući broj ECTS bodova stoga odustaju od dolaska na ERF. Nedostatak predmeta na engleskome jeziku ujedno je i jedina zamjerka koju strani student upućuju Fakultetu u Upitniku nakon mobilnosti. Podaci o dolaznoj mobilnosti studenata prikazani su u tablici 3.7.1. u nastavku teksta te tablici 3.6. Analitičkoga priloga Samoanalizi.

Tablica 3.7.1. Dolazna mobilnost studenata u posljednjih pet akademskih godina

	DOLAZNA MOBILNOST	
	do 3 mjeseca	3 i više
2014./2015.	8	8
2015./2016.	-	5
2016./2017.	34	6
2017./2018.	-	16
2018./2019.	17	7
UKUPNO	59	42

Zbog relativno maloga broja studenata koji ostvaruju mobilnost tijekom cijeloga semestra, broj stranih studenata na pojedinim kolegijima nije velik te je nastava organizirana kroz individualne konzultacije s nastavnicima na engleskome jeziku. Na prvom susretu s nastavnicima studente se upućuje u način polaganja ispita, raspored dolazaka na konzultacije i ostale obaveze tijekom semestra. Prema procjeni nastavnika, student može biti uključen u predavanja s domaćim studentima (uz prijevod) ili može sudjelovati u praktičnome dijelu nastave (posjet školama, stručni posjeti). Koordinaciju nastavnih aktivnosti dolaznih studenata, odabir predmeta, upise, izdavanje potvrda i prijepisa ocjena kao i sve druge administrativne podrške pruža Ured za međunarodnu suradnju Fakulteta.

Osim mobilnosti tijekom cijeloga semestra, dolazni studenti borave na ERF-u i kraće (tjedan ili dva). Radi se o programima razmjene koji se temelje na bilateralnim sveučilišnim sporazumima ili o grupnim posjetima stranih studenta u okviru praktičnoga dijela nastave koji uključuje posjet nekom stranom sveučilištu.

Iako središnji Ured za međunarodnu suradnju Sveučilišta u Zagrebu vodi evidenciju svih dolaznih studenata, i Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet sustavno prikuplja informacije o dolaznim studentima i vodi svoju internu evidenciju. Također, stranim studentima se nakon mobilnosti šalje Upitnik o mobilnosti, u kojem mogu dati povratnu informaciju o studiranju na ERF-u a mogu i poslati priču o svome iskustvu koja se objavljuje na mrežnim stranicama Fakulteta.

S obzirom da Fakultet ne nudi mogućnost učenja hrvatskoga jezika za strane studente, studente se upućuje na mrežne stranice Sveučilišta u Zagrebu koje nudi tu mogućnost.

3.8. Visoko učilište osigurava objektivno i dosljedno vrednovanje i ocjenjivanje studentskih postignuća

Elementi standarda

- *Kriteriji i metode vrednovanja i ocjenjivanja jasni su i objavljuju se prije početka izvođenja pojedinih predmeta.*
- *Visoko učilište pruža podršku u razvoju vještina koje se odnose na metode testiranja i ispitivanja svima koji vrednuju studente.*
- *Ako je to moguće, visoko učilište provodi vrednovanje ocjenjivanja.*
- *Postupci vrednovanja uzimaju u obzir posebne okolnosti studiranja za pojedine grupe studenata (prilagodba ispitne tehnologije, npr. za studente s invaliditetom).*
- *Studenti dobivaju povratne informacije o rezultatima vrednovanja i, prema potrebi, savjete za učenje u vezi s njima.*

Prilikom donošenja izvedbenoga nastavnoga plana za iduću akademsku godinu nastavnici se pozivaju na definiranje (ažuriranje) kriterija i metoda vrednovanja i ocjenjivanja koji se potom prebacuje u ISVU, vidljiv studentima.

Nastavnici na uvodnim satovima kolegija također informiraju studente o svojem kolegiju, odnosno o svim relevantnim podacima u skladu s Pravilnikom o studiranju na preddiplomskim i diplomskim studijima na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Mnogi predmeti imaju i svoju inačicu u obliku e-kolegija. To omogućuje dodatnu dostupnost uvida u sadržaj predmeta i izvedbeni plan.

Također su definirani i objavljeni postupci o diplomskome radu za sve preddiplomske i diplomске studije.

Provode se različiti načini provjere znanja, tj. ishoda učenja, zbog izlaznih kompetencija pojedinih predmeta. Postoje kontinuirane provjere znanja (kolokviji, domaće zadaće ...), obrane projekata, izrade i prezentacije seminara, pisani ispit, usmeni ispit ili kombinacije tih načina provjere. Nepristranost i objektivnost temelje se na činjenici da su rezultati pisanoga ispita te usmeni ispit javni. Žalbeni postupak provodi se prema pravilnicima o studiranju na preddiplomskim i diplomskim studijima Fakulteta i Sveučilišta (poveznica 1 i poveznica 2).

Fakultet pruža podršku u razvoju vještina koje se odnose na metode testiranja i ispitivanja svima koji vrednuju studente. Vlastitim sredstvima Fakultet nastavnicima financira pohađanje radionica. Pohađaju se radionice o definiranju ishoda učenja, o metodama vrednovanja i ocjenjivanja te se nastavnicima prosljeđuje relevantna literatura (npr. priručnik Kako ostvariti željene ishode u studijskim programima) i upućuju informacije i pozivi za sudjelovanje na radionicama.

Fakultet provodi vrednovanje ocjenjivanja studenata analizom studentskih anketa. Eventualne nedosljednosti ocjenjivanja na pojedinom kolegiju utvrđuju se dodatnom analizom studentskih žalbi na ocjenjivanje.

Postupci vrednovanja uzimaju u obzir posebne okolnosti, kao što je već navedeno u standardu 3.4, pa se tako studentima invalidima i studentima s poteškoćama u govoru ili čitanju izdaju rješenja o potrebi prilagodbe načina polaganja ispita.

Također, sukladno Pravilniku o studiranju na preddiplomskim i diplomskim studijima, predmetni je nastavnik dužan studentu, na njegov zahtjev, osigurati uvid u ocijenjeni pisani ispit u, za to, predviđenom terminu. Rezultati pisanoga dijela ispita objavljuju se u ISVU-u i Merlinu. Nastavnik je dužan priopćiti studentu rezultat usmenoga ispita odmah po održanom ispitu.

3.9. Visoko učilište jamči izdavanje dodataka diplomi i odgovarajućih informacija o kvalifikaciji

Elementi standarda

- *Završetkom studija studentima se izdaju odgovarajući dokumenti (diploma i dopunska isprava o studiju), koji opisuju kvalifikaciju, ostvarene ishode učenja te razinu, sadržaj i status studija. Diploma i dopunska isprava o studiju izdaju se u skladu s odgovarajućim propisima.*

Završetkom studija studentima se izdaje diploma s dopunskom ispravom o studiju. Dopunska isprava o studiju (dodatak diplomi, odnosno diploma suplement) sadrži:

1. podatak o nositelju diplome (ime i prezime, datum i mjesto rođenja, matični broj studenta);
2. podatke o stečenoj kvalifikaciji (naziv obrazovne kvalifikacije na hrvatskome jeziku i jeziku na kojem je stečena, glavna područja studija, ime i podatke o pravnom statusu visokih učilišta koja izvode studijske programe, te ime i podatke o pravnom statusu visokih učilišta koje izdaju kvalifikacije, jezik na kojem je studij izveden);
3. podatke o razini kvalifikacije (stupanj kvalifikacije, trajanje studija, potrebna obrazovna razina za pristup studiju);
4. podatke o sadržaju i rezultatima dobivene kvalifikacije (načine izvođenja studija, kojim je propisom odobren studijski program, zahtjeve studija i ostvarene ishode učenja, osnovne podatke o tijeku studijskoga programa, sustav ocjenjivanja s postignutim ocjenama i prosjekom ocjena, naslov i ocjenu završnoga/diplomskoga rada, stečenu razinu i eventualnu pohvalu – *summa cum laude* i sl.);
5. podatke o mogućnostima zapošljavanja odnosno uključivanja u daljnje studijske programe (podatak o mogućnostima zapošljavanja, podatak o mogućnostima uključivanja u daljnje studijske programe);
6. dodatne informacije (nagrade i sl.);
7. ovjeru dodatka diplome (ime i prezime potpisnika, datum i mjesto izdavanja te pečat);
8. podatke o visokoškolskom sustavu u Republici Hrvatskoj (struktura cjelokupnoga obrazovnoga sustava, podaci o stupnjevima visokoškolskoga sustava, izvori informacija o visokoškolskome sustavu).

3.10. Visoko učilište vodi brigu o zapošljivosti studenata nakon studija

Elementi standarda

- *Visoko učilište analizira zapošljivost završenih studenata.*
- *Upisne su kvote usklađene s društvenim potrebama i potrebama tržišta rada te resursima visokoga učilišta.*
- *Visoko učilište obavještava buduće studente o mogućnostima nastavka obrazovanja ili zapošljavanja nakon završenoga studija.*
- *Visoko učilište pruža podršku studentima u pogledu planiranja buduće karijere.*
- *Visoko učilište održava kontakte s bivšim studentima.*

Prema evidencijama Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje, prikazanima u tablici 3.7. u Analitičkom prilogu Samoanalizi, vidljivo je da je broj nezaposlenih logopeda, socijalnih pedagoga i edukacijskih rehabilitatora u Hrvatskoj mali, te su, prema Preporukama za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja koju Hrvatski zavod za zapošljavanje objavljuje svake godine, ove tri struke deficitarne, iako ne jednako u svim hrvatskim županijama:

- 2016. https://www.azvo.hr/images/stories/novosti/preporuke_15.pdf
- 2017. https://www.azvo.hr/images/stories/novosti/Preporuke_HZZ.pdf
- 2018. https://www.hzz.hr/images/content/preporuke_17.pdf
- 2019. https://www.hzz.hr/images/content/preporuke_18.pdf
- 2020. https://www.hzz.hr/content/publikacije-skole/2020/hzz_preporuke_obrazovna_i_upisna_politika_stipendiranja_2020.pdf

Zbog deficitarnosti ovih zanimanja koja je vladala i u razdoblju prije 2015. godine, upisne kvote na svim trima studijskim programima povećane su 2013. godine sa 30 na 50 studenata u generaciji. Zbog izrazitoga deficita stručnjaka, od akademske godine 2020./2021. povećana je kvota na studiju logopedije na 80 studenata, a također su pokrenuti i izvanredni preddiplomski studiji rehabilitacije (2019./2020.) i socijalne pedagogije (2019./2020. godine), na koje je upisano po 30 studenata. Smanjenju deficita logopeda Fakultet je nastojao doprinijeti i sudjelovanjem nastavnika sa studijskoga programa Logopedija u kreiranju programa još jednoga preddiplomskog studija logopedije u Hrvatskoj – na Sveučilištu u Rijeci, na kojem će također od jeseni 2020. godine studirati prva generacija od 30 studenata, čime bi se, uz povećanje kvote na ERF-u deficit svih triju struka trebao smanjiti.

Potrebno je reći da kapaciteti predavaonica na Fakultetu ne omogućavaju značajno istovremeno povećanje kvota redovnoga studija na svima trima studijskim programima. Većina predavaonica ima kapacitet do 60 studenata, a samo jedna ima kapacitet 120 mjesta, te će zbog povećanja kvote na studiju logopedije biti potrebno unajmiti predavaonicu s odgovarajućim brojem mjesta na nekom od preostalih fakulteta na Kampusu Borongaj. U tijeku je projekt nadogradnje još jednoga kata (oko 900 m²) zgrade Fakulteta, na kojoj su, između ostaloga, predviđene i dvije predavaonice za po 120 studenata, koje će se moći spojiti u jednu. Također, kako se značajan dio vježbi na studiju logopedije održava u Centru za rehabilitaciju ERF-a, planira se kabinete u Centru povezati video vezom s predavaonicama, čime će se moći povećati broj studenata koji će istovremeno moći promatrati klinički rad, koji su do sada u manjim grupama pratili preko jednosmjernoga ogledala.

Omjer broja studenata na ERF-u (Tablica 3.10.1.) zadovoljavajući je, te se on kreće u zadnjih pet godina između 14,13 do 15,51, što je daleko ispod maksimalnoga omjera od 30 studenata po nastavniku. Uspoređujući podatke za 2018./2019. godinu, prosjek broja studenata po nastavniku (14,13) na ERF-u je veći od prosjeka Sveučilišta u Zagrebu (12,2 studenta po nastavniku) i prosjeka u Republici Hrvatskoj (8,99 studenata po nastavniku). Ovaj podatak može ukazivati na potkapacitiranost sastavnice u nastavnom kadru u odnosu na druga visoka učilišta u Republici Hrvatskoj, a što bi moglo imati negativne posljedice na kvalitetu izvođenja studijskih programa.

Tablica 3.10.1. Omjer broja studenata i nastavnika u posljednjih pet akademskih godina

Ak. god.	Broj studenata	Broj nastavnika	Omjer S/N
2015./2016.	806	52	15,5
2016./2017.	777	52	14,94
2017./2018.	822	56	14,67
2018./2019.	820	58	14,13
2019./2020.	869	56	15,51

Fakultet putem mrežne stranice obavještava buduće studente o [mogućnostima zapošljavanja](#), kao i o nastavku studija informacijama o [poslijediplomskim studijima](#), koji su također prisutni i na društvenim mrežama:

- Doktorski studij Prevenzijska znanost i studij invaliditeta
Facebook: <https://www.facebook.com/PhDPreventionScienceCroatia/>
Instagram: https://instagram.com/dr.sc._pzi?igshid=glq4m4lcnpv
- Doktorski studij Poremećaji jezika, govora i slušanja
Facebook: https://www.facebook.com/Poreme%C4%87aji-jezika-govora-i-slu%C5%A1anja-2229701117275460/?ref=nf&hc_ref=ARRZSMPDA22uAEW93Umr4RW3k-QMMb5CyxN8uzLSgVviE-doXIW9Y_3HwA-tJxgQTCU
- Poslijediplomski specijalistički studij Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji
<https://www.facebook.com/ranaintervencija/>

Karijerno savjetovanje je aktivnost koja se na sustavan način na ERF-u provodi od nedavno. U 2018. godini imenovane su tri karijerne savjetnice, po jedna za svaki od triju smjerova studija, koje su započele s edukacijom u ovom području putem radionica organiziranim od strane Agencije za znanost i visoko obrazovanje, u sklopu ciklusa radionica za karijerne savjetnike, *Karijeriranje*. Jedna od triju savjetnica (za studij socijalne pedagogije) sudjelovala je na dvjema radionicama – jednoj održanoj 3. prosinca 2019. na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci, na kojoj su bile predstavljene teme: *Doprinos alumni klubova ranom razvoju karijere studenata te Osviještenost poslodavaca o važnosti i zahtjevima*

uključivanja studenata u stručne prakse. Te su ideje, zajedno s kontaktom predavača prenesene predsjednici udruge AMCAE ERF-a. Druga radionica održana je 27. siječnja 2020. godine na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, pod nazivom *Milenijski studenti*. Karijerne savjetnice također su se informirale o drugim sadržajima vezanim uz karijerno savjetovanje konzultirajući materijale s radionica na stranici Agencije za znanost i visoko obrazovanje: *Metode razvoja vještina samopoimanja vezanih uz karijerne stavove i motivaciju; Metode karijernoga procjenjivanja i savjetovanja studenata; Metode razvoja kompetencija potrebnih za karijerne odluke i izbore te aktivno traženje zaposlenja i Profesionalno usmjeravanje u sustavu visokoga obrazovanja.*

Na 2. godini diplomskoga studija socijalne pedagogije izvodi se kolegij Planiranje i razvoj profesionalnoga identiteta, koji izvodi karijerna savjetnica za ovaj studijski program, u okviru kojega je studentima predstavila neke od tema obrađenih u sklopu ciklusa Karijeriranje: *Karijerna adaptabilnost studenata, Dispozicijska zapošljivost, Strategije traženja posla i upravljanja karijerom; Socijalni kapital*, koje su studenti ocijenili iznimno korisnima za planiranje svoje karijere. Uz dodavanje sadržaja iz spomenutoga ciklusa Karijeriranje, ove akademske godine (2019./2020.) unaprijedila je kolegij Planiranje i razvoj profesionalnoga identiteta te je kroz vježbe na kolegiju detaljnije sa studentima prošla kroz korake planiranja karijere te nastojala jačati njihove kompetencije za traženje posla (pisanje životopisa i molbe za posao i predstavljanje na razgovoru za posao).

Karijerne savjetnice također informiraju studente druge godine diplomskoga studija o obavezi i postupku polaganja stručnih ispita.

Potrebno je daljnje jačanje kompetencija karijernih savjetnica edukacijama putem odgovarajućih radionica iz područja karijernoga savjetovanja. U Strateškom programu razvoja ERF-a od 2019. do 2023. unapređenje karijernog savjetovanja jedan je od postavljenih podciljeva u okviru unapređenja potpore studentima.

Edukacijsko-rehabilitacijski **fakultet održava kontakte s bivšim studentima** aktivnim sudjelovanjem nastavnika u radu strukovnih udruga: Hrvatskoga logopedskog društva (HLD), Hrvatske udruge socijalnih pedagoga (HUSP) te Saveza edukacijskih rehabilitatora Hrvatske (SERH). Redovito je ERF suorganizator bienalnih znanstveno-stručnih konferencija zajedno s trima strukovnim udrugama, a bivši studenti ERF-a u velikom broju sudjeluju i na međunarodnoj znanstvenoj konferenciji ERFCON koju svakih pet godina organizira ERF, kao i na različitim manjim konferencijama i simpozijima. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet posjeduje bazu kontakata svojih alumna koju koristi prilikom organiziranja ovih i drugih aktivnosti.

U okviru projekta Unapređenje kvalitete studija logopedije, socijalne pedagogije i edukacijske rehabilitacije ERF – LOSPER, u proces izrade standarda triju zanimanja i triju kvalifikacija za ta zanimanja (magistra logopedije, magistra socijalne pedagogije i magistra edukacijske rehabilitacije) uz 15 nastavnika ERF-a sudjeluje i 15 istaknutih alumna. Popis ključnih poslova svakoga zanimanja i kompetencija potrebnih za obavljanje tih zanimanja definiran je uz sudjelovanje 280 stručnjaka iz ovih triju struka i njihovih poslodavaca iz pet regionalnih središta u Hrvatsko i svih relevantnih sustava u kojima ovi stručnjaci rade, čime će novi studijski programi, koji će se izraditi na temelju standarda zanimanja i standarda kvalifikacija, maksimalno uskladiti s potrebama prakse.

Hrvatska udruga diplomiranih studenata Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta (AMCA – ERF) osnovana je 2010. godine kako bi očuvala i njegovala tradiciju i ugled Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta, i to ponajprije kroz povezivanje bivših i sadašnjih studenata svih triju programa studija zastupljenih na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu: edukacijskih rehabilitatora, logopeda i socijalnih pedagoga. Uz očuvanje tradicije Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te promicanje ugleda našega Fakulteta u Zagrebu, u Hrvatskoj, i svijetu, ciljevi i djelatnosti udruge AMCA – ERF su i njegovanje etičnosti među sveučilištarcima, izgradnja i jačanje veza i suradnje između diplomiranih studenata Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, poticanje i uspostava veza između Fakulteta i sličnih ili srodnih institucija u Republici Hrvatskoj i svijetu, izdavačka djelatnost u cilju ostvarivanja ciljeva Udruge, organiziranje susreta članova (predavanja, okrugli stolovi), redovno i prigodno informiranje članova o radu (e-bilten, web stranica), obilježavanje značajnih obljetnica i uspjeha naših alumna. Od 2013. AMCA – ERF članica je Saveza društava bivših studenata Sveučilišta u Zagrebu – ALUMNI UNIZG. Dinamika aktivnosti AMCA – ERF-a razlikuje se iz godine u godinu, no uvijek je usmjerena svojim alumnima i onima koji će to tek postati. U okviru aktivnosti ove udruge jednom godišnje organiziraju se susreti generacija bivših studenata. Do sada su održani susreti generacija od 1965. do 1973. i od 1974. do 1979. Također, jednom godišnje, u okviru godišnje skupštine organiziraju se i pozvana predavanja kojima se predstavljaju rezultati najnovijih istraživanja u određenome području.

Aktivnosti AMCA – ERF-a redovito se predstavljaju na Facebook profilu Udruge, kao i na stranicama Glasnika Saveza društava bivših studenata i prijatelja Sveučilišta u Zagrebu:

- http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Suradnja/AMAC_Alumni/AMAC/Glasnik/Glasnik_20..pdf
- http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Suradnja/AMAC_Alumni/AMAC/Glasnik/Glasnik_ALUMNI_UNIZG_22.pdf
- http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Suradnja/AMAC_Alumni/Glasnik_24.pdf
- http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Suradnja/AMAC_Alumni/ALUMNI_UNIZG_br_25_web.pdf
- <http://www.unizg.hr/fileadmin/alumni/26/alumni.php#page/1>
- <http://www.unizg.hr/fileadmin/alumni/27/alumni.php#page/14>

U Strateškome programu razvoja ERF-a od 2019. do 2023. planira se izrada internetske platforme koja će objedinjavati podatke o ustanovama i uslugama u području logopedije, socijalne pedagogije i edukacijske rehabilitacije, kao i podatke o alumnijima ERF-a s područja cijele Hrvatske.

4. NASTAVNIČKI I INSTITUCIJSKI KAPACITETI (ESG 1.5., ESG 1.6.)

4.1. Visoko učilište osigurava odgovarajuće nastavničke kapacitete

Elementi standarda

- *Broj i kvalifikacije nastavnika prikladni su za realizaciju studijskoga programa i stjecanje predviđenih ishoda učenja.*
- *Omjer studenata i nastavnika stalno zaposlenih na visokom učilištu odgovarajući je za kvalitetno studiranje.*
- *Opterećenje nastavnika usklađeno je s važećim zakonskim propisima.*
- *Opterećenje nastavnika osigurava ravnomjernu raspoređenost nastavnih obveza, znanstvenoga/umjetničkoga rada, profesionalnoga i osobnoga razvoja te administrativnih obveza.*

Na Fakultetu nije zaposlen dovoljan broj nastavnika što je vidljivo iz analitičkoga priloga. Fakultet nije uspio smanjiti u posljednjih pet godina značajno opterećenje nastavom pojedinih nastavnika na pojedinim studijskim programima. S druge pak strane, neki studijski programi pokazuju ili optimalnu ili ispodprosječnu opterećenost nastavom. Do ovoga stanja dovela je politika raspodjele koeficijenta, kako na Sveučilištu tako i u samoj ustanovi. Iako je potreba za zapošljavanjem novoga nastavnog kadra vidljiva, zakoni koji su doneseni u zadnjih pet godina praktički onemogućavaju nova zapošljavanja. Fakultet je nerijetko iz vlastitih sredstava financirao zapošljavanje nastavnoga kadra. Svi zaposleni i angažirani nastavnici imaju odgovarajuće kvalifikacije za postizanje obrazovnih ciljeva i održavanje studijskih programa (MOZVAG, tablice 4.1, 4.3, 4.4). Jedan od velikih zadataka u idućem razdoblju je osiguravanje ravnomjerne opterećenosti nastavom nastavnoga kadra za što će trebati osigurati potporu Sveučilišta u Zagrebu i Ministarstva znanosti i obrazovanja. U akademskoj godini 2018./2019. na Fakultetu je radio ukupno 61 nastavnik: 22 redovitih profesora, 17 izvanrednih profesora, 21 docent, jedan viši predavač i 45 vanjskih suradnika (od čega su četiri viša predavača). Uzimajući u obzir specifičnosti pojedinih studijskih programa koji su multidisciplinarni i da je u prosjeku 20 % studijskih programa izvan područja Edukacijske rehabilitacije i Logopedije, ovaj angažirani broj se može činiti i velikim, ali velik dio vanjskih suradnika angažiran je i na doktorskim studijima.

Studiji se na Fakultetu izvode u znanstvenom području društvenih znanosti, polje edukacijska rehabilitacija i polje logopedija, pa je najveći broj nastavnika izabran u znanstveno-nastavna zvanja u tom području. Nastavnici iz pojedinih predmeta uglavnom su doktorirali na temi usko vezanoj uz predmete koje izvode na studiju, a njihov je istraživački rad također vezan uz nastavne predmete čime je osigurana kompetentnost nastavnika i suradnika.

Omjer broja studenata i nastavnika od akademske godine 2015./2016. do 2019./2020. kretao se u rasponu 14,13 – 15,51. Navedeni je omjer dobar jer je značajno ispod gornje granice od 1:30 i zadovoljava potrebne uvjete prema Pravilniku o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokoga obrazovanja, izvođenje studijskoga programa i reakreditacije visokih učilišta. Ipak, ovdje treba uzeti u obzir specifičnosti studijskih programa.

Zaključno, svjesni problema, neravnomjerne opterećenosti nastavnika nastavnim radom, Fakultet ulaže ogromne napore kako bi se to opterećenje smanjilo, što se očituje i dodatnim angažmanom mentora za izvođenje hospitacijskih i kliničkih vježbi u suradnim ustanovama i radilištima (Centri za rehabilitaciju, škole, logopedski kabineti i sl.).

4.2. Zapošljavanje, napredovanje i reizbor nastavnika temelje se na objektivnim i transparentnim postupcima koji uključuju vrednovanje izvrsnosti

Elementi standarda

- *Postupci zapošljavanja nastavnika proizlaze iz ciljeva razvoja visokoga učilišta i usklađeni su s pozitivnim zakonskim propisima i internim aktima.*
- *Pri odabiru, imenovanju i vrednovanju nastavnika uzimaju se u obzir njihove dosadašnje aktivnosti (nastavna aktivnost, istraživačka aktivnost, povratne informacije od studenata i sl.).*
- *Visoko učilište ima odgovarajuće metode odabira najboljih kandidata za svako radno mjesto i pored propisanih nacionalnih minimalnih uvjeta za pojedino radno mjesto propisalo je kompetitivne kriterije kojima probire izvrsnost.*

- *Postupci za napredovanje nastavnika u viša zvanja temelje se na vrednovanju i nagrađivanju izvrsnosti te uzimaju u obzir važna postignuća (npr. međunarodni doprinosi disciplini, prestižne publikacije, značajna znanstvena otkrića, uspješno ostvareni projekti, uspješno osigurana dodatna sredstva, mentorstva, vođenje završnih i diplomskih radova, skripta, udžbenici, popularna predavanja itd.).*
- *Pokazatelji izvrsnosti obuhvaćaju znanstveni/umjetnički, nastavni i stručni rad te doprinos razvoju visokoga učilišta.*
- *Dodatni kriteriji za napredovanje nastavnika u viša zvanja odražavaju strateške ciljeve visokoga učilišta.*

Vizija je Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta postati visokoškolskom institucijom, međunarodno prepoznatom po izvrsnosti u nastavnome i znanstvenoistraživačkome radu te profesionalnom utjecaju na okruženje u kojem djeluje. Jedan od najvažnijih preduvjeta za ostvarivanje te vizije jest kvalitetna kadrovska politika. Stoga se prilikom zapošljavanja novih djelatnika i promoviranja nastavnika u radnom odnosu na Fakultetu u viša zvanja, pomno vrednuju njihova postignuća u svim trima područjima djelovanja (znanstvenome, nastavnome i stručnome).

Zapošljavanje i napredovanje nastavnika na Fakultetu provodi se sukladno propisima sadržanima u Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Pravilniku o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja koje donosi Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, Odluci o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u znanstveno-nastavna zvanja, koje donosi Rektorski zbor te Statuta ERF-a.

Zapošljavanje i napredovanje u znanstveno-nastavna zvanja na Fakultetu provodi se nakon što su osigurani potrebni koeficijenti za novo radno mjesto, odnosno napredovanje, u pravilu odlaskom nastavnika u mirovinu, a znatno rjeđe dobivanjem suglasnosti od Sveučilišta za otvaranje novih radnih mjesta, uz argumentiranu potrebu za novim radnim mjestom zbog povećanoga nastavnog opterećenja. U više znanstveno zvanje može se napredovati istekom perioda od pet godina od prethodnoga izbora u zvanje. Ako ne postoje raspoloživi koeficijenti za napredovanje u znanstveno-nastavnome zvanju, nastavnik može zatražiti izbor u više znanstveno zvanje, na osobni zahtjev.

Pravilnikom o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja propisan je minimalni broj znanstvenih radova i kategorija časopisa prema indeksiranosti u kojima ti radovi trebaju biti objavljeni, da bi se ispunili uvjeti izbora u hijerarhiji znanstvenih zvanja (znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik, znanstveni savjetnik, znanstveni savjetnik u trajnom zvanju). Znanstvena djelatnost ERF-a pripada u područje društvenih znanosti.

Odlukom o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u znanstveno-nastavno zvanje (docent, izvanredni profesor, redoviti profesor, redoviti profesor u trajnom zvanju) propisani su minimalni kriteriji (broj aktivnosti/pokazatelja) koje pristupnik treba ispuniti u odnosu na:

- **Opće uvjete:** propisani broj sati održane nastave za svako zvanje; za prvi izbor u zvanje docenta održano nastupno predavanje; za ostala zvanja priloženi pozitivni rezultati studentskog ocjenjivanja nastavnikovoga rada.
- **Posebne uvjete: kriterije nastavnoga doprinosa:** mentorstvo izrade završnih ili diplomskih radova; objavljivanje rada u suautorstvu sa studentom iz područja teme završnoga ili diplomskoga rada; usavršavanje u znanstvenom području ili struci ili nastavi; objavljivanje znanstvene knjige, sveučilišnoga udžbenika ili sveučilišnoga priručnika u autorstvu ili suautorstvu; inoviranje nastavnoga sadržaja; mentorstvo izrade doktorskih disertacija; objavljivanje rada u suautorstvu sa studentom iz područja teme dokorskoga rada; recenziranje studijskih programa, odnosno članstvo u povjerenstvu za reakreditaciju studijskih programa; recenziranje znanstvene knjige, sveučilišnoga udžbenika ili sveučilišnoga priručnika; koordiniranje suradnje s nastavnim bazama.
- **Posebne uvjete: kriterije znanstveno-stručnoga doprinosa:** prezentiranje radova na znanstvenim ili stručnim skupovima; pozvana predavanja na međunarodnim znanstvenim ili stručnim skupovima; vođenje ili sudjelovanje u provedbi znanstvenoistraživačkih projekata MZOS-a; vođenje ili sudjelovanje u realizaciji znanstvenoga programa znanstvenih centara izvrsnosti, europskih i međunarodnih kompetitivnih projekata i projekata Hrvatske zaklade za znanost; uređivanje zbornika; recenziranje članaka u časopisima i zbornicima; recenziranje projekata; članstvo u organizacijskom ili programskom odboru znanstvenoga skupa; objavljivanje stručnih radova; dobivanje međunarodne ili istaknute domaće nagrade ili priznanja za znanstveni, nastavni ili stručni rad; sudjelovanje u programima popularizacije znanosti.
- **Posebne uvjete: kriterije institucijskoga doprinosa:** obnašanje čelne dužnosti; obnašanje voditeljske dužnosti na ustrojbenoj jedinici visokoga učilišta; članstvo u sveučilišnim tijelima i voditeljstva u tijelima na sastavnici; vođenje ili sudjelovanje u realizaciji sveučilišnih razvojnih projekata ili drugih stručnih projekata; sudjelovanje u vođenju alumni udruga; sudjelovanje u izradi i/ili izvedbi programa cjeloživotnoga obrazovanja; sudjelovanje u izradi i izvedbi programa transfera znanja i tehnologije; članstvo u međunarodnim ili nacionalnim tijelima za znanost i visoko obrazovanje; članstvo u uredništvu znanstvenih i stručnih časopisa; dobivanje nagrade ili priznanja akademskih institucija i udruga.

U svakom postupku izbora Fakultetsko vijeće donosi odluku o raspisivanju javnoga natječaja, te na prijedlog Odsjeka na kojem postoji potreba za izborom u zvanje, imenuje stručno povjerenstvo za provedbu postupka. Svaki natječaj objavljuje se na web stranicama Fakulteta, Narodnim novinama (Službeni list RH), u dnevnim novinama te na službenom

internetskom portalu za radna mjesta Europskoga istraživačkog prostora (EURAXESS). Stručno povjerenstvo sastoji se u pravilu od triju članova, koji moraju biti u istom ili višem zvanju od onoga u koji se pristupnik bira. Dva člana Povjerenstva nastavnici su ERF-a, a jedan član mora biti s druge institucije, ali iz istoga ili srodnoga znanstvenoga polja. Povjerenstvo detaljno razmatra pristigle prijave na natječaj i **odabire kandidata s najboljim postignućima** u odnosu na naprijed navedene propisane kvantitativne i kvalitativne uvjete za znanstvenu granu odnosno predmet za koji se bira. Izvješće Povjerenstva treba prihvatiti Fakultetsko vijeće.

Izvješće Povjerenstva o izboru u znanstveno zvanje nakon toga se prosljeđuje Matičnom odboru za polje pedagogije, edukacijsko-rehabilitacijske znanosti, logopedije i kineziologije, tijelu koje imenuje Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, a koje donosi konačnu odluku o izboru pristupnika u znanstveno zvanje. Fakultetsko vijeće nakon toga provodi izbor u znanstveno-nastavno zvanje te izvješće o izboru prosljeđuje Sveučilištu u Zagrebu, koje taj izbor treba potvrditi.

Ukoliko nema raspoloživih koeficijenata za napredovanje u znanstveno-nastavno zvanje, nakon pet godina od prethodnoga izbora u zvanje provodi se postupak reizbora. Kod postupka reizbora ne provodi se javni natječaj, ali se također formira stručno povjerenstvo na isti način kao i kod postupka izbora u viša zvanja te se evaluacija rada nastavnika vrši prema naprijed spomenutim kriterijima, propisanim u navedenim dokumentima.

Posebna se pažnja posvećuje regrutiranju znanstveno-nastavnoga podmlatka na Fakultetu. Statutom Fakulteta reguliran je postupak izbora kandidata u suradnička zvanja asistenta i poslijedoktoranda te izbora na odgovarajuća radna mjesta i praćenja njihova rada. Asistenti i poslijedoktorandi pomažu u provođenju dijela nastavnoga procesa, provjeri znanja te znanstvenoj i stručnoj djelatnosti Fakulteta. Njihov izbor provodi se također na temelju javnoga natječaja koji se objavljuje u Narodnim novinama, dnevnom tisku, na internetskoj stranici Fakulteta te na službenom internetskom portalu za radna mjesta Europskoga istraživačkog prostora. Asistent i poslijedoktorand **biraju se iz redova najuspješnijih studenata**. Osobu koja je završila diplomski sveučilišni studij, Fakultet može izabrati u zvanje asistenta te s njom zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme u trajanju od šest godina na suradničkom radnom mjestu asistenta. Asistent je dužan upisati i redovito pohađati doktorski studij. Osobu koja je završila doktorski studij, Fakultet može na temelju javnoga natječaja izabrati u zvanje poslijedoktoranda te s njom zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme u trajanju od najviše četiri godine na suradničkom radnom mjestu poslijedoktoranda. Na traženje voditelja znanstvenoga projekta, Fakultet može zaposliti asistenta ili poslijedoktoranda za rad na projektu na teret sredstava projekta i na rok koliko traje znanstveni projekt. Svaki asistent ima jednoga ili više mentora kojega imenuje Fakultetsko vijeće i koji prati rad asistenta. Svake godine Fakultet ocjenjuje rad asistenta. Ocjena se temelji na pismenom izvješću mentora u kojem se vrednuje njegova uspješnost u znanstvenom i nastavnom radu kao i uspješnost na poslijediplomskom studiju. Najmanje jednom u dvije godine Fakultetsko vijeće ocjenjuje rad mentora asistenta na temelju izvješća o radu te izvješća i ocjene asistenta o mentorstvu nastavnika. Mentor koji je dva puta ocijenjen negativno ne može više biti imenovan za mentora. Najmanje jednom u dvije godine poslijedoktorand podnosi Fakultetskom vijeću izvješće o svom radu, temeljem kojeg se vrednuje njegova uspješnost u znanstvenom i nastavnom radu. Ako Fakultetsko vijeće drugi puta negativno ocjeni rad asistenta ili poslijedoktoranda, pokreće se postupak redovitoga otkaza ugovora o radu (otkaz uvjetovan skrivenim ponašanjem radnika). Uvid u primjere dokumentacije u postupcima napredovanja u znanstveno-nastavno zvanje, postupka reizbora, postupka izbora poslijedoktoranda, postupka izbora i zapošljavanja asistenta te primjer vrednovanja rada asistenta bit će omogućen prilikom posjeta Povjerenstva Fakultetu.

Fakultet potiče izvrsnost u radu svojih nastavnika i suradnika, sukladno odredbama Pravilnika o nagradama i priznanjima ERF-a (2018). *Nagrada za životno djelo* dodjeljuje se nastavniku izabranomu u znanstveno-nastavno zvanje koji je svojim dugogodišnjim radom i postignućem dao izuzetan doprinos u djelovanju Fakulteta i promicao njegov položaj i ugled u zemlji i inozemstvu. Kriteriji za odlučivanje Povjerenstva su: više zvanje, duljina rada na Fakultetu, objava više znanstvenih radova (svih formata), više radova u međunarodno priznatim publikacijama, status časopisa u kojima su objavljeni radovi, drugi izuzetan doprinos u nekoj od djelatnosti kojom se Fakultet bavi. *Nagrada za posebna postignuća u znanstvenoistraživačkome radu* dodjeljuje se nastavniku koji je objavio radove u priznatim međunarodnim znanstvenim časopisima, osvojio nacionalne ili međunarodne nagrade za znanstvenoistraživački rad, pokazao izniman uspjeh u vođenju znanstvenoistraživačkih projekata i međunarodnoj suradnji Fakulteta, bio izuzetno uspješan mentor na doktorskom studiju, uključivao studente u znanstvene i razvojne projekte. Kriteriji za odlučivanje Povjerenstva su: veći broj radova objavljenih u priznatim međunarodnim časopisima, status časopisa u kojima su objavljeni radovi, voditeljstvo u kompetitivnim projektima, nacionalna i međunarodna prepoznatljivost (nagrade), značajno sudjelovanje u razvoju mladih znanstvenika. *Nagrada za uspješnog mladog znanstvenika* dodjeljuje se znanstveniku koji je u trenutku podnošenja prijedloga mlađi od 35 godina, a koji je pokazao izniman uspjeh u znanstvenoistraživačkome radu i međunarodnoj suradnji Fakulteta. Iznimnim uspjehom ocjenjuje se objavljivanje radova u priznatim međunarodnim znanstvenim časopisima, osvajanje nacionalne ili međunarodne nagrade za znanstvenoistraživački rad. Kriteriji za odlučivanje Povjerenstva su: broj i kvaliteta objavljenih znanstvenih radova, status časopisa u kojima su objavljeni radovi, rok završetka poslijediplomskoga studija, izuzetan angažman u radu projekta/projekata. *Nagrada za posebna postignuća u nastavnom radu* dodjeljuje se nastavniku kojeg su studenti (u anketi „papir-olovka“) ocijenili najvišom ocjenom ili nastavniku koji je značajno unaprijedio kvalitetu nastavnoga procesa i/ili rada sa studentima i time doprinio poboljšanju kvalitete nastavnoga procesa na Fakultetu. *Nagrada za ostala značajna postignuća* dodjeljuje se pojedincima ili grupama djelatnika Fakulteta koji su svojim

djelovanjem ostvarili značajna ostala postignuća na Fakultetu i Sveučilištu, u okviru šire društvene zajednice ili u međunarodnim okvirima.

Nagrade i priznanja dodjeljuju se na prijedlog dekana i ustrojbenih jedinica Fakulteta upućenih Povjerenstvu ERF-a za dodjelu nagrada i priznanja koje razmatra pristigle prijedloge i formulira konačan prijedlog koji potvrđuje Fakultetsko vijeće. Popis dodijeljenih nagrada i priznanja od 2015. do 2019. godine nalazi se u Prilogu 4.2.1.

4.3. Visoko učilište pruža podršku nastavnicima u njihovom profesionalnom razvoju

Elementi standarda

- *Visoko učilište pruža mogućnost unapređenja kompetencija nastavnika na razini sastavnice ili sveučilišta.*
- *Visoko učilište potiče vrednovanje i unapređivanje nastavnčkih kompetencija na temelju preporuka dobivenih procjenom kolega nastavnika u izvođenju nastave te na temelju rezultata studentskoga vrednovanja rada nastavnika.*
- *Nastavnici sudjeluju u međunarodnim programima mobilnosti, suradničkim projektima, mrežama i sl.*

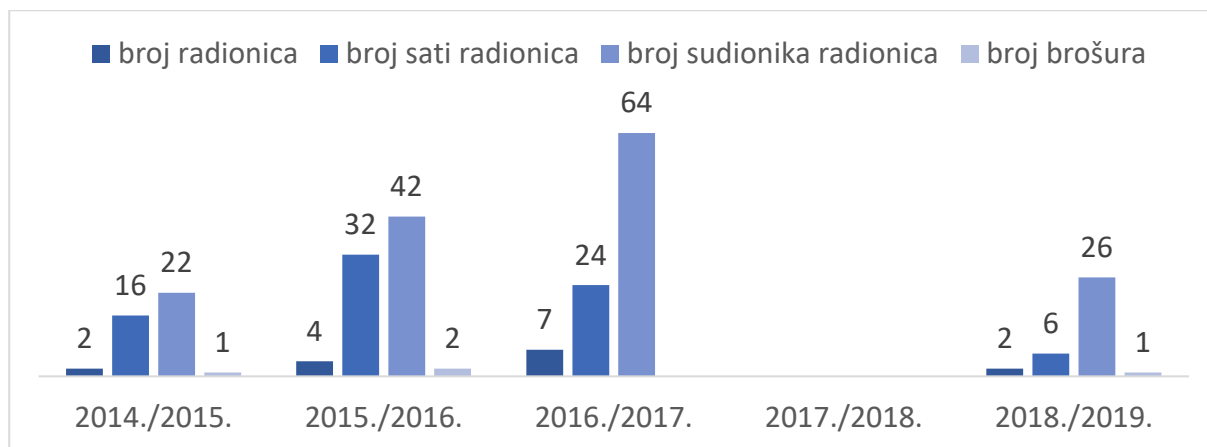
Izvršnost u znanstvenome, nastavnome i stručnome radu strateški je cilj koji Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet nastoji ostvariti pružanjem podrške razvoju profesionalnih kompetencija i postignuća svojih nastavnika.

Fakultet iz vlastitih sredstava podupire pohađanje edukacija usmjerenih unapređenju znanstvenih, nastavnih i stručnih kompetencija nastavnika. Osim što podupire odlaske nastavnika na razne edukacije, Fakultet i sam organizira različite edukacije za unapređenje kompetencija nastavnika. Cjelovit popis s podacima o sudionicima i organizatorima svih edukacija koje su u proteklih pet godina pohađali nastavnici ERF-a (ukupno 302 navoda sudjelovanja) prikazan je u Prilogu 4.3.1.

Edukacije usmjerene **jačanju kompetencija za istraživački rad** koje su nastavnici pohađali bile su usmjerene na jačanje njihovih metodoloških kompetencija za provođenje istraživanja (različitih metoda mjerenja, statističkih obrada i analiza, korištenje računalnih softwera), kompetencija vezanih uz prijave na natječaje za znanstvene projekte, pripremanje znanstvenoga rada za objavljivanje kao i unapređenjem kompetencija za uređivanje znanstvenih časopisa.

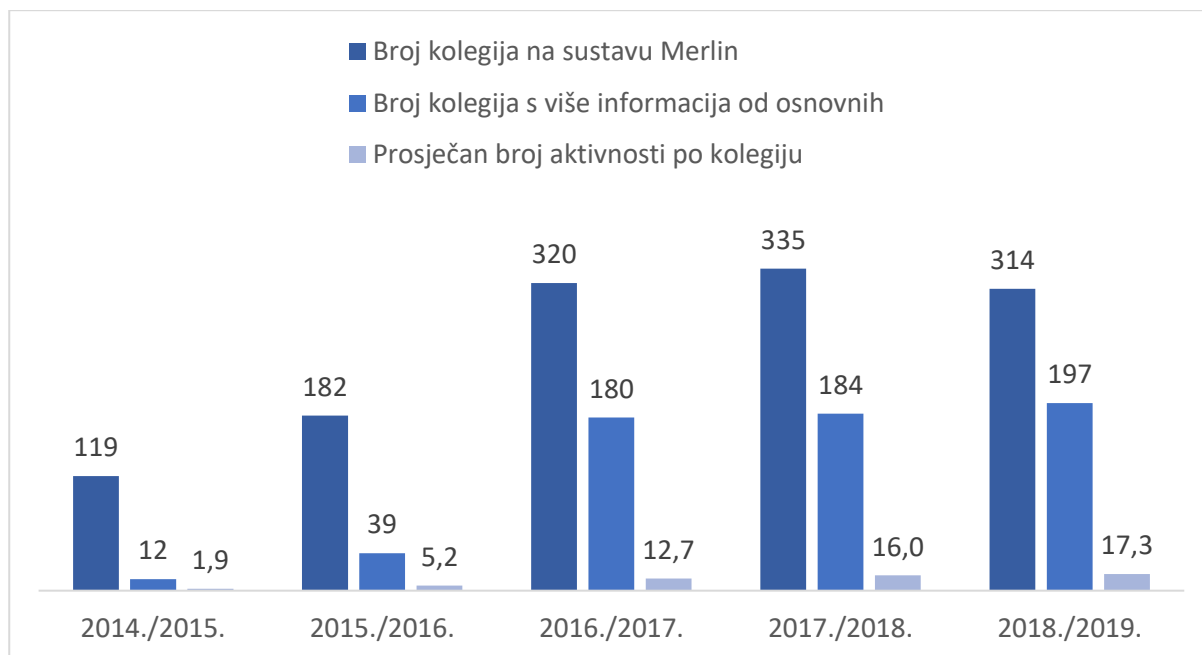
Edukacije za **jačanje kompetencija nastavnika za nastavni rad** bile su usmjerene na jačanje kompetencija u preddiplomskoj i poslijediplomskoj nastavi. Svake se godine oni nastavnici koji još nisu završili edukaciju Aktivno učenje i kritičko mišljenje uključuju u pohađanje te edukacije. Nastavnici na doktorskim studijima koji još nisu mentorirali ni jednog doktoranda pohađaju mentorske radionice. Teme edukacija u proteklih pet godina odnosile su se također i na definiranje ishoda učenja, pisanje udžbenika, unapređenje stručne prakse i e-učenje, a većina tih edukacija provedena je u organizaciji Fakulteta. Pritom posebno treba istaknuti aktivnosti koje su se provodile na ERF-u u cilju jačanja kompetencija nastavnika za e-učenje, odnosno poučavanje.

Naime, tijekom prethodnoga petogodišnjeg razdoblja dogodile su se velike promjene u organizaciji **e-učenja** na ERF-u, a najvažnija je uključivanje ERF-a kao institucijskoga korisnika u sustav e-učenja Merlin (sustav koji se temelji na sustavu otvorenog koda Moodle, a koji je razvio tim Centra za e-učenje Sveučilišnoga računskog centra). Time je omogućena i povezanost sustava ISVU i Merlina, što je olakšalo odnosno automatiziralo otvaranje kolegija i upis studenata u e-kolegije. Istovremeno, 2016./2017. akademske godine Uprava Fakulteta donosi odluku o obavezi postojanja svakog kolegija kao e-kolegija na Merlinu, s dostupnim barem minimumom podataka (podaci o nastavnicima, silabus, literatura). Kako bi se odluka mogla ostvariti, bilo je potrebno provesti niz aktivnosti za promociju e-učenja te za podizanje kompetencija nastavnika za e-nastavu. Svi su nastavnici dobili podršku u vidu niza temeljnih i naprednih tečajeva organiziranih na ERF-u. Izdano je nekoliko brošura za lakši rad. Kontinuiran prijenos informacija o raspoloživim izvorima za samostalno obrazovanje (Uglavnom Centra za e-učenje) doprinijelo je tome da su se mnogi nastavnici i dodatno ili temeljno samostalno obrazovali za provođenje e-nastave, te su je počeli sustavno i provoditi. Osobe zadužene za potporu nastavnicima kontinuirano se dodatno obrazuju te prate događanja i novosti Centra za e-učenje Sveučilišnoga računskog centra, ali se obrazuju za e-učenje i izvan sveučilišnoga sustava. U petogodišnjem razdoblju na ERF-u je za nastavnike održano **16 radionica o e-nastavi** u trajanju od **76 sati**, i ukupno **153 sudjelovanja**, te danas svi kolegiji imaju svoju inačicu na Merlinu.

Slika 4.3.1. Podaci o edukacijama u području e-učenja na ERF-u u petogodišnjem razdoblju

U promatranom razdoblju do 20 % nastave svakoga kolegija bilo je dozvoljeno izvoditi putem aktivnosti e-učenja. Mnogi nastavnici tu su mogućnost tada bili iskoristili da podignu svoje kolegije na višu razinu izvođenja e-nastave. Tijekom proteklih godina **broj kolegija otvorenih na Merlinu povećavao se**, što zbog interesa nastavnika za takav način rada, što zbog uvođenja obaveze otvaranja kolegija u akademskoj godini 2016./2017. **Nastavnici sve više razrađuju svoje kolegije** te se tako sa svakom akademskom godinom povećava i broj kolegija koji osim obaveznih aktivnosti (informacije o predmetu i nositeljima, literatura, sadržaj predmeta, forum za komunikaciju sa studentima) uvode i različite druge aktivnosti za e-učenje. **Prosječan broj aktivnosti po kolegiju kontinuirano raste od 2014. godine**, kako nastavnici unapređuju e-kolegije. Rabe se aktivnosti Datoteka, Forum, Oznaka, Stranica, Zadaća, Mapa, Mapa studenta, Baza podataka, Test, Knjiga, Wiki te Radionica.

Slika 4.3.2. Pregled aktivnosti e-učenja na ERF-u u petogodišnjem razdoblju

Uz edukacije i radionice za jačanje kompetencija u znanstvenom i nastavnom radu, nastavnici ERF-a u proteklih su pet godina pohađali brojne **edukacije i radionice za unapređenje stručnih kompetencija u područjima njihova interesa** (Prilog 4.3.1.). Te su edukacije bile usmjerene na usvajanje novih znanja i vještina u području prevencije, dijagnostike i tretmana različitih teškoća, odnosno poremećaja te metodologije izrade standarda zanimanja i standarda kvalifikacija u okviru Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.

Fakultet pruža podršku profesionalnom razvoju svojih nastavnika pružajući i financijsku podršku različitim aktivnostima. Uz edukacije za unapređenje kompetencija nastavnika, Fakultet iz vlastitih sredstava podupire odlaske nastavnika na konferencije, *lekturu* znanstvenih radova na engleskome jeziku prihvaćenih za objavljivanje u A1 časopisima, poglavlja u knjigama kod međunarodnih izdavača te projektnih prijava na natječaje, plaćanje školarina doktorskim studentima koji su zaposlenici ERF-a, organizaciju znanstvene konferencije ERFCO i studentskoga kongresa ERFUSS, kao i drugih

konferencija kojima je suorganizator; objavljivanje knjiga i triju znanstvenih časopisa čiji je Fakultet izdavač te dodjelu nagrada za izvrsnost u znanstvenome, nastavnome i stručnome radu. Fakultet također za potrebe znanstvenoga, nastavnoga i stručnoga rada nabavlja literaturu, časopise te računalne programe i informatičku opremu. Svakom je nastavniku na raspolaganju iz vlastitih sredstava Fakulteta 10.000,00 kuna godišnje u svrhu pohađanja edukacija i odlazaka na konferencije. Iznosi vlastitih sredstava koje je Fakultet u posljednjih pet godina uložio u razvoj svoje znanstvene, nastavne i stručne djelatnosti prikazani su u poglavlju 5.4. i Prilogu 5.4.1. U proteklih pet godina Fakultet je uložio u razvoj 3.400 000,00 kuna vlastitih sredstava, prosječno blizu 700.000,00 kuna godišnje.

Također, Fakultet je prije dvanaest godina zaposlio stručnu suradnicu za potporu znanstvenoistraživačkomu radu i međunarodnu suradnju. Budući da su se oba područja rada tijekom godina razvila, u Strateškome programu razvoja Fakulteta od 2019. do 2023. (strateški cilj: Unapređenje upravljanja i resursa) u planu je zapošljavanje još jednog suradnika, čime bi se svakim od dvaju područja bavio po jedan suradnik. Također je u proteklom razdoblju Fakultet iz vlastitih sredstava zaposlio u računovodstvu djelatnicu za financijsko administriranje projekata koja je u međuvremenu otišla, te je u planu zapošljavanje nove djelatnice.

Kao što je već ranije rečeno, **Fakultet nagrađuje** (Poglavlje 4.2.) **izvrsnost** svojih nastavnika u znanstvenome, nastavnome i stručnome radu, a jednako tako **poduzima i potrebne mjere** (Poglavlje 1.1.) kojima potiče nastavnike čija je nastava lošije ocijenjena na ulaganje dodatnih napora kako bi poboljšali kvalitetu svoje nastave.

Sukladno Statutu ERF-a, nastavnici Fakulteta izabrani u znanstveno-nastavno zvanje redovitoga profesora u trajnom zvanju, redovitoga ili izvanrednoga profesora imaju pravo na plaćenu **slobodnu studijsku godinu (sabbatical)** svakih šest godina rada na Fakultetu. Korištenje slobodne studijske godine odobrava Fakultetsko vijeće na prijedlog vijeća studija. Istovremeno slobodnu studijsku godinu mogu koristiti najviše ukupno tri nastavnika (sa svakog vijeća studija po jedan). Za vrijeme korištenja slobodne studijske godine obaveza je osigurati redovito obavljanje nastave i ispunjavanje drugih obveza odsutnoga nastavnika. Nakon iskorištene slobodne studijske godine nastavnik podnosi Fakultetskom vijeću izvješće. U proteklih pet godina ukupno je **devet** nastavnika ERF-a koristilo slobodnu studijsku godinu tijekom koje su nastavnici pripremili za objavljivanje ukupno 37 radova.

Fakultet potiče i mobilnost nastavnoga i nenastavnoga osoblja pružajući administrativnu podršku prilikom prijave, odabira i provedbe mobilnosti. Informacije o natječajima, stipendijama i mogućnostima sudjelovanja u mobilnosti objavljuju se redovito na mrežnim stranicama Sveučilišta u Zagrebu, kao i na mrežnim stranicama Fakulteta, uz detaljne upute. Stručna suradnica za međunarodnu suradnju dostupna je za konzultacije osobno ili putem maila tijekom cijele godine. Ured za međunarodnu suradnju Fakulteta pruža podršku kroz organizaciju i posredovanje u međunarodnoj razmjeni nastavnoga i nenastavnoga osoblja, koordinira sve međunarodne aktivnosti Fakultete te surađuje s uredima Sveučilišta u Zagrebu, nadležnim agencijama i ministarstvima. Također, Ured pravodobno obavještava zaposlenike o raspisanim natječajima na mrežnim stranicama Fakulteta i oglasnoj ploči Međunarodne suradnje, kao i na sjednicama Fakultetskog vijeća; izdaje pozivna pisma, potvrde o boravku i obavlja ostale poslove vezane uz administrativni i financijski aspekt za dolazne i odlazne mobilnosti.

Mobilnost se ostvaruje na temelju potpisanih međuinstitucijskih sporazuma. Fakultet vodi evidenciju svojih sporazuma o partnerstvu koja je dostupna studentima i nastavnicima na mrežnim stranicama i redovno se ažurira. Međunarodna odlazna mobilnost nastavnika najčešće se ostvaruje kroz programe za koje natječaj raspisuje središnji Ured za međunarodnu suradnju Sveučilišta u Zagrebu: Erasmus+ program (KA103 programske zemlje), Natječaja za akademsku mobilnost, Erasmus+ program (KA107 partnerske zemlje, bilateralna razmjena). Administrativnu podršku tijekom prijave i provedbe mobilnosti, uz središnji Ured, pruža i fakultetski Ured za međunarodnu suradnju.

Nastavnici većinom odlaze na kraće mobilnosti (do tjedan dana) u svrhu podučavanja, iako zadnjih godina češće radi stručnog usavršavanja u okviru Erasmus+ programa. Osim korištenja raznih programa mobilnosti, nastavnici često realiziraju mobilnost temeljem individualnim dogovorima sa stranim kolegama u svrhu zajedničkoga istraživanja, rada na projektu, održavanja nastave ili dogovora oko buduće suradnje. Osim individualne suradnje neki nastavnici vode grupe studenata na međunarodne radionice i organizirane studentske konferencije tijekom kojih posjećuju strana sveučilišta i stručne ustanove. Tijekom 2019. zabilježene su i duže mobilnosti nastavnika (pet mjeseci). Radi se o docentima koji su proveli dio akademske godine na stranim sveučilištima temeljem stipendija (Fullbright program, stipendije stranih vlada). Podaci o mobilnosti nastavnika prikazani su u tablici 4.3.1. u nastavku teksta te tablici 4.5. Analitičkoga priloga Samoanalizi.

Tablica 4.3.1. Mobilnost nastavnika i suradnika u posljednjih pet akademskih godina

	MOBILNOST NASTAVNIKA I SURADNIKA				MOBILNOST NENANSTAVNOGA OSOBLJA			
	ODLAZNA MOBILNOST		DOLAZNA MOBILNOST		ODLAZNA MOBILNOST		DOLAZNA MOBILNOST	
	Do 3 mjeseca	3 i više	Do 3 mjeseca	3 i više	Do 3 mjeseca	3 i više	Do 3 mjeseca	3 i više
2014./2015.	12		8		2			
2015./2016.	12		7	1	2		2	
2016./2017.	7		16		3		1	
2017./2018.	10	1	11		3			
2018./2019.	7	2	7					
UKUPNO	48	3	49	1	10		3	

Zadnjih nekoliko akademskih godina povećana je mobilnost nenastavnoga osoblja koje odlazi na jednotjedno stručno usavršavanje u okviru Erasmus+ programa (staff weeks). Rezultat je to pojačane aktivnosti na promicanju mobilnosti kod nenastavnoga osoblja pa su tako mobilnost radi stručnoga usavršavanja ostvarili djelatnici Računovodstva, Knjižnice, Ureda za međunarodnu suradnju i Studentske referade. Dobra praksa ERF-a, koja je rezultirala povećanjem broja odlaznih mobilnosti nenastavnoga osoblja, prepoznata je i na Sveučilištu te je stručna suradnica za međunarodnu suradnju ERF-a pozvana da održi izlaganje na Prvom danu međunarodne suradnje Sveučilišta u Zagrebu u prosincu 2018. o iskustvima ERF-a u motiviranju nenastavnoga osoblja na sudjelovanje u mobilnosti. Podaci o mobilnosti nenastavnoga osoblja prikazani su u tablici 4.3.1. u nastavku teksta te tablici 4.6. Analitičkoga priloga Samoanalizi.

Osim odlazne, Fakultet podržava i promiče i dolaznu mobilnost nastavnoga i nenastavnoga osoblja (tablica 4.3.1.). Dolazna mobilnost realizira se najčešće kroz Erasmus+ program, kao jednotjedni posjet radi održavanja nastave, a česti su i posjeti u svrhu stručnoga usavršavanja. Stručni posjeti uključuju i upoznavanje s radom Centra za rehabilitaciju ERF-a, koordinaciju posjeta inozemnih gostiju raznim udrugama i institucijama iz struke, u čemu podršku pruža Ured za međunarodnu suradnju Fakulteta. Također, dolazna mobilnost realizira se i temeljem individualnih dogovora s domaćim nastavnicima, pozvanih predavanja i sudjelovanja stranih predavača, profesora i stručnjaka na stručnim skupovima, konferencijama i projektnim sastancima. Fakultet ima dugogodišnju uspješnu suradnju s Američkim veleposlanstvom u Zagrebu te smo u okviru programa Fulbright ugostili nekoliko američkih profesora koji su proveli oko mjesec dana na ERF-u u svrhu održavanja nastave.

Sve dolazne i odlazne mobilnosti evidentira Ured za međunarodnu suradnju Fakulteta i dodatno upisuje u online bazu Evidencija međunarodne suradnje na stranicama Sveučilišta u Zagrebu. Sudionike mobilnosti obavještava Ured za međunarodnu suradnju o mobilnosti slanjem Obrasca za evidenciju mobilnosti.

Fakultet pruža administrativnu podršku prilikom prijave i provedbe projekata. Krajem 2015. usvojen je Protokol za prijavu, ugovaranje, vođenje i praćenje projekata ERF-a, kojemu je cilj bio sistematizirati i objediniti sve informacije vezane uz projekte, te najvažnije, opisati korak po korak procedure od prijave projekta, preko provedbe do završnih izvješća projekta. Protokol je ažuriran i dopunjen 2017. U većini slučajeva, Protokolom i popratnim obrascem za prijavu projekata, uspješno administriranje projektnih prijava i provedbe nekih projekata usmjeriti na stručnu službu za međunarodnu suradnju i projekte. Iako je Protokolom znatno poboljšana situacija što se tiče evidencije projekata i uvedene su procedure oko prijave projekata, i dalje je potrebno kontinuirano raditi na informiranju nastavnika o procedurama kako bi se olakšalo prikupljanje informacija potrebnih za razna izvješća. U bližoj budućnosti, predviđeno je uspostavljanje fakultetske online baze projekata koja će znatno olakšati administrativne procese i nastavnicima i stručnim službama podrške.

Sve organizacijske i administrativne poslove vezane uz međunarodnu mobilnost i administrativno vođenje projekata (potpisivanje sporazuma o suradnji, provođenje natječaja za mobilnosti studenta i (ne)nastavnoga osoblja, projektne aktivnost) u nadležnosti su jedne osobe, stručne suradnice za međunarodnu suradnju i projekte. Tek je usvajanjem novoga Statuta ERF-a, u lipnju 2020., kao jedna od stručnih službi u ustrojbenoj jedinici Odjel zajedničkih poslova, predviđen Ured za projekte i međunarodnu suradnju. Ured se i dalje sastoji od samo jednog zaposlenika, što je nedovoljno s obzirom na opseg, složenost i raznolikost poslova koje obavlja. Neophodno je, u što kraćem roku, zapošljavanje dodatnoga administrativnog kadra za provođenje svih aktivnosti Ureda kojih ima sve više.

4.4. Prostor, oprema i cjelokupna infrastruktura (laboratoriji, informatička služba, radilišta i sl.) odgovarajući su za provedbu studijskih programa i osiguravaju postizanje predviđenih ishoda učenja te realizaciju znanstvene/umjetničke i stručne djelatnosti

Elementi standarda

- *Visoko učilište planira i unapređuje infrastrukturni razvoj u skladu sa strateškim ciljevima.*
- *Prostor, oprema i cjelokupna infrastruktura (laboratoriji, informatička služba, radilišta i sl.) odgovarajući su za provedbu studijskih programa i osiguravaju postizanje predviđenih ishoda učenja.*
- *Prostor, oprema i cjelokupna infrastruktura (laboratoriji, informatička služba, radilišta i sl.) odgovarajući su za realizaciju znanstvene/umjetničke i stručne djelatnosti.*

Na postojećoj lokaciji u Sveučilišnom kampusu Borongaj, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet djeluje od 2007. godine, kada su zgrade bivše vojarne preuređene za obavljanje znanstveno-nastavne i stručne djelatnosti Fakulteta.

Rad Fakulteta odvija se u dvjema zgradama – glavnoj zgradi (2500 m²) i zgradi Centra za rehabilitaciju (775 m²), a dva od šest laboratorija ERF-a djeluju izvan ovih lokacija.

U prostoru glavne zgrade Fakulteta smješteno je osam predavaonica (tri u podrumu, četiri u prizemlju i jedna na prvom katu), jedna informatička učionica sa 30 računala, 39 nastavničkih kabineta, od kojih u trima djeluju istraživački laboratoriji; jedna prostorija za sastanke, 14 prostorija stručnih službi i uprave Fakulteta, biblioteka te skladište i arhiva. Studentima su na raspolaganju dvije prostorije (za potrebe rada Studentskoga zbora te udruge Pupovci) i prostor hodnika sa 20 računala. U zgradi Centra za rehabilitaciju smještene su dvije predavaonice. Površina navedenih prostorija navedena je u Tablici 4.8. Analitičkoga priloga Samoanalizi.

Djelatnici (nastavnici, administracija i Centar) koriste ukupno 180 računala. Sva računala na Fakultetu imaju sljedeće karakteristike; operativni sustav je MS Windows 7 i MS Windows 10. Sva računala opremljena su paketom MS Office 365 te aplikacijama za svakodnevni rad poput Adobe Acrobat reader, VLC player, 7-zip, Google Chrome, Mozilla Firefox. Uz navedene aplikacije koriste se još i Adobe Photoshop (1 licenca), Acrobat pro (1 Licenca), Abbyy Fine reader (2 licence), Jaws (1 licenca), NVivo (5 licenci), SPSS (8 licenci), Metel (program za knjižnicu) te Wintask – podrška poslovanju.

Predavaonice su opremljene računalima i projektorima te zvučnicima. U dvoranama je ukupno 10 računala i 10 projektor. Studentima je na raspolaganju 50 računala. Na računala u računalnoj dvorani instaliran je i SPSS (30 + 1 licenca) za potrebe nastave. Od ostale opreme treba još spomenuti 11 servera (Win + Linux), 70 printera, tri studomata, dvije kiosk evidencije te 20 prijenosnih računala.

Od **šest istraživačkih laboratorija** ERF-a, dva djeluju izvan glavne zgrade i zgrade Centra za rehabilitaciju: Laboratorij za psiholingvistička istraživanja POLIN, za kojega Fakultet unajmljuje oko 85 m² prostora u obližnjoj zgradi BioCentra na Kampusu, te Laboratorij za istraživanje dječje komunikacije LIDEK (76m²), koji djeluje u prostorima Hrvatskoga instituta za mozak. Od preostalih četiriju laboratorija, tri djeluju u prostorima glavne zgrade (Laboratorij za slušnu i govornu akustiku, Laboratorij za istraživanje hrvatskoga znakovnog jezika i kulture gluhih HZJ LAB, te Laboratorij za preventijska istraživanja PREVLAB, svaki po cca 20 m², koji su ujedno i kabineti nastavnika, a jedan (Laboratorij za istraživanje potpomognute komunikacije, AAC-LAB, cca 15 m²) djeluje u prostorima Centra za rehabilitaciju.

Laboratoriji ERF-a imaju opremu, nabavljenu iz sredstava projekata, koja zadovoljava njihove aktualne potrebe u znanstvenome radu, no uskoro će je trebati obnoviti. U Prilogu 5.1.1. prikazani su podaci o prostoru, opremi, istraživačkim i nastavnim aktivnostima u okviru laboratorija ERF-a. U posljednjih pet godina 24 projekta ERF-a provodila su se u okviru navedenih laboratorija; objavljen je ukupno 81 znanstveni rad. Iz istraživačkih aktivnosti laboratorija proizašli su brojni završni radovi studenata: šest doktorskih disertacija, šest specijalističkih završnih radova te 134 diplomska rada. Za izvođenje nastave u značajnom broju kolegija koristi se oprema laboratorija, a spoznaje dobivene u istraživanjima laboratorija ugrađuju se u nastavne sadržaje.

U zgradi **Centra za rehabilitaciju** nalazi se 12 kabineta za klinički rad (v. poglavlje 1.5), Laboratorij za potpomognutu komunikaciju te dvije predavaonice (Mljet i Plitvice), koje se koriste za potrebe održavanja nastave i drugih edukativnih i projektnih aktivnosti. Četiri kabineta Centra opremljena su jednosmjernim staklom. Prostorije u kojima se nalaze jednosmjerna stakla međusobno su povezane audio sustavom tako da manje skupine studenata tijekom kliničkih vježbi neometano mogu sudjelovati u praktičnome radu, promatrajući dijete/osobu/obitelj i stručnjaka iza jednosmjernoga stakla, što značajno unapređuje nastavni rad. U planu je opremanje Centra i video sustavom koji će omogućiti snimanje i promatranje kliničkoga rada u realnom vremenu iz više prostorija ERF-a, čime će veći broj studenata moći istovremeno promatrati postupke procjene ili pružanja podrške korisnicima, odnosno sudjelovati na vježbama iz različitih predmeta. Standardna oprema svih kabineta u Centru podrazumijeva računalo koje je spojeno s pisačem te opremu potrebnu za izradu individualiziranih materijala za rad s korisnicima. Kabinet za poremećaj iz spektra autizma raspolaže s dvije video kamere.

Svi kabineti u kojima se pruža usluga razvojne procjene opremljeni su standardiziranim mjernim instrumentima od kojih one najučestalije korištene navodimo u nastavku (Kabinet za razvojnu procjenu i podršku, Kabinet za ranu komunikaciju, Logopedski kabinet, Kabinet za poremećaj iz spektra autizma, Kabinet za oštećenja vida, Kabinet za psihomotoričku stimulaciju):

- Test razumijevanja gramatike, 2. verzija, hrvatsko izdanje;
- Peabody slikovni test rječnika – III, hrvatsko izdanje;
- Nove Reynell razvojne jezične ljestvice, hrvatsko izdanje;
- Komunikacijske razvojne ljestvice;
- Test za procjenjivanje predvještina čitanja i pisanja;
- Opservacijski protokol za dijagnostiku autizma, drugo izdanje;
- Progresivne matrice u boji;
- Razvojni test Čuturić;
- Test spremnosti za školu;
- Wechslerov test inteligencije za djecu, četvrto izdanje;
- WPPSI – III ljestvice inteligencije;
- Bender-Gestalt test (B – G);
- SNAP-IV skala procjene za roditelje;
- Beery-Buktenica test vizualno-motoričke integracije;
- Bruininks-Oseretsky Test of Motor Proficiency 2, kratka verzija;
- ASQ-3 i ASQ:SE-2;
- WATI (2017).

Oko 900 -1000 korisnika godišnje koristi usluge prevencije, procjene, terapije i/ili savjetovanja u Centru u periodu od 2015. do 2019. godine (opširnije o kliničkome radu i uslugama Centra u poglavlju 1.5.).

U razdoblju od 2015. do 2019. godine, u Centru se godišnje održavala nastava iz 40-ak predmeta preddiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih programa koje provodi Fakultet (v. Poglavlje 5.5.).

U Centru se također provode i znanstveni i stručni projekti, u kojima redovito sudjeluju i studenti. U razdoblju od 2015. do 2019. godine u Centru se provodilo ukupno 13 projekata (opširnije u poglavlju 1.5.); ukupno je 28 studenata izradilo svoje diplomske radove temeljem podataka ili istraživanja provedenih u Centru (v. Poglavlje 5.5.).

Obzirom na rast broja usluga u Centru, kao i povećanje broja stručnih suradnika, Centar za rehabilitaciju uskoro će zahtijevati povećanje prostornih kapaciteta.

Razvoj resursa jedan je od važnih strateških ciljeva Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta. Strateškim programom razvoja ERF-a od 2019. do 2023. godine razrađeni su specifični ciljevi u području unapređenja financijskih, pravnih, prostornih, kadrovskih resursa i opreme. Akcijski plan ostvarivanja strateških ciljeva od srpnja 2020. do srpnja 2021. sadrži i izvješće o ostvarenju ciljeva u periodu od srpnja 2019. do srpnja 2020. te daljnju razradu mjera za naredni jednogodišnji period. Iz ovih je dokumenata vidljivo da je glavni prioritet u sadašnjem trenutku unapređenje prostornih kapaciteta – izgradnja dodatne etaže od oko 900 m², s novom knjižnicom, prostorima za laboratorije, kabinete nastavnika te predavaonice. Priprema projektne dokumentacije za nadogradnju glavne zgrade Fakulteta završila je, i u tijeku je ishodovanje potrebnih dozvola za gradnju. U izgradnju i opremanje nove etaže zgrade bit će potrebno investirati oko sedam milijuna kuna. Kako je Centar za rehabilitaciju važna kliničko-nastavna i istraživačka baza ERF-a, planira se također i njegovo skoro opremanje video sustavom u vrijednosti od oko 225.000,00 kuna, koji će omogućiti snimanje i opservaciju kliničkoga rada iz drugih prostorija na Fakultetu, s ciljem proširivanja mogućnosti provođenja studentskih vježbi i istraživanja. Obnavljanje opreme u kabinetima nastavnika i prostorima koje koriste studenti te postojećega fonda dijagnostičkih instrumenata i literature, dio je kontinuiranih redovitih aktivnosti na Fakultetu u ovom području. U 2019. i 2018. godini (Tablica 4.12. Analitičkoga priloga Samoanalizi) Fakultet je uložio godišnje oko 300.000,00 kuna u nabavku novih računala, a u nabavku softwera u posljednjih pet godina utrošeno je nešto više od 200.000,00 kuna (Prilog 5.4.1.).

4.5. Knjižnica i njezina opremljenost te pristup dodatnim sadržajima osiguravaju dostupnost literature i knjižničnih usluga za potrebe kvalitetna studiranja i kvalitetne znanstveno-nastavne / umjetničko-nastavne djelatnosti

Elementi standarda

- *Knjižnica i njezina opremljenost te dodatni sadržaji osiguravaju zahtjeve kvalitetna studiranja.*
- *Knjižnica i njezina opremljenost te dodatni sadržaji osiguravaju zahtjeve kvalitetne znanstveno-nastavne / umjetničko-nastavne djelatnosti.*

Knjižnica Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta ustrojbeno je jedinica fakulteta koja obavljanjem knjižnične djelatnosti i koordiniranom suradnjom s drugim ustrojbenim jedinicama fakulteta osigurava uvjete i realizaciju znanstvenoistraživačke, nastavne, stručne, obrazovne i izdavačke djelatnosti Fakulteta. Knjižnica ima voditelja knjižnice koji je odgovoran za njezin rad, a potporu radu knjižnice, kao savjetodavno tijelo, daje Odbor za Knjižnicu.

Prostor knjižnice, ukupne površine 123 m², smješten je u suterenu zgrade Fakulteta. Sva knjižnična građa nalazi se u prostoru površine 95 m² gdje je smještena na knjižnične police i raspoređena prema vrsti građe i zbirka. Građa je dobro zaštićena od izravne svjetlosti, dok je sam prostor adekvatno osvijetljen i pregledan te omogućuje lako snalaženje korisnicima. U prostoru knjižnice nalazi se i čitaonica namijenjena radu studenata, površine 28 m², opremljena s dvadeset sjedećih mjesta, jednim računalom, jednim e-povećalom za slabovidne osobe, te jednim laptopom. U prostoru knjižnice nalaze se još dva sjedeća mjesta za korisnike, jedno računalo za posudbu, te jedno računalo za voditelja knjižnice.

Prostor namijenjen čitaonici još uvijek je nedostatan, što je bila i jedna od primjedaba iz prethodne reakreditacije. Međutim, sve do sada nije bilo mogućnosti poboljšanja prostornih uvjeta rada knjižnice. Sada je u tijeku prikupljanje potrebne dokumentacije za nadogradnju još jedne etaže zgrade, na kojoj će biti smještena i nova knjižnica. Dvadeset i jedno računalo namijenjeno radu studenata koje se sada nalazi na hodniku ispred prostora knjižnice bit će preseljeno u novi prostor te će se time već vrlo dobra tehnička opremljenost dodatno poboljšati. Također, dodatni prostor otvorit će nove mogućnosti za stvaranje vizualnoga identiteta knjižničnih zbirki i osigurati održivi razvoj knjižničnoga fonda.

Fond knjižnice broji 10.257 svezaka omeđenih publikacija, od toga 308 magistarskih i doktorskih radova, 4.203 sveščića časopisa, te 12 naslova audio-vizualne građe. Većina građe nalazi se u slobodnom pristupu, pa je korisnici mogu slobodno pregledavati, a manji dio građe, kao što su ocjenski radovi, referentna, vrijedna i unikatna građa te mjerni instrumenti, nalazi se u zatvorenom pristupu, pa se za njezino korištenje potrebno obratiti knjižničaru. Knjižnica osigurava 1.255 svezaka građe za 549 naslova obvezne literature. Osim fizičkih primjeraka građe, studentima i nastavnicima putem nacionalne i sveučilišne licence dostupne su i elektroničke baze podataka s oko 45 tisuća elektroničkih časopisa s cjelovitim tekstom i oko 170 tisuća elektroničkih knjiga. Također, vrijedan izvor informacija su i ocjenski radovi studenata ERF-a pohranjeni u digitalnom repozitoriju Fakulteta u sklopu platforme DABAR. Treba istaknuti da trenutno pohranjenih 606 ocjenskih radova karakterizira visoka regionalna i međunarodna vidljivost i doseg.

Fond knjižnice nadopunjuje se kupnjom, darovima, razmjenom te izdavačkom djelatnošću Fakulteta. Fakultet je u razdoblju od posljednjih pet godina prosječno godišnje izdvojio 50 tisuća kuna za nabavu novih naslova. Navedena sredstva pretežno su iskorištena za nabavu omeđenih publikacija, podjednako za potrebe nastavne i znanstvenoistraživačke djelatnosti. Nabava novih naslova serijskih publikacija u manjoj se mjeri ostvarivala kupnjom, a u većoj mjeri razmjenom za časopise fakulteta: Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja, Kriminologija i socijalna integracija te Logopedija. Sva tri časopisa objavljuju se u digitalnom obliku na platformi Hrčak. Osim navedenih časopisa, Fakultet izdaje i druge publikacije – znanstvene i stručne knjige, udžbenike, prijevode knjiga i mjerne instrumente. U posljednjih pet kalendarskih godina Fakultet je izdao tri znanstvene knjige, jedanaest stručnih knjiga te tri visokoškolska udžbenika prvenstveno namijenjena studentima ERF-a. Popis spomenutih publikacija naveden je u Prilogu 5.1.4.

Promatrajući fizičku očuvanost, sadržajnu suvremenost i broj primjeraka građe, fond knjižnice može se ocijeniti vrlo dobrom ocjenom. Sredstva koja se godišnje izdvajaju za nabavu adekvatna su za postepeno osuvremenjivanje fonda. U srednjoročnome razdoblju prioritet će trebati staviti na nabavu onih naslova obvezne literature kojih ima u manjem broju, kako bi se povećala njihova dostupnost. Potrebno je uložiti dodatni napor kako bi se povećao broj visokoškolskih udžbenika čiji su autori nastavnici ERF-a. Detaljan uvid u stanje i potrebe fonda knjižnice, koji će sadržavati i buduće planove nabave, bit će ostvaren krajem 2020. godine u postupku revizije cjelokupnoga knjižničnog fonda.

Posudba građe, kao uostalom i cjelokupno poslovanje, uređena je novim Pravilnikom o radu knjižnice koji je usvojen u studenome 2019. godine, i predviđa mogućnost posudbe većega broja primjeraka, uzimajući u obzir specifičnosti građe i interes korisnika. Dostupnost građe može se saznati izravnim upitom u knjižnici ili pretraživanjem online kataloga knjižnice. Krajem 2019. godine, posredstvom Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, katalog knjižnice integriran je u objedinjenu tražilicu EBSCO Discovery Service čime su povećani doseg i vidljivost fonda knjižnice. Radno vrijeme knjižnice je od 8 do 18 sati, svaki dan od ponedjeljka do petka. Kako knjižnica trenutno ima jednoga zaposlenog, navedeno radno vrijeme osigurava se i radom naših studenata.

Iako rad studenata u knjižnici ima pozitivan učinak na približavanje knjižnice studentskoj populaciji i stvaranje opuštenije radne atmosfere, zbog veće dostupnosti usluga knjižnice njezinim korisnicima, posebno izvanrednim studentima i doktorskim studentima, koji zbog posla imaju ograničene vremenske mogućnosti dolaska u knjižnicu, dugoročno rješenje pronašlo bi se u zapošljavanju dodatnog stručnog osoblja.

Knjižnica posebnu važnost pridaje pružanju informacijsko-referalnih i informacijsko-edukacijskih usluga. Korisnici knjižnice svakodnevno mogu dobiti odgovore na svoje upite, a za njih se vrše i tematska pretraživanja ili pruža potpora i savjeti u provođenju istih. Početkom svake akademske godine organiziraju se obilasci knjižnice za studente pri čemu ih se upoznaje s prostorom, razmještajem građe, osnovama rada knjižnice te uvjetima posudbe i povrata. Voditelj knjižnice, kao gost predavač na kolegiju Praktikum akademskih vještina održava predavanje o pretraživanju elektroničkih baza podataka i drugih informacijskih izvora, navođenju i citiranju, kao i ostalim važnim temama iz područja informacijske i akademske pismenosti. Naprednija znanja i vještine o navedenim temama studenti mogu steći u individualnim radionicama koje su

im na raspolaganju. Knjižnica pruža i bibliometrijske usluge za nastavnike Fakulteta i one uključuju provođenje bibliometrijskih analiza te izdavanje bibliometrijskih potvrda. Također, nastavnike se kontinuirano obavještava o novostima iz područja znanstvenoga objavljivanja, pristupa novim informacijskim izvorima, mogućnostima korištenja novih softvera, odnosno knjižnica im pruža potporu u ostvarivanju znanstvenoistraživačke, nastavne i stručne djelatnosti. Uključenost knjižnice u informacijsko i akademsko opismenjavanje te procese povećanja razine kvalitete na Fakultetu vrlo je zadovoljavajuća, te se isto očekuje i u daljnjem osmišljavanju sustavnih programa informacijske i akademske pismenosti za studente.

4.6. Visoko učilište racionalno upravlja financijskim resursima

Elementi standarda

- *Financijska održivost i učinkovitost vidljiva je u svim aspektima rada visokoga učilišta.*
- *Visoko učilište transparentno, učinkovito i svrsishodno upravlja financijskim resursima.*
- *Dodatni izvori financiranja koriste se za razvoj i unapređivanje visokoga učilišta.*
- *Dodatni izvori financiranja osigurani su preko domaćih i međunarodnih projekata, suradnje s industrijom, lokalnom zajednicom i sl.*

Unapređenje upravljanja, financijskoga poslovanja i infrastrukture važni su ciljevi Fakulteta koji se najvećim dijelom realiziraju kroz opći cilj **Unapređenje upravljanja i resursa** u Strateškome planu razvoja Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta 2019. – 2023. Kroz specifične ciljeve želi se stvoriti optimalne uvjete poslovanja, postići učinkovitu uporabu i investiranje u postojeće resurse, te stvoriti vlastite, nove resurse za ulaganje u daljnji razvoj znanstvene, nastavne i stručne djelatnosti kako bi se učvrstila pozicija Fakulteta kao međunarodno prepoznatoga po izvrsnosti u znanstvenoistraživačkome i nastavnome radu te profesionalnome utjecaju na okruženje u kojem djeluje.

Jedan je od bitnih posebnih ciljeva je i proširivanje korištenja informacijske tehnologije kojom bi se smanjilo administrativno opterećenje nastavnika i olakšala međusobna komunikacija te transparentnost poslovanja.

Fakultet, kao javna ustanova i proračunski korisnik, u svome financijskom poslovanju poštuje Zakon o proračunu (NN 87/08, 136/12, 15/15), Zakon o izvršavanju Državnoga proračuna Republike Hrvatske za 2018. godinu (NN 113/18, 111/19), Zakon o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru (NN 78/15, 102/19), Zakon o fiskalnoj odgovornosti (NN 111/18) te niz drugih zakona i propisa.

Fakultet uredno priprema godišnje financijske planove, objavljuje godišnja financijska izvješća, izrađuje planove nabave, vodi registar sklopljenih ugovora javne nabave. U pripremi tih dokumenata sudjeluju sve ustrojbene jedinice kako bi se osigurala transparentnost poslovanja, a služba za računovodstveno-financijske poslove redovito analizira rezultate financijskoga poslovanja i o tome informira dekana i nadležne institucije. Kako bi planiranje bilo učinkovito, krajem svake kalendarske godine voditelji ustrojbenih jedinica koordiniraju izradu financijskih planova i planova nabave na razini svoje ustrojbene jedinice, u svrhu izrade financijskoga plana i plana nabave cijeloga Fakulteta, u skladu s propisima i internim aktima. Na Fakultetu se redovito provodi i vanjska državna računovodstvena revizija (posljednji je put provedena 2015. godine za 2014.godinu) te se prema nalazima i preporukama poduzimaju radnje za otklanjanje nedostataka i unapređenje poslovanja.

Fakultet ostvaruje prihode iz više izvora financiranja, a s obzirom da posluje kao neprofitna organizacija i dodatni se vlastiti prihodi ostvareni na tržištu koriste za razvoj i unapređenje svih djelatnosti. Iznosi izdvajanja financijskih sredstava od prihoda ostvarenih iz različitih izvora financiranja, a za zajedničke potrebe i razvoj Fakulteta, određuju se u skladu s Pravilnikom o mjerilima i načinu raspodjele prihoda ostvarenih na tržištu od obavljanja vlastite djelatnosti. Kako je pravilnik zastario, u tijeku je izrada novoga, a za aktualne i opravdane potrebe dekan donosi Odluke o raspodjeli sredstava u skladu s financijskim stanjem Fakulteta. Odlukama su obuhvaćeni prihodi od znanstvenih projekata, stručnih projekata, stručnih poslova i sl., prihodi od izdavačke djelatnosti, prihodi od kotizacija, prihodi od cjeloživotnoga učenja, poslijediplomskih doktorskih i specijalističkoga te izvanrednih studija.

Stupanj autonomnosti i fleksibilnosti u financijskome poslovanju određen je omjerom proračunskih i vlastitih prihoda. Radi povećanja stupnja autonomnosti i fleksibilnosti Fakulteta u financijskom poslovanju potrebno je raditi na daljnjem povećanju udjela vlastitih prihoda u ukupnome prihodu. Oko 50 % vlastitih prihoda čine prihodi od participacije školarina, u što su uključene školarine za preddiplomske, diplomske, poslijediplomske specijalističke studije i poslijediplomske doktorske studije te ostali prihodi vezani uz upis studenata. Navedena struktura vlastitih prihoda zadovoljava, ali treba poraditi na povećanju prihoda, a posebno na povećanju prihoda od međunarodnih projekata te prihoda od komercijalnih projekata i drugih oblika suradnje s gospodarstvom.

Ukupni **prihodi** Fakulteta u 2018. godini iznosili su 27.957.007,03 kuna, a ukupni **rashodi** u istoj godini 27.357.245,44 kuna. Za rashode za zaposlene utrošeno je 20.929.411,06 kuna odnosno 75 % ukupnih rashoda, za materijalne rashode i energiju utrošeno je 394.074,45 kuna, što čini 1 % ukupnih rashoda, za usluge je utrošeno 2.913.673,05 kuna odnosno 10 % ukupnih rashoda. Rashodi za nabavu nefinancijske imovine iznose 465.269,09 kuna, odnosno 2 % ukupnih rashoda.

Iz državnoga proračuna (prihodi iz državnoga proračuna + prihodi iz proračuna ostalih javnih izvora) financirano je 80 % ukupnih rashoda, dok je 20 % financirano iz ostalih (vlastitih) izvora financiranja.

Ukupni **prihodi** Fakulteta u 2019. godini iznosili su 29.264.843,18 kuna, a ukupni **rashodi** 31.312.762,40 kuna. Za rashode za zaposlene utrošeno je 22.890.609,74 kuna odnosno 73 % ukupnih rashoda, za materijalne rashode i energiju utrošeno je 407.060,87 kuna, što čini 1 % ukupnih rashoda, za usluge je utrošeno 3.998.675,13 kuna, odnosno 13 % ukupnih rashoda. Rashodi za nabavu nefinancijske imovine iznose 345.339,35 kuna, odnosno 1 % ukupnih rashoda. Iz državnoga proračuna (prihodi iz državnoga proračuna + prihodi iz proračuna ostalih javnih izvora) financirano je 75 % ukupnih rashoda, dok je 25 % financirano iz ostalih (vlastitih) izvora financiranja. Iako je veći iznos rashoda od prihoda, Fakultet je imao pozitivan saldo na kraju 2019. godine u iznosu od 1.545.485 kuna, što je vidljivo iz financijskoga izvješća. Negativna razlika između prihoda i rashoda u 2019. godini nastala je zbog kašnjenja u projektom financiranju i objašnjena je u Bilješkama uz Financijsko izvješće Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu za 2019. godinu. Naime, pri prijavi i potpisivanju ugovora za projekte kojima je Fakultet nositelj, a financirani su od strane Hrvatske zaklade za znanost, sredstvima EU-a, UNICEF-a i drugih, traži se spremnost fakulteta da iz vlastitih sredstava podmiri troškove provođenja aktivnosti i plaće zaposlenika na projektu, što se refundira nakon prihvaćenih kvartalnih, polugodišnjih i godišnjih izvješća.

Ostale izvore financiranja čine: vlastiti prihodi (prihodi od školarina poslijediplomskih studija, znanstvenih i stručnih projekata, edukacija za potrebe usavršavanja, prihodi od najma), namjenski prihodi (prihodi po posebnim propisima – participacija školarina preddiplomskih i diplomskih studija itd.) i ostalo (donacije, provjere diploma itd.).

Prihodi od participacije školarina namijenjeni su podizanju kvalitete nastavne djelatnosti, kao što su studentski projekti, podizanje studentskoga standarda obnovom učionica, nabavka i održavanje informatičke opreme za potrebe studenata, poticanje aktivnosti studentskih udruga i izvannastavnih aktivnosti (sportskih i umjetničkih), financiranje studentskih izlaganja na kongresima i sl.

Fakultet je u svome računovodstvenom sustavu ustrojio analitičko praćenje prihoda i rashoda po svim izvorima financiranja i u koordinaciji je sa službom nabave; računi se plaćaju internetskim bankarstvom uz kontrolu voditeljice Računovodstveno-financijske službe i dekana. Uz vlastita sredstva Fakultet za svoj razvoj koristi i sredstva domaćih i međunarodnih projekata iz nacionalnih fondova i fondova Europske unije.

Projekti u kojima je Fakultet voditelj ili partner nemaju karakter kapitalnih projekata koji bi Fakultetu osigurali kapitalnu opremu u vrijednosti preko 200.000,00 kn. Financijski prihod odnosi se prvenstveno na pokrivanje troškova projektnih aktivnosti u što ulazi i financiranje putovanja i izdavanje određenih edukativnih i znanstvenih publikacija te diseminiranje novih spoznaja, pokrivanje materijalnih troškova, te troškova poslovanja. Također se nabavljaju i sredstva za rad u vidu prijenosnih računala, kamera i sl., čime se doprinosi boljoj opremljenosti Fakulteta i boljim uvjetima rada nastavnika i studenata.

Financijsko ulaganje Fakulteta iz vlastitih sredstava usmjereno je na poticanje znanstvene produktivnosti znanstveno-nastavnoga i suradničkoga osoblja, na povećavanje nastavničkih i stručnih kompetencija zaposlenika, poticanje znanstvenoga i stručnoga rada studenata, studentskih udruga, osuvremenjivanje knjižničnoga fonda, obnavljanje informatičke opreme i nabavka opreme za laboratorije i rad u Centru za rehabilitaciju, a dugoročno – ulaganje u infrastrukturu, izgradnja i uređivanje novih prostora kojima bi se omogućilo dodatno osuvremenjivanje nastavnoga procesa u skladu s aktualnim trendovima, ali i osiguralo nužne uvjete za izvođenje nastave. Za tu svrhu je Fakultet 2018. godine osigurao dio sredstava preko Natječaja Ministarstva obrazovanja u iznosu od 2.000.000 kuna za nadogradnju Fakulteta, što je prioritetno financijsko ulaganje u narednom razdoblju.

5. ZNANSTVENA / UMJETNIČKA DJELATNOST

5.1. Nastavnici i suradnici zaposleni na visokom učilištu posvećeni su postizanju visoke kvalitete i kvantitete znanstvenoga istraživanja

Elementi standarda

- *Nastavnici i suradnici objavljuju odgovarajući broj kvalitetnih znanstvenih publikacija.*
- *Visoko učilište ima učinkovite postupke poticanja kvalitetnoga znanstvenog objavljivanja.*
- *Visoko učilište evidentira podatke o publikacijama (indeksiranost, citiranost, h-indeks, ako je primjenjivo).*
- *Znanstvena/umjetnička aktivnost visokoga učilišta vidljiva je u doktorskim radovima.*
- *Nastavnici i suradnici visokoga učilišta aktivno promiču znanstvena/umjetnička postignuća na skupovima u zemlji i inozemstvu.*

Prema podacima iz baze CROSBİ (Hrvatska znanstvena bibliografija), u periodu od 2015. do 2019. godine nastavnici ERF-a objavili su ukupno 334 znanstvena rada u preko 50 različitih časopisa. Kao što se može vidjeti na poveznici i iz Tablice 5.1.1., godišnje se ukupan broj objavljenih radova posljednjih pet godina kretao oko 68-69 radova (s izuzetkom 2015. godine). Ukupna prosječna znanstvena produktivnost u promatranom periodu stoga iznosi 1,24 rada godišnje po nastavniku (prosječno je u tih pet godina na Fakultetu bilo zaposleno 54 nastavnika u zvanjima). Prosječna produktivnost ustrojbenih jedinica Fakulteta kreće se od 0,8 do 1,56 rada po nastavniku.

Od 334 objavljena znanstvena rada, 155 radova (46%) objavljeno je u publikacijama indeksiranim u bazama WoS i Scopus, što iznosi 0,58 radova po nastavniku godišnje, a 179 radova (54%) objavljeno je u ostalim publikacijama, što iznosi 0,66 radova po nastavniku. Dvadeset radova objavljenih u časopisima s najvišim faktorima odjeka prikazano je u tablici 5.1.2. niže u ovom dokumentu.

Tablica 5.1.1. Objavljeni znanstveni radovi u razdoblju od 2015. do 2019. godine

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	Ukupno
Ukupan broj svih znanstvenih radova	59	69	70	69	67	334
Radovi najviše kategorije:	17	36	39	33	30	155
• radovi u časopisima	15	31	38	31	28	143
• poglavlja u knjigama	1	2	0	0	1	4
• radovi u zbornicima	1	3	1	2	1	8
Broj ostalih znanstvenih radova	42	33	31	36	37	179
• radovi u časopisima	19	19	14	11	8	71
• poglavlja u knjigama	10	2	1	9	20	42
• radovi u zbornicima	13	11	13	16	9	62
• autorske knjige	0	1	3	0	0	4

Od ukupno 46 objavljenih poglavlja u znanstvenim knjigama, 20 ih je objavljeno kod stranih izdavača.

Ukupna citiranost nastavnika Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta prema bazi Scopus je 1012, a ukupan h-indeks je 12 (Tablica 5.1. Analitičkoga priloga Samoanalizi).

Tablica 5.1.2. Popis objavljenih znanstvenih radova nastavnika ERF-a u časopisima s najvišim faktorom odjeka

	Referenca rada	Impact factor (JCR) / SJR (SCImago) časopisa u godini objave rada	Kvartil časopisa u godini objave rada (JCR / SCImago)	Poveznica na rad
1.	Katsos, N., Cummins, C.; Ezeizabarrena, M-J.; Gavarró, A., Kuvač Kraljević, J.,; Hrzica, G., et al (2016) Cross-linguistic patterns in the acquisition of quantifiers. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, 113 (33); 9244-9249 doi:10.1073/pnas.1601341113	IF 9.661 / SJR 6.576	Q1 / Q1	https://doi.org/10.1080/02687038.2019.1650160
2.	Rofes, Adrià; Zakariás, Lilla; Ceder, Klaudia; Lind, Marianne; Blom Johansson, Monica; de Aguiar, Vânia; Bjekić, Jovana; Fyndanis, Valantis; Gavarró, Anna; Simonsen, Hanne Gram et al. Imageability ratings across languages. // Behavior research methods, 50 (2018), 1-11.	IF 4.063 / SJR 2.686	Q1 / Q1	https://link.springer.com/article/10.3758/s13428-017-0936-0
3.	Daniels, Amy; Como, Ariel; Hergüner, Sabri; Kostadinova, Krasimira; Stošić, Jasmina; Shih, Andy (2017). Autism in Southeast Europe: A Survey of Caregivers of Children with Autism Spectrum Disorders // Journal of autism and developmental disorders, 47, 8; 2314-2325.	IF 3.476 / SJR 1.81	Q1 / Q1	https://link.springer.com/article/10.1007/s10803-017-3145-x
4.	Matić, Jelena; Löw, Ajana; Bratko, Denis. Personality and ideological bases of anti-immigrant prejudice among Croatian youth. // Journal of Ethnic and Migration Studies, 45 (2019), 13; 2387-2406	IF 3.116 / SJR 1.475	Q1 / Q1	https://doi.org/10.1080/1369183X.2018.1444470

5.	Kassis, Wassilis; Artz, Sibylle; Maurović, Ivana; Simoes, Celeste. What doesn't kill them doesn't make them stronger: Questioning our current notions of resilience.. // Child abuse & neglect, 78 (2017), 78-84	IF 2.899 / SJR 1.681	Q1 / Q1	https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29254696/
6.	Štambuk, M., Taylor, L., Löw, A., Čorkalo Biruški, D., Merrilees, C., Ajduković, D. & Cummings, E. (2019). Parental competitive victimhood and interethnic discrimination among their children: The mediating role of ethnic socialization and symbolic threat to the in-group. British Journal of Social Psychology, 59, 87-110	IF 2.736 / SJR 1.501	Q1 / Q1	https://doi.org/10.1111/bjso.12321
7.	Code, Chris; Papathanasiou, Ilias; Rubio-Bruno, Silvia; Mar'ia de la Paz Cabana; Villanueva, Maria Marta; Haaland-Johansen, Line; Prizl-Jakovac, Tatjana; Leko, Ana; Zemva, Nada; Patterson, Ruth et al. International patterns of the public awareness of aphasia. // International journal of language & communication disorders, 51 (2016), 3; 276-284	IF 2.195 / SJR 1.222	Q1 / Q1	https://doi.org/10.1111/1460-6984.12204
8.	Huić, A., Kranželić, V., Dodig Hundrić, D., Ricijaš, N. (2017): Who really wins?: Efficacy of a Croatian youth gambling prevention program, Journal of Gambling Studies, 33, 1011–1033.	IF 2.090 / SJR 0.969	Q2 / Q1	https://link.springer.com/article/10.1007/s10899-017-9668-4
9.	Huić, A., Dodig Hundrić, D., Kranželić, V., Ricijaš, N. (2017): Problem Gambling among Adolescent Girls in Croatia—The Role of Different Psychosocial Predictors, Frontiers in Psychology, 8, 792	IF 2.089 / SJR 1.043	Q2 / Q1	https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2017.00792/full
10.	Bonetti, A., Bonetti, L., Čipčić, S. (2019). Self-Assessment of Vocal Fatigue in Muscle Tension Dysphonia and Vocal Nodules: A Preliminary Analysis of the Discriminatory Potential of the Croatian Adaptation of the Vocal Fatigue Index (VFI-C). Journal of Voice. In Press Corrected Proof. Published online: October 09, 2019.	IF 1.903 / SJR 0.797	Q2 / Q1	https://doi.org/10.1016/j.jvoice.2019.08.028
11.	Mihić, Josipa; Novak, Miranda; Hosman, C.; Domitrovich, C. Assessing the Quality of Mental Health Promotion and Prevention in Croatia : The Case of Istria. // Health promotion international, 32 (2017), 3; 1-11.	IF 1.866 / SJR 0.812	Q2 / Q1	https://doi.org/10.1093/heapro/dav111
12.	Bonetti, L., Šimunjak, B., Franić, J. (2018). Validation of self-reported hearing loss among adult Croats: the performance of the Hearing Self-Assessment Questionnaire against audiometric evaluation. International Journal of Audiology, 57, 1, 1-9. Published online	IF 1.821 / SJR 0.933	Q2 / Q1	https://doi.org/10.1080/14992027.2017.1355073
13.	Hrastinski, Iva; Wilbur, Ronnie B. Academic Achievement of Deaf and Hard-of-Hearing Students in an ASL/English Bilingual Program. // Journal of deaf studies and deaf education, 21 (2016), 2; 156-170	IF 1.783 / SJR 1.044	Q1 / Q1	https://doi.org/10.1093/deafed/env072
14.	Novak, M.; Mihić, J., Bašić, J.; Nix, R. L. (2016): PATHS in Croatia: A school-based randomised-controlled trial of a social and emotional learning curriculum // International journal of psychology, 52 (2016), 2; 87-95	IF 1.778 / SJR 0.763	Q2 / Q2	https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/ijop.12262
15.	Brady, M. C. [et al.] RELEASE: a protocol for a systematic review based, individual participant data, meta- and network meta-analysis, of complex speech-language therapy interventions for stroke-related aphasia. // Aphasiology, 34 (2019), 2; 137-157. Publ. online.	IF 1.720 / SJR 0.897	Q1 / Q1	https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02687038.2019.1643003
16.	Vuk, Mateja; Doležal, Dalibor. Idleness and Inmate Misconduct: A New Perspective on Time Use and	IF 1.348 / SJR 0.782	Q2 / Q1	https://doi.org/10.1080/01639625.2019.1614141

	Behavior in Local Jails. // Deviant behavior, 40 (2019), 1-23			
17.	Law, James; Levickis, Penny; Rodríguez-Ortiz, Isabel R.; Matić, Ana; Lyons, Rena; Messarra, Camille; Hreich Kouba, Edith; Stankova, Margarita. Working with the parents and families of children with developmental language disorders: An international perspective. // Journal of communication disorders, 82 (2019), 105922, 12	IF 1.315 / SJR 0.628	Q2 / Q1	https://doi.org/10.1016/j.jcomdis.2019.105922
18.	Varlokosta, S....[et al.]. A Cross-Linguistic Study of the Acquisition of Clitic and Pronoun Production. // Language Acquisition: A Journal of Developmental Linguistics, 22 (2015), 4; 1-35	IF 1.303 / SJR 1.014	Q1 / Q1	https://doi.org/10.1080/10489223.2015.1028628
19.	Ricijaš, Neven; Dodig Hundrić, Dora; Huić, Aleksandra . Predictors of Adverse Gambling Related Consequences Among Adolescent Boys. // Children and youth services review, 67 (2016), 168-174.	IF 1.226 / SJR 0.676	Q2 / Q1	https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2016.06.008
20.	Sauerland, Uli; Grohmann, Kleanthes; Guasti, Maria Teresa; Andelković, Darinka; Argus, Reili; Armon-Lotem, Sharon; Arosio, Fabrizio; Avram, Larisa; Costa, João; Dabašinskienė, Ineta et al. How do 5-year-olds understand questions? Differences in languages across Europe. // First Language, 36 (2016), 3; 169-202	IF 1.196 / SJR 0.975	Q2 / Q1	https://doi.org/10.1177/0142723716640236

U kontekstu znanstvenoga rada na ERF-u treba istaknuti i **djelovanje i doprinos šest istraživačkih laboratorija**: Laboratorija za psiholingvistička istraživanja POLIN, Laboratorija za istraživanje dječje komunikacije LIDEK, Laboratorija za slušnu i govornu akustiku, Laboratorija za istraživanje hrvatskoga znakovnog jezika i kulture gluhih HZI LAB, Laboratorija za preventijska istraživanja PREVLAB te Laboratorija za istraživanje potpomognute komunikacije AAC-LAB. U proteklih pet godina u laboratorijima su se provodila ukupno 24 projekta te je objavljen ukupno 81 znanstveni rad. Popis objavljenih znanstvenih radova i popis projekata koji su se provodili u laboratorijima navedeni su u Prilogu 5.1.1.

Podaci o publikacijama nastavnika evidentiraju se u godišnjim izvješćima na individualnoj razini, razini odsjeka i Fakulteta. Pri podnošenju godišnjega izvješća na Fakultetskom vijeću analiziraju se rezultati istraživačkoga rada u protekloj godini. Uz to, podaci o indeksiranosti i citiranosti objavljenih radova sastavni su dio izvješća koje nastavnici podnose prilikom izbora u znanstveno-nastavna zvanja.

Fakultet financijski podupire iz vlastitih sredstava (Prilog 5.4.1.) objavljivanje knjiga u izdanju Fakulteta i troškove lekture radova najviše kategorije (nakon prihvaćanja članka za objavljivanje). U proteklih pet godina organizirane su ukupno tri edukacije na temu pripreme znanstvenih radova za objavljivanje. Znanstveni rad nastavnika potiče se i dodjelom godišnje nagrade najuspješnijim znanstvenicima (Prilog 4.2.1.). Nastavnici također koriste i slobodnu studijsku godinu (sabbatical), koju koriste za pripremanje publikacija i projektnih prijava. U proteklih pet godina devet je nastavnika koristilo slobodnu studijsku godinu, tijekom koje su za objavu pripremili 37 radova. Voditelji kompetitivnih znanstvenih projekata imaju mogućnost smanjenja nastavnoga opterećenja, ukoliko ugovor o projektu predviđa angažiranost istraživača iznad 45 % ukupnoga radnog vremena, koliko je Kolektivnim ugovorom za znanost i visoko obrazovanje propisano za znanstveni rad. Naime, Kolektivnim je ugovorom definirana raspodjela radnoga vremena u iznosu od 45 % vremena rada u nastavi, 45 % u znanosti te 10 % rada u institucijskim aktivnostima.

Na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu izvode se dva doktorska studija. Na doktorskome studiju Preventijska znanost i studij invaliditeta, koji se počeo izvoditi 2008. godine, 2019. godine upisana je peta generacija studenata, a na studij Poremećaji jezika, govora i slušanja, koji je započeo 2017. godine ujesen 2020. godine kreće nova (druga) generacija studenata. U posljednjih pet godina obranjeno je ukupno osam doktorskih radova (popis u Prilogu 5.1.2.), i to svi na studiju Preventijska znanost i studij invaliditeta.

Nastavnici ERF-a svake godine prezentiraju rezultate svojih istraživanja na brojnim, najvećim dijelom međunarodnim, znanstvenim skupovima u zemlji i inozemstvu. Popis znanstvenih skupova može se vidjeti u Prilogu 5.1.3., a naslovi izlaganja na poveznici baze CROSB.

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet i sam organizira znanstvene skupove. Najveći od njih međunarodna je konferencija ERFCON, koja se održava svakih pet godina i na kojoj stručnjaci iz matičnih i srodnih struka iz zemlje i inozemstva prikazuju rezultate svojih istraživanja i razmjenjuju iskustva. U 2017. godini održan je deveti po redu ERFCON, organiziran u suradnji s Pedagoškim fakultetom Sveučilišta u Ljubljani te Odsjekom za kineziologiju, rekreaciju i sport Državnoga sveučilišta u Indiani, na kojemu je sudjelovalo 348 sudionika iz 25 zemalja, koji su održali ukupno 280 izlaganja. Pored glavne konferencije održano je i 15 različitih popratnih događanja (predkonferencija, znanstveno-stručnih i stručnih skupova, radionica, metodoloških škola i tribina).

Uz ERFCON, Fakultet organizira i simpozije odnosno manje konferencije, vrlo često i u suradnji s drugim fakultetima i, naročito, sa strukovnim udruženjima: Hrvatskim logopedskim društvom (HLD), Hrvatskom udrugom socijalnih pedagoga (HUSP) te Savezom edukacijskih rehabilitatora Hrvatske (SERH). U proteklih pet godina Fakultet je u suradnji s drugim ustanovama i udrugama organizirao ukupno 22 konferencije (Tablica 5.4. Analitičkog priloga).

Posebno treba istaknuti i znanstveno-stručni kongres studenata Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta ERFUSS, u organizaciji Studentskog zbora ERF-a, koji se od 2014. godine održava svake dvije godine, te objedinjuje suradnju i znanja studenata logopedije, rehabilitacije i socijalne pedagogije, uz sve izraženiji međunarodni i interdisciplinarni karakter skupa. U 2019. godini studenti ERF-a koji su sudjelovali u organizaciji konferencije 2018. godine, nagrađeni su Rektorovom nagradom za svoj rad.

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet također izdaje i tri online znanstvena časopisa u otvorenom pristupu: Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja (indeksirana u Scopusu, Q3/Q4), Kriminologija i socijalna integracija (PSYC-INFO, DOAJ, ProQuest, Sociological Abstracts, Sociology Database, Criminal Justice Database, Social Science Database, International Bibliography of the Social Sciences, HeinOnline, Criminal Justice Abstracts, SocINDEX) te Logopedija. Časopis Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja ima vlastitu mrežnu stranicu, a druga dva časopisa dostupna su na portalu hrvatskih znanstvenih časopisa Hrčak. Podaci o broju i vrsti objavljenih radova u trima časopisima prikazani su u tablici 5.1.2.

Tablica 5.1.2. Časopisi Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta

ČASOPIS	Godina	Ukupno (znanstveni + stručni radovi)	Znanstveni radovi	Na engleskome
Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja <i>Ukupni h-indeks: 7</i> <i>Ukupni broj citata: 395</i>	2015.	16	12	7
	2016.	22	18	6
	2017.	46	44	29
	2018.	19	18	4
	2019.	13	11	3
Ukupno HRRI 2015. – 2019.		116	103	49
Kriminologija i socijalna integracija	2015.	12	7	7
	2016.	12	12	5
	2017.	9	9	9
	2018.	7	7	5
	2019.	11	8	3
Ukupno KSI 2015. – 2019.		51	43	29
Logopedija	2015.	10	9	1
	2016.	10	8	0
	2017.	10	6	0
	2018.	10	7	3
	2019.	10	7	1
Ukupno Logopedija 2015. – 2019.		50	37	5
SVEUKUPNO 2015. – 2019.		217	183	83

Ukupno su u posljednjih pet godina u časopisima koje izdaje Fakultet objavljena 183 znanstvena rada, od čega ih je 83 bilo na engleskome jeziku. Supplement časopisa Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja iz 2017. godine, sa 23 odabrana rada s konferencije ERFCON 2017., u cjelini je bio objavljen na engleskome jeziku, u čijoj je pripremi sudjelovao i veći broj inozemnih recenzenata. U periodu od 2014. do 2018. radove je recenziralo 73 stranih recenzenata, većinom iz SAD-a, Kanade, Australije i Velike Britanije, te u manjoj mjeri 10-ak europskih zemalja. Od siječnja 2020. godina radovi koji se upućuju na objavljivanje u Hrvatsku reviju za rehabilitacijska istraživanja obavezno trebaju biti pripremljeni (i) na engleskome jeziku.

Od ukupnoga broja objavljenih radova, nastavnici ERF-a objavili su ukupno 88 radova (85 znanstvenih i tri stručna) u časopisima u izdanju Fakulteta, odnosno 25 % od ukupno 334 znanstvena rada. U časopisu Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja objavili su ukupno 39 znanstvenih radova, što je 25 % od ukupnog broja (155) objavljenih radova u časopisima najviše kategorije. U časopisu Kriminologija objavili su 15, a u časopisu Logopedija 31 rad. Istovremeno, nastavnici ERF-a autori su 40 % svih radova objavljenih u trima časopisima koje izdaje Fakultet.

Izdavanje časopisa financira Fakultet iz vlastitih sredstava, s time da je do 2018. godine izdavanje časopisa sufinanciralo Ministarstvo znanosti i obrazovanja u iznosu od oko 30 % troškova, međutim to je obustavljeno. U posljednjih pet godina (Prilog 5.4.1.) Fakultet je uložio oko 850.000,00 kuna vlastitih sredstava u izdavanje triju časopisa.

Uz spomenute časopise Fakultet je izdavač niza drugih znanstvenih i stručnih publikacija. U okviru Biblioteke Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta izdaju se djela i njihova ponovljena ili dopunjena izdanja: znanstvena (znanstveni niz), stručna (stručni niz), udžbenici (udžbenički niz), djela koje se prevode s nekoga stranog jezika (prevodilački niz) te mjerni instrumenti. Trenutno je na Fakultetu dostupno 80-ak publikacija, od kojih 40 novijih izdanja, kojima je Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet izdavač ili suizdavač. U proteklih pet godina Fakultet je izdao tri znanstvene knjige, jedanaest stručnih knjiga te tri visokoškolska udžbenika. Popis objavljenih publikacija u proteklih pet godina čiji je izdavač Fakultet naveden je u Prilogu 5.1.4. U proteklih pet godina Fakultet je uložio oko 200.000,00 kuna vlastitih sredstava u (su)izdavanje knjiga i monografija.

5.2. Visoko učilište dokazuje društvenu relevantnost svojih znanstvenih, stručnih i umjetničkih istraživanja i prijenosa znanja

Elementi standarda

- *Visoko učilište prati potrebe društva i tržišta rada te ih razmatra prilikom planiranja svojih istraživačkih aktivnosti.*
- *Visoko učilište ima učinkovit sustav potpore istraživanju i prijenosu znanja i tehnologija.*
- *Nastavnici i suradnici sudjeluju u aktivnostima znanstvenih, umjetničkih i strukovnih udruženja.*

Profesionalni utjecaj na društvo veoma je važna sastavnica misije Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta te su nastavnici u svome djelovanju doista posvećeni postizanju toga cilja. Stoga znanstveni projekti koje provodi Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet u svojstvu nositelja ili partnera uvijek nastoje dati odgovore na aktualne društvene potrebe u području skrbi za djecu s teškoćama u razvoju, odnosno osobe s teškoćama socijalne integracije, te oni vrlo često rezultiraju preporukama, novim dijagnostičkim instrumentima, znanstveno evaluiranim programima i tehnološkim rješenjima za unapređenje praksi prevencije, dijagnostike i tretmana teškoća odnosno poremećaja. Stručni projekti često su usmjereni na unapređenje pružanja različitih oblika podrške djeci s teškoćama, njihovim obiteljima i stručnjacima, provedbu programa prevencije poremećaja u ponašanju, a također i unapređenju visokoškolske nastave. Transfer znanstvenih i stručnih spoznaja u društvo naglašena je komponenta gotovo svih projekata. Mnogi su projekti provedeni u suradnji s drugim obrazovnim institucijama različitih razina, organizacijama civilnoga društva, tijelima javne uprave te gospodarstvom.

U nastavku ćemo istaknuti društvenu relevantnost, odnosno društveni doprinos u primjeni znanja i prijenosu tehnologije nekih znanstvenih i stručnih projekata koji su se provodili na ERF-u u posljednjih pet godina.

Znanstveni projekti:

- Projekt Kompetencijska mreža zasnovana na informacijsko-komunikacijskim tehnologijama za inovativne usluge namijenjene osobama sa složenim komunikacijskim potrebama usmjeren je na prijenos znanja i razvoj novih usluga potpomognute komunikacije u području informacijske i komunikacijske tehnologije (ICT) namijenjene osobama sa složenim komunikacijskim potrebama. U okviru projekta razvijeno je pedesetak softverskih rješenja odnosno aplikacija koje su besplatno dostupne kako djeci s razvojnim rizicima ili teškoćama, tako i djeci urednoga razvoja (<http://www.ict-aac.hr/index.php/hr/ict-aac-razvijene-aplikacije>).
- Projektom Sinerģija između humanoidnoga robota i osobnoga mobilnoga uređaja kao novo sredstvo intervencije za djecu s poremećajem spektra autizma (SMART) evaluira se učinkovitost korištenja humanoidnoga robota te aplikacija za mobitel u tretmanu djece s poremećajem iz spektra autizma.
- Projektom Dijagnostika autizma s robotskim evaluatorom (ADORE) u kojem je ERF bio partner nositelju – Fakultetu elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu, izrađen je dijagnostički protokol za dijagnostiku autizma uz pomoć robota, te je evaluirana njegova primjena u kliničkoj praksi.
- Provođenjem projekta Dijagnostika poremećaja hranjenja-sisanja-gutanja u novorođenčadi NOMAS omogućena je primjena rane dijagnostike poremećaja hranjenja, isanja i gutanja. Značaj projekta prepoznala je medicinska struka, neonatologija, roditelji, ali i šira društvena zajednica, te je projekt na temelju brojnosti glasova javnosti pobijedio na natječaju za donacije ZABA Start Zagrebačke banke.
- Kroz provedbu projekta Jezična obrada u odraslih govornika, financiranoga od strane Hrvatske zaklade za znanost, razvijen je prvi test na hrvatskome jeziku za procjenu jezičnih sposobnosti kod osoba s afazijom (CAT – HR). Također je izrađen Hrvatski diskursni korpus govornika s afazijom (CroDA), koji je postavljen i javno je dostupan u AphasiaBank, kao prvi diskursni korpus govornika s afazijom u hrvatskome jeziku, koji omogućava nove uvide u specifična jezična obilježja diskursne proizvodnje govornika s afazijom i može poslužiti kao korisni izvor za kvantitativne i kvalitativne analize. Izrađen je i Hrvatski korpus govornog jezika odraslih (HrAL), koji je postavljen i javno dostupan na TalkBanku, uzorkovanjem spontane konverzacije između 617 govornika iz svih hrvatskih županija i sadrži više od 250.000 pojavnica i više od 100.000 različenica.

- Projekt Preduvjeti akademskoga uspjeha: rano prepoznavanje jezičnih teškoća, usmjeren na povećavanje vidljivosti populacije djece s razvojnim jezičnim poremećajem, rezultirao je provođenjem niza edukacija za odgojitelje i logopede, analiziranjem postupaka probira te razvoja *prvoga probirnog testa* za ovaj poremećaj u hrvatskome jeziku.
- Suradnja znanosti i maloga/srednjega poduzetništva (ERF-a i tvrtke OmoLab) omogućila je znanstvenu validaciju učinkovitosti OmoReader aplikacije za prilagodbu sučelja pri čitanju tekstova u elektroničkome obliku kod osoba s disleksijom.
- Rezultati istraživanja seksualne viktimizacije djece, nestalih osoba te strukture tržišta i cijene droga, kao iznimno aktualnih društvenih problema, provedenih u suradnji s Ministarstvom pravosuđa RH, pružaju osnovu za kreiranje specifičnih programa prevencije ovih društvenih pojava.
- Istraživanja koja su se bavila temama ovisnosti odnosila su se također i na promociju najboljih praksi na području samoprocjene problema vezanih uz sredstva ovisnosti, zlouporabu sredstava ovisnosti kod romskih zajednica, obilježja liječenja ovisnosti u Republici Hrvatskoj te obilježja klubova liječenih alkoholičara i percepcija njihove učinkovitosti. Problem zlouporaba legalnih i ilegalnih droga prepoznat je u društvu i na domaćoj i na međunarodnoj razini. Svjetska zdravstvena organizacija (WHO, 2010.) stavlja problem ovisnosti među vodeće zdravstvene i socijalne probleme, a Republika Hrvatska u tom smislu ima dva strateška dokumenta (Nacionalna strategija i Nacionalni akcijski plan) koji uključuju kako istraživačke aktivnosti, tako i implementaciju rezultata istraživanja u poboljšanje liječenja/tretmana i u preventivne svrhe.
- Istraživanja kojima se kreiraju, prate i evaluiraju programi tretmana ovisnika tijekom izdržavanja kazne zatvora daju doprinos uspostavljanju ovakvih modela tretmana u zatvorskom sustavu, koji u Hrvatskoj još ne postoje. Kvalitetni i evaluirani programi rada sa zatvorenicima potreba su Ministarstva pravosuđa, koje ih potiče te angažira znanstvenike u njihovom uspostavljanju, a jednako je tako zainteresirano i za bolju kvalitetu rada svojih službenika i njihovu zaštitu, koja će biti utemeljena na rezultatima istraživanja – istraživanja dobrobiti probacijskih službenika. Svi su ovi projekti provedeni uz suglasnost Ministarstva pravosuđa, a neki i naručeni i izvedeni u suradnji s djelatnicima Ministarstva.
- Znanstveni dokazi o stanju i perspektivama života osoba nakon izlaska iz zatvora, posebno njihovoga ponovnog činjenja djela, proizašli iz istraživanja poslijepenalne zaštite zatvorenika i zajednice te prediktora kriminalnog povrata u hrvatskom zatvorskom sustavu mogu biti temelj za planiranje mjera za unapređenje poslijepenalne zaštite i smanjenje recidivizma.
- Projekt Procjena potreba, rizika i snaga maloljetnih počinitelja kaznenih djela (IA – CHILD) bavi se temom unapređenja prava djece koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenom postupku, odnosno unapređenjem i zaštitom prava osumnjičene ili optužene djece na individualnu procjenu u kaznenom postupku. Spoznaje iz projekta trebale bi doprinijeti adekvatnoj implementaciji članka 7. Direktive EU 2016/800 o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenim postupcima.
- Tradicionalnost hrvatskoga društva u određenom dijelu populacije potaknula je ispitivanje stavova budućih stručnjaka u kazneno-pravnim profesijama prema osobama netradicionalne seksualne orijentacije, s ciljem, u perspektivi, dokidanja homofobnih stavova.
- U okviru znanstvenoga projekta Osmišljavanje, implementacija i evaluacija programa prevencije kockanja mladih, unutar programskog paketa „Kockanje mladih u Hrvatskoj“ koji je financirala Hrvatska lutrija, razvijen je Program prevencije kockanja mladih „Tko zapravo pobjeđuje?“. Svrha projekta je osigurati učinkovitu i znanstveno utemeljenu univerzalnu prevenciju kockanja mladih u Hrvatskoj.
- Projekt Pozitivan razvoj adolescenata donio je znanstvene pokazatelje stanja razvoja mladih u Hrvatskoj, uključujući rizična ponašanja i internalizirane probleme (markiranje, korištenje sredstava ovisnosti, nasilničko ponašanje, kockanje, depresivne i suicidalne simptome), temeljene na uzorku od 10.138 adolescenata iz većih hrvatskih gradova: Zagreba, Splita, Rijeke, Osijeka, Varaždina i Pule. Važnost projekta prepoznali su i mnogi partneri, od lokalnih zajednica, škola i školskih suradnika, Unicefa, Agencije za odgoj i obrazovanje, nevladinih organizacija. U sklopu projekta organizirana su četiri okrugla stola te dvije konferencije na temu rezultata, a svi su rezultati i zaključci pobudili veliku medijsku pažnju.
- Spoznaje dobivene istraživanjima Participacija djece u sustavu odgoja i obrazovanja i Participacija ranjivih skupina djece trebale bi biti temelj za razvoj politika i zagovaranje dječje participacije, razvoj metoda za neposredan rad s djecom u ostvarivanju njihovih prava sudjelovanja, posebno kada je riječ o djeci iz ranjivih skupina, kao i temelj za buduća istraživanja o dječjoj participaciji. Pravo djece na participaciju jedno je od četiriju temeljnih načela Konvencije o pravima djeteta UN-a, a odnosi se na djetetovo pravo na slobodno iznošenje mišljenja o svim pitanjima koja ga se tiču.
- Istraživanjima Razvoj modela brižnih i „mindful“ škola – Sveobuhvatan pristup razumijevanju procesa i ishoda primjene kontemplativnih metoda u obrazovnom sustavu te Studija učinkovitosti mindfulness aplikacije MIND YETI u prevenciji problema u ponašanju kod djece, nastojalo se odgovoriti na snažnu potrebu društva za učinkovitim programima socijalno-emocionalnoga učenja u svrhu prevencije problema u ponašanju kod djece. Navedena istraživanja omogućila su stjecanje uvida u učinkovitost takvih programa u nekoliko europskih zemalja, razvoj protokola za procjenu socijalno-emocionalnih vještina djece rane osnovnoškolske dobi, kao i testiranje

učinka primjene novih tehnologija – mindfulness audio-video aplikacije s učenicima nižih razreda osnovnih škola. Nalazi ovih istraživanja mogu doprinijeti osmišljavanju učinkovitih i inovativnih preventivnih intervencija uz korištenje novih tehnologija, a koje mogu doprinijeti prevenciji problema u ponašanju kod djece. Također, istraživanje u okviru projekta *Razvoj modela brižnih i „mindful“ škola – Sveobuhvatan pristup razumijevanju procesa i ishoda primjene kontemplativnih metoda u obrazovnom sustavu* predstavlja prvu primjenu i testiranje učinka primjene mindfulness prakse s cjelokupnim školskim osobljem u Hrvatskoj, dok su i u svjetskim okvirima ovakva istraživanja još uvijek rijetka. Budući da su ranija istraživanja utvrdila kako ova praksa unapređuje mentalno zdravlje i dobrobit korisnika, ovaj projekt nastojao je i odgovoriti na potrebe nastavnika i školskoga osoblja za programima ove vrste. Istraživanje je specifično i stoga što je uz metodu samoiskaza uključivalo i praćenje fizioloških indikatora poput srčanoga ritma i krvnog tlaka sudionika istraživanja. Dobiveni nalazi mogu doprinijeti promociji mentalnoga zdravlja djelatnika u obrazovnom sustavu, kao i dobrobiti učenika.

- Provedbom projekta *Specifična obilježja obitelji u riziku: doprinos planiranju kompleksnih intervencija*, financiranoga od strane Hrvatske zaklade za znanost, željelo se ostvariti pomak od istraživanja s pojedincima prema istraživanjima s obiteljima; od istraživanja rizika/problema prema istraživanju snaga/otpornosti; steći nove spoznaje o tome kako pristupati obiteljima tijekom istraživanja i tijekom intervencija; bolje razumjeti što sve treba znati o pojedincu, njegovom okruženju i intervencijama u svrhu planiranja intervencija usklađenih s potrebama tih pojedinaca i njihovih obitelji i kako utjecati na smanjenje fragmentiranosti sustava intervencija za osobe/obitelji u riziku.
- Istraživanje *Društveno-ekonomska dobrobit zapošljavanja osoba s invaliditetom u trgovačkim društvima grupe Calzedonia u Republici Hrvatskoj*, nastalo je suradnjom akademske zajednice i gospodarstva, u kojemu su sudionici istraživanja (osobe s invaliditetom, članovi njihovih obitelji, članovi rukovodstva poduzeća, suradnici i predstavnici resornih institucija lokalne zajednice) iznijeli svoje viđenje dobrobiti, ali i prepreka uspješnom zapošljavanju i radu osoba s invaliditetom u grupi Calzedonia, te ukazali na moguća rješenja i unapređenje sustava. Iako se radi o prigodnom uzorku sudionika istraživanja i jednom poslodavcu koji djeluje na razini dvije županije, rezultati istraživanja vrlo su indikativni i mogu pružiti jasne smjernice za unapređenje sustava podrške poslodavcima i osobama s invaliditetom pri njihovom zapošljavanju i radu u Republici Hrvatskoj.
- ERASMUS+ Projekt *Evidence Based Education – European Strategic Model for School Inclusion“ (EBE – EUSMOSI)* bio je usmjeren na provedbu i evaluaciju novih obrazovnih postupaka i postupaka procjene usmjerenih na inkluzivne prakse temeljene na dokazima u školskim sredinama u pet europskih zemalja, s perspektivom implementacije predloženih programa/ alata u školske sustave.
- Temeljem rezultata istraživanja *Iskustvo vršnjačkoga nasilja, socijalna i emocionalna kompetencija djece s teškoćama u razvoju*, dane su smjernice za unapređenje dosadašnje prakse u radu s učenicima s lakim intelektualnim teškoćama, koje se odnose na nužnost uključivanja aktivnosti za razvoj socijalne i emocionalne kompetencije u individualne kurikule ovih učenika.
- Istraživanjem *Seksualni identitet, iskustva i stavovi osoba s teškoćama u razvoju* primijenjen je fenomenološki pristup radi utvrđivanja obilježja seksualnoga identiteta osoba s intelektualnim teškoćama i motoričkim poremećajima. Posebno je u ovom istraživanju značajna osobna perspektiva sudionika, koja doprinosi boljem razumijevanju njihova razvoja, iskustava i potreba za podrškom, a na koju upućuju i odrednice Konvencije Organizacije ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (2006.), koju je Hrvatska ratificirala 2007. godine.

Stručni projekti:

- ESF projektom *Unapređenje kvalitete studija logopedije, socijalne pedagogije i edukacijske rehabilitacije (ERF – LOSPER)* izradit će se standardi zanimanja logopeda, socijalnog pedagoga i edukacijskog rehabilitatora, standardi kvalifikacija magistara logopedije, socijalne pedagogije i edukacijske rehabilitacije te novi studijski programi za stjecanje navedenih triju kvalifikacija. Time će i Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet dati svoj doprinos uspostavljanju kvalifikacijskoga okvira u Hrvatskoj te čvršće povezati svoju znanstveno-nastavnu djelatnost s potrebama tržišta rada. Važni elementi u projektu su također unapređenje nastavne djelatnosti provedbom niza edukacija za nastavnike i studente za jačanje njihovih kompetencija za poučavanje/učenje te posebno i unapređenje sustava upravljanja kvalitetom na ERF-u, izradom novoga pravilnika i priručnika o kvaliteti.
- Projektom *Doprinos boljitku rane intervencije putem društveno korisnog učenja u Gradu Zagrebu i Brodsko-posavskoj županiji* razrađeno je uvođenje pristupa Društveno korisnoga učenja u specijalistički studij Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji u trima kolegijima: *Rana intervencija – suvremeni pristupi; Potpomognuta komunikacija u ranoj intervenciji* te *Komunikacija s obiteljima*. Također je izrađen silabus novoga predmeta pod nazivom *Interprofesionalna kolaborativna praksa*, kojim se integrira koncept društveno korisnoga učenja u kurikulum studija, s ciljem proaktivnoga rješavanja izazova u području rane intervencije u lokalnim zajednicama, odnosno poticanja civilnoga angažmana studenata.
- Temeljem iskustava, postignuća i doprinosa koji je Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet dao unapređenju inkluzivnoga visokoškolskog obrazovanja u Hrvatskoj (v. poglavlje 3.5.), Fakultet je pozvan na partnerstvo u Erasmus+ (KA2) Capacity Building projektu: *Developing Inclusive Education for Students with Disabilities in Sri*

- Lankan Universities / IncEdu, koji ima za cilj unaprijediti inkluzivnost visokoga obrazovanja te podizanje kvalitete studija i broja studenata s invaliditetom u terciarnome obrazovanju u Šri Lanki.
- Projekt Komunikacija za svako dijete (*A Voice for Every Child*), *Primjena tehnologije 21. stoljeća za promociju komunikacije, obrazovanja i socijalnoga uključivanja djece rane dobi s teškoćama u razvoju* usmjeren je podršci djeci sa složenim komunikacijskim teškoćama. U okviru projekta prevedena je i prilagođena za hrvatsko govorno područje aplikacija s komunikacijskim simbolima, a nakon testiranja od strane stručnjaka, djece i roditelja, bit će besplatno dostupna svakom djetetu sa složenim komunikacijskim teškoćama. Projekt je od iznimne važnosti za poboljšanje kvalitete života djece sa složenim komunikacijskim potrebama, kao i za stjecanje novih znanja i vještina stručnjaka različitih disciplina koji rade s djecom s teškoćama
 - U okviru projekta Interdisciplinarni model podrške za djecu s poremećajem iz spektra autizma, koji financijski podupire Grad Zagreb, razvija se model podrške za djecu rane dobi koja imaju sumnju na poremećaj iz spektra autizma.
 - Projekt Izgradnja nacionalnih kapaciteta za primjenu potpomognute komunikacije kao metode rane intervencije za djecu od 0 do 8 godina s razvojnim odstupanjima/teškoćama, proveden u suradnji s Uredom UNICEF-a za Hrvatsku, bio je usmjeren na jačanje kapaciteta stručnjaka koji rade u zdravstvenim ustanovama, ustanovama socijalne skrbi te organizacijama civilnoga društva za sustavnu primjenu potpomognute komunikacije u radu s djecom s razvojnim odstupanjima/teškoćama od 0 do 8 godina.
 - Cilj projekta UPCAdapt: Implementing a prevention training curriculum in Europe: Adaptation and Piloting jest izraditi i pilotirati EUPC – Europski univerzalni preventivni kurikulum obrazovanja stručnjaka za rad u prevenciji zlouporabe psihoaktivnih tvari devet zemalja Europske unije. UPC kurikulum je osmišljen kako bi odgovorio na trenutačne zahtjeve za sveobuhvatnom edukacijom u području prevencije korištenja psihoaktivnih tvari, koja će biti utemeljena na dokazima učinkovitosti, odnosno znanstveno utemeljena (evidence-based).
 - Projektom Izgradnja učinkovitih rezultata prevencije zlouporabe droga diljem Europe na temelju analize sustava prevencije i stručnog usavršavanja – ASAP Training, želi se unaprijediti kvaliteta prevencije korištenja sredstava ovisnosti u Europi sustavnim pristupom, osnaživanjem kompetencija i vještina stručnjaka u području prevencije, prilagodbom standarda kvalitete u različitim europskim zemljama, prisutnošću političkoga okruženja koje može olakšati njihovu rasprostranjenost te mehanizama koji omogućuju održivost preventivnih aktivnosti
 - Svrha projekta Izrada materijala i edukativnoga sadržaja za diseminaciju preventivnoga programa kockanja mladih „TKO ZAPRAVO POBJEĐUJE?“, jest osigurati kompletan edukativni i provedbeni paket za implementaciju i diseminaciju Programa prevencije kockanja mladih „Tko zapravo pobjeđuje?“ u Republici Hrvatskoj, a koji će se koristiti kao materijal za edukacije u okviru Centra za cjeloživotno učenje ERF-a. Ovaj projekt nastavak je projekta „Osmišljavanje, implementacija i evaluacija programa prevencije kockanja mladih“ te kao takav osigurava cjelokupni projektni paket za implementaciju i evaluaciju, što uključuje edukativne materijale (priručnike za provoditelje i radne bilježnice za učenike), kao i evaluacijske upitnike (instrumentarij) za znanstveno praćenje učinka i procesa.
 - Međunarodnim projektom Biografski rad: ako znamo od kuda smo došli, bolje ćemo znati kamo ići, evaluirana je primjena biografske metode rada „Lifebook for youth“ kao metode osnaživanja resursa djece i mladih u izvanobiteljskoj skrbi, te aktivnosti za unapređenje kompetencija trenera za provedbu ove metode rada s djecom i mladima u izvanobiteljskoj skrbi.
 - Projektom Unapređenje standarda procjene problema u ponašanju djece i mladih u domovima za odgoj u Hrvatskoj željelo se doprinijeti ujednačavanju i standardiziranju procesa procjene potreba djece i mladih s problemima u ponašanju u domovima za odgoj te njihovih obitelji.

U skladu s društvenim promjenama, suvremeni pristup procjene potreba djece i mladih proizišao je iz Konvencije o pravima djeteta i spoznaja iz istraživanja o učinkovitosti intervencija za djecu i mlade s problemima u ponašanju. Usmjeren je na otpornost, snage pojedinca/obitelji i zajednice te na perspektivu i participaciju korisnika.

Strateškim programom razvoja znanstvene djelatnosti ERF-a u razdoblju od 2019. do 2023. planirane su teme istraživanja, koje su odsjeci definirali u skladu s aktualnim potrebama društva te kvalifikacijama i znanstvenim interesima istraživača. Pored provedbe znanstvenih i stručnih projekata, transfer znanja u društvo Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet ostvaruje i publiciranjem stručnih radova. Prema podacima iz baze CROSB, u proteklih pet godina nastavnici ERF-a objavili su ukupno 119 stručnih radova (Tablica 5.2.1.), u prosjeku 0,44 rada po nastavniku godišnje.

Tablica 5.2.1. Objavljeni stručni radovi od 2015. do 2019. godine

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	Ukupno
Ukupan broj svih stručnih radova	31	20	30	24	14	119
• radovi u časopisima	5	9	8	7	5	34
• radovi u zbornicima	1	1		5	3	10
• autorske knjige	2		3	1	1	7
• uredničke knjige	3	1	1	3	1	9
• poglavlja u knjigama	20	9	18	8	4	59

O drugim mnogobrojnim aktivnostima kojima nastavnici Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta prenose znanstvene i stručne spoznaje u društvo opširno je bilo riječi u poglavlju 1.5. – *Visoko učilište razumije i potiče razvoj svoje društvene uloge*. Česti pozivi na partnerstva u projektima, pozvana predavanja, brojne stručne edukacije koje održavaju nastavnici ERF-a za različite skupine polaznika, vrlo velik interes za usluge koje pruža Centar za rehabilitaciju ERF-a, pozivi nastavnica na sudjelovanje u radu brojnih povjerenstava pri ministarstvima i drugim tijelima državne uprave te različite ekspertize, pokazuju da su naponi Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta u izvršavanju svoje društvene uloge prepoznati i cijenjeni u javnosti, odnosno da je njegov rad društveno relevantan.

U ovom kontekstu ponovo treba istaknuti i poseban značaj koji u prijenosu znanja ima Centar za rehabilitaciju ERF-a (v. poglavlje 1.5.).

Nastavnici ERF-a, također, članovi su brojnih nacionalnih i međunarodnih strukovnih i znanstvenih udruženja. Popis svih tih udruženja naveden je u Prilogu 5.2.1.

5.3. Znanstvena/umjetnička i stručna postignuća visokoga učilišta prepoznata su u nacionalnim i međunarodnim okvirima

Elementi standarda

- *Nastavnici, suradnici i stručno osoblje dobitnici su sveučilišnih, nacionalnih i međunarodnih nagrada i priznanja za znanstvena/umjetnička/stručna postignuća.*
- *Visoko učilište nositelj je odgovarajućega broja znanstvenih/umjetničkih/stručnih projekata (sveučilišnih, nacionalnih, međunarodnih).*
- *Nastavnici, suradnici i stručnjaci u značajnom broju sudjeluju na pozvanim predavanjima na nacionalnim i međunarodnim skupovima.*
- *Nastavnici i suradnici članovi su znanstvenih/umjetničkih/stručnih odbora skupova, uredništva časopisa.*

Planiranje i provedba znanstvenoga rada na ERF-u u nadležnosti je odsjeka kao ustrojbenih jedinica. Na ERF-u djeluje sedam odsjeka: Odsjek za logopediju, Odsjek za oštećenja sluha, Odsjek za oštećenja vida, Odsjek za motoričke poremećaje kronične bolesti i art terapije, Odsjek za poremećaje u ponašanju, Odsjek za kriminologiju te Odsjek za inkluzivnu edukaciju i rehabilitaciju (čiji se nastavnici bave edukacijom i rehabilitacijom u kontekstu intelektualnih teškoća, teškoća učenja, autizma i ADHD-a). Unutar svakoga od spomenutih odsjeka i područja njihova bavljenja niz je specifičnih užih područja kojima se nastavnici bave, a uz to Fakultet je i vrlo tražen partner u projektima drugih nositelja, te je zbog svega toga znanstvenoistraživačka djelatnost na ERF-u široka, razgranata i raznolika.

Nastavnici Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta u proteklih pet godina sudjelovali su u provedbi (Prilog 5.3.1. te Tablica 5.3. Analitičkoga priloga Samoanalizi) ukupno 40 znanstvenih projekata (16 međunarodnih i 24 domaća), od čega 30 kompetitivnih (15 međunarodnih i 15 domaćih). Od ukupno 40 projekata, Fakultet je bio **nositelj ukupno 20 projekata (četiri međunarodna i 16 domaćih, od toga ukupno 11 kompetitivnih)**, a na 20 je bio partner ili institucionalni suradnik (12 međunarodnih i osam domaćih, ukupno 19 kompetitivnih). Tri od devet domaćih kompetitivnih projekata kojima je ERF bio nositelj bila su financirana od strane Hrvatske zaklade za znanost, a tri iz programa Europske unije. Uz to, Fakultet je bio **nositeljem i 32 istraživanja** pretežno manjega opsega, provedena **uz financijsku potporu Sveučilišta u Zagrebu**. Pored toga, istraživači ERF-a u proteklih su pet godina sudjelovali u provedbi još 38 projekata drugih nositelja (17 međunarodnih i 21 domaćeg) kroz samostalne suradnje istraživača bez institucionalnoga ugovaranja i financiranja (Prilog 5.3.2.).

Velik dio istraživačkih aktivnosti na ERF-u odvija se u okviru **istraživačkih laboratorija**. Ukupno su se 24 projekta ERF-a u posljednjih pet godina provodila u okviru laboratorija, iz kojih je proizašao ukupno 81 objavljeni znanstveni rad (Prilog 5.1.1.).

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet sudjelovao je (Prilog 5.3.1. i tablica 5.3. Analitičkoga priloga Samoanalizi) također u provedbi ukupno 33 stručna projekta (10 međunarodnih i 23 domaća, od čega ukupno 14 kompetitivnih). **Nositeljem je bio ukupno 18 stručnih projekata (tri međunarodna i 15 domaćih, ukupno četiri kompetitivna)**, a institucionalni partner ili suradnik na ukupno 15 projekata (sedam međunarodnih i osam domaćih, ukupno 10 kompetitivnih). Uz ostalo, tri projekta čiji je je ERF bio nositelj financirana su iz programa Europske unije, tri od strane UNICEF-a, a pet od strane Ureda za suzbijanje zlouporabe droga. Pored toga, nastavnici ERF-a sudjelovali su kroz samostalne suradnje bez institucionalnoga ugovaranja i financiranja u provedbi ukupno 86 stručnih projekata organizacija civilnoga društva, obrazovnih ustanova i tijela javne uprave (popis u Prilogu 5.3.3.), što smatramo važnim i vrijednim u kontekstu prijenosa znanstvenih i stručnih spoznaja u društvo.

Uz ranije spomenutih 60-ak pozvanih stručnih izlaganja spomenutih u poglavlju 1.5., četrdeset i dvoje nastavnika ERF-a tijekom proteklih pet godina održalo je ukupno oko **140 pozvanih izlaganja** na međunarodnim i domaćim znanstvenim i stručnim konferencijama, od toga na 42 konferencije u inozemstvu. Popis svih pozvanih izlaganja može se vidjeti u Prilogu br. 5.3.4.

U proteklom petogodišnjem razdoblju ukupno je 27 zaslužnih nastavnika ERF-a dobilo nagrade i priznanja za svoj rad:

- **Sloboda Medal 2018., za kontinuirani doprinos razvoju preventivne znanosti u Europi i internacionalno.** Priznanje dodjeljuje European Society for Prevention Research. (prof. dr. sc. Martina Ferić, doc. dr. sc. Josipa Mihić, doc. dr. sc. Miranda Novak i izv. prof. dr. sc. Valentina Kranželić);
- **Državna nagrada za znanost 2017.** (izv. prof. dr. sc. Jelena Kuvač Kraljević);
- **Godišnja nagrada Ivan Filipović za promicanje pedagoške teorije i prakse u 2014. godini:** Projektni tim ICT-AAC (doc. dr. sc. Jasmina Ivšac Pavliša, prof. dr. sc. Jasmina Frey Škrinjar, izv. prof. dr. sc. Zrinjka Stančić, izv. prof. dr. sc. Tatjana Prizl Jakovac, doc. dr. sc. Luka Bonetti, dr. sc. Jasmina Stošić, doc. dr. sc. Ana Leko Krhen). Nagrađeni su dana 11. studenoga 2015. godine.;
- **Priznanje Hrvatskoga logopedskog društva za izniman doprinos u razvoju novih područja u logopediji 2018.** (izv. prof. dr. sc. Jelena Kuvač Kraljević i izv. prof. dr. sc. Jasmina Ivšac Pavliša);
- **Priznanje Hrvatskoga psihološkog društva „Marulić: Fiat Psychologia“ za osobiti doprinos u hrvatskoj primijenjenoj psihologiji 2016.** (izv. prof. dr. sc. Snježana Sekušak Galešev);
- **Zahvalnica Sektora za probaciju Ministarstva pravosuđa za ostvarenu uspješnu suradnju u izvršavanju probacijskih poslova u 2016. godini.** (prof. dr. sc. Irma Kovčo i izv. prof. dr. sc. Neven Ricijaš);
- **Priznanje/zahvalnica za suradnju i podršku Fakultetu prirodoslovno-matematičkih znanosti Sveučilišta u Mostaru 2019.** (prof. dr. sc. Rea Fulgosi Masnjak);
- **Plaketa za osobit doprinos ugledu i promociji Filozofskog Fakulteta Sveučilišta u Mostaru 2018.** (prof. dr. sc. Draženka Blaži i izv. prof. dr. sc. Emica Farago);
- **Plaketa za izuzetan doprinos razvoju Sveučilišta u Mostaru 2017.** (prof. dr. sc. Draženka Blaži);
- **Priznanje/zahvalnica za suradnju i podršku Fakultetu prirodoslovno-matematičkih znanosti Sveučilišta u Mostaru 2017.** (prof. dr. sc. Rea Fulgosi Masnjak).

Nastavnici ERF-a sudjelovali su u radu organizacijskih i programskih odbora (Tablica 5.4. Analitičkoga priloga Samoanalizi) **ukupno 71 konferencije**, od čega je **u 22 konferencije Fakultet bio (su)organizator** Od preostalih 49 konferencija u čijoj su organizaciji sudjelovali nastavnici ERF-a, 24 su bile u organizaciji inozemnih institucija.

Također (Tablica 5.5. Analitičkoga priloga), nastavnici ERF-a sudjeluju **kao članovi uredništva u ukupno 11 znanstvenih časopisa**, od toga šest inozemnih. Urednici su u trima časopisima koje izdaje Fakultet (Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja, Kriminologija i socijalna integracija te Logopedija). Od navedenih 11 časopisa, dva su indeksirana u bazi Scopus, tri u bazi ProQuest Social Science Premium Collection te jedan u bazi PsychInfo.

5.4. Znanstvena/umjetnička djelatnost visokoga učilišta održiva je i razvojna

Elementi standarda

- *Strategija razvoja znanstvene/umjetničke djelatnosti usklađena je s vizijom razvoja visokoga učilišta.*
- *Znanstvene/umjetničke aktivnosti visokoga učilišta predstavljaju realizaciju strateškoga programa.*
- *Visoko učilište raspolaže odgovarajućim resursima za znanstvene/umjetničke aktivnosti.*
- *Visoko učilište prepoznaje i nagrađuje znanstvena/umjetnička postignuća svojih zaposlenika.*
- *Visoko učilište kontinuirano unapređuje svoju znanstvenu/umjetničku djelatnost financiranjem, povećavanjem ljudskih resursa, prilagodbom prostora i ulaganjem u potrebnu opremu, nabavom odgovarajuće literature, potporom diseminaciji rezultata i izradi doktorskih radova.*

Vizija je Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta postati visokoškolskom institucijom međunarodno prepoznatom po izvrsnosti u nastavnome i znanstvenoistraživačkome radu te profesionalnome utjecaju na okruženje u kojem djeluje. Unapređenje znanstvenoga rada stoga je kontinuirani cilj koji Fakultet razrađuje i operacionalizira u strateškom planiranju razvoja svoje znanstvene djelatnosti.

U Strateškome dokumentu Fakulteta za period od 2014. do 2018. godine strateški ciljevi koji su bili postavljeni u području znanstvene djelatnosti bili su: povećati broj poslijediplomskih studija (s dva na tri) i njihovu kvalitetu (za 10 %) te povećati znanstvenu produktivnost za 10 %.

Tijekom 2016. i 2017. godine izrađen je i od strane Sveučilišta u Zagrebu odobren novi doktorski studij iz područja logopedije – Poremećaji jezika, govora i slušanja, te je u jesen 2017. godine započela nastava s prvom upisanom generacijom od 12 studenata.

Na temelju revizije, u to vrijeme jedinoga, dokorskog studijskog programa na ERF-u – Prevenijska znanost i studij invaliditeta, s ciljem unapređenja kvalitete studija, u skladu s planiranim mjerama za unapređenje kvalitete doktorskih studija iz Strateškoga programa, u izvedbeni plan i program studija od ak. god. 2014./2015. uključeni su stručnjaci ERF-a prepoznati kao metodološki najkompetentniji. Nadalje, organizirane su i edukacije odnosno radionice za unapređenje metodoloških kompetencija doktoranada:

- Methodology school: Visual elicitation methods: A comprehensive introduction to their use in qualitative research, 20. – 21. svibnja 2017., prof. Linda Liebenberg;
- Using visual elicitation research methods: An introduction to the use of images and artefacts in elicitation-based research, 5. rujna 2016., prof. Linda Liebenberg;
- Multivarijatna analiza podataka: Faktorska i regresijska analiza, 9. srpnja 2017., doc. dr. sc. Martina Lotar Rihtarić.

U skladu sa strateškim ciljevima, poduzete su aktivnosti u pravcu međunarodnoga promoviranja studija. Doktorski studij predstavljen je na međunarodnoj konferenciji Fifth EUSPR Conference and Members' Meeting (Ferić, M.: Postgraduate doctoral study Prevention science and disability study: an overview), 16. – 18. 10. 2014., Palma de Mallorca. Također, otvoreni su i dvojezični profili studija na društvenim mrežama Facebook i Instagram. Nadalje, u cilju povećanja međunarodne nastavne i znanstvene aktivnosti na doktorskim studijima, u 2019. godini potpisani su ugovori o suradnji sa Sveučilištem Oregon za doktorski studij Prevenijska znanost i studij invaliditeta, a također i Erasmus+ ugovor sa Sveučilištem u Sevilli za doktorski studij logopedije, koji će omogućiti razmjenu nastavnika i studenata na tim doktorskim studijima.

Kako bi se, u skladu s postavljenim strateškim ciljevima, povećala znanstvena produktivnost, 2015. i 2016. godine na Fakultetu su bile organizirane dvije edukacije o pripremi i objavljivanju radova u inozemnim časopisima (treća je bila organizirana 2019. za studente doktorskih studija). Također, od 2015. godine uvedeno je refundiranje troškova lekture radova na engleskome jeziku u iznosu od 7.500,00 kn po studijskome programu godišnje. Ovo je ograničenje početkom 2018. godine uklonjeno te je uvjet za refundiranje od tada jedino prihvaćenost rada za objavljivanje u časopisu indeksiranom u bazama WoS ili Scopus. Od 2018. godine također je regulirano i financiranje troškova lekture prijave projekata na engleskome jeziku. Nadalje, iako su se nagrade na Fakultetu dodjeljivale i ranije, kako bi se reguliralo nagrađivanje zaposlenika ERF-a, ali i vanjskih suradnika i zaslužnih ustanova, donesen je 2018. godine Pravilnik o nagradama i priznanjima, koji uključuje i dodjelu nagrada za postignuća u znanstvenome radu.

Usporedbom podataka iz baze Hrvatske znanstvene bibliografije CROSBi za razdoblje od 2010. do 2014. godine te podataka za razdoblje 2015. do 2019. godine (sažetak u Tablici 5.4.1.), vidljivo je da su od 2015. do 2019. godine u promatranim istim kategorijama znanstvenih radova objavljena ukupno 334 rada, naspram 281 rada u razdoblju od 2010. do 2014., a također je porastao i broj radova objavljenih u časopisima indeksiranima u relevantnim citatnim bazama sa 140 na 155 radova. Međutim, rastao je i broj zaposlenih nastavnika u znanstveno-nastavnim zvanjima (s prosječno 44 nastavnika u jednom petogodišnjem razdoblju na prosječno 54 nastavnika u drugom), te je prosječan broj objavljenih radova po nastavniku de facto nepromijenjen (1,27 : 1,24), a broj radova u najvišoj kategoriji malo se smanjio (0,65 : 0,57) te se ne može reći da je strateški cilj iz prethodnoga petogodišnjeg razdoblja ostvaren. Strateškim planom 2019. – 2023. i aktualnim Akcijskim planom planirano je definiranje dodatnih mjera poticanja znanstvene produktivnosti.

Tablica 5.4.1. Objavljeni znanstveni radovi u razdoblju od 2010. do 2014. i od 2015. do 2019.

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	SUM	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	SUM
SVI	68	62	49	44	58	281	59	69	70	69	67	334
WoS i Scopus	29	29	25	32	25	140	17	36	39	33	30	155

Kako bi se unaprijedile projektne aktivnosti na Fakultetu, odnosno kako bi se sustavno evidentirali podaci o projektnim aktivnostima, 2015. godine izrađen je Protokol za prijavu, ugovaranje, vođenje i praćenje projekata koji se provode na Fakultetu, a 2017. godine načinjena je poboljšana verzija. Nadalje, slijedom odredbi iz Kolektivnoga ugovora o znanosti i visokom obrazovanju iz siječnja 2019. godine, voditeljima znanstvenih kompetitivnih projekata pruža se mogućnost rasterećenja u nastavnom radu u korist znanstvenoga rada, ovisno o ugovorenom postotku rada na projektu i u skladu s mogućnostima studijskoga programa.

Što se tiče financiranja znanstvenoistraživačkoga rada na Fakultetu u promatranom periodu, iz tablice 5.3. Analitičkoga priloga Samoanalizi, u kojoj su prikazani znanstveni i stručni projekti u kojima je ERF bio nositelj ili partner u razdoblju od 2015. do 2019. godine, može se vidjeti da su najveći izvor financiranja projekata bili fondovi Europske unije. Ukupno je 25 projekata bilo financirano iz ovih izvora (15 znanstvenih i 10 stručnih), u ukupnom iznosu za Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet od 16.748.751,00 kn. Znanstveni projekti financirani su iz ovih izvora u promatranom periodu u iznosu od ukupno 7.939.2324,00 kn, a stručni u iznosu od ukupno 8.809.517,00 kn. Osim ovih izvora, znanstveni su projekti financirani u većim iznosima od strane Hrvatske zaklade za znanost (ukupno 1.923.583,00 kn) i Sveučilišta u Zagrebu (ukupno 1.246.000,00 kn), a stručni projekti od strane Grada Zagreba (ukupno 814.600,00 kn) te UNICEF-a (575.430,00 kn).

Fakultet ulaže i vlastita sredstva u poticanje znanstvenoga rada. Iz Priloga 5.4.1. vidljivo je da je u proteklih pet godina Fakultet uložio u razvoj blizu 3,5 milijuna kuna vlastitih sredstava te se može primijetiti trend porasta ulaganja u odlaske na konferencije, edukacije, lekture radova i projektnih prijava te nagrađivanja djelatnika tijekom promatranih pet godina. Tako je npr. do 2018. godine bila na snazi mjera financijskoga podupiranja aktivnoga sudjelovanja na znanstvenim skupovima kojom su nastavnici imali mogućnost sudjelovanja na jednom međunarodnom i jednom domaćem skupu godišnje uz financijsku potporu Fakulteta, i to samo dijela troškova. Od 2018. godine nastavnicima je na raspolaganju 10.000,00 kn godišnje u svrhu odlaska na konferencije, odnosno znanstvenoga i stručnoga usavršavanja. Fakultet također redovito obnavlja svoj knjižnični fond novim naslovima u iznosu od oko 50.000,00 kn godišnje, plaća troškove školarine doktorandima zaposlenima na Fakultetu, a također je u promatranom periodu na vlastita sredstva zapošljavao suradnicu u Računovodstvu za financijsko praćenje projekata te jednoga od dvojice informatičara.

Financijski planovi Fakulteta iz promatranoga perioda, s projekcijama narednih dviju godina, prikazani su u Prilogu 5.4.2. Strateški dokument Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta za razdoblje od 2019. do 2023. godine, usvojen u srpnju 2019. godine stavlja na prvo mjesto na listi strateških ciljeva unapređenje znanstvene djelatnosti Fakulteta. Specifični ciljevi postavljeni za razdoblje od 2019. do 2023. godine usmjereni su na daljnje povećanje znanstvene produktivnosti, daljnje unapređenje kvalitete doktorskih studija, poboljšanje uvjeta rada istraživačkih laboratorija, daljnje unapređenje kvalitete časopisa u izdanju Fakulteta, poticanje znanstvenoga rada studenata te poboljšanje evidencije i vidljivosti znanstvenoga rada na ERF-u. Strateški program unapređenja znanstvene djelatnosti u razdoblju od 2019. do 2023. uključuje i planirane teme istraživanja ERF-a, koje su odsjeci definirali u skladu s aktualnim potrebama društva te kvalifikacijama i znanstvenim interesima svojih istraživača.

Strateškim planom predviđeno je poboljšanje prostornih uvjeta i opremljenosti laboratorija i knjižnice ERF-a (opširnije o prostoru i opremi Fakulteta u poglavlju 4.4.) te je, kao što je spomenuto, priprema dokumentacije za dogradnju još jednoga kata zgrade na kojem će biti smješteni laboratoriji i nova knjižnica u završnoj fazi. Također je predviđeno i skoro opremanje Centra za rehabilitaciju ERF-a video sustavom koji će omogućiti snimanje kliničkoga rada u svrhu nastave i istraživanja, kao i praćenje kliničkoga rada u realnom vremenu iz drugih prostorija/predavaonica na Fakultetu.

Posebno važnim smatramo izradu online platforme za prikupljanje svih podataka o radu na Fakultetu, koja bi omogućila lakše i efikasnije praćenje postignuća u znanstvenom, nastavnom i stručnom radu i upravljanje kvalitetom.

Isto tako, u Strateškom je dokumentu planirano kadrovski ojačati stručne službe koje pružaju administrativnu podršku provedbi projekata, zapošljavanjem dviju novih suradnica – jedne za međunarodnu suradnju, čime bi se postojeća suradnica koja obavlja poslove vezane i uz međunarodnu suradnju i uz praćenje projekata mogla posvetiti samo projektima, te još jedne suradnice u računovodstvu za financijsko praćenje projekata. Broj projekata koji se provode na Fakultetu, naime, prerastao je trenutne kadrovske kapacitete.

5.5. Znanstvena/umjetnička i stručna aktivnost i postignuća visokoga učilišta unapređuju nastavni proces

Elementi standarda

- *Prostor i oprema za znanstvena/umjetnička istraživanja i stručnu djelatnost koristi se u preddiplomskoj, diplomskoj i poslijediplomskoj nastavi.*
- *Studenti preddiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studija uključeni su u znanstvene/umjetničke/stručne projekte visokoga učilišta.*
- *Nastava na poslijediplomskim sveučilišnim studijima i doktorski radovi reflektiraju znanstvena/umjetnička istraživanja, stručnu djelatnost i postignuća visokoga učilišta.*

Znanstvena i stručna djelatnost Fakulteta temelj su njegovoga nastavnog rada.

U razdoblju od 2015. do 2019. godine, **iz znanstvenih projekata** koji su se provodili na Fakultetu, proizašlo je ukupno devet doktorskih i 105 diplomskih radova (popis u Prilogu 5.5.1.).

Osim ovih sudjelovanja studenata u znanstvenim projektima koji su rezultirali završnim radovima, još je 185 studenata u proteklih pet godina sudjelovalo u provedbi ukupno 21 znanstvenog i stručnog projekta (podaci u Prilogu 5.5.2.).

Studenti su, na primjer, bili uključeni u izradu Hrvatskoga korpusa govornog jezika, izradu Hrvatskoga pripovjednog korpusa – FrogStory te Hrvatskoga pripovjednog korpusa – MAIN (imena studenata vidljiva su na poveznicama).

Objavljena su ukupno 104 znanstvena rada u suautorstvu studenata i nastavnika, od toga je 31 rad objavljen u suautorstvu sa studentima doktorskih studija, te također i 12 stručnih radova. Popis svih objavljenih radova može se vidjeti u Prilogu 5.5.3.

Za izvođenje dijela nastave koristi se oprema **laboratorija** (npr. Laboratorija za slušnu i govornu akustiku, Laboratorija za istraživanja hrvatskoga znakovnog jezika i kulture gluhih, Laboratorija za psiholingvistička istraživanja te Laboratorija za potpomognutu komunikaciju), a spoznaje iz znanstvenih istraživanja provedenih na ERF-u redovito se implementiraju u nastavu. Iz istraživačkih aktivnosti laboratorija, odnosno korištenjem njihove opreme proizašli su brojni završni radovi studenata: šest doktorskih disertacija, šest specijalističkih završnih radova te 134 diplomska rada. Popis predmeta čije je izvođenje vezano uz aktivnosti laboratorija te popis završnih radova studenata proizašlih iz istraživanja u laboratorijima ili korištenjem njihove opreme može se vidjeti u Prilogu 5.1.1.

Za izvođenje nastave koriste se također i prostor i oprema Centra za rehabilitaciju. U Centru se izvode kliničke vježbe za 40-ak kolegija preddiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studijskih programa te studentska praksa. Popis svih spomenutih kolegija naveden je u Tablici 5.5.1. U proteklih pet godina resursi Centra najviše su bili angažirani od strane studijskih programa Logopedija i Rehabilitacija. Uz to, svaki semestar po pet studenata provodi stručnu praksu u različitim kabinetima Centra. Svaki oblik suradnje Centra i studenata obavezno se odvija uz pristanak korisnika i obitelji na suradnju i uz održavanje maksimalne kvalitete rada.

Tablica 5.5.1. Popis predmeta čije se kliničke vježbe izvode u Centru za rehabilitaciju ERF-a

Studijski program: LOGOPEDIJA	Naziv predmeta
Preddiplomski studij	Uvod u logopediju, Poremećaji čitanja i pisanja 1, Artikulacijsko-fonološki poremećaji, Volonterski rad, Specifične teškoće učenja, Rehabilitacija slušanja i govora 1
Diplomski studij	Potpomognuta komunikacija, Logopedska dijagnostika, Poremećaji socijalne komunikacije, Fonološki poremećaji, Poremećaji glasa 2, Rehabilitacija slušanja i govora 2, Mucanje, Logopedska praksa, Poremećaji čitanja i pisanja 2, Afazije 1
Studijski program: REHABILITACIJA	Naziv predmeta
Preddiplomski studij	Rana razvojna rehabilitacija, Praktikum iz rane razvojne rehabilitacije, Razvoj osoba s poremećajem iz spektra autizma, Volonterski rad, Poticanje perceptivno-motoričkih sposobnosti, Bihevioralni pristup učenju, Podučavanje osoba s poremećajem iz spektra autizma, Uvod u metode rehabilitacije osoba s motoričkim poremećajima i kroničnim bolestima, Programiranje u rehabilitaciji djece i mladih s intelektualnim teškoćama
Diplomski studij	Programiranje u radu s osobama s poremećajem iz spektra autizma 1, Praktikum iz terapije igrom, Metode u edukacijskoj i okupacijskoj rehabilitaciji, Asistivna i rehabilitacijska tehnologija, Praktikum iz odabranoga kolegija, Osobno planiranje podrške 1, Rana intervencija

Poslijediplomski specijalistički studij	Naziv predmeta
Rana intervencija u edukacijskoj-rehabilitaciji	Rani interventni programi u logopediji, Rani komunikacijski razvoj, Vođeni praktikum iz ranih interventnih programa u logopediji, Od probira do dijagnoze, Hospitacije studenata, Rani interventni programi za djecu s autizmom i težim razvojnim teškoćama, Potpomognuta komunikacija u ranoj intervenciji, Vođeni praktikum iz ranih interventnih programa za djecu s autizmom i težim razvojnim teškoćama, Teškoće socijalne kognicije u predškolskoj dobi

Također, od 2015. do 2019. godine ukupno 28 studenata izradilo je svoje diplomske radove temeljem podataka ili istraživanja provedenih u Centru za rehabilitaciju ERF-a (popis završnih radova u Prilogu 5.5.4.). Iz popisa je vidljivo da su istraživačke teme raznolike te da se često odnose na evaluaciju različitih intervencijskih postupaka kod korisnika s oštećenjem sluha, poremećajem iz spektra autizma, višestrukim teškoćama te s teškoćama u vizualnom funkcioniranju, čime studenti ujedno stječu i kliničke vještine.

Rezultati istraživanja redovito se implementiraju u nastavu. Navest ćemo samo nekoliko primjera:

- iz svih pojedinačnih rezultata istraživanja u okviru širega projekta „Kockanje mladih u Hrvatskoj” razvijen je izborni predmet na preddiplomskom studiju socijalne pedagogije pod nazivom “Kockanje i druge bihevioralne ovisnosti”;
- iz rezultata istraživanja projekata povezanih s učincima meditativne mindfulness prakse u prevenciji i promociji mentalnoga zdravlja proizašao je izborni kolegij „Mindfulness – Usredotočena svjesnost u socijalnopedagoškome radu”;
- Rezultati istraživanja iz projekata: „Specifična obilježja obitelji u riziku: doprinos planiranju kompleksnih intervencija”, „Istraživanje otpornosti obiteljskoga sustava” te „Otpornost rizičnih obitelji: mapiranje i analiza intervencija za obitelji s kompleksnim potrebama”, koriste se u kolegiju Socijalnopedagoški rad s obitelji;
- Rezultati projekta Otpornost stručnjaka različitih profesija koriste se u kolegiju Planiranje i razvoj profesionalnoga identiteta.
- U okviru izbornih predmeta Spolnost i Samozastupanje kroz nastavni sadržaj prezentiran je projekt „Seksualni identitet, iskustva i stavovi osoba s teškoćama u razvoju”, a objavljeni znanstveni i diplomski radovi iz područja dio su obvezne i dodatne literature.
- U okviru obveznoga predmeta Programi podrške za odrasle osobe s intelektualnim teškoćama i izbornog predmeta Zapošljavanje uz podršku kroz nastavni sadržaj prezentiran je „Bellbook Cook projekt” i projekt „Društveno-ekonomska dobrobit zapošljavanja osoba s invaliditetom u trgovačkim društvima Grupe Calzedonia u Hrvatskoj”, a objavljeni znanstveni i diplomski radovi iz područja dio su obvezne i dodatne literature;
- U okviru projekata Kompetencijska mreža zasnovana na informacijsko-komunikacijskim tehnologijama za inovativne usluge namijenjene osobama sa složenim komunikacijskim potrebama, Interdisciplinarni model podrške za djecu s poremećajem iz spektra autizma, Izgradnja nacionalnih kapaciteta za primjenu potpomognute komunikacije kao metode rane intervencije za djecu od 0 do 8 godina s razvojnim odstupanjima/teškoćama (RAINT ICT – AAC) i Komunikacija za svako dijete – Primjena tehnologije 21. stoljeća za promociju komunikacije, obrazovanja i socijalnoga uključivanja djece rane dobi s kašnjenjima i teškoćama u razvoju razvijena su softverska rješenja (aplikacije) koje su namijenjene komunikaciji djece s jezičnim teškoćama i složenim komunikacijskim potrebama. Studenti diplomskoga studija logopedije na svojim vježbama, seminarima i vježbama imaju prilike aktivno sudjelovati u testiranju aplikacija ili u njihovoj uporabi (ICT – AAC aplikacije, aplikacija Cboard).

Nastavnici ERF-a također mentoriraju izradu studentskih izlaganja na kongresima studenata ERFUSS, kao i na drugim konferencijama i javnim akcijama u koje se uključuju studenti (npr. Obilježavanje Tjedna mozga, obilježavanje Tjedna hrvatskoga znakovnog jezika, ERF, 2015.; 6th Student Congress of Neuroscience : NeuRi 2016., Rijeka – Rab; priprema prezentacija za skup Cerebralno oštećenje vida, ERF, 2017.; priprema prezentacija za skup „Učenje i pamćenje osoba s teškoćama”, ERF, 2019.; 9th student Congress of Neuroscience: NeuRi 2019., Rijeka – Rab i drugi).